

Nr 164.

*Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa anslag till
lotsverket m. m.; given Stockholms slott den 19
februari 1937.*

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Per Edvin Sköld.

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans
Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å
Stockholms slott den 19 februari 1937.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Sköld, anför efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet:

Vid anmälan under punkterna 40 och 41 i tionde huvudtiteln av årets statsverksproposition av frågorna om anslag för budgetåret 1937/1938 till följande under rubriken Lotsverket upptagna ändamål, nämligen avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten samt omkostnader, anförde jag, efter erinran att 1935 års lotsverkssakkunniga framlagt betänkande med förslag till vissa förändringar i fråga om lotsverkets organisation, att ifrågavarande förslag vore föremål för granskning och överarbetning inom handelsdepartementet och att det vore avsett, att på den fortsatta utredningen grundade för-

slag skulle genom särskild proposition föreläggas innevarande års riksdag. I avbidan härå beräknades för budgetåret 1937/1938 förenämnda båda anslag till, det förra (punkten 40) 4,373,000 kronor och det senare (punkten 41) 1,197,000 kronor.

Vidare anförde jag i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning, bilaga 9, punkten 6, att det vore min avsikt att, i anslutning till vad lotsverkssakkunniga förordat, föreslå inrättande av en särskild fond, från vilken finge utlämnas lån till lotspersonalen för anskaffning av båtmateriel och för reparation eller ombyggnad av sådan materiel. I enlighet härmed beräknades preliminärt för nästkommande budgetår under rubriken fonden för förslag till statsverket för ifrågavarande ändamål ett reservationsanslag av 300,000 kronor.

Jag ber nu att ånyo få för Kungl. Maj:t anmäla förevarande frågor.

Sedan statens organisationsnämnd i ett den 23 november 1934 avgivet betänkande (Statens off. utredn. 1934: 46) föreslagit genomförandet av vissa förändringar i fråga om lotsverkets organisation samt yttranden över betänkandet inkommit från vederbörande ämbetsverk, personalsammanslutningar inom lotsverket och organisationer å sjöfartens område, framhöll vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 22 februari 1935 av frågan angående anslag för budgetåret 1935/1936 till lotsverket dåvarande chefen för handelsdepartementet, hurusom i de inkomna yttrandena i olika avseenden sådana erinringar framställts mot organisationsnämndens förslag, att departementschefen funnit ytterligare utredning i ärendet vara påkallad, innan detsamma i sin helhet kunde upptagas till slutlig prövning och avgörande. Departementschefen förklarade sig därvid framdeles ämna hos Kungl. Maj:t göra framställning om en sådan utrednings igångsättande.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t den 20 juni 1935 av sistberörda fråga anförde samme departementschef:

Organisationsnämnden hade till en början till behandling upptagit en fråga, som vore av avgörande betydelse för utformningen av lotsverkets organisation, nämligen huruvida den i vårt land nu gällande ordningen med lotsplikt i princip skulle fortfarande tillämpas. Därvid hade nämnden erinrat om att de år 1928 tillsatta s. k. lotsförfattningssakkunniga i ett av dem den 31 januari 1930 avgivet betänkande föreslagit införande av ett system, byggt på lotsfrihet, kombinerat med en anordning med dubbla avgifter från sjöfarten till lotsinrättningen. Emellertid vore detta förslag knutet till ett av sjöfartsavgiftssakkunniga av 1924 avgivet förslag till omreglering av allmänna sjöfartsavgifter, vilket förslag med hänsyn till de vägande invändningar, som gjorts däremot, icke kunde tänkas genomfört utan ytterligare utredningar och efter en lång och obestämd tid. Organisationsnämnden hade därför funnit sig böra utgå från att principen om lotsplikt fortfarande skulle gälla. Såväl lotsstyrelsen som kommerskollegium hade förordat den av organisationsnämnden hävdade ståndpunkten. På de av ämbetsverken därvid anförda skälen ansåge departementschefen, att till grund för en vidare undersökning och prövning av lotsverkets organisation och därmed sammanhängande spörsmål borde läggas i huvudsak det nuvarande lotssystemet.

Den förnyade utredning, departementschefen ansett erforderlig, borde i

första hand avse en överarbetning av statens organisationsnämnds förslag i fråga om indragning av vissa lotsplatser ävensom beträffande förändringar i lotspersonalen å de olika lotsplatserna. I och för prövning av dessa frågor liksom för bedömande eljest av ärenden rörande personalbehovet vid lotsplatserna syntes departementschefen emellertid nödvändigt, att en närmare utredning företoges rörande lotspersonalens arbetstid vid de olika lotsplatserna, därvid borde övervägas möjligheten att — exempelvis i likhet med vad som skett för tullverkets personal — reglera denna arbetstid. Departementschefen förutsatte, att utredningen av sistnämnda spörsmål huvudsakligen kunde utföras genom försorg av lotsstyrelsen, som förklarar sig ämnat upptaga denna fråga till behandling. Då en eventuell reglering av lotspersonalens arbetstid givetvis komme att inverka på personalbehovet, syntes denna fråga lämpligen få göras till föremål för särskild prövning, innan slutligt förslag angående personalen uppgjordes.

Jämväl en annan i visst samband med här behandlade spörsmål stående fråga syntes departementschefen böra erhålla sin lösning. Departementschefen åsyftade önskvärdheten, att personalen vid lotsinrättningen liksom övriga statstjänstemän skulle kunna erhålla författningenlig tjänstfrihet utan vidhållande av den nu uppställda fordran på att sådan endast finge beviljas, när så kunde ske utan kostnad för statsverket.

En annan grupp av spörsmål, som av organisationsnämnden upptagits till behandling, omfattade åtskilliga frågor, vilka närmast hade avseende å lotspersonalens och i vissa fall även fyrpersonalens avlöningsförhållanden. Dit hörde först och främst frågan om lotspersonalens andel i lotspenningarna, vidare frågorna om förändring av det nuvarande systemet med klassindelning av lotsplatserna samt om ändrade bestämmelser angående de s. k. enslighetstilläggen och rörande ersättning för mistsignalering. Slutligen kunde dit också räknas spörsmålet om lotsarnas båthållning och om ersättning för lotsarnas resor vid lotsning, den s. k. hemvägsersättningen.

Beträffande dessa frågor hade i de hörda myndigheternas yttranden olika förslag framkommit, vilka syntes departementschefen böra bliva föremål för ytterligare utredning. Vad särskilt anginge lotsarnas andel i lotspenningarna, sammanhängde detta spörsmål nära med frågan om den framtida utformningen av lotsavgiftssystemet i sin helhet. I detta avseende ville departementschefen erinra om att kommerskollegium i ett den 8 mars 1935 avgivet principutlåtande över såväl sjöfartsavgiftssakkunnigas av 1924 förslag beträffande de allmänna sjöfartsavgifterna som 1928 års lotsförfattningssakkunnigas förslag rörande lotsavgifterna förordat vissa förslag i avseende å lotsavgiftssystemet. Då det förefölle önskvärt, att denna fråga bragtes till sin lösning, syntes den ifrågasatta utredningen böra avse jämväl detta spörsmål.

Vad anginge lotsarnas båthållning, hade organisationsnämnden i anslutning till förslag av lotsförfattningssakkunniga tillstyrkt inrättande av en lotsverkets båtlånefond, från vilken lån för ifrågavarande ändamål skulle kunna lämnas personalen. Departementschefen anslöte sig till grundtanken i detta förslag, vilket jämväl av myndigheterna förordats. I den mån föreliggande utredning därom icke vore tillräcklig, syntes den därför böra kompletteras.

Organisationsnämnden hade icke ansett sig böra förorda lotsförfattningssakkunnigas förslag, att särskild avgift i form av hemvägsersättning icke vidare skulle utgå utan att för täckande av lotsarnas reseutgifter skulle av statsmedel utgå resekostnads- och traktamentsersättning i huvudsaklig överensstämmelse med de för andra statstjänstemän gällande regler. Detta förslag hade däremot tillstyrkts av kommerskollegium och lotsstyrelsen. Med

hänsyn till de skiljaktiga meningar, som sålunda förekommit beträffande denna fråga, syntes densamma vid utredningen böra bli förnyat övervägande.

Den utredning, som departementschefen förordade, borde i första hand avse de av departementschefen berörda spörsmålen. I den mån under arbetets gång uppkomme behov av utredning rörande andra frågor, vilka stode i samband med de nu omhandlade, syntes sådan utredning jämväl böra ske.

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande förenämnda den 20 juni 1935 tillkallade departementschefen samma dag generaldirektören och chefen för riksräkenskapsverket E. R. Stridsberg, byråchefen i lotsstyrelsen P. A. Wirström och kommerserådet C. E. Landberg att såsom sakkunniga inom handelsdepartementet i enlighet med de angivna riktlinjerna verkställa ytterligare utredning rörande lotsverkets omorganisation.

Sedermera anmodades, jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande, direktören J. A. Appelqvist, ordföranden i lotsförbundet överlotsen E. R. Blomqvist, ordföranden i fyrpersonalens förening förre fyrmästaren C. G. Hagström, ombudsmannen i Sveriges segelfartygsförening B. Johansson, sjökaptenen T. Meyer och verkställande direktören i Sveriges fartygsbefälsförening sjökaptenen G. Osvald att stå till de sakkunnigas förfogande för överläggningar om frågor, som stode i samband med de sakkunnigas utredning.

I skrivelse till chefen för handelsdepartementet den 27 september 1935 anförde de sakkunniga — som antagit benämningen *1935 års lotsverkssakkunniga* — följande:

För bedömande av spörsmålet om personalbehovet vid de särskilda lotsplatserna liksom av den med detta spörsmål oftast intimt sammanhängande frågan om reglering av lotspersonalens arbetstid erfordrades enligt de sakkunnigas mening i regel tillgång till ingående uppgifter rörande befattningshavarnas faktiska arbetstid. För berörda ändamål lämpade dylika uppgifter syntes endast kunna erhållas genom å lotsplatserna under viss eller vissa tidsperioder dag för dag förda anteckningar enligt ett enhetligt formulär rörande de tider, som för de särskilda befattningshavarna åtginge för olika slag av förekommande arbeten. Hos lotsstyrelsen befintliga arbetstidsuppgifter syntes av olika skäl icke vara av beskaffenhet att kunna komma till användning för här förevarande ändamål. En på nyss angivet sätt lagd undersökning i fråga om samtliga lotsplatser skulle alltså behöva företagas. För erhållande av en möjligast fullständig bild av arbetstidsförhållandena på de särskilda lotsplatserna syntes en sådan undersökning böra avse årets olika delar. Densamma skulle alltså komma att taga tämligen avsevärd tid i anspråk, under det att enligt direktiven för de sakkunniga den åt dem uppdragna utredningen borde så bedrivas, att därpå grundade förslag kunde i behörig tid föreläggas 1936 års riksdag.

Med hänsyn därtill hade det syntes de sakkunniga böra ifrågasättas, om icke prövningen av spörsmålet om arbetstidsreglering för lotspersonalen borde, i varje fall tills vidare, avskiljas från de sakkunnigas uppdrag. Eventuellt syntes detta spörsmål senare lämpligen kunna upptagas till behandling av lotsstyrelsen. Detsamma syntes i stort sett gälla även frågan om personalbehovet vid lotsplatserna. Ett ytterligare skäl för att icke nu i ett sammanhang upptaga sistnämnda fråga till bedömande låge för övrigt i den omständigheten, att de sakkunniga torde komma att framlägga förslag om vidtagande av vissa sannolikt å personalbehovet vid åtskilliga lotsplatser inver-

kande förändringar i gällande bestämmelser om undantag från skyldighet att anlita lots, varför det framstode såsom lämpligt att för dessa lotsplatser vidkommande avvakta ifrågavarande verkningar, innan personalbestånden därstädes mera definitivt avvägdes. Endast i sådana fall, då frågan om personalbehovet icke kunde anses vara i högre grad beroende av vare sig en sedermera möjligen skeende arbetstidsreglering eller verkningarna av nu berörda författningsändringar samt i övrigt låte sig bedöma på grundval av redan föreliggande utredningar, syntes de sakkunniga böra framlägga denna fråga berörande förslag, förutsatt jämväl att dessa med hänsyn till föreliggande personalförhållanden kunde och skäligen borde mera omedelbart genomföras. Beträffande andra än nu avsedda lotsplatser syntes det de sakkunniga böra tagas i övervägande, huruvida icke den framtida personalsammansättningen lämpligast borde bestämmas från fall till fall, d. v. s. sålunda, att lotsstyrelsen vid ledighet prövade vederbörande plats personalbehov med hänsyn till samtliga vid ifrågavarande tidpunkt på spörsmålet inverkan omständigheter. Ett dylikt förfaringssätt syntes med hänsyn till föränderligheten hos de personalbehovet påverkande faktorerna, främst lotsningsfrekvensen, vara ändamålsenligt.

De sakkunniga förutsatte, att lotsstyrelsen vid sin prövning av personalbehovet toge vederbörlig hänsyn till de av organisationsnämnden därutinnan framlagda förslagen.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställde de sakkunniga, att departementschefen måtte vidtaga åtgärd för sådana jämkningar i de sakkunnigas direktiv, vartill det anförda kunde giva anledning.

Vid anmälan härav den 4 oktober 1935 föreskrev Kungl. Maj:t, att lotsverkssakkunniga vid fullgörande av sitt uppdrag icke skulle ingå i bedömande av frågan om arbetstidsreglering för lotspersonalen samt att de sakkunniga beträffande frågan om personalbehovet vid lotsplatserna skulle framlägga förslag endast i den omfattning de sakkunniga i skrivelsen den 27 september 1935 ifrågasatt.

Samma den 4 oktober anbefallde Kungl. Maj:t lotsstyrelsen att efter samråd med lotsverkssakkunniga verkställa utredning om arbetstidsförhållandena för de olika befattningshavarna vid rikets lotsplatser. Undersökning härutinnan i enlighet med det i de sakkunnigas skrivelse den 27 september 1935 angivna förfaringssättet har bedrivits under hela år 1936. För statistisk bearbetning av de inkomna arbetstidsuppgifterna har Kungl. Maj:t den 13 november 1936 ställt visst belopp till lotsstyrelsens förfogande.

I ett den 20 mars 1936 dagtecknat betänkande, som ej befordrats till trycket men föreligger i en stencilerad upplaga, hava lotsverkssakkunniga framlagt resultaten av utav de sakkunniga verkställd prövning av de frågor, vilka uttryckligen omförmäls i chefens för handelsdepartementet anförande till statsrådsprotokollet den 20 juni 1935, med undantag av dels spörsmålet om arbetstidsreglering för lotspersonalen, dels ock spörsmålet om andra än av föreslagna indragningar av lotsplatser och lotsuppassningsställen föranledda förändringar i personalen å lotsplatserna. Därvid hava lotsverkssakkunniga förklarat, att särskilt med hänsyn till den verkan, som en arbetstidsreglering för lotspersonalen, därest en sådan komme till stånd, kunde förväntas utöva

å behovet av personal vid lotsstaten, de sakkunniga funnit sig böra avstå från att framlägga förslag rörande personalbehovet i vidare mån än nyss sagts. Lotsverkssakkunniga förutsatte emellertid, att även innan frågan om en arbetstidsreglering fått sin lösning lotsstyrelsen vid inträffande ledigheter å lotsbefattningar ginge i författning om indragning därav, där utredning gäve vid handen, att ersättare under inga förhållanden behövdes.

I enlighet med det nu sagda avser lotsverkssakkunnigas ifrågavarande betänkande följande frågor, nämligen indragning av lotsplatser m. m., lotspersonalens löneställning, lotsavgiftssystemet och lotspersonalens andel i lotspenningarna, semester för viss personal, enslighetstillägg, särskild ersättning för mistignalering samt båthållning och resor. I anslutning härtil hava lotsverkssakkunniga framlagt *dels* förslag till tillägg till taxor å lotspenningar, *dels* förslag till vissa ändringar i Kungl. Maj:ts avlöningsreglemente för befattningshavare vid lots- och fyrstaten, *dels* förslag till kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser, *dels ock* förslag till reglemente angående resekostnads- och traktamentsersättning till lotspersonal vid resor i samband med lotsning m. m. (resereglemente för lotsar).

Över betänkandet hava allmänna civilförvaltningens lönenämnd den 3, statskontoret den 4, kommerskollegium den 6 och lotsstyrelsen den 16 april 1936 avgivit infordrade utlåtanden. Vid lotsstyrelsens utlåtande äro fogade från lotskaptenerna infordrade yttranden ävensom till styrelsen inkomna skrivelser från marindistriktsbefälhavaren för sydkustens marindistrikt samt från lotsförbundet, fyrpersonalens förening och lotsförmannen vid Uddevalla lotsplats. Lotsförbundet har därefter inkommit med ytterligare två skrivelser i ärendet.

I de av lotsverkssakkunniga behandlade frågor, vilka icke kräva riksdagens medverkan, har Kungl. Maj:t meddelat särskilda beslut. Sålunda har Kungl. Maj:t följande dagar beslutat om indragning av, den 24 april 1936 Torekovs, den 15 maj 1936 Mönsters, den 12 juni 1936 Degerhamns, den 26 juni 1936 Timmernabbens, Borgholms och Arpö, den 10 september 1936 Pukaviks, den 16 oktober 1936 Dyngö och den 29 januari 1937 Tärnö lotsplats samt den 26 juni 1936 Inlängans upppassningsställe under Långörens lotsplats. Samtliga sålunda beslutade indragningar hava verkställts med undantag för Tärnö lotsplats, som kommer att nedläggas den 1 juli 1937. Vidare har Kungl. Maj:t den 30 april och den 5 juni 1936 fattat vissa beslut i anslutning till vad lotsverkssakkunniga i sitt förutnämnda betänkande anfört rörande enslighetstillägg respektive särskild ersättning för mistignalering.

De i betänkandet behandlade frågor, för vilkas lösning erfordras riksdagens medverkan, komma att i det följande närmare behandlas under särskilda rubriker vid de anslag, från vilka medel för respektive ändamål behöva anvisas i riksstaten.

Innan jag ingår på dessa spörsmål må, för vinnande av fullständig översikt över de föreliggande omständigheterna, erinras, att den 31 januari 1930 av 1928 års lotsförfattningssakkunniga avlämnats betänkande med förslag till lotsförordning samt andra författningar och föreskrifter rörande lotsverket (Statens off. utredn. 1930: 7), varöver utlåtanden avgivits av kommers-

kollegium den 8 mars 1935 och den 18 januari 1936 samt av lotsstyrelsen den 8 maj 1935 och den 7 februari 1936. Genom beslut den 21 februari 1936 uppdrog Kungl. Maj:t åt lotsverkssakkunniga att på grundval av nämnda förslag till lotsförordning och de resultat, vartill den lotsverkssakkunniga anbefallda utredningen kunde leda, uppgöra nytt förslag till lotsförordning samt därvid taga i övervägande vad kommerskollegium och lotsstyrelsen anför i sina berörda utlåtanden den 18 januari och den 7 februari 1936. Lotsverkssakkunniga hava i anledning härav med skrivelse den 31 oktober 1936 avlämnat betänkande med förslag till ny lotsförordning jämte motiv (Statens off. utredn. 1936: 43), varöfver utlåtanden avgivits av lotsstyrelsen och kommerskollegium. Förslaget är icke av beskaffenhet att behöva underställas riksdagens prövning, men frågan om verkan för lotspersonalen av vissa däri förordade lättnader i den nuvarande lotsplikten komma att av mig i det följande något beröras.

1. Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten, förslagsanslag. Den 19 juni 1936 har Kungl. Maj:t fastställt följande personalförteckning för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning Lönegrad

Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.

3 lotskaptener.....	13
3 »	12
6 lotslöjtnanter.....	11
1 distriktsfyrmästare.....	10
6 expeditionsbiträden.....	6
3 kontorsbiträden.....	2

Lotspersonal.

18 överlotsar.....	10
18 lotsförmän å 1:a klass lotsplats.....	9
26 » » 2:a » »	7
280 lotsar » 1:a » »	6
71 » » 2:a » »	5
32 lotsförmän » 3:e » »	5
34 lotsar » 3:e » »	4

Fyrpersonal.

12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp.....	10
26 » » 1:a » fyr.....	10
1 » » gasstation.....	10
6 » » 2:a klass fyrskepp.....	8
29 » » 2:a » fyr.....	8
1 » » 3:e » fyrskepp.....	6
18 » » 3:e » fyr.....	6
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp.....	5
27 » » 1:a » fyr.....	5

Befattning	Lönegrad
1 fyrvaktare å gasstation.....	5
7 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp.....	4
34 » » 2:a » 3:e » fyr.....	4
99 fyrbiträden.....	3

Personal å tjänstefartyg.

1 befälhavare.....	11
7 maskinister.....	8.

Den av Kungl. Maj:t samma dag fastställda avlöningsstaten för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937, har följande utseende:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, *förslagsvis* kronor 2,435,000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal:
 - a. Grundavlöningar m. m., *förslagsvis* kronor 515,000
 - b. Avlöningsförhöjningar m. m.,
förslagsvis » 22,000 » 537,000
3. Särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän:
 - a. Lotspersonalens andel i lotspenningar, *förslagsvis* kronor 1,120,000
 - b. Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m.,
förslagsvis » 130,000
 - c. Ersättningar för mistsignalerings,
förslagsvis » 15,000
 - d. Fyrskeppstillägg, *förslagsvis* .. » 65,000
 - e. Provisoriskt dyrortstillägg, *förslagsvis* » 12,000 » 1,342,000

Summa förslagsanslag kronor 4,314,000.

Såväl i personalförteckning som avlöningsstat skulle vid bifall till lotsverks-sakkunnigas förslag föranledas ändringar i åtskilliga hänseenden på sätt av det följande torde framgå.

Den ordinarie lotspersonalens löneställning.

Gällande bestämmelser m. m.

Den till avlöningsreglementet den 9 juni 1922 (nr 379) för befattningshavare vid lots- och fyrstaten — ändrat i vissa delar genom kungörelserna den 12 juni 1925 (nr 244) och den 26 juni 1936 (nr 392) — hörande tjänsteförteckningen förutsätter, att till grund för bestämmandet av lönegrad för den

ordinarie lotspersonalen företages fördelning av lotsplatserna i tre klasser sålunda:

B e f a t t n i n g	Löne- grad
Överlots (endast å 1:a klass lotsplats).....	10
Lotsförman å 1:a klass lotsplats	9
Lotsförman å 2:a klass lotsplats	7
Lots å 1:a klass lotsplats.....	6
Lots å 2:a klass lotsplats.....	5
Lotsförman å 3:e klass lotsplats	5
Lots å 3:e klass lotsplats.....	4

De för ifrågavarande lönegrader fastställda lönebeloppen framgå av följande sammanställning.

L ö n e g r a d	Löne- klass	O r t s g r u p p						
		A	B	C	D	E	F	G
		K r o n o r						
4:e lönegraden lots å 3:e kl. lotsplats	5	2,100	2,196	2,292	2,388	2,484	2,580	2,676
	6	2,220	2,322	2,424	2,526	2,628	2,730	2,832
	7	2,340	2,448	2,556	2,664	2,772	2,880	2,988
	8	2,460	2,574	2,688	2,802	2,916	3,030	3,144
	9	2,580	2,700	2,820	2,940	3,060	3,180	3,300
5:e lönegraden lots å 2:a kl. lotsplats lotsförman å 3:e kl. lotsplats	6	2,220	2,322	2,424	2,526	2,628	2,730	2,832
	7	2,340	2,448	2,556	2,664	2,772	2,880	2,988
	8	2,460	2,574	2,688	2,802	2,916	3,030	3,144
	9	2,580	2,700	2,820	2,940	3,060	3,180	3,300
	10	2,730	2,856	2,982	3,108	3,234	3,360	3,486
6:e lönegraden lots å 1:a kl. lotsplats	7	2,340	2,448	2,556	2,664	2,772	2,880	2,988
	8	2,460	2,574	2,688	2,802	2,916	3,030	3,144
	9	2,580	2,700	2,820	2,940	3,060	3,180	3,300
	10	2,730	2,856	2,982	3,108	3,234	3,360	3,486
	11	2,880	3,012	3,144	3,276	3,408	3,540	3,672
7:e lönegraden lotsförman å 2:a kl. lotsplats	8	2,460	2,574	2,688	2,802	2,916	3,030	3,144
	9	2,580	2,700	2,820	2,940	3,060	3,180	3,300
	10	2,730	2,856	2,982	3,108	3,234	3,360	3,486
	11	2,880	3,012	3,144	3,276	3,408	3,540	3,672
	12	3,060	3,198	3,336	3,474	3,612	3,750	3,888
9:e lönegraden lotsförman å 1:a kl. lotsplats	10	2,730	2,856	2,982	3,108	3,234	3,360	3,486
	11	2,880	3,012	3,144	3,276	3,408	3,540	3,672
	12	3,060	3,198	3,336	3,474	3,612	3,750	3,888
	13	3,240	3,384	3,528	3,672	3,816	3,960	4,104
	14	3,450	3,600	3,750	3,900	4,050	4,200	4,350
10:e lönegraden överlots (endast å 1:a kl. lotsplats)	11	2,880	3,012	3,144	3,276	3,408	3,540	3,672
	12	3,060	3,198	3,336	3,474	3,612	3,750	3,888
	13	3,240	3,384	3,528	3,672	3,816	3,960	4,104
	14	3,450	3,600	3,750	3,900	4,050	4,200	4,350
	15	3,660	3,816	3,972	4,128	4,284	4,440	4,596

Var och en av förestående lönegrader motsvarar två enheter högre lönegrad inom den i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk, tillhörande den civila statsförvaltningen intagna löneplanen, avdelning B.

Jämlikt 1 § i Kungl. Maj:ts brev till lotsstyrelsen den 30 november 1922 med tillägsbestämmelser till avlöningsreglementet för befattningshavare vid lots- och fyrstaten, sådan nämnda paragraf numera lyder, äro lotsplatserna fördelade i klasser på följande sätt:

1:a klass lotsplatser	2:a klass lotsplatser	3:e klass lotsplatser
Arkö	Arholma	Bergkvara
Aspö	Fårösund	Bjuröklubb
Bredskär	Gåsholma	Burgsvik
Dalarö	Gökalv	Fagervik
Furusund	Havstenssund	Falkenberg
Gävle	Häradskär	Figeholm
Göteborg	Höganäs	Huvudskär
Halmstad	Kalix	Klintehamn
Hudiksvall	Karlshamn	Kråkelund
Hälsingborg	Mälaren	Kylej
Härnösand	Nordkoster	Käringön
Idö	Ratan	Långören
Järnäs	Romelsö	Mönsterås
Kalmar	Råå	Nyköping
Landskrona	Skäggens	Påskallavik
Landsort	Strömstad	Ronehamn
Lilljungfrun	Svartklubben	Salmis
Limhamn	Söderarm	Simrishamn
Luleå	Sölvesborg	Slite
Lysekil	Trälleborg	Stedsholmen
Malmö	Ulvö	Stockviken
Marstrand	Varberg	Sävösund
Norrköping	Visby	Tärnö ¹
Oskarshamn	Ystad	Töre
Oxelösund	Öregrund	Uddevalla
Rönnskär		Väderöarna
Sandhamn		
Skag		
Smögen		
Stockholm		
Sundsvall		
Ursviken		
Vinga		
Åhus		
Öresunds norra		
Öresunds södra		

¹ Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 29 januari 1937 skall Tärnö lotsplats indragas fr. o. m. den 1 juli 1937.

Lotsplatsernas indelning i tre klasser infördes från och med år 1923 efter förslag av lotsstyrelsen och tillkallade lönesakkunniga i betänkande den 25 februari 1922 rörande lönereglering för befattningshavare vid lots- och fyrstaten m. m. Såsom skäl för nämnda förslag anförde *lotsstyrelsen och de lönesakkunniga*:

För det dåvarande åtnjöte samtliga lotsar — fränsett överlotsar och lotsförmän — enahanda fasta avlöning. Den mer eller mindre krävande tjänstgöringen vid de olika lotsplatserna kompenserades visserligen till en del genom lotslottens större eller mindre belopp, men det syntes med fog kunna ifrågasättas, huruvida denna kompensering i och för sig vore tillfyllest. Arbetet vid de särskilda lotsplatserna ställde sig nämligen till följd av flera samverkande orsaker mycket skiftande. Under det att å ena sidan funnes en del lotsplatser, där vakthållningen och lotsningstjänsten vore mycket omfattande och betungande, förekomme å andra sidan en del lotsplatser, där lotsarnas tjänstgöring tidvis vore av jämförelsevis lindrig art och kunde lämna befattningshavarna tillfälle till annan sysselsättning vid sidan av tjänstgöringen.

Vid nu antydda förhållanden hade lotsstyrelsen och de lönesakkunniga ansett, att även den fasta avlöningen till lotsar på olika lotsplatser borde i viss mån graderas allt efter tjänstgöringens beskaffenhet, och ville därför till grund för lotspersonalens fördelning i lönegrupper föreslå en klassificering av de särskilda lotsplatserna i tre olika klasser. Vid denna klassificering hade följande omständigheter ansetts böra beaktas, nämligen den vid lotsplatsen anställda ordinarie personalens storlek, antalet lotsningar och influtna lotspenningar i medeltal för år under den senaste normala femårsperioden (1909—1913), storleken i allmänhet av de lotsade fartygen under samma period, antalet lotsuppassningsställen vid varje lotsplats i förhållande till personalens storlek, lotsningarnas beskaffenhet i allmänhet samt huruvida nattuppassning erfordrades eller icke.

Överlotsar finnas för närvarande anställda vid 18 lotsplatser av 1:a klass. Övriga lotsplatser förestås av lotsförmän.

Lotsförmäns arbetsuppgifter framgå av 4, 16 och 17 §§ i det av lotsstyrelsen den 17 maj 1935 utfärdade tjänstgöringsreglementet för lots- och fyrstaten. Lotsförmän åligger sålunda huvudsakligen att å lotsplatsen upprätthålla ordning och lydnad inom lotspersonalen, vaka däröver att densamma med noggrannhet fullgör sina tjänståligganden samt tillse, att lotsplatsen hålles i vårdat skick; att föra lotsplatsens dagbok, vari skola införas alla lotsningar och därigenom influtna lotsavgifter ävensom sådana lotsavgifter, som erlagts utan att lots anlitats; samt att verkställa beräkning och fördelning av lotsplatsen tillfallande lotspenningar.

Vad angår lotsförmäns deltagande i lotsning är i tjänstgöringsreglementet föreskrivet, dels att lotskapten tillkommer att bestämma, huruvida lotsförmän skall lotsa i tur med lotsplatsens lotsar, dels ock att lotsförmän har att, då han ej lotsar i tur, dock söka medhinna lika många lotsningar som envar av lotsarna.

I fråga om överlots tjänståligganden stadgas i 15 § tjänstgöringsreglementet följande. Överlots har i huvudsak samma åligganden beträffande tjänsten vid lotsplatsen som lotsförmän. Överlots är därjämte skyldig att enligt lotskaptenens bestämmande biträda honom med utförandet av uppdrag,

som tillhöra lotsverkets allmänna tjänst. Överlots intages icke i lotsningstur men är intill uppnåendet av 60 levnadsår skyldig deltaga i lotsning enligt lotskaptenens bestämmande, för så vitt han icke av lotsstyrelsen erhållit befrielse från lotsningstjänsten. Har sådan befrielse erhållits, är det dock vederbörande överlots obetaget att, när omständigheterna därtill föranleda, verkställa lotsning.

Ifrågasatta omregleringar i avseende å den ordinarie lotspersonalens löneställning.

Tidigare förslag.

I en till Kungl. Maj:t den 21 april 1927 inkommen skrivelse hemställde *sex lotsförmän vid 2:a och 3:e klass lotsplatser* om vidtagandet av en omreglering av lotspersonalens avlöningsförhållanden i sådant syfte, att alla lotsar vid befordran till ordinarie tjänst skulle komma i åtnjutande av en och samma lägsta avlöning för att i mån av tjänsteålder och uppkomna ledigheter slutligen nå den nu för lotsarna fastställda högsta lönegraden. Såsom motivering för denna hemställan anfördes huvudsakligen, att genom klassificeringen av lotsplatserna hade lotsarna vid de lotsplatser, där de största lotslotterna förekomme, erhållit jämväl den högsta fasta lönen, medan lotsarna vid de platser, där lotslotterna vore minst, tilldelats lägsta fasta lönen. Att väga förhållandena vid lotsplatserna mot varandra och efter sådan grund utmätta lönerna olika för olika grupper av lotsplatser låte sig icke rättvisligen göra. På grund därav borde klassindelningen av lotsplatserna upphävas och ersättas av den nyss berörda ordningen.

Över framställningen infordrades utlåtanden från dels lotsstyrelsen, som hörde lotskaptenerna och styrelsen för lotsförbundet, dels ock statskontoret.

Lotskaptenerna i övre norra, mellersta och östra lotsdistriktet tillstyrkte en löneomreglering i den ifrågasatta riktningen.

Liknande ståndpunkt intogs av *lotskaptenen i västra lotsdistriktet*, som till stöd för sin mening anförde bland annat:

Det kunde visserligen ej bestridas, att tjänstgöringen vid olika lotsplatser vore väsentligt olika. På vissa platser vore personalen strängt sysselsatt med vaktgöring och lotsningars verkställande, under det att vid vissa andra lotsplatser lotsningsfrekvensen vore obetydlig och tjänstgöringen inskränkte sig i huvudsak till att utgöra vakthållning. Å andra sidan måste man medgiva, att, även om lotsarna vid vissa lotsplatser endast i ringa mån vore anlitade för lotsning, det förhållandet dock alltid kvarstode, att lotsarna även på dessa mindre platser alltid måste vara redo att fullgöra lotsningstjänst. Förvärvsarbete vid sidan av lotstjänsten kunde därför endast i ringa mån förekomma och då endast av sådan art, att detsamma lämnade lotsen fri att efter kallelse omedelbart inställa sig i tjänstgöring.

Klassificeringen av lotsplatserna vore svår att på fullt hållbara och objektiva grunder genomföra. Antalet lotsningar vid en och samma lotsplats kunde under årens lopp variera inom rätt vida gränser. Därav följde, att personalens storlek, om den skulle anpassas efter sjöfartens behov, bleve varierande. Även summan av influtna lotspenningar komme att växla med antalet lotsningar.

Förändringar i den en gång uppgjorda klassificeringen måste därför i anslutning till växlingar i handel och sjöfart tid efter annan verkställas, på det att klassificeringens ändamål skulle kunna vidmakthållas. Dessa förändringar i klassindelningen medförde olägenheter i avlönings- och pensionshänseende, särskilt såtillvida, att efter nedflyttning i klass av lotsplats därstädes mången gång komme att finnas lotsar i olika lönegrader.

Lotskaptenen i nedre norra lotsdistriktet yttrade:

Avlöningen till personalen å lotsplatserna av 3:e klass vore nog i allmänhet rättvist avvägd i förhållande till avlöningen åt personalen å 1:a klass lotsplatser. Men det funnes många lotsplatser, där personalen i jämförelse med andra lotsplatsers personal vore i betydande grad över- eller underbetald. Härvidlag vore en ändring till det bättre behövlig. Lotskaptenen för sin del ville föreslå, att en ingående undersökning av arbets- och levnadsförhållandena å de olika lotsplatserna företoges, och att därefter de lotsplatser av 2:a klass, som kunde befinnas därtill lämpliga, överflyttades till 1:a klassen, medan övriga lotsplatser av 2:a klass hänfördes till nuvarande 3:e klassen. Framdeles skulle alltså den nuvarande 2:a klassen försvinna och de flesta lotsplatserna sammanföras till den högre av två grupper. Den lägre gruppen skulle utgöras av de små och mindre viktiga lotsplatser, varest lotsningsarbetet, även om det ej kunde anses utgöra bisak, dock toge betydligt mindre av lotsens tid i anspråk än annat förvärvsarbete, vilket senare således där utgjorde hans huvudsakliga sysselsättning.

Lotskaptenen i södra lotsdistriktet anförde:

De lönebelopp, som tilldelats personalen vid 3:e klassens lotsplatser, måste anses utgöra en god ersättning för det arbete, som tjänstgöringen vid dessa platser krävde. De högre belopp, som utginge till personalen vid 2:a och 1:a klass lotsplatser, syntes väl motiverade såsom utgörande en rättvis ersättning, tillika med andel i lotspenningarna, för merarbete och därmed följande ökat ansvar samt icke minst för å dessa platser i allmänhet rådande högre levnadskostnader, även i avseende å beklädnaden.

Det borde även beräknas, att tjänstgöringens beskaffenhet å 3:e klass lotsplatser ofta gäve möjlighet att bedriva fiske, jordbruk och annat näringsfång, som å de större lotsplatserna merendels ej kunde ifrågakomma. Lotsarna vid 3:e klass lotsplatser syntes därför i allmänhet hava lika goda tillfällen att förskaffa sig en god ekonomisk ställning som lotsarna vid 2:a och 1:a klass lotsplatser; åtminstone syntes så vara fallet i södra lotsdistriktet.

På grund av det anförda ansåge sig lotskaptenen sakna anledning att tillstyrka den gjorda framställningen.

Styrelsen för lotsförbundet hemställde, utan att vilja uttala sig i princip om klassificeringen av lotsplatserna, att den ifrågavarande framställningen för det dåvarande icke måtte föranleda till någon åtgärd.

Lotsstyrelsen anförde i utlåtande till Kungl. Maj:t den 17 januari 1928:

De ursprungligen angivna skälen för vidtagandet i lönehänseende av en klassificering av lotsplatserna ägde enligt lotsstyrelsens mening alltjämt giltighet. Ehuru lotsarna i stort sett hade samma arbetsuppgifter vid alla lotsplatser, måste det sålunda, med hänsyn till den olika arbetsbördan å de skilda platserna, fortfarande anses väl motiverat att till grund för avlöningen lägga platsernas indelning i tre klasser. Vad 3:e klass lotsplatserna anginge finge särskilt ihågkommas, att lotsuppassning under natten icke förekomme vid det stora flertalet av dem, samt att tjänstgöringen icke hindrade vederbörande från att i jämförelsevis stor utsträckning kunna ägna sig åt annat arbete.

Lotsstyrelsen ansåge alltså tillräckliga skäl icke för det dåvarande föreliggande för ändring i den år 1922 beslutade löneregleringen och hemställde fördenskull, att framställningen icke måtte föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

I utlåtande till Kungl. Maj:t den 22 mars 1928 uttalade *statskontoret*, att, då de av sökandena anförda skälen för en ändring av avlöningsreglementet redan förut varit föremål för Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning i samband med fastställandet av nämnda reglemente, vilket utfärdats så nyligen som den 9 juni 1922, sökandenas framställning enligt statskontorets mening icke syntes böra föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Genom beslut den 20 april 1928 fann *Kungl. Maj:t* framställningen icke föranleda någon vidare åtgärd.

Statens organisationsnämnd har i sitt betänkande rörande lotsverkets personalfråga och därmed sammanhängande förhållanden icke ifrågasatt upphävande av eller vidtagande av annan principiell ändring beträffande den nuvarande klassificeringen av lotsplatserna. Å andra sidan innehåller betänkandet tämligen vittomfattande förslag rörande ändrad fördelning av lotsplatserna de olika klasserna emellan, därvid nämnden särskilt tagit hänsyn till storleken av personalen, lotsningsfrekvensen samt beloppet av influtna lotspenningar vid de olika lotsplatserna. Enligt nämndens ifrågavarande förslag skulle från 1:a till 2:a klass nedflyttas lotsplatserna Järnäs, Furusund, Dalarö, Arkö, Idö, Åhus, Limhamn, Landskrona, Halmstad, Marstrand, Lysekil och Smögen, från 2:a till 3:e klass nedflyttas lotsplatserna Romelsö, Ratan, Gåsholma, Öregrund, Arholma, Söderarm, Häradskär, Skäggenäs, Sölvesborg, Råå, Havstenssund, Nordkoster och Strömstad samt från 3:e till 2:a klass uppflyttas lotsplatserna Uddevalla och Väderöarna.

I fråga om förmanskapet vid lotsplatserna framhöll nämnden, att det beträffande överlots förutsattes, att sådan befattningshavare i regel endast i mindre omfattning eller eventuellt icke till någon del deltog i lotsning, medan i fråga om lotsförmän avsåges likställighet, i den mån sådan vore möjlig, med lots i förevarande hänseende. I anslutning därtill vore vid prövning av frågan, huruvida lotsplats borde förestås av överlots eller lotsförmän, att tillse, i vad mån platsföreståndaren med hänsyn till omfattningen av honom åliggande expeditiönsarbete och andra särskilda uppgifter hade tillfälle att verkställa lotsning. Organisationsnämnden ansåge, att endast i fråga om ett mindre antal, till 1:a klassen hänförliga lotsplatser funnes tillräckliga skäl för överlotsbefattningar. I enlighet härmed föreslog nämnden, att överlotsbefattningarna vid sex angivna lotsplatser skulle utbytas mot lotsförmänsbefattningar.

I utlåtande till Kungl. Maj:t den 25 januari 1935 över organisationsnämndens betänkande anförde *lotsstyrelsen*:

Delade meningar syntes näppeligen råda därom, att klassificeringen av lotsplatserna, som bestått oförändrad i tolv år alltsedan senaste lönereglering för lots- och fyrstaten, borde överses och revideras. Det vore dock i mån-

ga fall synnerligen vanskligt att avgöra, till vilken av de tre klasserna viss lotsplats rättvisligen borde hänföras, då strikta regler därför icke läte sig uppställa. I stort sett syntes få eftersträvas, att lotsplatser med i huvudsak likartade förhållanden bleve hänförda till samma klass, vilket emellertid vore förenat med de största svårigheter, då hänsyn måste tagas till en mångfald olika faktorer, av vilka somliga saknades vid den ena och somliga vid den andra platsen, vilka skulle jämföras med varandra.

Lotsstyrelsen hade funnit sig böra taga under överbäggande, huruvida det icke kunde befinnas lämpligare att helt och hållet frågå klassificeringen av lotsplatserna. Klassificeringssystemet, som vore jämförelsevis nytt för lotsinrättningens vidkommande, hade genomgått en försökstid, varunder erfarenheten givit vid handen, att vissa brister vidlåde detsamma. Klassificeringsfrågan hade givit anledning till split och avundsjuka samt missnöje på ett flertal håll.

Med hänsyn till dessa omständigheter funne lotsstyrelsen numera överbäggande skäl tala för upphävande av klassificeringen av lotsplatserna. Till denna styrelsens ståndpunkt hade ock i hög grad bidragit dels föreslagen indragning av ett stort antal mindre lotsplatser — alla utom en placerade i tredje klassen — dels ock den snabba utvecklingen av tonnagets storlek, till följd varav oceangående fartyg lotsades i stor utsträckning jämväl vid de mindre lotsplatser, där sådant icke tidigare förekommit. De lotsplatser vore lätt räknade, inom vilkas områden icke förekomme hamnar eller lastageplatser, som kunde mottaga fartyg av betydande storlek. Arbetet hade sålunda försvårats och blivit ansvarsfullare vid de mindre lotsplatserna, varför starka skäl kunde anföras för utplånande av personalens vid desamma olikställighet i lönehänseende med de större platsernas personal. Till följd av att närmast varandra belägna mindre och större lotsplatser lotsningsområden grepe in i varandra, förekomme det ju esomoftast, att samma fartyg lotsades i samma farled av lotsar än från den mindre och än från den större platsen. Genomförda inskränkningar med avseende å lotsplatsernas personalstater hade fört med sig, att personalen på de mindre platserna i större utsträckning än förr vore bunden av tjänstgöring. Arbetstiden å dessa platser med deras ringa personalstyrka syntes mången gång bliva längre än på större platser, där envar tjänsteman hade mindre del i det dagliga rutinarbetet.

Lotsstyrelsen föreslog således, att lotsplatsernas klassificering upphävdes. Beträffande personalens placering i lönegrader föresloges, att placeringen av överlotsarna bleve oförändrad, att samtliga lotsförmän placerades i 7:e lönegraden och att samtliga lotsar placerades i 5:e lönegraden. Nuvarande lotsförmän och lotsar med konstitutorial å 1:a klass lotsplatser bleve dock i löne- och pensionsänseende oberörda av åtgärden, enär de enligt gällande bestämmelser alltjämt komme, oavsett sänknings av lönegrad för respektive platser, att tillhöra nu innehavande lönegrader. Lotsstyrelsen ville vidare föreslå, att i samband med klassindelningens upphörande särskilt arvode tilldelades lotsförmännen å de mera betydande lotsplatser, där personalen vore jämförelsevis talrik och lotspenninguppbörden stor eller arbetet eljest vore mera maktpåliggande, såsom ersättning för det merarbete och större ekonomiska ansvar, som sålunda åvilade dessa förmän. Nämda förmän borde naturligtvis icke tillkomma de enligt äldre stat kvarstående lotsförmännen i 9:e lönegraden.

Vid sådan enhetlig lönesättning inom hela lotskåren syntes merarbetet vid de större och arbetsammare lotsplatserna av förutvarande 1:a klass få anses i sin helhet kompensert av de därstädes rikligare inflytande lotspenningarna, som i allmänhet gäve stora lotslotter.

Här föreslagna åtgärder föranledde någon ökning av belastningen å anslaget till avlöningar till ordinarie tjänstemän genom uppflyttning i lönegrad av nuvarande 3:e klass lotsplatsernas personal — med undantag för till indragning föreslagna lotsplatser — samt för arvoden till några lotsförmän å nuvarande 2:a klass lotsplatser. Denna ökning bleve dock jämförelsevis obetydlig, då den beräknades uppgå i sin helhet allenast till 10,000 kronor, men med omedelbar verkan blott till 7,000 kronor. Så småningom skedde återigen en avlastning av anslaget i mån av avgång vid nuvarande 1:a klass lotsplatser och den äldre personalens ersättande med nytilträdande. Denna kostnadsminskning borde uppgå till ungefär 35,000 kronor. Den totala minskningen å avlöningsstaten bleve således omkring 25,000 kronor.

För den händelse Kungl. Maj:t icke skulle biträda det av lotsstyrelsen här framlagda förslaget till upphälvande av lotsplatsernas klassificering, hemställdes, att den av organisationsnämnden väckta frågan om ändring i vissa delar av klassificeringen icke för det dåvarande avgjordes, utan att det i stället måtte uppdragas åt lotsstyrelsen att verkställa översyn och revidering av gällande klassindelning.

Beträffande organisationsnämndens förslag om vissa överlotsbefattningars utbytande mot lotsförmansbefattningar hade lotsstyrelsen icke något att erinra mot vidtagande av denna åtgärd, i vad rörde tre lotsplatser, men avstyrkte förslaget i övrigt.

Lotsförbundet anförde i skrivelse till Kungl. Maj:t den 2 februari 1935:

Indelningen av lotsplatserna i klasser hade ej framkommit på initiativ från personalhåll. Att emellertid *nu*, då de flesta lotsplatserna vore försatta i ett något gynnsammare löneläge än de övriga platserna, helt omkasta detta förhållande förefölle synnerligen obilligt. Lotsförbundet tilläte sig förorda, att, då det endast vore ett jämförelsevis ringa antal lotsplatser i 2:a och 3:e klasserna och detta antal i tidens lopp komme att ytterligare minskas, samtliga lotsplatser tilldelades den lönegrad, som vore gällande för lotsplatser av 1:a klass.

Lotsverkssakkunnigas förslag.

Efter att hava redogjort för gällande bestämmelser m. m. rörande lotspersonalens löneställning samt tidigare ifrågasatta omregleringar i avseende därå anförde lotsverkssakkunniga för egen del i förevarande hänseende till en början följande:

De möjligheter till förvärvsarbete vid sidan av tjänsten, som tidigare förefunnits för personalen vid åtskilliga mindre lotsplatser, hade sannolikt numera i allmänhet avsevärt förminskats eller försvunnit. Genom de vidtagna personalreduceringarna hade tjänstgöringen även vid platser, där lotsningarna vore jämförelsevis fåtaliga, kommit att medföra avsevärt större bundenhet för personalen än förut varit fallet. Jämväl vid ringa lotsningsfrekvens måste full vakthållning utövas. Om hänsyn toges endast till den verkliga tid, som kunde anses åtgå för tjänstens uppehållande, syntes numera skäl i regel saknas för att i lönehänseende fastslå någon skillnad mellan de större lotsplatserna och de mindre, i varje fall om man bortsåg från dem av sistberörda platser, som av lotsverkssakkunniga föreslagits till indragning. Sätillvida vore alltså de synpunkter om det befogade i klassificeringens upphälvande, som framförts av bland andra personalen vid en del mindre lotsplatser, förtjänta av beaktande.

Den totala arbetstiden borde emellertid icke vara ensamt avgörande för lönesättningen. Enligt gängse lönetekniska grunder förelåge jämväl för lotspersonalens vidkommande anledning att vid bestämmandet av lönen skänka beaktande åt arbetets art och de förhållanden, under vilka det fullgjordes.

Den för personalen mest ansträngande och ansvarsfulla tjänstgöringen utgjordes av lotsningarna. Med hänsyn härtill utginge visserligen för lotsningarna särskild gottgörelse i form av andel i de lotsplatser tillfallande lotspenningarna. Det syntes emellertid lotsverkssakkunniga icke vara obefogat, att jämväl vid regleringen av den fasta avlöningen vederbörligt avseende fästades vid skillnad i lotsningsfrekvensens storlek lotsplatser emellan. Ju högre lotsningsfrekvensen vore, i desto större utsträckning bleve i regel de enskilda befattningshavarna sysselsatta med det krävande lotsningsarbetet i stället för den mindre påkostande vakthållningen. En mera omfattande lotsning vid en lotsplats intensifierade överhuvud taget tjänstgöringen därstädes.

Jämväl andra omständigheter än lotsningsfrekvensen vore ägnade att inverka på tjänstgöringens beskaflenhet. Sålunda syntes lotsning av större fartyg i regel vara mera krävande än lotsning av mindre fartyg. Vidare komme i här förevarande avseende i betraktande graden av lotsningarnas svårighet med hänsyn till farvattnens beskaflenhet. Lotsverkssakkunniga ville jämväl erinra därom att vid många lotsplatser uppassning under mörker jämlikt lotsstyrelsens bestämmande vore anordnad, medan vid andra lotsplatser den personalen åliggande uppassningen vore inskränkt till den ljusa delen av dygnet. Det hade visserligen uppgivits, att vid åtminstone vissa av sistberörda lotsplatser fartyg emottoges även under mörker, därest anmälan om ankomsten på förhand gjorts. Även vid sådant förhållande syntes det dock lotsverkssakkunniga, att en föreliggande plikt för personalen till regelbunden passning jämväl under dygnets mörka del vore ägnad att göra tjänstgöringen vid dessa lotsplatser mera påfrestande än vid sådana lotsplatser, där dylik skyldighet ej förefunnes.

Lotsverkssakkunniga hava fördenskull för sin del ej funnit anledning vare sig att ansluta sig till det av lotsstyrelsen framställda förslaget till förändrade avlöningsgrunder för lotsförmän och lotsar eller att eljest förorda fullständig enhetlighet i lönegradshänseende beträffande envar av dessa båda kategorier befattningshavare. Lotsverkssakkunniga framhålla, att lämpligheten av lotsstyrelsens berörda förslag syntes kunna ifrågasättas även på den grund, att detsamma innebure avlöningsminskning vid befattningar till ett antal utgörande en jämförelsevis stor procent av lotsstatens alla ordinarie befattningar. Då sådan minskning icke skulle kunna företagas gentemot nuvarande innehavare av ordinarie befattningar, skulle för förhållandevis lång tid framåt vid de särskilda 1:a klassen nu tillhörande lotsplatserna i ej oväsentlig utsträckning komma att finnas lotsar med avlöning enligt olika lönegrader. Å andra sidan syntes genom tilldelandet åt samtliga lotsförmän och lotsar av avlöning jämlikt de för närvarande för sådana befattningshavare vid 1:a klass lotsplatser gällande lönegrader komma att ernås en för hög placering å löneskalan beträffande ett stort antal befattningshavare. Av omständigheterna icke betingade kostnader skulle därigenom komma att uppstå för statsverket. En sådan löneställning skulle enligt lotsverkssakkunnigas mening komma att utgöra ett tungt vägande skäl för en kraftigare beskärning i många fall av lotspersonalens lotspenninginkomst.

Emellertid hava lotsverkssakkunniga funnit övertvägande skäl tala för vidtagandet av vissa, löneställningen avseende förändringar beträffande åtskilliga befattningar vid ett antal lotsplatser. Härom hava de sakkunniga anför t bland annat:

Inom var och en av de tre klasser, i vilka lotsplatserna för närvarande vore indelade, åtnjöte samtliga lotsar avlöning enligt en och samma lönegrad ävensom alla lotsförmän avlöning likaledes enligt en gemensam lönegrad. En viss lönegrad för lotsar motsvarades således under nuvarande förhållanden av en lönegrad för lotsförmän. Å vissa 1:a klass lotsplatser utövades emellertid förmansskapet av överlotsar. Här föreläge alltså en grupp lotsplatser med lotsar i samma men förmän i olika lönegrader. Enligt lotsverkssakkunnigas mening borde en sådan anordning komma till utsträckt tillämpning. Starka skäl syntes sålunda kunna anföras för att avvägningarna av avlöningen till å ena sidan lotsarna och å andra sidan förmännen vid en lotsplats skedde i viss mån oberoende av varandra. Förmännens tjänstgöring vore nämligen av beskaffenhet att influeras av omständigheter, som knappast i och för sig påverkade lotsarnas arbete. Härvidlag finge särskilt nämnas personalens storlek samt beloppet av inflytande lotspenningar. Där personalen vore talrik och lotspenningarna uppginge till mera betydande belopp, bleve det förmännen för personalen och redogöraren åliggande arbetet mera omfattande och ansvarsfullt. Om åter personalen vore ringa och lotspenningar inflöte i förhållandevis obetydlig utsträckning, saknades anledning till så stor skillnad som i andra fall mellan avlöningarna till förmän och lots.

I anslutning till det sålunda anförda föreslå lotsverkssakkunniga, att indelningen av lotsplatserna i klasser upphör och ersättes av en sådan differentiering i lönehänseende mellan olika grupper av respektive lotsförmän och lotsar, att befattningarna såsom sådana hänföras till viss klass.

Vad härefter beträffar frågan om förändringar i *lotsarnas löneställning*, har det främst synts lotsverkssakkunniga, att avlöningsförhållandena för lotsarna vid de 3:e klass lotsplatser, vilka ej av lotsverkssakkunniga föreslagits till indragning, vore av beskaffenhet att böra undergå någon förbättring. Lotsverkssakkunniga erinra, hurusom på grund av vidtagna personalinskränkningar arbetsbördan ökats även vid mindre lotsplatser, och att endast i få fall personalen därstädes numera syntes hava tillfälle att förskaffa sig nämnvärd arbetsinkomst utöver inkomsterna av tjänsten. Även i övrigt hade utvecklingen medfört större krav å personalen vid mindre platser. Bland annat hade därtill bidragit den fortgående ökningen av fartygens storlek. Lotsverkssakkunniga vore av den meningen, att lotsarna vid de lotsplatser av nuvarande 3:e klass, som ej förordats till indragning, borde uppflyttas från 4:e till 5:e lönegraden. Därest, i enlighet med lotsverkssakkunnigas i annat sammanhang framställda förslag, en allmän nedsättning av lotspersonalens andel i lotspenningarna företoges, syntes detta böra utgöra en bidragande anledning till att personalen vid lotsplatser, där för närvarande såväl avlöningarna som lotslotterna vore låga, bereddes viss avlöningsförbättring.

Vidare hava lotsverkssakkunniga förordat, att lotsbefattningarna vid lotsplatserna Kalix, Svartklubben och Mälaren höjas från 5:e till 6:e lönegraden. Med hänsyn till lotsningsfrekvens och den omständigheten, att de vid dessa

platser förekommande lotsningarna i regel vore avsevärt långa, vore enligt de sakkunnigas mening en sådan åtgärd motiverad.

Å andra sidan hava lotsverkssakkunniga föreslagit, att lotsbefattningarna vid Marstrands och Lysekils lotsplatser nedflyttas från 6:e till 5:e lönegraden, vilken förändring lotsverkssakkunniga funnit betingad särskilt därav, att lotsningsfrekvensen vid dessa lotsplatser numera icke vore högre än i allmänhet vid nuvarande lotsplatser av 2:a klass.

Beträffande härefter spörsmålet om *förmansbefattningarnas löneställning* hava de sakkunniga till en början med åberopande av skälen för uppflyttning i högre lönegrad av lotsbefattningarna vid de 3:e klass lotsplatser, som ej föreslagits till indragning, förordat en avlöningsförbättring jämväl för lotsförmansbefattningarna vid dessa platser. De ifrågavarande lotsarna, erinra i detta sammanhang de sakkunniga, hade föreslagits skola uppflyttas en lönegrad, varigenom de skulle komma i samma löneställning som lotsarna vid nuvarande 2:a klass lotsplatser. Lotsförmansbefattningarna vid sistnämnda lotsplatser vore placerade i 7:e lönegraden. Då det arbete, vilket tillkomme de vid ifrågavarande lotsplatser av 3:e klass anställda lotsförmännen i denna deras egenskap, vore av jämförelsevis ringa omfattning, ansåge emellertid lotsverkssakkunniga, att ett hänförande av dessa lotsförmansbefattningar till 7:e lönegraden innebure en för hög löneställning. De sakkunniga ville därför föreslå, att sistberörda befattningar uppflyttades från 5:e till 6:e lönegraden.

Av anledning liknande den, som sålunda anförts för en begränsning till 6:e lönegraden av avlöningsförhöjningen för lotsförmännen vid 3:e klass lotsplatser, hava lotsverkssakkunniga föreslagit, att lotsförmansbefattningarna vid nuvarande 2:a klass lotsplatserna Romelsö, Arholma, Häradskär, Havstenssund och Nordkoster nedflyttas från 7:e till 6:e lönegraden. De egentliga lotsförmansgöromålen vid dessa platser syntes de sakkunniga vara av mindre omfattning än motsvarande göromål vid nuvarande lotsplatser av 2:a klass i allmänhet.

Beträffande Kalix och Svartklubbens lotsplatser, vilkas lotsbefattningar föreslagits uppflyttade från 5:e till 6:e lönegraden, hava lotsverkssakkunniga förordat en förhöjning av lotsförmansbefattningarna från 7:e till 9:e lönegraden. Till denna löneställning syntes de avlöningsbestämningen för lotsförmän påverkande faktorerna berättiga.

I fråga om lotsförmansbefattningarna vid Marstrands och Lysekils lotsplatser — beträffande lotsbefattningarna därstädes har, såsom förut anförts, förordats sänkning från 6:e till 5:e lönegraden — föreslå lotsverkssakkunniga med hänsyn till den minskningen i lotsningsfrekvensen åtföljande lättningen i dessa befattningshavares arbetsbörda nedflyttning från 9:e till 7:e lönegraden.

Lotsverkssakkunniga upptaga härefter till behandling frågan om behovet av överlotsbefattningar och uttala sig därvid på följande sätt:

Vid avvägning av spörsmålet, huruvida lotsplats lämpligen borde förestås av överlots eller lotsförmän, vore till en början i enlighet med vad för-

ut anförts rörande förmännens arbete att skänka särskilt beaktande åt personalens storlek och beloppet av inflytande lotspenningar. Om genom utövande av förmanskapet och fullgörande av redogörar- eller andra dylika göromål vederbörande befattningshavares tid toges i anspråk i sådan omfattning, att hans deltagande i någon större utsträckning i lotsning icke ansåges böra ifrågakomma, syntes skäl förefinnas för lotsplatsens förseende med överlots. Därjämte vore hänsyn att taga till i vad mån befattningshavarens biträde vore påkallat för utförande av uppdrag, tillhörande lotsverkets allmänna tjänst.

Statens organisationsnämnd hade föreslagit, att överlotsbefattningarna vid Ursvikens, Bredskärs, Lilljungfruns, Furusunds, Öresunds södra och Hälsingborgs lotsplatser skulle ersättas av lotsförmansbefattningar i 9:e lönegraden. Detta förslag hade biträttits av lotsstyrelsen beträffande Ursvikens, Furusunds och Öresunds södra lotsplatser men ej i fråga om Bredskärs, Lilljungfruns och Hälsingborgs lotsplatser. Vid Bredskärs lotsplats borde överlotsbefattningen bibehållas med hänsyn till behov av densamma för lotsverkets allmänna tjänst. Rörelsen vid Lilljungfruns och Hälsingborgs lotsplatser vore av den storleksordning, att förmansbefattningarna vid dessa platser alltjämt borde utgöras av överlotsbefattningar.

Lotsverkssakkunniga finge för sin del i förevarande hänseende ansluta sig till den av lotsstyrelsen omfattade meningen, utom vad anginge Lilljungfruns lotsplats. Även om personalbeståndet vid denna lotsplats vore tämligen omfattande, ansåge dock lotsverkssakkunniga i likhet med organisationsnämnden, att med hänsyn till övriga på frågan inverkande omständigheter tillräckliga skäl för ett bibehållande av överlotsbefattningen därstädes icke förefunnas. Jämväl denna befattning syntes alltså böra utbytas mot lotsförmansbefattning.

Så borde även ske med överlotsbefattningen vid Aspö lotsplats. Enligt vad lotsverkssakkunniga erfarit, hade hänsyn till förbindelserna i tjänsten mellan innehavaren av förmansbefattningen vid denna lotsplats och de marina myndigheterna föranlett, att ifrågavarande befattning ansetts böra utgöras av en överlotsbefattning. Några skäl för att för uppehållande av dylik kontakt en lotsförmansbefattning icke skulle vara tillfyllest hade emellertid icke framlagts. Jämte överlotsen utgjordes personalen vid platsen av endast 6 lotsar och 1 extralots, varför för förmanskapets för personalen utövande uppenbarligen icke krävdes en överlots. Ej heller vore detta förhållandet i anseende till omfattningen av verksamheten vid platsen.

Det borde ankomma på lotsstyrelsen att pröva, huruvida i anledning av utbyte av överlotsbefattning mot lotsförmansbefattning personalinskränkning vid vederbörande lotsplats kunde äga rum. Såsom tidigare anförts förutsattes nämligen lotsförman i regel deltaga i lotsningsarbetet i större utsträckning än överlots.

Beträffande Mälarens lotsplats ansåge lotsverkssakkunniga, att lotsförmansbefattningen därstädes borde ersättas av en överlotsbefattning. Vid platsen, som hade ej mindre än tre upppassningsställen, krävdes en jämförelsevis talrik underlydande personal. För det dåvarande utgjordes densamma av 9 lotsar, 1 extralots och 1 båtbiträde. De senare årens av sjöfartens å vissa Mälarhamnar uppsving föranledda kraftiga stegring i platsens lotsningsfrekvens hade medfört en väsentlig ökning av den förmannen vid platsen i sådan egenskap åvilande arbetsbördan.

Lotsverkssakkunnigas här ifrågavarande förslag innebära sammanfattningsvis följande förändringar i lönehänseende, nämligen

beträffande nuvarande lotsplatser av 1:a klass (överlotsar 10:e, lotsförmän 9:e, lotsar 6:e lönegraden), *dels* att överlotsbefattningarna vid Ursvikens, Lilljungfruns, Furusunds, Aspö och Öresunds södra lotsplatser utbytas mot lotsförmansbefattningar i 9:e lönegraden (av lotsverkssakkunniga beräknad minskning i avlöningskostnader 1,122 kronor), *dels ock* att lotsförmansbefattningarna och lotsbefattningarna vid Marstrands och Lysekils lotsplatser nedflyttas till 7:e respektive 5:e lönegraden (kostnadsminskning 1,890 kronor);

beträffande nuvarande lotsplatser av 2:a klass (lotsförmän 7:e, lotsar 5:e lönegraden), *dels* att lotsförmansbefattningarna och lotsbefattningarna vid Kalix och Svartklubbens lotsplatser uppflyttas till 9:e respektive 6:e lönegraden (kostnadsökning 2,538 kronor), *dels* att lotsförmansbefattningen och lotsbefattningarna vid Mälarens lotsplats omändras till överlotsbefattning respektive lotsbefattningar i 6:e lönegraden (kostnadsökning 2,304 kronor), *dels ock* att lotsförmansbefattningarna vid Romelsö, Arholma, Häradskärs, Havstenssunds och Nordkosters lotsplatser nedflyttas till 6:e lönegraden (kostnadsminskning 942 kronor); samt

beträffande de lotsplatser av 3:e klass (lotsförmän 5:e, lotsar 4:e lönegraden), vilka ej av lotsverkssakkunniga föreslagits till indragning — eller således lotsplatserna Bergkvara, Bjuröklubb, Burgsvik, Fagervik, Falkenberg, Figeholm, Huvudskär, Klintehamn, Kråkelund, Kylej, Karingön, Långören, Mönsterås, Påskallavik, Ronehamn, Salmis, Simrishamn, Slite, Stedsholmen, Stockviken, Sävösund, Töre, Uddevalla och Väderöarna — att därvarande lotsförmansbefattningar och lotsbefattningar uppflyttas till 6:e respektive 5:e lönegraden (kostnadsökning 7,974 kronor).

De sakkunniga hava ytterligare anfört:

Förut hade föreslagits upphörande av den nuvarande indelningen av lotsplatserna i klasser. Framdeles syntes lotsförmännen, vilka skulle hänföras till 9:e, 7:e och 6:e lönegraderna, lämpligen böra benämnas lotsförmän av respektive 1:a, 2:a och 3:e klass, samt lotsarna, vilka skulle hänföras till 6:e och 5:e lönegraderna, lotsar av 1:a respektive 2:a klass.

Vid de gjorda uppskattningarna av kostnadsökningar och kostnadsminskningar hade räknats med vederbörande lotsplats ortsgrupp i avlöningshänseende och högsta löneklassen inom respektive lönegrader. Enligt beräkningarna skulle det fullständiga genomförandet av förslagen medföra en nettoökning med cirka 9,000 kronor i de årliga avlöningskostnaderna. Hänsyn hade därvid ej tagits till dyrtids- och dyrtortstillägg.

Vissa av de sakkunniga uppgjorda sammanställningar beträffande fartygsfrekvens och influtna lotspenningar vid rikets lotsplatser under åren 1926—1935 torde få såsom *bilagor 1—4* fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende.

De i anledning av lotsverkssakkunnigas betänkande avgivna yttrandena innehålla i förevarande ämnen huvudsakligen följande.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har beträffande de av lotsverks-sakkunniga föreslagna jämkningarna i fråga om lönegradsplaceringen för

vissa lotsar och lotsförmän framhållit, att det visserligen skulle kunna ifrågasättas, huruvida icke vid det förhållandet, att en allmän översyn av gällande avlöningsreglementen med därtill hörande tjänsteförteckningar ställts i utsikt inom den närmaste framtiden, lotsverkssakkunnigas förslag borde upptagas till behandling först i detta sammanhang. Emellertid hade lönenämnden i betraktande av de skäl, de sakkunniga anfört för en förändring i avseende å lönegradsplaceringarna, ansett någon erinran i och för sig icke vara att framställa mot att de av de sakkunniga därutinnan framlagda förslagen omedelbart genomfördes. Vad särskilt anginge uppflyttningarna å löneskalan av de lägst avlönade lotsarna och lotsförmännen, stode förslaget i detta hänseende i nära samband med viss nedsättning i lotsarnas inkomster av andel i lotspenningarna, som inginge såsom ett betydelsefullt led i de av de sakkunniga föreslagna organisatoriska förändringarna inom lotsverket.

Statskontoret har uttalat, att enligt ämbetsverkets mening goda skäl blivit anförda för ett frångående av den nuvarande indelningen av lotsplatserna i olika klasser och därav beroende inplacering i lönegrad av lotspersonal. Genom den av de sakkunniga föreslagna anordningen syntes olika befattningshavare bättre än vad som för närvarande vore fallet kunna erhålla den löneställning, som motsvarade vederbörandes arbetsuppgifter. Då ämbetsverket icke heller hade något att erinra mot de av de sakkunniga föreslagna inplaceringarna i lönegrad av de särskilda befattningarna, finge ämbetsverket tillstyrka de sakkunnigas förslag i denna del.

Lotskaptenen i nedre norra lotsdistriktet har avstyrkt förslaget om ersättande av nuvarande överlotsbefattningen vid Lilljungfruns lotsplats med en lotsförmansbefattning. Personalbeståndet vid ifrågavarande lotsplats hade av de sakkunniga befunnits vara tämligen omfattande. Lotspenninguppbörden vore betydande. Lotsningsområdet vore vidsträckt och synnerligen svårnavigabelt, varför tillsynen av säkerhetsanstalterna bleve mera arbetsam vid denna än vid flertalet andra lotsplatser. Dessa omständigheter syntes utgöra tillräckliga skäl för bibehållandet av överlotsbefattningen vid platsen. Den arbetsbörda, som skulle komma att åvila en eventuell lotsförmän, syntes komma att bli ganska betungande.

Lotskaptenen i östra lotsdistriktet har beträffande den av lotsverkssakkunniga föreslagna nedflyttningen av lotsförmansbefattningen vid Häradskärs lotsplats från 7:e till 6:e lönegraden erinrat, att åtgärden innebure ett jämställande av lotsförmansbefattningen vid platsen med motsvarande befattningar, på sätt desamma enligt lotsverkssakkunnigas förslag skulle regleras, vid distriktets nuvarande 3:e klass lotsplatser. Då emellertid vid Häradskärs lotsplats nattuppassning ägde rum och personalstyrkan därstädes detta till trots vore relativt liten, hade en förman vid Häradskärs lotsplats i jämförelse med en 3:e klass förman ett icke obetydligt merarbete i form av vakttjänst. Platsen utgjorde dessutom en »utsjöplats» och hade ett vidsträckt prickningsområde med många farleder och ett i förhållande till övriga platser av motsvarande storleksordning betydligt större antal prickar, vilkas lägen förmännen närmast hade att övervaka och kontrollera. Vidare funnes på Häradskår — till skillnad från förenämnda 3:e klass lotsplatser

— av lotsverket ägda tjänstebostäder och andra byggnader samt en tämligen stor hamnanläggning, vilkas närmaste tillsyn påvilade förmannen på platsen. Ett jämställande av dennes tjänståligganden med förmännens å 3:e klass lotsplatser syntes på nu anförda skäl icke vara berättigat, varför lotskaptenen icke kunde biträda lotsverkssakkunnigas förslag om befattningens nedflyttning till lägre lönegrad.

Lotskaptenen i södra lotsdistriktet har avstyrkt förslaget om utbyte av överlotsbefattningen vid Aspö lotsplats mot en lotsförmansbefattning. Utom de arbeten och uppdrag i lotsverkets allmänna tjänst, som av överlotsen utfördes, borde särskilt förhållandet till de marina myndigheterna framhållas. Med hänsyn till det senare hade en högre tjänsteställning av lotsverkets representant på platsen sin stora betydelse.

Marindistriktsbefälhavaren för sydkustens marindistrikt har framhållit, att ett genomförande av förslaget om ersättande av överlotsbefattningen vid Aspö lotsplats med en lotsförmansbefattning vore ur militär synpunkt såväl i fred som framförallt vid krigsfara och krig mycket ofördelaktigt. I fredstid erfordrades ett omfattande samarbete mellan de marina myndigheterna i rikets största örlogshamn och lotsverkets representant därstädes. Givetvis gynnades detta samarbete, därest den sistnämnde i regel vore tillgänglig i Karlskrona, men försvarades, om han i större utsträckning — vilket beträffande lotsförmän förutsattes — skulle deltaga i lotsningstjänsten. Vid försvarsberedskap och mobilisering skulle en mångfald åtgärder jämlikt gällande mobiliseringsföreskrifter utföras av lotsverkets personal i samråd med marinens myndigheter. Särskilt inom Karlskrona fästnings område vore det av synnerlig vikt, att ifrågavarande arbeten utfördes med stor snabbhet och noggrannhet. Dessa förhållanden skärpte den i fredstid förefintligen önskvärdheten av en i Karlskrona ständigt tillgänglig tjänsteman i överlots' ställning till en nödvändighet.

Lotskaptenen i västra lotsdistriktet har förklarat sig anse, att av lotsverkssakkunniga rekommenderad klassificeringsmetod överhuvud taget icke syntes kunna åvägabringa tillbörlig rättvisa, trots att en del hittillsvarande orättvisor därmed otvivelaktigt kunde undanröjas. Full rättvisa i fråga om lotspersonalens inkomster av tjänst kunde säkerligen icke genom någon metod åstadkommas, men enda vägen att i lönehänseende komma detta mål så nära som möjligt syntes i allt fall vara att placera alla lotsförmän i en och samma lönegrad samt alla lotsar i en annan, förslagsvis respektive 8 och 6, ävensom att giva vissa lotsförmän med påtagligt merarbete ett tilläggsarvode därför, eventuellt ett sådant av rörlig natur. Skulle emellertid lotsverkssakkunnigas förslag rörande lotspersonalens lönegradsplacering läggas till grund för statsmakternas beslut, påyrkade lotskaptenen, att förslaget åtminstone i så måtto måtte frångås, att lotsförmansbefattningen vid Väderöarnas lotsplats uppflyttades till 7:e lönegraden.

Lotsförbundet har anfört, att lotsverkssakkunnigas förslag om upphörande av den nuvarande indelningen av lotsplatserna i klasser samt om höjande av lönegrad för lotsar vid nuvarande lotsplatser av tredje klass av förbundet hälsades med tillfredsställelse och tacksamhet. Borttagandet av lotsplatsernas klassificering syntes lotsförbundet ej böra medföra klassificering av lotsar och lotsförmän tillhörande olika lönegrader. Snarare borde klassbeteckningen helt borttagas, vilken beteckning kunde misstydas att giva sken av arbetskraft av olika värde. I de fall, där en närmare karakterisering skulle givas, borde detta ske med angivande av den för befattningen gällande lönegraden.

Lotsförmannen vid Uddevalla lotsplats har hemställt, att lotsstyrelsen måtte föreslå, att lotsförmansbefattningen vid sagda lotsplats uppflyttas till 7:e lönegraden.

Lotsstyrelsen anför, att styrelsen, som visserligen vidhölle sitt i utlåtande den 25 januari 1935 över organisationsnämndens betänkande gjorda uttalande, att det vore önskvärt frågå uppdelningen i lönehänseende av lotsförmän respektive lotsar i klasser, dock ansåge sig böra i huvudsak biträda det av lotsverkssakkunniga i denna fråga framlagda förslaget såsom innebärande om också icke en slutgiltig lösning så dock ett steg i rätt riktning. Styrelsen finge emellertid med åberopande av vad lotsförbundet därom anfört avstyrka benämningarna »lotsförmän av 1:a klass» o. s. v. såsom alltför mycket påminnande om de före 1914 års organisation brukade och då av personalen mindre väl upptagna benämningarna »1:a klass lots» o. s. v. Såsom kollektiv benämning för personal inom de olika grupperna kunde i stället heller användas »lotsförmän i 9:e lönegraden» o. s. v. Till de av sakkunniga föreslagna nedflyttningarna i lönegrad anslöte sig styrelsen utom i följande fall, beträffande vilka hänvisades till av lotskaptenerna avgivna yttranden.

Vid Lilljungfruns och Aspö lotsplatser borde överlotsbefattningar bibehållas, och finge styrelsen till stöd därför åberopa, vad respektive lotskapteners samt, vad den sistnämnda platsen beträffade, marindistriktsbefälhavaren för sydkustens marindistrikt anfört i ämnet. Det vore av vikt att på dessa platser hava förmän i högre tjänsteställning, som mera kunde ägna sig åt kontors- och den allmänna tjänsten än som vore möjligt för en lotsförmän, vilken hade skyldighet att söka medhinna lika många lotsningar som lotsarna vid platsen. Det kunde icke förutsättas, att förmännen vid ifrågavarande platser skulle bli i stånd att utföra nämnvärt flera lotsningar blott genom ändrande av tjänsteställningen, utan att platsens lotsar i tur och ordning finge fullgöra en motsvarande del av förmännens vakt- och kontorstjänst, vilket till följd av sålunda uppståande brist på kontinuitet och erfarenhet å lotskontoret ingalunda skulle bli till båtнад för vare sig lotsverket eller allmänheten.

Med stöd av vederbörande lotskapteners yttrande finge lotsstyrelsen jämväl avstyrka ifrågasatt nedflyttning i lönegrad av lotsförmansbefattningen vid Häradskärs lotsplats.

Lotsförmansbefattningen vid Väderöarnas lotsplats, som ökades i betydelse i och med indragningen av Dyngö 2:a klass lotsplats, varvid förstnämnda lotsplats komme att omfatta båda platsernas lotsningsområden, syntes böra, på sätt föreslagits av organisationsnämnden och i enlighet med lotskaptenens mening, hänföras till 7:e lönegraden.

*Departements-
chefen.*

I enlighet med vad av den förut lämnade framställningen närmare inhämtas föreligga här till bedömande spörsmål, vilka avse såväl en omläggning i visst principiellt hänseende av sättet för bestämmande av lönegrader för de lotsstaten tillhörande ordinarie befattningarna som ock vidtagande av åtgärder, innebärande förändrad lönegradsplacering för åtskilliga av nämnda befattningar. Sålunda hava lotsverkssakkunniga föreslagit dels borttagande av lotsplatsernas nuvarande klassindelning såsom grund för befatt-

ningarnas vid lotsstaten fördelning å olika lönegrader dels och höjningar eller sänkningar i lönegradshänseende av ett antal tjänster.

I sitt i ärendet avgivna utlåtande har allmänna civilförvaltningens lönenämnd framhållit, att det visserligen skulle kunna ifrågasättas, huruvida icke vid det förhållandet, att en allmän översyn av gällande avlöningsreglementen med därtill hörande tjänsteförteckningar ställts i utsikt inom den närmaste framtiden, lotsverkssakkunnigas förslag rörande lotspersonalens fasta avlöning borde upptagas till behandling först i detta sammanhang. Lönenämnden torde härvid åsyfta det uppdrag att verkställa revision av gällande avlöningsbestämmelser för bland annat befattningshavare vid den civila statsförvaltningen, vilket givits åt 1936 års lönekommitté. Emellertid har nämnden i betraktande av de skäl, de sakkunniga anfört för en förändring i avseende å lönegradsplaceringarna, ansett någon erinran i och för sig icke vara att framställa mot att de av de sakkunniga därutinnan framställda förslagen omedelbart genomfördes. Under hänvisning till vad sålunda anförts vill jag för egen del till en början framhålla, att lönekommittén enligt sina direktiv har att verkställa en omprövning ur sakliga synpunkter av statstjänstemännens löneställning såväl mot bakgrunden av de löner, som tillämpas utanför statsförvaltningen, som ock med hänsyn till avvägningen mellan olika statliga befattningshavargrupper inbördes. Lotsverkssakkunnigas ifrågavarande förslag avse däremot endast att för ett antal befattningshavare inom viss grupp åstadkomma en sådan placering i lönegrad, som står i ett bättre förhållande än vad för närvarande är fallet till lönegradsplaceringen för huvuddelen befattningshavare inom samma grupp, och lära därför icke vara av beskaffenhet att föregripa den lönekommitténs åliggande utredningen. Tvärtom torde enligt vad jag inhämtat lönekommitténs arbete bliva betydligt underlättat, om förhållandet i lönegradsplacering mellan olika befattningshavare i lotsverket nu regleras av statsmakterna. Dessutom vill jag understryka det jämväl av lönenämnden berörda förhållandet, att de viktigaste av de av lotsverkssakkunniga föreslagna förändringarna i fråga om lönegradsplacering, nämligen förbättringarna av avlöningen till personalen å nuvarande lotsplatser av 3:e klass, stå i nära samband med av lotsverkssakkunniga framlagt förslag till viss reglering i fråga om lotspersonalens inkomst av lotspenningar. I det följande kommer jag att i anslutning till därvid närmare berörda omständigheter av bland annat organisatorisk natur till omedelbart genomförande förorda sistnämnda förslag. Med hänsyn till det sålunda framhållna och då lotsverkssakkunnigas förslag till omförmälda avlöningsförbättringar för personalen å 3:e klass lotsplatser förutsätter upphörande av den nuvarande klassindelningen, har jag funnit mig böra tillstyrka, att de sakkunnigas förslag i fråga om den fasta avlöningen nu i sin helhet blir föremål för prövning. Jämte lönenämnden äro även de hörda ämbetsverken av liknande mening.

Vad då först angår det av lotsverkssakkunniga framlagda förslaget, att den nuvarande indelningen av lotsplatserna i klasser skall upphävas, har mot detta förslag i och för sig ingen erinran i de inkomna yttrandena blivit

gjord. Förslaget har av de sakkunniga motiverats därmed, att starka skäl syntes kunna anföras för att avvägningarna av avlöningen till å ena sidan lotsarna och å andra sidan förmannen vid en lotsplats skedde i viss mån oberoende av varandra. Förmännens tjänstgöring vore nämligen av beskaffenhet att influeras av omständigheter, som knappast i och för sig påverkade lotsarnas arbete. Därvidlag hava de sakkunniga särskilt framhållit personalens storlek samt beloppet av inflytande lotspenningar. Till den sålunda anlagda synpunkten vill även jag giva min anslutning. I likhet med de sakkunniga finner jag, att i anseende till den skillnad, som föreligger i fråga om arbetsuppgifterna för å ena sidan lots och å andra sidan lotsförmän, av lotsplatsernas klassindelning beroende samband mellan lönebestämningar för dessa båda grupper befattningshavare måste anses mindre egentligt. Klassindelningens borttagande erbjuder i ifrågavarande hänseende en bättre anpassning efter de föreliggande förhållandena än det nuvarande systemet. Då härtill kommer, att upphävandet av lotsplatsernas indelning i klasser synes mig ägnat att överhuvud taget underlätta en rationell avvägning av de fasta lönerna för lotsstatens befattningshavare, tillstyrker jag lotsverkssakkunnigas ifrågavarande förslag.

Vidkommande härefter frågan om placering i lönegrad av de särskilda befattningarna vill jag till en början erinra därom, att lotsstyrelsen i sitt utlåtande över statens organisationsnämnds betänkande rörande lotsverket föreslagit, att alla lotsförmän skulle hänföras till en gemensam lönegrad, nämligen den 7:e, samt alla lotsar likaledes till en och samma lönegrad, den 5:e. Särskilt arvode skulle dessutom tilldelas lotsförmännen å mera betydande lotsplatser såsom ersättning för det merarbete och större ekonomiska ansvar, som åvilade dessa förmän.

Lotsverkssakkunniga hava emellertid förklarat sig ej finna anledning att förorda fullständig enhetlighet i lönegradshänseende beträffande envar av ifrågavarande två kategorier befattningshavare. Icke heller har detta föreslagits av lönenämnden eller ämbetsverken i utlåtandena över lotsverkssakkunnigas betänkande, även om därvid lotsstyrelsen principiellt vidhållit sin mening om önskvärdheten att frångå uppdelningen i lönehänseende av lotsförmän respektive lotsar i lönegrader.

Vad lotsverkssakkunniga anfört till stöd för sin ståndpunkt i förevarande avseende synes mig vara förtjänt av beaktande. Från lotsstyrelsens sida hava gjorts uttalanden av innebörd, att utvecklingen inom sjöfarten och genomförda inskränkningar av personalbestånden vid lotsplatser med mindre omfattande lotsning medfört, att skillnaderna mellan arbetet vid dylika lotsplatser och tjänstgöringen vid större platser blivit i mindre grad påfallande än förut. Dessa uttalanden lära visserligen icke kunna fränkännas fog. Därför torde ock, såsom även lotsverkssakkunniga föreslagit, utjämningar i avlöningshänseende vara motiverade. Av de sakkunniga gjorda påpekanden i fråga om alltjämt bestående skiljaktigheter mellan olika lotsplatser, såvitt angår arbetets art och de förhållanden, under vilka det fullgöres, synas mig dock vara av den betydelse, att övertygande skäl måste anses tala för bibehållande tills-

vidare av vissa differentieringar i lönegradshänseende inom envar av grupperna av lotsförmans- och lotsbefattningar. Det är att märka, att även vid bifall till vad lotsstyrelsen, i enlighet med vad jag nyss nämnt, i sitt utlåtande över organisationsnämndens betänkande föreslagit skulle för lotsförmännens del resultatet bliva en olikhet i avlöningsbeloppen, grundad på huvudsakligen samma skäl som dem, vilka kunna åberopas för ett system med olika lönegrader för dessa befattningshavare. Avlöningstekniskt sett torde emellertid sistberörda ordning vara att föredraga. Vad lotsarna beträffar må här för jämförelse med den av lotsstyrelsen förordade ordningen med endast en lönegrad erinras, att enligt de sakkunnigas förslag, vartill jag ansluter mig, antalet lönegrader för lotsar minskas från nuvarande tre till två.

I fråga om förändringar i lönegradshänseende hava lotsverksakkunniga främst föreslagit, att lotsförmansbefattningar och lotsbefattningar vid de 3:e klass lotsplatser, vilka ej av de sakkunniga förordats till indragning, skulle uppflyttas från 5:e till 6:e lönegraden respektive från 4:e till 5:e lönegraden. Såsom skäl härför hava de sakkunniga framhållit bland annat, att på grund av vidtagna personalinskränkningar arbetsbördan ökats även vid mindre lotsplatser samt att jämväl i övrigt utvecklingen medfört större krav å personalen därstädes. Av vad jag redan förut anfört lärer framgå, att jag funnit synpunkter av detta innehåll tala för en förbättring av avlöningen till personalen å lotsplatser, varom här är fråga. Vad angår omfattningen av nämnda avlöningsförbättring synes mig den av lotsverkssakkunniga förordade uppflyttningen en lönegrad för såväl lotsförmän som lotsar vara väl avvägd. Den av lotsstyrelsen uttryckta uppfattningen, att lotsförmansbefattningen vid Väderöarnas 3:e klass lotsplats syntes böra, på sätt föreslagits av organisationsnämnden och i enlighet med lotskaptenens mening, hänföras till 7:e lönegraden eller alltså uppflyttas två lönegrader, har jag icke funnit tillräckliga skäl att biträda. Denna ifrågasatta större avlöningsförhöjning har motiverats därmed, att lotsplatsen ökades i betydenhet i och med numera verkställd indragning av Dyngö lotsplats. Emellertid har sedan lång tid verksamheten vid såväl Dyngö som Väderöarnas lotsplats varit av ringa omfattning. Nedläggandet av Dyngö lotsplats lärer därför icke komma att medföra ett sådant inflytande å lotsförmansgöromålen vid Väderöarnas lotsplats, att för lotsförmansbefattningen därstädes för närvarande skulle motiveras en högre lönegrad än den för dylika befattningar över huvud tillämpade lägsta lönegraden. I anslutning till det anförda tillstyrker jag alltså sådan avlöningsförbättring för personalen vid lotsplatser av nuvarande 3:e klass, att för ifrågavarande platser framdeles avses lotsförmansbefattningar i 6:e och lotsbefattningar i 5:e lönegraden.

Beträffande den närmare innebörden av de av lotsverkssakkunniga framlagda förslagen till förändringar i fråga om placering i lönegrad av befattningar vid vissa lotsplatser av nuvarande 1:a och 2:a klass tillåter jag mig åberopa den förut därutinnan lämnade redogörelsen. Det synes mig, att för huvuddelen av dessa förslag goda skäl blivit anförda. Jag tillstyrker därför, att med utgångspunkt från förslagen vederbörliga förändringar inom de olika

befattningsgrupperna vidtagas. I ett avseende synes mig dock en avvikelse påkallad. Sålunda torde i enlighet med lotsstyrelsens mening för Lilljungfruns lotsplats med hänsyn till rörelsens storlek och förhållandena i övrigt å platsen fortfarande böra avses en överlotsbefattning i stället för lotsförmansbefattning i 9:e lönegraden, såsom lotsverkssakkunniga föreslagit.

Av det sagda framgår, att jag icke kunnat ansluta mig till lotsstyrelsens uppfattning om behovet av att i fortsättningen hava en överlotsbefattning knuten till Aspö lotsplats utan att jag funnit fog för lotsverkssakkunnigas förslag, att för denna plats i stället bör avses en lotsförmansbefattning i 9:e lönegraden. Härvid åberopar jag de av de sakkunniga för ifrågavarande förslag angivna skälen. Jag vill tillägga, att resultatet av särskild, på mitt föranstaltande verkställd lokal undersökning givit vid handen, att förekommande förbindelser mellan förmannen vid lotsplatsen och de marina myndigheterna samt åt den förre anförtrodda uppdrag i lotsverkets allmänna tjänst icke kunna anses vara av den art eller omfattning, att för tjänsten vid platsen, där lotsningen är tämligen ringa, en lotsförmansbefattning ej skulle vara tillfyllest.

Vad angår det av lotsverkssakkunniga framställda men av lotsstyrelsen med åberopande av vederbörande lotskapens yttrande avstyrkta förslaget om nedflyttning av lotsförmansbefattningen vid Häradskärs lotsplats från 7:e till 6:e lönegraden har jag, såsom jämväl av det föregående inhämtas, i detta avseende funnit mig böra biträda de sakkunnigas mening. Härtill har jag föranletts vid en med förhållandena vid andra lotsplatser gjord jämförelse, vilken, i motsats till vad fallet synes vara i lotskaptenens yttrande, ej begränsats till blott östra lotsdistriktet.

Efter vidtagandet av utav mig här tillstyrkta lönegradsförändringar skulle de lotsstaten tillhörande ordinarie befattningarna komma att utgöras av överlotsar i 10:e (såsom nu), lotsförmän i 9:e, 7:e eller 6:e (nu 9:e, 7:e eller 5:e) samt lotsar i 6:e eller 5:e (nu 6:e, 5:e eller 4:e) lönegraden. Hänförande av de särskilda lotsförmans- och lotsbefattningarna till viss klass, på sätt lotsverkssakkunniga föreslagit, synes mig ej behöfligt.

Semester för ordinarie lotspersonal och vissa andra befattningshavare vid lotsverket.

Gällande bestämmelser.

Enligt 19 § 1 mom. avlöningsreglementet för befattningshavare vid lots- och fyrstaten må *semester*, när det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, under i författningsrummet angivna antal dagar årligen åtnjutas av tjänsteman å fyr, fyrskepp och gasstation, distriktsförmästare, maskinist, expeditiönsbiträde och kontorsbiträde. I 2 mom. av samma paragraf stadgas, att annan än i 1 mom. avsedd ordinarie tjänsteman må, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång och utan kostnad för statsverket, kunna medgivas *tjänstfrihet* under högst följande antal dagar

inom ett och samma kalenderår, nämligen lotskapten och lotslöjtnant 40 dagar samt befälhavaren å lotsverkets ångfartyg Vega, överlots, lotsförman och lots 30 dagar. Dessa tjänstemän äga således icke rätt till semester i egentlig mening.

Under sålunda nämnd tjänstfrihet utgår oavkortad lön i likhet med vad fallet är under semester. — Enligt 11 § avlöningsreglementet skall av de vederbörande lotsplats tillfallande lotspenningar den vid platsen tjänstgörande lotspersonalen jämlikt Kungl. Maj:ts bestämmande äga åtnjuta viss andel; därefter återstående lotspenningar skola ingå till statsverket. Av den personalen sålunda tillkommande andelen i lotspenningarna äger jämlikt sistnämnda paragraf och 3 § Kungl. Maj:ts brev till lotsstyrelsen den 30 november 1922 med tilläggsbestämmelser till avlöningsreglementet vid tjänstgöring överlots, lotsförman och i lotsningstur intagen ordinarie och icke-ordinarie lots att utfå lotslott. I 11 § avlöningsreglementet är dessutom medgivet, att lotslott må åtnjutas jämväl under i 19 § omförmäld tjänstfrihet.

Förslag till ändringar i semesterrätten.

Tidigare förslag.

Lotspersonalen har vid olika tillfällen, bland annat i lotsförbundets skrivelse till lotsstyrelsen den 9 januari 1935 i anledning av statens organisationsnämnds betänkande rörande lotsverket, framfört önskemål om att få komma i åtnjutande av semester.

1928 års lönekommitté har i sitt den 21 juli 1930 avgivna betänkande med förslag till allmänt avlöningsreglemente för ordinarie tjänstemän, tillhörande den civila statsförvaltningen, m. m. föreslagit, att semester måtte beredas såväl lotskapten, lotslöjtnant och befälhavaren å ångfartyget Vega som lotspersonalen.

Härvid har kommittén anfört bland annat följande:

Antagligen hade man tidigare hyst den uppfattningen, att lotslivet icke påkallade semester i vanlig mening, varvid man likväl syntes hava förbisett, att även för lotspersonalen behov kunde förefinnas att komma bort någon tid årligen från det vanliga arbetet och den vanliga miljön. Främst syntes emellertid kostnadssynpunkten hava varit den avgörande vid tillkomsten av nuvarande bestämmelser i ämnet. Kommittén ville däremot framhålla, att ett utbytande av tjänstfrihet mot semester icke i och för sig innebure, att vikarie under sistnämnda slag av ledighet alltid måste förordnas. Här som vid ledigheter i allmänhet gällde nämligen, att vikarie icke borde förordnas i andra fall, än då sådant oundgängligen erfordrades för arbetets jämna gång. Hade ditills tjänstfrihet utan kostnad för statsverket kunnat i någon mera betydande utsträckning beredas lotspersonalen, syntes även för framtiden semesterfrågan kunna på ett tillfredsställande sätt ordnas utan större kostnader för statsverket. Å andra sidan kunde kommittén icke finna det vara riktigt att tillmäta vikariatskostnaderna större betydelse vid bestämmande av semesterförmånens omfattning för här berörda tjänstemän, än man ansett sig böra göra i fråga om flertalet övriga tjänstemän.

Det kunde ifrågasättas, om icke ersättning för mistad lotslott borde beredas lotspersonalen under semester. Emellertid hyste kommittén den upp-

fattningen, att detta vore en mindre lämplig anordning, enär den skulle kunna föranleda, att semester begärdes under tider av året, då sjöfarten vore livligast och följaktligen behovet av lotspersonal störst. Om lotslott i stället utginge enligt vanliga grunder under semester, komme det att ligga i personalens eget intresse att icke söka utfå semester under tider, då särskild semestervikarie skulle bliva erforderlig, enär eljest vikarien skulle komma att inträda såsom likaberättigad till andel i lotspenningarna, varigenom lotslotsandelen bleve minskad. Med hänsyn jämväl till kostnaderna för beredande av ersättning för mistad lotslott under semester, vilka av lotsstyrelsen uppskattats till inemot 100,000 kronor, hade kommittén icke ansett sig böra framlägga förslag i nu antydd riktning, något som icke heller syntes vara av förhållandena påkallat.

Statens organisationsnämnd har i sitt betänkande rörande lotsverket icke framlagt något förslag i eller eljest gjort något uttalande angående här ifrågasvarande spörsmål.

Lotsstyrelsen, som i utlåtande till Kungl. Maj:t den 16 september 1930 över 1928 års lönekommittés betänkande avstyrkt kommitténs förslag om semester för lotspersonalen, har i utlåtande den 25 januari 1935 i anledning av organisationsnämndens betänkande i förevarande ämne yttrat:

Sedan personalstaten vad anginge lotsinrättningen efter hand blivit alltmer beskuren, hade över så gott som hela linjen yppat sig svårigheter för personalen att kunna komma i åtnjutande av densamma jämlikt gällande avlöningsreglemente tillförsäkrad tjänstfrihet. I ett flertal fall kunde knappast någon tjänstfrihet erhållas, då därigenom skulle åsidosättas lotsarna åliggande skyldighet att vara redo för lämnande av lotsbiträde i stadgad ordning. Lotsstyrelsen ansåge, i motsats till sina i saken gjorda uttalanden i utlåtande den 16 september 1930 över 1928 års lönekommittés betänkande, att detta förhållande icke längre kunde få fortfaara. Lotspersonalen borde liksom övriga statstjänstemän kunna erhålla författningsenlig tjänstfrihet fullt ut och denna även delvis eller åtminstone omväxlande olika år förlagd till den för ledighet mera lämpade årstiden. Härför erfordrades emellertid uppgivande av fordran på att tjänstfrihet finge beviljas allenast när så kunde ske utan kostnad för statsverket. Särskilt på platser med fåtalig personal men även på andra platser, där personalstyrkan icke kunde i tillräcklig utsträckning tillfälligt minskas utan vedervärande av lotsningstjänstens behöriga uppehållande, vore det ofrånkomligt, att vikarier eller extra biträden eller båda delarna kunde anställas mot vederbörlig ersättning, när tjänstfrihetsfrågan icke kunde på annat sätt ordnas.

Lotsstyrelsen finge sålunda föreslå, att 19 § 2 mom. avlöningsreglementet för befattningshavare vid lots- och fyrstaten ändrades så, att orden 'utan kostnad för statsverket' utginge därur. För i nämnda moment jämväl upptagna lotskapten, lotslöjtnant och befälhavaren å lotsverkets ångfartyg Vega gällde samma skäl för ändring av nuvarande ordning, som nyss anförts i fråga om lotspersonalen.

Lotsverkssakkunnigas förslag.

Efter erinran om vad sålunda tidigare förekommit i fråga om medgivande av semesterrätt åt viss personal vid lotsverket ävensom att i direktiven för lotsverkssakkunniga framhållits önskvärdheten av, att personalen vid lotsinrättningen skulle i likhet med övriga statstjänstemän kunna erhålla författningsenlig tjänstfrihet utan vidhållande av den nu uppställda fordran på

att sådan endast finge beviljas, när så kunde ske utan kostnad för statsverket, hava lotsverkssakkunniga i ämnet anförde följande:

Nu gällande bestämmelser om beredande åt lotspersonalen av tjänstfrihet i stället för semester syntes vara grundade å den mening i förevarande hänseende, varåt lotsverkets lönerregleringskommission givit uttryck i sitt betänkande den 15 mars 1913, vilket betänkande resulterade i 1914 års lönereglering för lotsverket. Sålunda hade kommissionen förklarat sig icke hava funnit behöfligt, att semester bereddades lotspersonalen, enär lotstjänstgöringen i och för sig syntes vara av sådan beskaffenhet, att den liksom tjänstgöringen vid skogsstaten, vilkens tjänstemän ej åtnjöte semester, icke kunde anses i allmänhet medföra behov av ledighet för rekreation. Dock hade kommissionen ansett, att, där sådant kunde ske utan kostnad för statsverket och utan olägenhet för tjänstgöringen, ledighet skulle kunna, på sätt för det dåvarande ägde rum, under någon tid varje år beviljas lots, utan att han därunder behövde avstå några avlöningsförmåner.

På lotsverkssakkunnigas föranstaltande hade en sammanställning gjorts av lotsstyrelsen tillhandakomna uppgifter angående lotspersonalens uttagande av tjänstfrihet. Åtminstone under senare år syntes denna personal hava endast i begränsad omfattning begagnat sig av sådan ledighet. Blott å en eller annan lotsplats hade ledigheten utnyttjats fullt ut av samtliga vederbörande befattningshavare. Å flertalet lotsplatser däremot hade tjänstfrihet överhuvud taget ej förekommit eller uttagits blott i kortare perioder av personalen i dess helhet eller större eller mindre del av densamma. I enlighet med vad lotsstyrelsen anförde syntes anledningen därtill bland annat vara att söka däri, att sedan ett antal år tillbaka lotsstatens personal successivt minskats till numerären, varför i många fall svårigheter visat sig uppstå att i tillfredsställande mån ombesörja tjänstgöringen med färre befattningshavare än som i staten tilldelats lotsplatsen. Ändrade förhållanden krävde numera mångstades en mindre talrik lotspersonal än förr. I anslutning därtill hade den ifrågavarande personalreduceringen avsett ett förverkligande av den enligt de sakkunnigas mening riktiga principen, att lotsplatsernas personalbestånd icke borde vara av större omfattning än som med hänsyn till arbetsbördan i allmänhet kunde anses påkallat. Realiserandet av denna princip syntes också böra fullföljas beträffande samtliga lotsplatser med talrikare personal än sålunda sagts. Av det anförda följde emellertid, att i åtskilliga fall vid ledigheter komme att krävas förordnande av vikarier eller (och) anställande av tillfälliga biträden. För att lotspersonalen skulle kunna komma i åtnjutande av en mot den i avlöningsreglementet angivna tjänstfriheten svarande semester, måste fördens skull det för medgivande av tjänstfrihet uppställda villkoret, att statsverket därigenom icke måtte förorsakas någon kostnad, bortfalla.

Ett beredande av semester i gängse mening åt lotspersonalen stode i full överensstämmelse med den numera i allmänhet rådande uppfattningen om behovet av ledighet för här ifrågavarande ändamål beträffande personal med tjänstgöring huvudsakligen förlagd till det fria. Sålunda hade från och med den 1 januari 1921 i motsats till tiden därförut den lokala skogsförvaltningens personal erhållit semesterrätt. Såsom motivering därför hade anförts — efter omförmående av den stegrade intensiteten å skogsskötselns område och den därav förorsakade strängare tjänstgöringen — att beredande av någon semester jämväl för ifrågavarande personal måste anses vara med rättvisa och billighet överensstämmande.

I likhet med 1928 års lönekommitté och lotsstyrelsen syntes det lotsverks-sakkunniga, att starka skäl föreläge att nu tillmötesgå lotspersonalens önske-

mål om semester. Givetvis borde semester beredas jämväl lotskapten, lotslöjtnant och befälhavare å tjänstefartyg.

De sakkunniga fortsätta härefter sålunda:

Vid införande av semester för lotspersonalen påkallade den omständigheten, att för närvarande avlöningen till såväl ordinarie överlotsar, lotsförmän och lotsar som ock vikarier å sådana tjänster delvis utginge i form av lotslott, särskild uppmärksamhet. Samtliga lotslotsberättigade befattningshavare vid viss lotsplats ägde uppbära lotslott med enahanda belopp, vilket med andra ord ville säga, att den personalen tillkommande andelen i lotspenningarna fördelades lika mellan ifrågavarande tjänstemän, i förekommande fall dock först efter avdrag av lotslärling eller viss annan lotsande tillkommande lotspenningbelopp. Överlotsar, lotsförmän och lotsar ägde åtnjuta lotslott jämväl under dem beviljad sådan tjänstfrihet, som för närvarande ersatte semester. Skillnaden mellan semester och tjänstfrihet för ifrågavarande personal bestode huvudsakligen däri, att vid semester vikarie eller tillfälliga biträden förutsattes skola förordnas, när så av behovet påkallades, medan detta icke finge ske för beredande av möjlighet till tjänstfrihet. Vid den nuvarande tjänstfriheten, i den mån sådan uttoges, påverkades alltså icke lotslotternas storlek. Detta skulle däremot, med bibehållande av nu gällande bestämmelser om lotslott, i åtskilliga fall bliva förhållandet vid semester. Enär nämligen semestervikarie å ordinarie befattning komme att äga lika del som andra i de lotspersonalen tillfallande lotspenningarna, skulle, när sådan vikarie förordnades, såväl befattningshavare, vilken åtnjöte semester med rätt till lotslott, som övriga lotslotsberättigade tjänstemän vid platsen komma att lida minskning i sina lotslotter. Lotspersonalens representant bland de personer, som av chefen för handelsdepartementet tillkallats att stå till lotsverkssakkunnigas förfogande för överläggningar om i samband med de sakkunnigas utredning stående frågor, överlotsen E. R. Blomqvist, hade framhållit, att enligt hans mening semesterrätten därigenom icke komme att få avsedd betydelse. Särskilt vid lotsplatser med talrik personal, där för beredande av semester åt samtliga befattningshavare en eller flera vikarier måste finnas hela året eller större delen därav, skulle lotslotsminskningen bliva avsevärd.

Man komme därigenom in på frågan om att eventuellt införa rätt till ersättning för mistad lotslott vid semester. Av den förut lämnade redogörelsen framginge, att 1928 års lönekommitté av vissa angivna skäl ansett, att förordnande av semestervikarie, vilken skulle erhålla lotslott, icke borde konstituera rätt till ersättning för mistad lotslott. Det av lotsstyrelsen i dess skrivelse den 25 januari 1935 framlagda förslaget rörande tjänstfrihet för lotspersonalen, även om statsverket därigenom skulle åsamkas kostnader för avlöande av vikarier, syntes bygga på samma förutsättning.

Det syntes lotsverkssakkunniga, att den från personalhåll framförda meningen, att lotspersonalen under sin semester icke borde lida minskning i sina inkomster, vore förtjänt av beaktande. Semestervörmänen vore nämligen till sin natur ledighet med bibehållna avlöningsförmåner. Även om denna princip icke alltid låte sig upprätthålla eller i varje fall ej städse ansetts böra upprätthållas beträffande sådana statliga befattningshavare, vilkas avlöningsförmåner delvis utgjordes av ersättning i en eller annan form från enskilda för utfört arbete, hade dock lotsverkssakkunniga funnit övervägande skäl förefinnas för att för lotspersonalens vidkommande principen fasthölles. Detta borde dock ej ske genom beredande av ersättning för mistad

lotslott. En lämpligare, för statsverket mindre kostsam utväg stode nämligen enligt lotsverkssakkunnigas mening till buds.

I allmänhet bestämdes avlöningsförmånerna till vikarie å ordinarie tjänst inom nyreglerade verk på det sättet, att vikarien erhöles, förutom sin vanliga avlöning, vikariatsersättning. Därest ej stor skillnad i lönegradshänseende rådde mellan den vikarierandes egen tjänst och den uppehållna tjänsten, utginge vikariatsersättningen med jämförelsevis ringa belopp. Ett avsteg från grundregeln om lägre ersättning till vikarie än till ordinarie innehavare av vederbörande tjänst förelåge beträffande lotsstaten såtillvida, som vikarie å med lotslott förenad tjänst ägde uppbära hel lotslott. Lotsverkssakkunniga kunde emellertid icke finna tillräckliga skäl föreligga för att i fråga om dessa tjänster alltid bereda vikarie en så gynnsam avlöningsställning. Befogade anspråk på gottgörelse åt vikarie å ifrågavarande befattningar syntes i allmänhet få anses tillgodosedda, därest vikarien erhöles, förutom lönen å egen befattning och vikariatsersättning enligt gängse grunder, i stället för lotslott en viss mindre ersättning av statsmedel i anledning av utförda lotsningar. Denna ersättning syntes dock lämpligen böra i viss mån följa fluktuationerna i lotslotten och därför sättas i relation till den senare. Lotsverkssakkunniga funne sålunda skäligt, att ersättningen bestämdes till belopp, motsvarande en fjärdedel av vad vid lotsplatsen tjänstgörande ordinarie befattningshavare varit berättigad att under tiden för vikariatet uppbära i lotslott.

De sakkunniga ville i detta sammanhang framhålla, dels att extra ordinarie lotspersonal, som i allmänhet närmast skulle komma ifråga som semestervikarier, hittills icke kunnat påräkna vikariat i någon större utsträckning, dels ock att denna personals avlöningsförhållanden avsevärt förbättrats genom de nya avlöningsbestämmelser, som tillämpats från och med den 1 juli 1935.

Beträffande den ifrågavarande vikariatsersättningsregelns närmare tillämpning hava de sakkunniga uttalat, att vad som framhållits såsom skäl för föreslagen begränsning av avlöningen till vikarier å ordinarie befattningar vid lotsplatserna givetvis gällde icke blott vikariat vid semester utan i allmänhet vikariat — oavsett anledningen — å ifrågavarande ordinarie tjänster ävensom förordnanden å vakanta befattningar. Lotsverkssakkunniga förordade därför, att bestämmelser av nu avsett innehåll vunne tillämpning — med de i det följande angivna undantagen — vid vikariat å överlots-, lotsförmans- eller lotsbefattningar och vid förordnanden å lediga sådana tjänster.

Om ordinarie tjänsteman förordnades å annan lotsplats tillhörande befattning, som vore förenad med rätt till lotslott, borde enligt lotsverkssakkunnigas mening den här ifrågavarande ersättningen till honom utgå med belopp, motsvarande vad han skulle uppburit i lotslott, om han varit ordinarie innehavare av den befattning, å vilken han förordnats. Ordinarie tjänsteman, som förordnades å högre befattning vid den egna lotsplatsen, borde givetvis få behålla sin lotslott. Vidare syntes beträffande icke-ordinarie tjänstemän böra på Kungl. Maj:ts prövning få ankomma, huruvida ersättning, varom här vore fråga, finge med hänsyn till särskilda förhållanden bestämmas till högre belopp än som motsvarade en fjärdedels lotslott. Skäl för utgående av sådan förhöjd ersättning syntes stundom kunna föreligga vid s. k. långförordnanden å lediga tjänster eller vikariat av längre varaktighet vid ledighet för ordinarie tjänsteman.

Om, anföra de sakkunniga vidare, införandet av semester för den ordinarie lotspersonalen kombinerades med det här skisserade systemet för avlöning av semestervikarier, skulle förutnämnda personal vid ledighet av förevarande slag icke behöva lida minskning i sin lotspenninginkomst. Lotslott till samtliga ordinarie tjänstemän vid lotsplatsen skulle alltså under semester icke utgå med lägre belopp, än om semester åtnjutande befattningshavare vore i tjänstgöring.

En följd av förevarande förslag om ändrade bestämmelser för avlönande av vissa tillförordnade tjänstemän borde enligt de sakkunniga bli, att då till lotslott eljest berättigad ordinarie befattningshavare åtnjöte ledighet från sin befattning under sådana omständigheter, att han icke ägde uppbära lotslott, eller då ordinarie befattning vore vakant, den å befattningen belöpande lotslotten skulle inlevereras till statsverket. I annat fall skulle lotsplatsens övriga lotslotsberättigade befattningshavare uppenbarligen ofta komma att uppbära högre lotslotter än dem rätteligen borde tillkomma. I de fall, där ersättning för mistad lotslott nu utginge, borde till undvikande av onödig omgång vederbörande befattningshavare i stället uppbära sin lotslott.

Beträffande härefter frågan om semestertidens längd hava lotsverkssakkunniga uttalat den meningen, att lotspersonalens semester borde utmätas efter något restriktivare grunder än som i regel tillämpades i ifrågavarande hänseende beträffande statstjänstemän med uteslutande byrå- eller kontorsarbete. Lotspersonalens i viss mån skiftande och till stor del till det fria förlagda tjänstgöring syntes ej kunna anses föranleda behov av ledighet för rekreation i fullt samma utsträckning som fallet vore med en tjänstgöring, vilken i allmänhet fullgjordes inomhus. Lotsverkssakkunniga föresloge därför, att för den ordinarie lotspersonalen semestern bestämdes efter i huvudsak samma grunder som för skogsstatspersonalen, eller till fem dagar kortare tid än semestern för ordinarie befattningshavare i motsvarande lönegrader inom civilförvaltningen i allmänhet. Samma grund borde tillämpas beträffande tiden för semester för lotskapten, lotslöjtnant och befälhavare å lotsverkets tjänstefartyg.

Beträffande kostnaderna för statsverket vid genomförandet av lotsverks-sakkunnigas förslag hava de sakkunniga anfört följande:

Enligt verkställda beräkningar skulle med nuvarande bestämmelser rörande avlönande av vikarier vid lotsplatserna införandet av semester för lotspersonalen jämlikt föreslagna grunder medföra en ökning med omkring 65,000 kronor i de årliga kostnaderna för avlöning till anställda vid lotsinrättningen. Vid beräkningarna hade man utgått ifrån, att samtliga lotsplatserna tilldelade befattningar vid semester skulle vara besatta. Även om med hänsyn särskilt till den sedan ett antal år tillbaka pågående reduceringen av lotspersonalen semestervikarier i jämförelsevis väsentlig utsträckning bleve erforderliga, ville dock lotsverkssakkunniga i detta sammanhang icke underlåta att understryka det av 1928 års lönekommitté gjorda uttalandet, att vikarie icke borde förordnas i andra fall, än då sådan oundgängligen erfordrades för arbetets jämna gång. Märkas borde

även, att om vid semester lotsplatsens personalbestånd icke ansåges kunna vara av mindre omfattning än eljest, förordnande av vikarie dock mången gång torde bliva överflödigt, därest i stället tillfälligt biträde anställdes. Med hänsyn till vad sålunda anförts syntes den beräknade avlöningsförhöjningen å 65,000 kronor kunna begränsas till omkring 50,000 kronor.

Emellertid vore här icke inräknade de merkostnader, som i anledning av semester skulle uppstå för statsverket, därest genomförande skedde av lotsverkssakkunnigas förslag, att vid förordnanden å ordinarie befattningar vid lotsplatserna de förordnade i allmänhet skulle erhålla viss ersättning av statsmedel i stället för lotslott. Ifrågavarande merkostnader syntes kunna uppskattas till i runt tal 20,000 kronor om året.

Vad därefter beträffade storleken av de av sistnämnda förslag föranledda kostnaderna för avlönande av tillförordnade tjänstemän i andra fall än vid vikariat i anledning av semester ävensom storleken av sammanlagda beloppet av de lotslotter, som enligt det föregående förutsattes skola inflyta till statsverket, vore det förenat med avsevärda svårigheter att göra några närmare beräkningar därom. Det syntes emellertid kunna antagas, att ifrågavarande kostnader ungefärligen komme att uppvägas av sålunda inflytande lotslotsbelopp.

Lotsverkssakkunnigas förslag om semester och därmed sammanhängande förslag om vissa tillförordnade tjänstemäns avlönande samt inlevererande till statsverket i vissa fall av lotslotter skulle alltså kunna beräknas medföra en årlig nettoutgift för statsverket av omkring 70,000 kronor.

Slutligen hava de sakkunniga anført i ämnet ytterligare följande:

Den, som vid tiden för semesterförmånens införande innehade ordinarie befattning, och för vilken föreslagen semestertid understeg tiden för honom nu i 19 § 2 mom. avlöningsreglementet medgiven tjänstfrihet, syntes med hänsyn till gällande övergångsbestämmelser till avlöningsreglementet vara berättigad att, på hittills i nämnda moment föreskrivna villkor, erhålla tjänstfrihet under högst så lång tid årligen, som semestern understeg förstberörda tjänstfrihetstid. Under här avsedd tjänstfrihet bleve jämlikt vederbörande föreslagna nya föreskrifter tjänsteman icke berättigad uppbära lotslott, som alltså då skulle inlevereras till statsverket. Sådan inskränkning — berättigad genom den fördel, införande av semester innebure för lotspersonalen — i rätten till lotslott vore på grund av avlöningsreglementets nuvarande övergångsbestämmelser tjänsteman skyldig underkasta sig.

Beträffande semesterfrågan innehålla de inkomna yttrandena över lotsverkssakkunnigas förslag följande.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har anført, att av de sakkunnigas uttalanden framginge, att lotspersonalen åtminstone under senare år endast i begränsad omfattning kunnat begagna sig av tjänstfrihet och å vissa lotsplatser överhuvudtaget ej kunnat uttaga sådan ledighet. Med hänsyn därtill och då principen om semester numera måste anses vara allmänt erkänd, hade lönenämnden ansett sig böra förorda de sakkunnigas förslag, vilket syntes nämnden lämpligt avvägt. I detta sammanhang ville dock lönenämnden framhålla, hurusom lotspersonalens arbete å de i övre Norrland liggande lotsplatserna under vintertiden vore i betydande mån begränsat. Enligt lönenämndens mening borde det med hänsyn därtill ankomma på vederbörande

lotsmyndigheter att tillse, att semesterförmånen av denna personal icke finge utnyttjas på det sätt, att semestern i någon större omfattning uttoges under den egentliga seglationsperioden.

Statskontoret har uttalat, att ämbetsverket i betraktande av de skäl, som anförts för att lotspersonalen i likhet med övriga befattningshavare borde under semesterledighet få bibehållas vid samtliga dem tillkommande löneförmåner, finge tillstyrka vad de sakkunniga föreslagit.

*Rikets lotskapten*er hava framhållit, att vid utmätande av semestertiden för distriktsbefälet och lotspersonalen några inskränkningar ej borde tillämpas i förhållande till vad som i förevarande hänseende vore gällande för flertalet grupper av statliga befattningshavare i övrigt.

Lotsförbundet har anfört:

Beträffande semestertidens längd kunde lotsförbundet icke anse den av sakkunniga framförda motiveringen bärande för en fem dagars kortare semester än för ordinarie befattningshavare i motsvarande lönegrader inom civilförvaltningen i allmänhet. Tjänstgöringen fullgjordes — i motsats till skogsstatspersonalens — även nattetid och under sön- och helgdagar. Vid tjänstgöring i de små tjänstebåtarna ådroge sig lotsarna ofta rena yrkessjukdomar. I stället för med skogsstaten borde lotsverkssakkunniga hava anställt jämförelse med t. ex. personalen vid tullverkets yttre bevakning. Lotsförbundet anhölle, att ordinarie lots samt lotsförman måtte få åtnjuta 20 dagars semester intill 40 års ålder och därefter 30 dagars semester.

Lotsförbundet finge vidare yrka, att extra ordinarie personal måtte få uppbära hel lotslott under den tid, sådan personal på eget ansvar efter uppgjord tur lotsade, allenast med undantag av den tid, under vilken ordinarie tjänsteman på grund av bestämmelserna vid sjukdom, olycksfall, smittofara och semester ägde uppbära lotslott, under vilken tid den extra ordinarie personalen i stället måtte få åtnjuta ersättning av statsmedel till belopp motsvarande minst en fjärdedels lotslott. Med detta yrkande följde även, att, därest ordinarie tjänsteman förordnats såsom vikarie å befattning, som icke vore förenad med rätt till lotslott, han måtte såsom förut av statsmedel erhålla ersättning till belopp, motsvarande till honom eljest utgående lotslott, ävensom att ordinarie tjänsteman, vilken förordnats såsom vikarie å befattning vid annan lotsplats eller att uppehålla dylik ledig tjänst, skulle, under den tid den ordinarie befattningshavaren å tjänsten erhöle lotslott, erhålla ersättning av statsmedel till belopp motsvarande sin lotslott, och under den tid ordinarie befattningshavare icke ägde erhålla lotslott, uppbära vid tjänstgöringsplatsen förekommande lotslott. I motsats till lotsverkssakkunniga finge lotsförbundet yrka, att under inga förhållanden någon del av de lotsplatsen tillförsäkrade lotspenningarna skulle inlevereras till statsverket. Skulle icke dessa lotsförbundets yrkanden bifallas, bleve den extra ordinarie personalens ställning prekär.

Lotsstyrelsen har anfört:

Lotsstyrelsen — som i sitt utlåtande över organisationsnämndens betänkande uttalat sig till förmån för införande av semester åt de befattningshavare vid lots- och fyrstaten, som hitintills varit berättigade till att erhålla allenast tjänstfrihet, när så kunde ske utan kostnad för statsverket — anslöte sig i princip till vad lotsverkssakkunniga föreslagit angående beredande av

semester åt sagda personal, även om styrelsen icke till alla delar kunde biträda det av lotsverkssakkunniga framlagda förslaget.

Styrelsen omfattade den av lotsverkssakkunniga uttalade principen, att lotspersonalen under semester icke skulle åsamkas någon minskning i sina inkomster. Vad anginge frågan om för lots förordnad vikaries rätt till andel i lotspenningar, vore styrelsen för sin del av samma åsikt som lotsverkssakkunniga, att tillräckliga skäl ej funnes för att en sådan vikarie med avseende å rätten att åtnjuta andel i lotspenningar skulle intaga en lika förmånlig ställning som ordinarie befattningshavare. Vid detta förhållande syntes det styrelsen, som om lotsverkssakkunniga funnit en lycklig lösning av semesterfrågan, då sakkunniga föreslagit, att befattningshavare under semester skulle få uppbära till honom eljest utgående lotslott och att eventuell vikarie skulle i stället för lotslott av statsmedel erhålla ersättning motsvarande viss del av vad vid lotsplatsen tjänstgörande ordinarie befattningshavare varit berättigad att under tiden för vikariatet uppbära i lotslott. Vad beträffade den proportion, varmed ersättningen sålunda skulle utgå i förhållande till lotslotten, hade styrelsen icke någon erinran att göra mot den av lotsverkssakkunniga föreslagna proportionen en fjärdedel, när det gällde semestervikariat och andra kortare förordnanden.

Härefter har styrelsen dels erinrat om, att enligt lotsverkssakkunniga skulle på Kungl. Maj:ts prövning ankomma, huruvida till icke-ordinarie vikarie borde utgå högre ersättning än vad nyss angivits, varvid sakkunniga framhållit, att skäl därtill syntes kunna föreligga vid s. k. långförordnanden, dels ock föreslagit ersättningens beräknande i dylika fall till belopp motsvarande tre fjärdedels eller hel lotslott, beroende på förordnandets varaktighet. Härtill har styrelsen anmärkt följande:

Genom de av lotsstyrelsen föreslagna bestämmelserna om ersättning av statsmedel, motsvarande tre fjärdedelar av eller hela lotslotten, åt icke-ordinarie befattningshavare under längre förordnanden å lotstjänster, ävensom i betraktande av, att Kungl. Maj:t jämväl eljest, när så kunde anses skäligt, måtte kunna bestämma sagda ersättning till högre belopp än som motsvarade en fjärdedel av lotslotten, måste de av lotsförbundet uttryckta farhågorna för att icke-ordinarie lotspersonal i lönehänseende icke skulle erhålla en tillräckligt god ställning anses vara i väsentlig grad eliminerade. Lotsstyrelsen finge ock understryka, att icke-ordinarie tjänstemän även inom andra grenar av statsförvaltningen numera under ofta avsevärd tid finge vänta på befordran till ordinarie tjänst samt att sådana icke-ordinarie tjänstemän, som utan ansökningsförfarande förordnades å ordinarie tjänster, därvid utöver sin lön å den icke-ordinarie tjänsten erhöle allenast en tämligen låg vikariatersättning.

I fråga om sin från lotsverkssakkunnigas förslag i olika hänseenden avvikande mening i här förevarande ämne har lotsstyrelsen därefter uttalat sig sålunda:

Lotsverkssakkunniga hade framhållit, att en följd av förslaget om ändrade bestämmelser för avlönande av vissa tillförordnade tjänstemän borde bliva, att då till lotslott eljest berättigad ordinarie befattningshavare åtnjöt ledighet från sin befattning under sådana omständigheter, att han icke ägde uppbära lotslott, eller då ordinarie befattning vore vakant, den å befattningen belöpande lotslotten skulle inlevereras till statsverket. Enligt lots-

verkssakkunnigas författningsförslag skulle förhållandet bli detsamma med avseende å den lotslott, som tillkomme tjänsteman i hans ordinarie befattning, då tjänstemannen erhöle förordnande vid annan lotsplats. Lotsstyrelsen kunde icke giva sin anslutning till att sådan inleverering skedde i andra fall än då annan tjänsteman förordnats uppehålla befattningen i fråga eller i stället tillfälligt biträde anställts. Hade åter så ej skett, ökades ju göromålen för den i tjänst varande personalen, som följaktligen borde vara berättigad att till delning erhålla hela personalandelen av lotspenningarna.

Därest lotspersonalen tillhörande tjänsteman förordnats antingen såsom vikarie å sådan befattning, som icke vore förenad med rätt till lotslott, eller att uppehålla dylik ledig tjänst, skulle han, jämlikt lotsverkssakkunnigas förslag, utöver vikariatsersättning uppbära till honom eljest utgående lotslott. I överensstämmelse med det förut sagda borde emellertid, då varken vikarie förordnats uppehålla befattningen eller i stället tillfälligt biträde anställts, nämnda lotslott tillfalla lotsplatsens kvarvarande personal. På grund därav finge lotsstyrelsen föreslå, att den tjänsteman, som sålunda uppehölle förordnande å befattning, som ej vore förenad med rätt till lotslott, i stället för att uppbära till honom eljest utgående lotslott skulle, liksom nu, erhålla ersättning av statsmedel med belopp motsvarande sagda lotslott; och borde för enhetlighetens skull sådan ordning gälla oavsett vikarie förordnats för honom (tillfälligt biträde anställts) eller ej. Vore vikarie förordnad eller tillfälligt biträde anställt, skulle givetvis lotslotten tillfalla statsverket.

Vad därefter anginge frågan om semestertidens längd kunde lotsstyrelsen icke ansluta sig till den av lotsverkssakkunniga uttalade meningen, att lotspersonalens semester borde utmätas efter något restriktivare grunder än som i regel tillämpades i ifrågavarande hänseende beträffande statstjänstemän med uteslutande byrå- eller kontorsarbete. Lotsverkssakkunniga hade därvidlag anställt jämförelse mellan lotspersonalen och skogsstatens tjänstemän, vilka senare åtnjöte semester, som med fem dagar understeg semester för tjänstemän i motsvarande lönegrader inom civilförvaltningen i allmänhet. Beröringspunkterna mellan lotspersonalens tjänst och det arbete, som ålåg skogsstatens befattningshavare, syntes inskränka sig till att båda kategorierna tjänstemän hade sitt arbete förlagt huvudsakligen till det fria. I vidare mån syntes all jämförelse vara utesluten. Lotsstyrelsen finge erinra om att lotsarnas yrke utmärktes av stor bundenhet med arbetstiden förlagd till såväl nätter som sön- och helgdagar. Lotsningstjänsten syntes ock i många fall kunna betecknas som icke blott riskfylld utan även pressande för den kroppsliga konstitutionen. Vad beträffade lotskaptenerna och lotslöjtnanterna bestode deras arbete — förutom av tjänst å lotsverkets tjänstefartyg av ej sällan krävande art — till största delen av just kontorsarbete. Med hänsyn därtill syntes det lotsstyrelsen som om lotspersonalen och distriktsbefälet i minst lika hög grad som tjänstemän med uteslutande byrå- och kontorsarbete vore i behov av rekreation. På grund därav ansåge sig lotsstyrelsen böra påyrka, att semester för lotspersonal och distriktsbefäl skulle utgå med lika antal dagar som semester för ordinarie befattningshavare i motsvarande lönegrader inom civilförvaltningen i allmänhet. Något skäl att göra avvikelse därifrån beträffande befälhavare å tjänstefartyg kunde lotsstyrelsen ej heller finna.

Den tjänsteman, som vid ikraftträdandet av de föreslagna ändringarna i avlöningsreglementet innehade ordinarie befattning och för vilken föreslagen semester understeg honom nu medgiven tjänstfrihet, skulle bli berättigad erhålla tjänstfrihet i så många dagar, som semestertiden understeg tiden för förstnämnda tjänstfrihet. I detta sammanhang hade lotsverkssakkunniga

framhållit, att tjänstemannen jämlikt de av sakkunniga föreslagna ändringarna i avlöningsbestämmelserna icke skulle få uppbära lotslott under sådan tjänstfrihet, vilken lotslott alltså skulle inlevereras till statsverket. Även om tjänsteman jämlikt nuvarande övergångsbestämmelser till avlöningsreglementet vore skyldig underkasta sig en sådan inskränkning i rätt till lotslott, synes det dock lotsstyrelsen skäligt, att han under nämnda utöver semester medgivna tjänstfrihetstid skulle få uppbära lotslott som hittills.

Lotsstyrelsen finge i detta sammanhang framhålla, att beträffande den lots- och fyrstaten tillhörande personal, som redan nu jämlikt 19 § 1 mom. avlöningsreglementet vore berättigad till semester, föreläge i fråga om semesternas längd — bortsett från fyrskeppspersonalen — en avvikelse från vad som gällde för befattningshavare i motsvarande lönegrader inom civilförvaltningen i allmänhet. Fyrmästare å 1:a klass fyr och å gasstation samt distriktsfyrmästare, vilka tillhörde 10:e lönegraden i den som bilaga till nämnda avlöningsreglemente fogade tjänsteförteckningen, vore nämligen berättigade till semester under allenast 20 respektive 30 dagar, medan semester för befattningshavare inom motsvarande lönegrad (12:e) inom allmänna civilförvaltningen uppginge till 25 respektive 35 dagar. Lotsstyrelsen funne ej något skäl, varför icke fyrmästare å 1:a klass fyr och å gasstation samt distriktsfyrmästare skulle erhålla semester av samma längd som dessa senare tjänstemän, allrahelst om lotspersonal i samma lönegrad i enlighet med lotsstyrelsens förslag skulle beredas semester av sådan längd.

För det fall att vid semester lotsplatsens personalbestånd icke ansåges kunna vara av mindre omfattning än eljest, hade lotsverkssakkunniga ifrågasatt anställande av tillfälliga biträden i viss utsträckning, även då kompetent vikarie funnes att tillgå. Lotsstyrelsen kunde icke ansluta sig därtill, då det för göromålens jämna gång icke vore lämpligt att tillfälligt omlägga arbetsfördelningen mellan den kvalificerade och den allenast för mindre maktpåliggande arbete användbara personalen. Det vore också av vikt, att extralotsar bereddes tillfällen att för underhållande av sin lotsningsfärdighet deltaga i lotsningstjänsten. Ytterligare vore det nödvändigt, att vid förfall för ordinarie personal vikarier anställdes såvitt möjligt på så sätt, att deras avlöning komme att utgå av anslaget till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat och icke av anslaget till icke-ordinarie personals grundavlöningar, enär sistnämnda begränsade anslagspost i möjligaste mån borde vara fri från oberäknelig och varierande belastning.

Överfyringenjören i lotsstyrelsen F. Lundeberg har uttalat, att han, lika med lotsstyrelsen, ansåge, att lotspersonalen borde beredas samma semester-tid som därmed jämställd personal. Beträffande lotslotten funne han emellertid skäligt, att densamma uppdelades så, att den semesternjutande lotsen erhöile tre fjärdedelar och vikarien en fjärdedel av lotslotten. Därest semesterförhållandena för lotspersonalen så ordnades, skulle, såsom även vid nuvarande bestämmelser beträffande tjänstfrihet vore fallet, statsverket icke hava att vidkännas någon kostnad för ersättning av lotslott. Lundeberg hade därför icke kunnat biträda lotsstyrelsens beslut i detta ämne.

Då jag nu går att för egen del yttra mig i frågan om införande av semester i vanlig mening för lotspersonalen och vissa andra befattningshavare vid lotsverket, vill jag till en början fästa uppmärksamheten därå, att i förhållande till tidigare skeden en förskjutning numera torde hava inträtt i den allmänna

*Departements-
chefen.*

uppfattningen rörande behovet för personal med tjänstgöring huvudsakligen förlagd till det fria att komma i åtnjutande av särskild, årlig ledighet för rekreation. En illustration härtill kan utvecklingen i förevarande hänseende beträffande skogsstatens personal sägas utgöra. Längre tillbaka ansågs sålunda, att tjänstgöringen vid den lokala skogsförvaltningen med hänsyn till de förhållanden, varunder den fullgjordes, icke påkallade ledighet för här ifrågavarande ändamål. Sedermera har emellertid beredande av semester jämväl för skogsstatspersonalen funnits vara med rättvisa och billighet överensstämmande. Denna personal åtnjuter också alltsedan 1921 semesterrätt.

Jämväl för lotspersonalens vidkommande har dess avsaknad av semesterförmån motiverats därmed, att tjänstgöringen i och för sig vore av sådan beskaffenhet, att den icke kunde anses i allmänhet medföra behov av ledighet för rekreation. Även kostnadssynpunkter lära hava spelat roll. Den nyligen av mig berörda förändrade uppfattningen inom det område, varom här är fråga, synes emellertid vara av natur att böra leda till åtgärder för tillförsäkrande jämväl åt lotspersonalen av ledighet som nyss nämnts, detta särskilt i betraktande därav att under senare år undan för undan företagna personalinskränkningar medfört större bundenhet i arbetet än förut för en stor del av den nuvarande lotspersonalen. Jag finner mig kunna i huvudsak instämma i vad 1928 års lönekommitté anfört därom, att även för lotspersonalen behov får anses förefinnas att komma bort någon tid årligen från det vanliga arbetet och den vanliga miljön samt att vikariatskostnaderna icke bör tillmätas större betydelse vid bestämmande av semesterförmånens omfattning för här berörda befattningshavare än för flertalet övriga tjänstemän. Utredningen i ärendet har givit vid handen, att den tjänstfrihet, som lotspersonalen för närvarande kan medgivas under villkor, att det kan ske utan kostnad för statsverket, till följd av bland annat personalreduceringarna åtminstone under senare år i allmänhet icke kunnat annat än ofullständigt utnyttjas. I anseende till vad sålunda i olika hänseenden framhållits vill jag giva min anslutning till lotsverkssakkunnigas, av allmänna civilförvaltningens lönenämnd och de hörda ämbetsverken tillstyrkta förslag, att lotspersonalen kommer i åtnjutande av semester i gängse mening i stället för den nyssnämnda villkorliga tjänstfriheten. Enahanda förmån torde jämväl böra beviljas lotskapten, lotslöjtnant och befälhavare å lotsverkets tjänstefartyg.

I ärendet hava gjorts vissa uttalanden angående dels tiden för semesterförmånens utnyttjande av personalen vid de i övre Norrland liggande lotsplatserna, där sjöfarten pågår endast viss del av året och är inställd tidvis under vintern, dels ock omfattningen av förordnande av vikarier vid semester för lotspersonal. Jag förutsätter, att lotsstyrelsen tillser, att i förevarande hänseenden kommer att förfaras på sätt, varigenom under vederbörligt beaktande av kravet å tjänstens vid lotsplatserna behöriga upprätthållande statsverkets och personalens intressen bliva i skälig mån tillgodosedda.

Jag övergår härefter till vissa semester för lotspersonalen berörande specialfrågor.

Den lotspersonalen vid varje särskild lotsplats tillkommande andelen i de lotsplatsen tillfallande lotspenningarna uppdelas i lotslotter å platsens överlots eller lotsförmän samt lotsar, därvid i princip delas efter huvudtalet. För närvarande omfattar fördelningen jämväl vikarie å ordinarie befattning. Vid bibehållande av nuvarande ordning skulle, i den mån under semester för ordinarie lotspersonal vikarie förordnades och antalet lotslotsberättigade befattningshavare vid lotsplatsen därigenom ökades — semester åtnjutande personal tager givetvis jämväl del i lotspenningarna — storleken av lotslotterna komma att minskas i motsvarande grad. I vissa fall skulle denna minskning komma att bli tämligen avsevärd. Efter i detta hänseende från personalhåll gjord erinran hava lotsverkssakkunniga i avsikt att vid förordnanden av semestervikarier undgå påverkan av lotslotternas storlek framställt förslag av innebörd, att vikarier å ordinarie befattningar vid lotsplatserna skola erhålla, i stället för lotslott, viss ersättning av statsmedel. Denna regel skulle därvid gälla icke blott vikariat vid semester utan i fråga om vikariat över huvud taget å överlots-, lotsförmäns- eller lotsbefattningar ävensom förordnanden å lediga sådana tjänster. Dock skulle regeln ej äga tillämpning å ordinarie tjänsteman, som förordnades å högre befattning vid den egna lotsplatsen; han skulle alltså därvid alltjämt åtnjuta lotslott. I fråga om ersättningens storlek skulle gälla, att om ordinarie tjänsteman förordnades å befattning, tillhörande annan lotsplats, ersättningen till honom skulle utgå med belopp, motsvarande vad han skulle uppburit i lotslott, om han varit ordinarie innehavare av den befattning, å vilken han förordnats. För icke-ordinarie tjänsteman däremot skulle, utom i vissa fall, ersättningen bestämmas till belopp, motsvarande en fjärdedel av vad vid lotsplatsen tjänstgörande ordinarie befattningshavare varit berättigad att under tiden för vikariatet uppbära i lotslott.

Med hänsyn till den förmån, som införande av semester innebär för den ordinarie lotspersonalen, skulle det kanske knappast framstå såsom obilligt, om personalen under dylik ledighet finge vidkännas sådan beskärning av lotslotterna, som skulle bli en följd av vikaries rätt till andel i lotspenningarna. Det synes mig dock, att överbärande skäl få anses tala för den i ärendet allmänt omfattade meningen, att den ordinarie personalen på grund av semester icke bör på detta sätt få lida minskning i sina inkomster. Jämväl jag ansluter mig till denna uppfattning, därvid jag särskilt vill erinra om semesterförmånens principiella natur av ledighet med bibehållna avlöningsförmåner.

Vad angår sättet för ernående av att uttagande av semester sålunda icke kommer att medföra någon försämring i ekonomiskt hänseende för personalen synes det mig, att det av lotsverkssakkunniga framlagda förslaget, att tillförordnade tjänstemän å ordinarie befattningar vid lotsplatserna i allmänhet icke skola — oavsett anledningen till förordnandet — delta i delningen av lotspenningarna utan i stället erhålla viss ersättning av statsmedel, innebär en lämplig lösning av förevarande spörsmål. Härvidlag skulle för icke-ordinarie tjänstemäns vidkommande ersättningen i åtskilliga fall komma att

motsvara endast en del av ordinarie befattningshavares lotslott. Detta synes mig vara väl förenligt med i allmänhet tillämpade vikariatsersättningsregler beträffande nyreglerade verk. Jag tillåter mig hänvisa till vad lotsverks-sakkunniga härutinnan närmare framhållit. Den ersättning till icke-ordinarie befattningshavare, varom här är fråga, skall emellertid givetvis, såsom ock lotsverkssakkunniga förutsatt, särskilt vid förordnanden av längre varaktighet, kunna bestämmas till högre belopp än eljest. Dessutom är att framhålla, att genom införande av semester tillfällen till vikariat komma att erbjuda sig för den icke-ordinarie personalen i långt större utsträckning än vad hittills varit fallet. Slutligen må i detta sammanhang nämnas, att jag har för avsikt att i det följande föreslå beviljande av medel för beredande av möjlighet till någon förbättring i lönegradshänseende för lotsplatsernas icke-ordinarie personal.

En regel av innebörd bland annat, att tillförordnad befattningshavare icke äger taga del i lotspenningarna, skulle givetvis medföra att, om t. ex. förordnande meddelats å ordinarie lotsbefattning, beträffande vilken av någon anledning lotslott till ordinarie innehavare av befattningen ej utgår, tjänstgörande lotslotsberättigade befattningshavare skulle komma att uppbära högre lotslotter än dem rätteligen borde tillkomma. Dem ensamma skulle nämligen därvid tillfalla även på nämnda ordinarie befattning belöpande lotspenningbelopp. Med hänsyn härtill hava lotsverkssakkunniga föreslagit, att då till lotslott eljest berättigad ordinarie befattningshavare åtnjöte ledighet från sin befattning under sådana omständigheter, att han icke ägde uppbära lotslott, eller då ordinarie befattning vore vakant, den å befattningen belöpande lotslotten skulle inlevereras till statsverket. Lotsstyrelsen har funnit dylik inleverering icke böra äga rum i sådana fall, då ej annan tjänsteman förordnats uppehålla befattningen i fråga eller ej tillfälligt biträde i stället anställt. I dessa fall komme nämligen göromålen att ökas för den i tjänst varande personalen, som följaktligen borde vara berättigad att till delning erhålla hela personalandelen av lotspenningarna. Vad lotsstyrelsen sålunda anfört synes mig stå i full överensstämmelse med grunden för de sakkunnigas förslag. Då detta i övrigt synes ändamålsenligt, biträder jag detsamma med den jämkning, som däri föranledes av lotsstyrelsens berörda erinran.

Vidare omfattar jag lotsstyrelsens mening, att tjänsteman, vilken uppehåller förordnande å befattning, som ej är förenad med rätt till lotslott, skall — i stället för att, såsom lotsverkssakkunniga förordnat, uppbära till honom eljest utgående lotslott — erhålla ersättning av statsmedel med belopp motsvarande lotslotten. Åberopande vad lotsstyrelsen härutinnan närmare anfört vill jag erinra om, att vad styrelsen sålunda tillstyrkt överensstämmer med nuvarande ordning i förevarande hänseende. Lika med lotsstyrelsen ansluter jag mig till lotsverkssakkunnigas förslag, att i andra fall, där ersättning för mistad lotslott nu utgår, vederbörande befattningshavare i stället bör uppbära sin lotslott.

Vad härefter angår frågan om längden av semester för den personal, som enligt föreliggande förslag avses skola komma i åtnjutande av sådan förmån, hava lotsverkssakkunniga förordat en avkortning med fem dagar i förhållande till vad som gäller för i lönehänseende jämförliga befattningar inom civilförvaltningen i allmänhet. Som anledning till en dylik förkortning av semestern hava de sakkunniga hänvisat till lotspersonalens i viss mån skiftande och till stor del till det fria förlagda tjänstgöring. Lotsstyrelsen däremot har efter framställningar från personalhåll påyrkat, att semestern skulle utgå med lika antal dagar som semestern för ordinarie befattningshavare i motsvarande lönegrader inom civilförvaltningen i allmänhet. Jag har med hänsyn till vad lotsstyrelsen beträffande ifrågavarande spörsmål anfört funnit övervägande skäl tala för den av styrelsen intagna ståndpunkten, till vilken jag alltså ansluter mig.

Enligt vad lotsverkssakkunniga framhållit skulle den, som vid tiden för semesterförmånens införande innehar ordinarie befattning, och för vilken semestertiden understiger tiden för honom nu i 19 § 2 mom. avlöningsreglementet medgiven tjänstfrihet, med hänsyn till gällande övergångsbestämmelser till reglementet vara berättigad att, på hittills i nämnda moment föreskrivna villkor, erhålla tjänstfrihet under högst så lång tid årligen, som semestern understiger förstberörda tjänstfrihetstid. Lotsverkssakkunniga hava anfört, att under sålunda avsedd tjänstfrihet tjänsteman icke skulle äga rätt uppbära lotslott. Om emellertid än skyldighet att underkasta sig dylik inskränkning må kunna åläggas enligt gällande bestämmelser, finner jag dock, i likhet med lotsstyrelsen, det vara skäligt, att vederbörande under ifrågavarande, utöver semestern medgiven tjänstfrihetstid får uppbära lotslott som hittills.

Till slut återstår den av lotsstyrelsen upptagna frågan om förlängning av semestern för vissa befattningshavare vid fyrväsendet. Fyrmästare å 1:a klass fyr och å gasstation samt distriktsfyrmästare, vilka tillhöra 10:e lönegraden i avlöningsreglementet för befattningshavare vid lots- och fyrstaten, äro sålunda för närvarande berättigade till semester under allenast 20 dagar intill det år, under vilket tjänstemannen fyller 40 år, och 30 dagar under tiden därefter. Semestern för befattningshavare inom motsvarande lönegrad (12:e) i avlöningsreglementet för allmänna civilförvaltningen uppgår däremot till 25 respektive 35 dagar. I överensstämmelse med den ståndpunkt, jag nyss intagit i fråga om semestertidens längd, biträder jag lotsstyrelsens uppfattning att ifrågavarande tjänstemän vid fyrväsendet skäligen böra få sin semester utökad till samma dagantal som semestern för berörda befattningshavare inom civilförvaltningen i allmänhet.

Lotsavgiftssystemet och lotspersonalens andel i lotspenningar.

Nuvarande avgifter m. m.

Enligt kungörelsen den 27 november 1896 (nr 88) angående lotsavgifternas beräknande skola för lotsning av fartyg erläggas lotsavgifter i form av dels lotspenningar dels ock hemvägsersättning.

Lotspenningarna utgå enligt lotstaxor. Förutom särskilda taxor för två lotsplatser — Öresunds södra och norra lotsplatser — finnas för närvarande fem lotstaxor, vilka hava fastställts av Kungl. Maj:t genom beslut den 1 oktober 1914 att gälla från och med den 1 januari 1915. Jämlikt Kungl. Maj:ts förordnande den 10 juni 1921 utgå emellertid de i sistberörda taxor upptagna avgifterna från och med den 1 juli 1921 tillsvidare med 50 procents förhöjning. I var och en av ifrågavarande taxor äro lotspenningarna beräknade i förhållande till fartygens avgiftspliktiga dräktighet och den lotsade vägens längd. I fråga om den dräktigheten avseende beräkningsgrunden äro gränserna för avgiftsförhöjning dragna vid varje 100-tal ton intill 1,000 ton samt därefter vid varje 500-tal ton intill 8,000 ton. För fartyg däröver inträder ingen ytterligare avgiftsstegring. Förhållandet inbördes mellan omförmälda fem taxor gestaltar sig sålunda, att varje efterföljande taxa höjer sig omkring 25 procent över den närmast föregående.

Lotspenningarna för lotsning vid Öresunds södra och norra lotsplatser utgå enligt av Kungl. Maj:t den 3 juli 1903 fastställda särskilda lotstaxor för dessa platser, vilka taxors avgifter från och med den 1 februari 1922 tillsvidare äro förhöjda med 10 procent.

Av Kungl. Maj:t fastställd lotsledsförteckning upptager för varje lotsplats vissa lotsleder. Bortsett från Öresunds södra och norra lotsplatser skola lotspenningarna utgå enligt den lotstaxa, som i lotsledsförteckningen är angiven för den ifrågavarande leden, dock att under vissa delar av året närmast högre taxa skall vinna tillämpning. Högsta taxan användes sålunda endast som vintertaxa, där näst högsta taxan eljest är föreskriven. På motsvarande sätt skall vid distanslotsning — varmed förstås lotsning genom del av lotsled eller genom farled, som icke finnes upptagen i lotsledsförteckningen, eller genom lotsled tillika med annan farled — tillämpas den i lotsledsförteckningen vid vederbörande lotsplats för sådan lotsning angivna lotstaxan respektive närmast högre taxa. Beträffande Öresunds södra och norra lotsplatser innehåller lotsledsförteckningen hänvisning till klasser i de för dessa lotsplatser gällande lotstaxorna, särskilda för vinterhalvåret och särskilda för sommarhalvåret.

Jämlikt 11 § i avlöningsreglementet för befattningshavare vid lots- och fyrstaten samt 3 § i tilläggsbestämmelserna till nämnda reglemente skall av de lotsplats tillfallande lotspenningarna den vid platsen tjänstgörande lotsper-

sonalen äga tillsvidare och intill dess annorledes varder förordnat åtnjuta 40 procent; och skola alltså återstående 60 procent ingå till statsverket.

Före år 1915 ägde lotspersonalen behålla av fartygen erlagda lotspennningar i deras helhet men åtnjöt då å andra sidan ingen fast lön å stat. Samtidigt med att ifrågavarande personal från och med nämnda år genom under år 1914 antagen lönereglering tillförsäkrades vissa fasta avlöningsförmåner å stat, nedsattes dess inkomst av inflytande lotspenningar till 40 procent därav. Därefter har denna procentsats, vari någon ändring icke ifrågasattes vid 1922 års lönereglering för lotsstatens befattningshavare, gällt oförändrad.

Vad angår grunderna för hemvägsersättningens utgående, skall jag senare redogöra därför i samband med behandlingen av spörsmålet om ändrad ordning i fråga om lotsarnas båthållning och resor.

Den från och med den 1 juli 1921 tillämpade förhöjningen av avgifterna enligt 1914 års lotstaxor vidtogs efter förslag av lotsstyrelsen. I skrivelse till Kungl. Maj:t den 10 augusti 1920 hemställde nämligen *lotsstyrelsen* om förhöjning med 75 procent av ifrågavarande avgifter.

Såsom skäl för en dylik åtgärd anförde därvid lotsstyrelsen i första hand, att då något dyrtidstillägg icke utginge eller utgätt å lotslotten och denna på grund av penningvärdets fall dåmera icke motsvarade vad man vid senaste löneregleringen åsyftat att bereda lotsen såsom särskild ersättning för lotsning, det syntes billigt, att denna ersättning reglerades, intill dess de lotstaxor, till vilka förslag vore under utarbetande inom lotsförfattningskommittén, komme att tillämpas. En dylik reglering skulle kunna ske medelst tillfällig procentuell höjning av i taxorna angivna belopp. Vidare anförde styrelsen, att för en dylik höjning jämväl talade det förhållandet, att influtna lotspenningar under år 1919 icke täckt de utgifter, som förorsakats av till lotspersonalen utgående avlöningsförmåner under samma år, samt att såsom ännu en anledning till höjningen kunde åberopas, att lotsverket även måste bidra till anskaffning och drift av båtar vid lotsplatserna.

I infordrade yttranden över lotsstyrelsens ifrågavarande framställning anförde *kommerskollegium* och *statskontoret* huvudsakligen, att den omständigheten, att influtna lotspenningar under ett visst år icke täckt utgifterna för lotspersonalens avlöning, icke syntes i och för sig böra åberopas såsom skäl för en taxehöjning, samt att en höjning av lotstaxorna med 50 procent syntes vara den högsta, som ur statsverkets synpunkt borde äga rum och jämväl med hänsyn till personalens skäliga anspråk på ökade inkomster borde ifrågasättas.

Vid ärendets anmälan inför Kungl. Maj:t anförde *dåvarande chefen för handelsdepartementet* (10 H. T. 1921, sid. 56), att då någon framställning om definitiv lönereglering för lotspersonalen icke kunde förväntas till 1921 års riksdag det syntes böra tagas under övervägande, huruvida icke lotspersonalen i annan ordning måtte kunna provisoriskt beredas någon förbättring i sina inkomster. I sådant hänseende syntes förslaget om höjning av lotsavgifterna förtjänt av allvarligt beaktande. Genom en sådan höjning, vilken i viss mån kunde anses betingad redan därav, att lotsavgifterna trots den allmänna prisstegringen utgått med oförändrade belopp sedan lång tid tillbaka, skulle lotspersonalen eller i varje fall en stor del av sagda perso-

nal och då närmast den, vars arbete mest toges i anspråk, erhålla ett avsevärt tillskott till sina avlöningsförmåner. På de av kommerskollegium och statskontoret anförda skälen syntes dock taxehöjningen icke böra sättas högre än till 50 procent.

Vid den år 1922 företagna löneregleringen för lots- och fyrstatens befattningshavare, då de nuvarande fasta lönerna bestämdes, berördes ej frågan om lotstaxorna eller tillägget därå, liksom ej heller — i enlighet med vad förut framhållits — någon ändring gjordes i grunderna för beräkandet av personalens andel i lotspenninginkomsten.

Ändringsförslag rörande lotspenningarnas utgående och disponerande.

1928 års lotsförfattningssakkunniga hava i sitt den 31 januari 1930 avgivna betänkande med förslag till lotsförordning m. m. framlagt vissa förslag i avseende å ny ordning beträffande avgifterna till lotsinrättningen. I statens organisationsnämnds betänkande rörande lotsverket har jämväl förslagitits införande av vissa ändrade regler i fråga om lotspersonalens delaktighet i inflytande lotspenningar. Jag torde i det följande få lämna en sammanfattande redogörelse för berörda förslag samt vad i anslutning därtill förekommit, varvid jag ansett lämpligt börja med organisationsnämndens förslag jämte därtill hörande yttranden. Lotsförfattningssakkunnigas förslag angående hemväggersättningen kommer jag emellertid att närmare ingå på först i samband med prövningen av den förut omförmälda frågan om lotsarnas båthållning och resor.

Statens organisationsnämnds förslag.

Statens organisationsnämnd har föreslagit vidtagande av vissa beskränningar av den till lotspersonalen nu utgående andelen i lotspenninginkomsten. Därvid har nämnden funnit sig böra ur principiell synpunkt föreslå olika bestämmelser i förevarande ämne rörande lotspenninginkomst från viss grupp av fartyg, vilka icke anlitat lots, och övrig lotspenninginkomst.

Organisationsnämnden har sålunda till en början — efter erinran att lotspersonalen för närvarande erhöle andel med 40 procent i lotspenningarna från såväl de fartyg, för vilka lots anlidades, som sådana fartyg, för vilka erlades lotsavgifter utan att lotsbiträde anlidades — föreslagit, att personalens gemensamma andel i lotspenningar från de fartyg, vilka icke vore lotspliktiga utan ålagda blott avgiftsplikt och för vilkas framförande lots icke anlidades, skulle beräknas efter 10 procent. Såsom skäl härför har organisationsnämnden anført huvudsakligen, att lotspersonalen, som i varje fall hade att ombestyrja vakthållning, vilket arbete måste anses till fullo ersatt genom den fasta avlöningen, därutöver beträffande ifrågavarande fartyg förorsakades blott ringa arbete, avseende indrivandet av vederbörliga avgifter. Då personalens andel i lotspenninginkomst syntes böra närmast utgöra en särskild ersättning för lotsning och ansvaret därvid, borde någon större sådan andel icke utgå i lotspenningar från här förevarande icke lotsade far-

tyg. Mera betydande frekvens av dessa fartyg förekomme endast vid ett 10-tal lotsplatser.

Beträffande härefter frågan om storleken av lotspersonalens andel i lotspenningar från övriga fartyg, d. v. s. fartyg, som anlita lots eller vilka visserligen gå utan lots men författningsenligt äro lotspliktiga, har organisationsnämnden anfört följande:

Av vad som föregått den år 1921 företagna höjningen av lotspenningarna syntes organisationsnämnden tydligt framgå, att avsikten med denna åtgärd i främsta rummet varit att med hänsyn till den vid ifrågavarande tid alltså jämt pågående stegringen av levnadskostnaderna bereda lotspersonalen ökad inkomst av lotspenningar. Sedermera hade emellertid en avsevärd minskning i levnadskostnaderna inträtt. Socialstyrelsens levnadskostnadsindex hade sålunda den 1 juli 1921, då taxeförhöjningen trätt i kraft, utgjort 236 men den 1 oktober 1934 blott 155. Det förhållandet, att taxeförhöjningen 1921 skett i huvudsakligt syfte att på grund av levnadskostnadernas ökning justera lotspersonalens lotspenninginkomst uppåt, syntes enligt organisationsnämndens mening i och för sig böra föranleda till, att på grund av den nedgång i levnadskostnaderna, som sedermera inträtt, en beskärning på ett eller annat sätt av personalens inkomst av lotspenningar vidtoges. Enär dyrtidstillägg utginge endast å lotspersonalens fasta avlöning, under det lotspenninginkomstens reglering med hänsyn till levnadsomkostnadernas storlek ägt rum på förut angivet sätt, skedde avlöningsänkning, när sådan för statens tjänstemän på grund av minskade levnadskostnader förekomme i form av reducering av dyrtidstilläggen, för lotspersonalen i proportionsvis mindre omfattning än för statliga befattningshavare, vilkas hela ersättning utginge såsom fast lön med därå belöpande dyrtidstillägg.

Om alltså vad förut framhållits i och för sig syntes tala för en reducering av lotspersonalens lotspenninginkomst, framstode det motiverade i en dylik åtgärd desto klarare vid beaktande av vad som komme att anföras angående dels lotspersonalens för hela riket årliga sammanlagda lotspenninginkomst under perioden 1923—1933, dels den utveckling, som under denna tid ägt rum beträffande den årliga genomsnittliga lotspenninginkomsten per befattningshavare och befattningshavarnas årliga genomsnittliga lotspenninginkomst per lotsning, dels ock lotslotternas storlek.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t av det sedermera för 1922 års riksdag framlagda förslaget till lönerreglering för lots- och fyrstatens befattningshavare hade vederbörande departementschef (prop. 1922: 181) anfört, att han i likhet med lotsstyrelsen och de lönesakkunniga ansett lämpligt, att på sätt dittills varit fallet jämväl framdeles å vederbörande avlöningsstat upptoges ett särskilt förslagsanslag för lotspersonalen tillkommande lotslott med belopp, motsvarande 40 % av beloppet av de å riksstatens inkomstsida beräknade lotspenningarna. Vid det förhållandet, att Kungl. Maj:t efter förslag av lotsstyrelsen i 1922 års statsverksproposition beräknat inkomsten av lotspenningar för första halvåret 1923 till 750,000 kronor, hade samma inkomst för hela året 1923 förty synts böra uppskattas till dubbla beloppet eller 1,500,000 kronor. Anslaget till lotspersonalens andel i lotspenningar hade därför i förslaget till avlöningsstat för lots- och fyrstaten att, för helt år räknat, lända till efterrättelse från och med den 1 januari 1923 upptagits till 600,000 kronor.

Ifrågavarande avlöningsstat hade godkänts av 1922 års riksdag, varefter för varje budgetår å denna stat uppförts ett förslagsanslag till lotspersonalens andel i lotspenningar, vilket anslag satts till 40 % av det för samma budgetår beräknade beloppet av inkomstiteln lotspenningar.

På sätt av det anförda framginge hade alltså statsmakterna vid beslutandet av 1922 års lönereglering antagit, att den lotspersonalen vid sidan av den fasta avlöningen tillkommande andelen i lotspenninguppbörden skulle tillsvidare komma att uppgå till sammanlagt omkring 600,000 kronor för år. Uppgifterna i kolumn 3 i följande tablå visade, huru förhållandena i förevarande avseende i verkligheten kommit att gestalta sig under vart och ett av åren 1923—1933.

Å r	1	2	3	4	5	6
	Antal lotsningar	Antal lotslotsberättigade befattningshavare	Lotspersonalens andel i lotspennningarna (40 %) kronor	Antal lotsningar i genomsnitt per befattningshavare	Den genomsnittliga lotspenninginkomsten per befattningshavare kronor	Befattningshavares genomsnittliga lotspenninginkomst per lotsning kronor
1923	49,111	560	921,555	87	1,645	18: 76
1924	49,814	554	1,000,124	89	1,805	20: 08
1925	51,806	554	1,043,774	93	1,884	20: 15
1926	49,328	550	991,090	89	1,801	20: 09
1927	56,734	544	1,162,767	104	2,137	20: 50
1928	55,790	539	1,149,377	103	2,132	20: 60
1929	57,509	535	1,253,887	107	2,343	21: 80
1930	54,177	524	1,172,463	103	2,237	21: 64
1931	48,342	511	1,026,329	94	2,008	21: 23
1932	42,653	502	906,522	85	1,805	21: 25
1933	44,045	490	986,207	89	2,012	22: 39
1934 ¹	48,266	478	1,079,464	101	2,258	22: 36
1935 ¹	47,625	477	1,097,313	100	2,300	23: 04

Beträffande uppgifterna i tablå finge anmärkas, att sådana fall, i vilka lotsavgifter erlagts utan att lots anlåtats, vore medräknade i kolumn 1, varför jämväl hänsyn tagits till dem vid uträknandet av talen i kolumnerna 4 och 6. Talen i kolumn 4 vore alltså något för höga och i kolumn 6 något för låga. Uppgifterna i kolumn 2 avsåge antalet överlotsar, lotsförmän och lotsar vid slutet av respektive år.

Såsom av tablå syntes, hade lotspersonalens andel i lotspenningar redan år 1923 uppgått till över 900,000 kronor eller alltså till ett belopp, med mer än 50 % överstigande den summa, som, i enlighet med vad förut framhållits, i ifrågavarande hänseende vid löneregleringen beräknats. Sedermera hade personalens lotspenningandel växlat mellan belopp, som med mer än 50 % överstigit den år 1922 beräknade lotspenningandelen, och belopp, som överstigit samma andel med mer än 100 %.

Vidkommande den genomsnittliga lotspenninginkomsten per befattningshavare finge till en början anmärkas, att densamma 1923, därest hela personalens lotspenninginkomst då stannat vid förenämnda belopp av 600,000 kronor, och om antalet lotslotsberättigade befattningshavare beräknades till 560, skulle hava utgjort 1,071 kronor. Med hänsyn till större lotspenninguppbörd än beräknat hade emellertid, såsom tablå utvisade, ifrågavarande inkomst nämnda år kommit att uppgå till 1,645 kronor. Sedermera hade den genomsnittliga lotspenninginkomsten per befattningshavare aldrig understigit 1,800 kronor — oftast ej obetydligt överstigit denna summa — eller alltså ett belopp, omkring 75 % högre än det, vartill densamma under nyss-

¹ Uppgifterna för åren 1934 och 1935 tillagda här efter lotsverkssakkunniga.

berörda förutsättningar skulle hava uppgått 1923. I den mån den ökning av ifrågavarande inkomst, som ägt rum sedan 1923, icke vore beroende på stegring i lotspenninguppbörden, sammanhängde densamma med successiv nedgång i antalet lotslotsberättigade befattningshavare. Personalantalet hade nämligen i ett stort antal fall varit åtskilligt större, än som med hänsyn till omständigheterna kunnat anses erforderligt, varför personalindragningar ägt rum. Personalinskränkningar hade jämväl föranletts av indragning av lotsplatser. Av kolumn 6 i tablån framginge, att efter år 1923 personalens årliga genomsnittliga lotspenninginkomst per lotsning befunnit sig i så gott som oavbrutet stigande. Stegringen från 1923 till och med år 1933 hade utgjort icke mindre än omkring 20 %. Lotspenningarna utginge i förhållande till vederbörande fartygs avgiftspliktiga dräktighet och den lotsade vägens längd. I sistnämnda hänseende syntes ingen annan väsentlig skilljaktighet föreligga under de olika åren än den, som motsvarades av växlingarna i den totala lotsningsfrekvensen. Anledningen till den sedan länge pågående höjningen av befattningshavarnas genomsnittliga lotspenninginkomst per lotsning syntes därför vara att söka i ökning av fartygens storlek. Fartygstonnagets tillväxt komme alltså lotspersonalen till godo i form av större inkomster av de särskilda lotsningarna, utan att därför ökat arbete med dessa förorsakades personalen. Tvärtom hade den sedan länge på segelfartygens bekostnad pågående ökningen av antalet maskindrivna fartyg för lotspersonalen medfört en minskning av den tid, som för lotsningarna erfordrades, varförutom genom segelfartygens successiva försvinnande och ersättande med maskindrivna fartyg lotsningsarbetet av lätt insedda orsaker i åtskilliga hänseenden förenklats.

Beträffande lotslotterna visade en undersökning av utvecklingen under perioden 1923—1933, att antalet lotsplatser med jämförelsevis höga lotslotter tenderade att stiga. Exempelvis kunde sålunda nämnas, att antalet platser med lotslotter över 2,000 kronor utgjorde år 1923 17, år 1929 — då högkonjunktur varit rådande — 35, därefter sjönk till 21 år 1932 men år 1933 återigen stigit till 26.

Lotspenninginkomsten för personalen uppginge enligt nämndens mening i åtskilliga fall till större belopp för år, än vad lotsarna i förevarande avseende skäligen borde kunna göra anspråk på. Detta förhållande skulle alltefter genomförande av de av nämnden föreslagna personalinskränkningarna komma att bli ännu mera påtagligt beträffande ett stort antal lotsplatser. På grund därav hade nämnden funnit sig böra föreslå, att en beskärning vidtoges jämväl beträffande lotsarnas andel i lotspenninguppbörden från fartyg, som anlidade lots, och fartyg, vilka visserligen ginge utan lots men författningsenligt vore lotspliktiga.

Organisationsnämnden föreslog, att högsta procenttalet varje år för den lotspersonalen vid en lotsplats gemensamt tillkommande andelen av lotspenningar från lotsade eller icke lotsade men lotspliktiga fartyg skulle liksom nu utgöra 40. Sedan en befattningshavares lotslott under året uppgått till 1,000 kronor, skulle emellertid till honom under samma år ytterligare utgående lotslotsbelopp av lotspenningar från lotsade eller icke lotsade men lotspliktiga fartyg beräknas efter en för personalen vid platsen gemensam andel i sistnämnda lotspenningar av 30 procent. Om befattningshavares lotslott stege till 2,000 kronor, skulle därefter under året för hans del sistnämnda procentsats sänkas till 20. I de angivna gränsbeloppen 1,000 kronor och 2,000 kronor skulle inräknas vederbörande befattningshavare tillkommande

lotspenningar från samtliga fartyg, alltså såväl lotsade som lotspliktiga eller blott avgiftspliktiga icke lotsade fartyg.

Nämnden har vidare framhållit, att år 1933 lotspenninguppbörden i riket uppgått till 2,465,517 kronor, varav 1,479,310 kronor tillfallit statsverket (60 %) och 986,207 kronor lotspersonalen. Därest under nämnda år organisationsnämndens förslag angående förändringar beträffande lotspenninginkomstens fördelning varit genomförda, skulle enligt en inom lotsstyrelsen verkställd beräkning statsverkets lotspenningandel hava ökats och lotspersonalens lotspenningandel hava minskats med omkring 200,000 kronor.

I yttrande till lotsstyrelsen den 9 januari 1935 i anledning av organisationsnämndens betänkande anförde *lotsförbundet*:

Organisationsnämndens motivering för reducering av lotspersonalens lotspenningandel, att personalen skulle fått högre inkomster än som avsetts vid 1922 års lönereglering, vore felaktig, då löneregleringen givetvis vore en från beräkningen av lotspenningarna för statsverkspropositionella ändamål skild sak.

Nämndens uppfattning, att fartygstonnagets tillväxt kommit lotspersonalen till godo i form av större inkomster utan att därför ökat arbete förorsakats personalen, vore likaledes felaktig. Lotsarnas inkomster av lotspenningar komme allttjämt till huvudsaklig del från det medelstora tonnaget. Vidare vore det uppenbart, att lotsningen av fartyg av större storlek och djupgående medförde ej blott större ansvar utan även ett väsentligt mera ansträngande, noggrant och omdömesgillt arbete, som krävde till det yttersta spänd uppmärksamhet. Lotsningen av ett större fartyg kunde även bliva av längre varaktighet än lotsningen av ett mindre. I smala passager måste ett stort fartyg gå med måttlig fart, förtöjning vid kaj toge längre tid, liksom stora fartyg måste mötas längre ut till sjöss o. s. v.

Organisationsnämndens utredning vore ofullständig i så måtto, att lotsarnas arbetstid icke blivit föremål för granskning. Innan en sådan utredning föreläge kunde lotsarnas lönevillkor överhuvud taget icke objektivt bedömas.

Lotsförbundet finge alltså avstyrka en reducering av lotspersonalens andel i lotspenningarna.

Lotsstyrelsen anförde i utlåtande till Kungl. Maj:t den 25 januari 1935:

Organisationsnämndens motivering för och förslag om nedsättning av lotspersonalens andel i lotspenningarna för vissa fartyg, som ej anlitat lots, kunde av lotsstyrelsen till alla delar biträdas, varför även styrelsen finge föreslå, att en sådan nedsättning gjordes. Mot det av nämnden föreslagna procenttalet hade styrelsen icke något att erinra.

Vad anginge personalens andel i lotspenningarna från övriga fartyg hade styrelsen, för att erhålla föreställning om hur löneställningen ungefärligen gestaltat sig på de olika lotsplatserna, låtit utarbeta en tablå på grundval av 1933 och 1934 års siffror, därvid man jämsällt lotslotterna med lön. Av denna sammanställning inhämtades, bland annat, att på sina håll lotslotterna nu nått en sådan höjd, att överlotsar och till och med lotsar i stor utsträckning åtnjöte betydligt bättre löneförhållanden än vad som tillkomme sådana tjänstemän som lotslöjtnanter (20:e lönegraden), revisorer, aktuarier, kassörer (21:a lönegraden). Ja, fall förekomme, där inkomsten i det närmaste motsvarade löneställningen för sekreterare och ombudsman, fyringenjörer och vissa lotskapten. Man kunde svårligen värja sig för den tanken, att

lotspersonalens inkomster nu nått en sådan höjd, att man vid en jämförelse med andra statliga personalgrupper såväl i avseende å utbildning som ställning i lönehänseende och arbetsuppgifter måste komma till den uppfattningen, att någon begränsning borde ske.

I likhet med lotsförbundet måste lotsstyrelsen framhålla, att vad organisationsnämnden yttrat i fråga om beräklandet av lotspenninginkomsten för år 1923 och alltså även beräklandet av storleken av lotsarnas andel i lotspenningarna för samma år icke kunde anses riktigt. Beräkningen av lotspenningarna hade endast gjorts för budgetärt ändamål.

En nedsättning av lotslotterna kunde ske på principiellt sett två olika vägar, antingen genom reduktion av lotspenningarna i deras helhet, alltså av såväl statsverkets som lotspersonalens andel, eller ock genom beskärning av allenast lotspersonalens andel. Den lösning av problemet, som enligt styrelsens mening låge närmast till hands, skulle ernås genom att beträda den första av nyss antydda vägar. Det vore att märka, att vad som skedde genom taxehöjningen den 1 juli 1921 icke blott inneburit, att lotslotterna ökats med 50 procent utan även att statsverkets andel höjts med motsvarande procenttal utan att samtidigt därmed någon kompensation lämnats till sjöfarten, som kommit att betungas med den höjda avgiften. Lotsstyrelsen ville därför såsom en riktig och lämplig åtgärd närmast föreslå, att reduktion vidtoges i det procenttal, varmed lotspenningarna provisoriskt höjts år 1921. Vid övervägande av storleken av det procenttal, som borde träda i stället, ville styrelsen framhålla, att man här lämpligen ej kunde anlägga ett rent matematiskt beräkningssätt, grundat enbart på levnadskostnadsindex, utan hänsyn borde jämväl tagas till att personalen icke drabbades alltför hårt genom reduktionen, varför en övre gräns måste anses vara given genom nämndens förslag. Detta sistnämnda innebure en årlig merinkomst för statsverket på bekostnad av lotslotterna; och skulle denna merinkomst för år 1933 hava uppgått till cirka 182,000 kronor. I det följande rörde sig lotsstyrelsen likaledes med 1933 års siffror och bortsåge dessutom från de minskningar i lotspenningarna, som skulle bliva en följd av bifall till nämndens förslag om höjning av lotsfrihetsgränsen till 100 ton och nedsättning i vissa fall av lotspersonalens andel i lotspenningarna till 10 procent. Då lotspenninginkomsten år 1933 uppgått till i runt tal 2,466,000 kronor, motsvarade en tredjedel av nämnda belopp, 822,000 kronor, den gällande förhöjningen av 50 procent. Återstoden eller 1,644,000 kronor hade utgått i lotspenningar direkt på taxorna. Om nu förhöjningen i stället sattes till 30 procent, skulle alltså densamma hava uppgått till 493,200 kronor i stället för som nyss nämnts 822,000 kronor. Om personalen då bibehölles vid 40 procent i andel, skulle till densamma utgå 197,280 kronor¹ i stället för 328,800 kronor. Skillnaden utgjorde 131,520 kronor.¹ Förslaget innebure, att lotspenningarna och alltså även lotslotterna minskades med $13\frac{1}{3}$ procent.

Den rörliga inkomst, som utgjordes av lotslotterna, borde fritt få följa lotspenningarnas variationer, vilka avspeglade intensiteten i själva lotsningsarbetet — förutsatt att taxorna vid respektive lotsplatser vore likformigt avvägda i förhållande till nämnda arbete. Med hänsyn jämväl därtill kunde lotsstyrelsen icke tillstyrka, att lösningen söktes efter den linje, som angivits av organisationsnämnden, och ej heller efter något annat system av liknande art. Om dem vore att säga, att de bleve mycket svåra att tillämpa vid de ej sällan förekommande rubbningarna i personalstyrkan på platsen; särskilt gällde detta om icke mindre än tre olika procentsatser skulle användas.

¹ I lotsstyrelsens utlåtande har här på grund av skrivfel angivits 167,280 respektive 161,520 kronor.

Lotsstyrelsen hade därför icke kunnat finna annan lämplig utväg, därest det av styrelsen här förut framställda förslaget icke godkändes, än att viss för alla lika gällande nedsättning gjordes i det procenttal, 40 procent, som nu bestämde lotspersonalens andel i lotspenningarna. En nedsättning av nämnda procenttal med fem enheter gäve i det allra närmaste samma resultat för lotslotternas del som den av lotsstyrelsen föreslagna nedsättningen av tillägget på taxan. Detta innebure, att lotslotterna minskades med en åttondel eller med $12\frac{1}{2}$ procent.

Härefter genmälde *lotsförbundet* i skrivelse till Kungl. Maj:t den 2 februari 1935:

Den av lotsstyrelsen gjorda jämförelsen med löneställningen för vissa andra befattningshavare syntes vara i sak ovidkommande. Lotslotten vore för övrigt beroende av sjöfartskonjunkturerna, då däremot nämnda tjänstemän hade sin garanterade lön.

Det förefölle *lotsförbundet*, att en nedsättning av lotstaxan för närvarande icke kunde anses påkallad.

Beträffande andelen i lotspenningarna från avgifts- men ej lotspliktiga fartyg, vilka ej anlidade lots, finge *lotsförbundet* framhålla, att lotsarnas arbete för ifrågavarande fartyg icke inskränkte sig till uppbärning av lotsavgifter, utan utkiken, vakthållningen och upppassningen för sådana fartyg kunde ofta vara minst lika besvärlig som för övriga fartyg, varjämte lotsarna vid vissa lotsplatser jämväl nödgades, för att konstatera, huruvida dessa fartyg önskade lots eller ej, gå fartygen till mötes långt ut till sjöss. Även beträffande denna beskärning finge således *lotsförbundet* avstyrka organisationsnämndens och lotsstyrelsens förslag.

Statskontoret anförde i utlåtande till Kungl. Maj:t den 24 januari 1935:

De skäl, som av organisationsnämnden förebragts för en nedsättning till 10 procent av lotspersonalens andel i lotspenningarna från lotsfria men avgiftspliktiga fartyg, som icke anlidade lots, hade syntes *statskontoret* bärande, och ämbetsverket hade alltså icke funnit anledning att motsätta sig förslaget i denna del.

Däremot hade vad organisationsnämnden anfört icke övertygat *statskontoret* rörande lämpligheten av att för närvarande vidtaga reduktion av lotsarnas inkomst av lotspenningarna från övriga fartyg. Det skulle visserligen icke förnekas, att sagda inkomst i enskilda fall kunde hava uppgått till sådana belopp, att en minskning i och för sig kunnat hava fog för sig. De sifferuppgifter, som nämnden beträffande detta spörsmål lämnat, gäve dock icke vid handen, att de under tidsperioden 1923—1933 faktiskt uppburna totala ersättningsbeloppen undergått någon mera väsentlig höjning. Den ökning, som därutinnan inträtt, vore i varje fall icke av den betydelse, att den, såvitt *statskontoret* kunde finna, borde motivera, att frågan om en reduktion i nu förevarande sammanhang upptoges till prövning. Skulle efter ett genomförande av de av organisationsnämnden föreslagna personalindragningarna förhållandena i detta hänseende därtill giva anledning, borde emellertid enligt *statskontorets* mening frågan om ändrad fördelning av lotspenningarna göras till föremål för förnyat övervägande.

I utlåtande till Kungl. Maj:t den 24 januari 1935 yttrade *allmänna civilförvaltningens lönenämnd*:

I betraktande av det förhållandet, att någon ändring i grunderna för beräklandet av personalens andel i lotspenningarna icke gjordes vid genomförande av 1922 års lönereglering, att vidare personalens andel i lotspenningar-

na under årens lopp i hög grad överskridit det belopp, varmed man räknade vid nämnda lönereglering, samt slutligen att levnadskostnaderna sedan år 1923 avsevärt nedgått, skulle det väl enligt lönenämndens mening kunna med fog ifrågasättas, huruvida icke tiden nu vore inne att efter en mera allsidig undersökning vidtaga en genomgående beskärning i lotspersonalens inkomst av lotspenningarna. Denna fråga sammanhängde emellertid även med spörs-målet, huruvida lotstaxorna genom den ännu bestående provisoriska höjningen av år 1921 kunde anses lämpligt avvägda. Lönenämnden hade vid besvarande av förevarande remiss ansett sig icke kunna ingå på något bedömande av dessa invecklade spörs-mål och övriga därmed sammanhängande frågor. Med hänsyn därtill och då ett omedelbart genomförande av organisationsnämndens förslag skulle i varje fall medföra en begränsning uppåt av lotslotten å de lotsplatser, där denna under de nu tilländalupna åren utgått med avsevärt större belopp, än som från början varit avsett och för övrigt kunde anses skäligt, hade lönenämnden ansett sig böra förorda organisationsnämndens förslag till genomförande.

Sveriges allmänna sjöfartsförening med flera sjöfartssammanslutningar anförde i skrivelse till kommerskollegium den 17 januari 1935:

Uppenbarligen krävde förhållandena, att sjöfartens avgiftsbörda lättades. En rationalisering i huvudsaklig överensstämmelse med organisationsnämndens förslag beträffande lotsplatserna och säkerhetsanstaltsväsendet i övrigt medförde möjligheter till avsevärda besparingar. Att de sålunda åsyftade besparingarna åtminstone delvis borde komma sjöfarten till godo i form av avgiftslindring syntes uppenbart. Närmast till hands skulle ligga, att avgiftslättnaden effektuerades genom sänkning av lotsavgifterna respektive fyr- och båkavgiften, i mån som utgiftsminskningen hänförde sig till lotsinrättningen eller fyrinrättningen. Då emellertid erforderlig sänkning av lotsavgifterna icke kunde med bibehållande av nuvarande principer för lotspersonalens avlöning genomföras utan att avlöningen allför mycket nedginge, kunde sammanslutningarna icke förorda en sådan åtgärd utan föresloge i stället, att avgiftslättnaden — så vitt nu vore i fråga — bringades till genomförande genom en sänkning enbart av fyr- och båkavgiften.

Kommerskollegium avgav utlåtande till Kungl. Maj:t den 25 januari 1935 och anförde därvid:

Vid övervägande av åtgärder till motverkande i fortsättningen av vissa av organisationsnämnden påtalade konsekvenser av den förhöjning med 50 procent av 1914 års lotstaxor, som år 1921 genomfördes, ansåge kollegium alldeles särskilda och delvis nya synpunkter kräva beaktande. Det från sjöfartshåll framförda kravet, att de besparingar, som vid genomförande helt eller delvis av organisationsnämndens rationaliseringsförslag beträffande lotsplatserna och säkerhetsanstaltsväsendet i övrigt kunde vinnas, skulle komma sjöfarten till godo i form av minskad avgiftsbörda, kunde enligt kollegii mening icke rimligen fränkännas fog. Men alldeles oavsett om effektiva besparingar i någon större omfattning stode att vinna på de av nämnden förordade vägarna, syntes kollegium nu böra tagas upp till övervägande, huruvida icke för handen varande förhållanden kunde anses motivera en sänkning i den kraftiga förhöjning av lotstaxorna, som år 1921 vid en levnadskostnadsindex av 236 genomfördes. Det hade synts kollegium, som om i sådant hänseende motsvarande intressen som dem, vilka man ville tillgodose genom höjningen år 1921, skulle vid en levnadskostnadsindex för närvarande av 155 bliva i stort sett i tillräcklig grad beaktade genom en procentuell förhöjning av alle-

nast 20 procent ($\frac{55}{136}$ av 50 procent). Möjligen vore emellertid en sänkning på en gång i angiven utsträckning ur statsverkets synpunkt icke acceptabel. Kollegium ansåge sig därför böra tillstyrka, att det toges under övervägande att snarast möjligt vidtaga åtgärder för sänkning av den procentuella förhöjningen av lotspenningtaxorna från 50 till förslagsvis 25 procent.

En åtgärd sådan som den sålunda förordade syntes komma att medföra alltför stark minskning av lotslotterna för vissa lägre lotslottstagare. Men å andra sidan syntes olika möjligheter till regulativ därutinnan föreligga. I vissa undantagsfall syntes sådan ändring i lotsledsförteckningen kunna ifrågakomma, som innebure införande av högre nummer än för närvarande å tillämplig lotstaxa. Denna anordning syntes emellertid förutsätta en taxebyggnad av sådan art, som föreslagits av 1928 års lotsförfattningssakkunniga, nämligen ett större antal taxenummer än de för närvarande gällande med i huvudsak hälften så stor skillnad mellan varandra närliggande taxor som den, vilken enligt nuvarande taxesystem förelåge. En annan enligt kollegii mening mera framkomlig utväg vore att med avseende å lotsplatser med lotslotter till jämförelsevis låga belopp något höja lotslotsprocenten utöver nu gällande 40 procent, olika för särskilda platser eller grupper av platser. En tredje utväg att justera verkningarna av förslaget om sänkning av den procentuella tillägget till lotstaxorna såge kollegium i möjligheten att åstadkomma en i mån av anledning därtill ändrad klassindelning av lotsplatserna.

Kollegium kunde för sin del icke ansluta sig till organisationsnämndens förslag om olika bestämmelser rörande fördelningen av lotspenninguppbörden mellan statsverket och lotspersonalen, allt eftersom uppbörden hänförde sig till fartyg, som i verkligheten anlitat lots eller utan anlitande av lots blott erlagt stadgad avgift. Teoretiskt kunde väl de till stöd för förslaget anförda skälen vara nog så berättigade, men syntes kollegium praktiska skäl i övervägande grad tala för bibehållande av nu gällande bestämmelser i ämnet.

1928 års lotsförfattningssakkunnigas förslag.

Dessa sakkunnigas förslag i fråga om lotsavgiftssystemet har uppbyggts i nära anslutning till sjöfartsavgiftssakkunnigas av 1924 förslag till omreglering av allmänna sjöfartsavgifter, med undantag av lotspenningar och hemväggersättning. Sistnämnda sakkunniga föreslog i betänkande angående sjöfartsavgifter, avgivet den 23 mars 1927, bland annat, dels att fyr- och båkavgiften, med vilken den statliga isbrytaravgiften definitivt syntes böra sammanslås, skulle så bestämmas, att den årliga uppbörden därav beräknades motsvara allenast hälften av de beräknade årliga kostnaderna för fyr- och båkväsendet samt statens isbrytarfartyg, dels ock att avgifter av fartyg, utom lotsavgifter, kanal-, sluss- och farledsavgifter, skulle bestämmas att utgå såsom en kombination av avgift, beräknad efter fartygets totala inre rymd — totala bruttodräktigheten — (tonnageavgift), och av avgift, beräknad efter viktsmängden lossat och lastat gods (lastavgift). 1928 års lotsförfattningssakkunnigas härtill knutna förslag är av väsentligen följande innebörd.

De sakkunniga hava förordat införande av lotsfrihet såsom allmän princip. I det dubbla syftet att i sjöfartssäkerhetens intresse ernå en gynnsam påverkan på lotsningsfrekvensen samt att trots den nedgång i lotsningarnas antal, som övergången till lotsfrihet förväntats medföra, säkerställa tillräckliga in-

komster från sjöfarten hava de sakkunniga föreslagit en omläggning av lotsavgiftssystemet sålunda, att från sjöfarten skulle uttagas dels oberoende av utförd lotsning en allmän sjöfartsavgift till lotsinrättningen, dels i samband med utförd lotsning förhållandevis låga lotspenningar. Förstnämnda allmänna lotsavgift skulle utgå enligt samma grunder, som sjöfartsavgiftssakkunniga föreslagit för fyr- och båkavgiften, d. v. s. utgöras av dels en efter fartygens totala bruttodräktighet beräknad tonnageavgift för fartyg, som ankomme från och avginge till utrikes ort, dels lastavgift å gods, som lossades och lastades i utrikestrafik. Den förra skulle utgå endast 4 gånger (för segelfartyg 2 gånger) om året, medan den senare skulle utgå för allt gods, som i förut nämnd fart lossades och lastades. Den allmänna avgiften till lotsinrättningen skulle sammanföras med fyr- och båkavgiften till »lots- och fyravgift». Lotspenningarna hava föreslagits skola utgå enligt taxor med genomsnittligt endast ungefär hälften så stora belopp som de nuvarande och i sin helhet tillfalla lotspersonalen. De skulle beräknas i förhållande till den lotsade vägens längd samt fartygens totala bruttodräktighet. Dessutom har föreslagits, att ersättningen till lotsarna för deras resor i samband med lotsning i allmänhet icke vidare skulle utgå i form av särskild avgift (nuvarande hemvägsersättning) från fartygen, utan att lotsarna i regel skulle ersättas för dessa utgifter av statsmedel enligt särskilt resereglemente. I anslutning till de synpunkter, som sjöfartsavgiftssakkunniga gjort gällande, då de föreslagit, att endast hälften av kostnaderna för fyr- och båkväsendet skulle uttagas av sjöfarten, hava lotsförfattningssakkunniga vid beräkningen av de avgifter, som skulle uttagas, utgått från grundsatsen, att sjöfartens bidrag till lotsinrättningen borde motsvara omkring hälften av nämnda inrättningskostnader. Då dessa kostnader, inklusive kostnaderna för lotsarnas inställelse till lotsning och återresa efter utförd lotsning, beräknats uppgå till cirka 5 miljoner kronor årligen, skulle alltså 2.5 miljoner kronor uttagas från sjöfarten.

Vad angår fördelningen av sjöfartens bidrag till lotsinrättningen å den allmänna lotsavgiften och å lotspenningarna borde enligt de sakkunnigas mening storleken av lotspenningarna för framtiden bestämmas så, att de komme att inbringa ungefär det belopp, vartill den efter 40 procent beräknade personalandelen av lotspenningarna uppgått under senare år, d. v. s. cirka 1.1 miljon kronor om året.

I anslutning härtill äro lotsförfattningssakkunnigas förslag till lotstaxor byggda på den grund, att genom lotspenningarna, som alltså helt skulle tillfalla lotspersonalen, borde uttagas ungefär sistnämnda belopp, 1.1 miljon kronor, varje år. Återstoden av sjöfartens till cirka 2.5 miljoner kronor beräknade årliga bidrag till kostnaderna för lotsinrättningen skulle uttagas genom den allmänna lotsavgiften, som alltså borde bestämmas på det sätt, att i dylika avgifter komme att inflyta omkring 1.4 miljon kronor om året.

Till närmare motivering för förslagen om dels systemet med en allmän, fyr- och båkavgiften tillagd lotsavgift förutom lotspenningar efter avsevärt

lägre taxor än nu, dels ock det totala deltagandet från sjöfartens sida i bestridandet av kostnaderna för lotsinrättningen hava lotsförfattningssakkunniga anfört huvudsakligen följande:

Man syntes böra söka finna utvägar att neutralisera den minskning i inkomster från sjöfarten, som en övergång till lotsfrihet under förutsättning av oförändrade lotstaxor komme att medföra. Lämpligt syntes därvid vara att från sjöfarten uttaga dels för utförd lotsning en förhållandevis ringa ersättning, dels ock i form av en allmän sjöfartsavgift vad som ytterligare kunde erfordras till lotsväsendet utöver vad staten tillsläppte. Ju mindre denna ersättning för utförd lotsning gjordes — därvid den allmänna avgiften måste stiga — i desto högre grad befördrades lotsningsfrekvensen. Vad en anordning sådan som den sålunda antydda beträffade, måste det anses naturligt, att i den mån sjöfarten bidroge till lotsväsendets omkostnader detta skedde ej blott för lotspersonalens tjänster direkt genom lotsning m. m. utan även eljest, nämligen såsom vederlag därför att utprickningen utfördes och vidmakthölles genom lotsinrättningens försorg samt lotsarna funnes till hands, då deras biträde påkallades.

Vad anginge utformningen av den allmänna sjöfartsavgiften till lotsinrättningen, så syntes lotsförfattningssakkunniga de båda syften, som å ena sidan en sådan avgift och å andra sidan fyr- och båkavgiften hade att fullfölja, så likartade, att det fölle sig naturligt, att dessa avgifter utginge efter enahanda grunder och sålunda sammansloges, varigenom ock vunnes betydande fördelar i den praktiska tillämpningen. Att uttaga en avgift till lotsinrättningen enligt samma grunder som de för den nuvarande fyr- och båkavgiften gällande, syntes emellertid icke möjligt i betraktande av de betydande belopp, varmed sistnämnda avgift utginge vid de för densamma föreskrivna fåtaliga betalningstillfällena per år. Annorlunda ställde sig förhållandet med den av sjöfartsavgiftssakkunniga föreslagna typen för fyr- och båkavgift. Därigenom att denna avgift — genom lastavgiftens egenskap att utgå å all last till eller från utlandet — mera fördelats på hela året och bättre anpassats efter fartygens ekonomiska bärkraft hade skapats förutsättning för införande av ytterligare en likartad avgift vid sidan därav.

Sjöfartsavgiftssakkunniga hade ansett, att staten i form av avgift å sjöfarten endast borde uttaga en del av det belopp, som erfordrades till täckande av kostnaderna för fyr- och båkväsendet. Motsvarande borde tillämpas beträffande lotsinrättningen. I stället för att sjöfartens bidrag till lotsinrättningen uttoges allenast genom ersättningar för lotsarnas tjänster åt sjöfarten hade avgörande skäl ansetts tala för att en väsentlig del av bidraget inflöte genom en oberoende av lotsning utgående avgift. Denna avgift skulle nära nog uteslutande utgå av den utrikes sjöfarten. Men likväl skulle alla fartyg, oberoende av om de träffades av nämnda avgift, vara likställda, då det gällde att utnyttja de fördelar lotsinrättningen erbjöde. Utprickningen, som utfördes av lotsarna, utnyttjades av vilket fartyg som helst, och biträde av lots kunde likaledes påkallas av vilket fartyg som helst. Vad anginge förmånen av låga lotspenningar, som väsentligen möjliggjordes just genom förenämnda, oberoende av lotsning utgående allmänna avgift, så syntes det främst av praktiska skäl icke böra ifrågakomma, att av sådana fartyg, som ej träffades av denna avgift, uttaga lotspenningar efter högre taxa än av andra fartyg. Vid nu angivna förhållanden skulle det uppenbarligen även i fråga om lotsinrättningen vara obilligt, om kostnaderna för densamma helt uttoges genom avgifterna å sjöfarten. Till förman för att staten bidroge till nyssnämnda kostnader kunde liksom i fråga

om fyrväsendet ytterligare åberopas det skälet, att staten finge anses hava en allmän förpliktelse att till skydd för fartygsbesättningar och passagerare inrätta sjöfartssäkerhetsanstalter vid rikets kuster. Härtill komme, att lotsarna hade en viktig funktion direkt i statens tjänst genom den av försvars- och tullbevakningsintressen betingade allmänna övervakningen av rikets kustfarvatten.

I fråga om det lämpliga förhållandet mellan statens och sjöfartens bidrag till lotsinrättningen kunde naturligen råda olika meningar. Det borde erinras om att staten sedan många år tillbaka direkt bidragit till nämnda omkostnader, under vissa år med omkring hälften, under de senare åren, då lotspenninguppbörden stigit, med något mindre. De sakkunniga hade stannat för att på detta område, liksom sjöfartsavgiftssakkunniga beträffande fyrväsendets kostnader, förorda en hälftendelning. Med ökad sjöfart komme avgifterna från sjöfarten att giva stigande intäkter. Men man borde ock räkna med en ökning av lotsinrättningens medelsbehov. Skulle den såsom lämplig ansedda proportionen mellan statens och sjöfartens tillskott mera avsevärt rubbas, kunde här, liksom ock i fråga om avgiften till fyrväsendet, rättelse med lätthet åstadkommas genom jämkning i avgiftsatserna.

Under år 1929 verkställdes genom generaltullstyrelsen vissa provdebiteringar beträffande fyr- och båkavgiften och sjömanshusavgiften med huvudsaklig tillämpning av de av sjöfartsavgiftssakkunniga gjorda förslag. Jämte det kommerskollegium verkställt bearbetning av det sålunda insamlade provdebiteringsmaterialet, vilken bearbetning den 8 maj 1931 av trycket offentliggjorts i statens offentliga utredningar 1931: 15, har kollegium, på grundval av nämnda provdebiteringsmaterial och med hjälp även av annat omfattande material, kompletterat lotsförfattningssakkunnigas undersökningar rörande de ekonomiska verkningarna för sjöfarten av samma sakkunnigas förslag till lotsavgifter samt den 18 juni 1932 av trycket offentliggjort resultatet härav i statens offentliga utredningar 1932: 15. Sistberörda utredning belyser avgiftsbelastningen och det föreslagna avgiftssystemets ekonomiska verkningar för fartyg av skilda slag och i olika fart särskilt för avgifterna till lotsinrättningen, särskilt för samtliga statliga sjöfartsavgifter inklusive sjömanshusavgift samt särskilt för samtliga statliga sjöfartsavgifter och hamnavgifter tillsammans.

Den 8 mars 1935 avgav kommerskollegium utlåtande till Kungl. Maj:t angående sjöfartsavgiftssakkunnigas och lotsförfattningssakkunnigas betänkanden i vad angår vissa principfrågor, därvid tillika överlämnades av kollegium från åtskilliga myndigheter och sammanslutningar, som beröras av de i betänkandena väckta förslagen, inhämtade yttranden.

Över detta utlåtande yttrade sig lotsstyrelsen den 8 maj och statskontoret den 10 maj 1935.

Vid anmälan av ifrågavarande ärende inför Kungl. Maj:t den 20 juni 1935, därvid uppdrogs åt kommerskollegium att verkställa förnyad utredning angående de allmänna sjöfartsavgifterna med undantag av lotsavgifter och hemväggersättning, anförde dåvarande *chefen för handelsdepartementet* bland annat följande:

Gentemot sjöfartsavgiftssakkunnigas förslag om övergång från det nuvarande systemet att beräkna fartygsavgifterna å fartygets nettodräktighet till en beräkning efter den s. k. totala bruttodräktigheten hade kommerskollegium framfört flera vägande invändningar. Kollegium hade visserligen framhållit, att det vore tydligt, att tonnageavgiftens beräknande på den totala bruttodräktigheten i och för sig skulle vara ägnat att på det mest ändamålsenliga sättet anpassa ifrågakommande sjöfartsavgift efter den omfattning, vari fartyget såsom sådant toge sjöfartsanstalterna i anspråk. Kollegium hade emellertid funnit övervägande skäl tala för att vårt land tills vidare borde vidbliva nettoberäkningen såsom avgiftsgrund. Därvid hade kollegium särskilt anfört, att skeppsmättningsfrågans internationella läge manade till den största varsamhet, när det gällde att taga ställning till frågan om införande av annan beräkningsgrund än den nu gällande, såvitt denna toge hänsyn till visst mått på fartygets dräktighet.

På de skäl kollegium anfört gäve departementschefen sin anslutning till kollegii ståndpunkt, att det nuvarande systemet med nettodräktigheten såsom grund för avgiftsberäkningen tillsvidare bibehölles.

Vidkommande därefter det föreslagna systemet att beräkna sjöfartsavgifter till en del på fartygets på visst sätt uträknade dräktighet såsom mått på den omfattning, vari fartyget som sådant toge sjöfartsanstalterna i anspråk, och till återstående del på den vid varje särskilt tillfälle lossade eller lastade lastens kvantitet i viktton såsom i sin mån ett mått på fartygets vid visst tillfälle aktuella ekonomiska bärkraft, hade det allmänt erkänts, att detsamma vilade på teoretiskt rättvisa grunder och jämväl skulle medföra vissa påtagliga praktiska fördelar. Vid bearbetningen av provdebiteringsmaterialet hade det emellertid visat sig, att systemet i den praktiska tillämpningen även skulle medföra åtskilliga ogynnsamma eller olämpliga verkningar. Visserligen skulle med vissa modifikationer i systemet en del av dessa verkningar kunna elimineras. En avgörande betydelse måste dock tillmätas den omständigheten, att det föreslagna systemet ur debiterings- och uppbördssynpunkt otvivelaktigt vore förbundet med högst betydande olägenheter. På grund därav hade generaltullstyrelsen funnit sig icke kunna tillstyrka ett genomförande av förslaget. Kommerskollegii uttalanden härom innebure ett avstyrkande för det fall att generaltullstyrelsen, på vilken det närmast ankommit att bedöma förslaget ur sist berörda synpunkter, ansett olägenheterna därutinnan överväga de med systemet förbundna fördelarna.

Med hänsyn till betydelsen av de invändningar, som sålunda kunde göras mot införandet av det ifrågasatta avgiftssystemet, funne departementschefen sig icke kunna tillstyrka sjöfartsavgiftssakkunnigas förslag därutinnan, utan ansåge, att de nuvarande grunderna för beräknande och uttagande av avgifterna tillsvidare borde i huvudsak tillämpas.

1928 års lotsförfattningssakkunniga hade i sitt betänkande föreslagit en omläggning av lotsavgiftssystemet, därvid till grund för lotsavgifternas beräkning i viss utsträckning skulle läggas det av sjöfartsavgiftssakkunniga föreslagna systemet för avgiftsberäkning. Med anledning därav ville departementschefen framhålla, att samma skäl, som talade mot sjöfartsavgiftssakkunnigas nämnda system jämväl gjorde sig gällande beträffande lotsavgifterna, i den mån deras beräkning grundades å detta system.

Beträffande den av *kommerskollegium* intagna ståndpunkten till frågorna om storleken av sjöfartens bidrag till lotsinrättningen och detta bidrags fördelning på olika avgifter må återgivas följande ur kollegii omförmälda utlåtande den 8 mars 1935:

Sjöfartsavgiftssakkunniga hade sökt närmare belysa frågan om sjöfartsavgifternas ekonomiska verkningar och i samband därmed verkställt en jämförelse mellan sjöfartsavgifternas storlek i Sverige och i andra länder. Av denna senare utredning framginge, att avgiftsbelastningen i allmänhet vore störst i London, samt att Oslo och de svenska hamnarna komme därefter. Vidare hade det genom undersökningen befunnits, att den höga avgiftsbelastningen i den förstnämnda hamnen särskilt berodde på höga hamnumgälder av lokal karaktär, medan i de svenska hamnarna och i Oslo det vore de stora beloppen statliga avgifter (andra än lotspenningar), som medförde, att slutsumman i mera väsentlig mån skilde sig från motsvarande avgiftsbelastning exempelvis i Köpenhamn eller Hamburg, varest några statliga sjöfartsavgifter — oavsett isbrytaravgift i Köpenhamn under vintertiden — icke upptoges. Sjöfartsavgiftssakkunniga hade av tillgängliga uppgifter dragit den slutsatsen, att det ville synas, som om först genom helt avskaffande av såväl lastpenningar (avskaffade från och med den 1 juli 1929) som fyr- och båkavgift den svenska avgiftsbelastningen å fartygen skulle nedbringas till ungefärligen den nivå som exempelvis den i Köpenhamn gällande. Ehuru, hade de sakkunniga fortsatt, en dylik åtgärd för fyr- och båkavgiftens vidkommande knappast syntes kunna ifrågasättas, utgjorde det angivna förhållandet i varje fall en kraftig maning att söka i möjligaste mån minska den statliga avgiftsbelastningen i vårt land. Av angivna och åtskilliga andra närmare utvecklade skäl (sid. 79—82) hade de sakkunniga förklarat sig anse endast en del, förslagsvis hälften, av det belopp, som erfordrades till täckande av kostnaderna för fyr- och båkväsendet, böra uttagas i form av avgift å sjöfarten.

I de inkomna yttrandena över sjöfartsavgiftssakkunnigas och lotsförfattningssakkunnigas betänkanden hade i det närmaste allmänt understrukits behovet av föreslagen nedskärning av fyr- och båk- samt lotsavgifterna.

Kollegium hade icke kunnat undgå att jämväl för sin del finna de av sjöfartsavgiftssakkunniga anförda skälen för sänkning av de statliga sjöfartsavgifterna i Sverige, även utöver vad som skett redan genom lastpenningarnas borttagande, vara välgrundade.

Då avgiftsnivån i Sverige låge väsentligt över avgiftsnivån i åtskilliga andra europeiska länder, syntes det collegium antagligt, att en sänkning därav skulle kunna vara ägnad att i någon mån gynnsamt påverka landets handelsomsättning. Under normala förhållanden övervältrades nämligen givetvis den på sjöfarten direkt vilande avgiftsbördan i längden, via frakterna, på andra led i varuomsättningen och ytterst på konsumenten. Varje minskning av kostnaden för fartygs besök i svensk hamn borde därför kunna beräknas i större eller mindre utsträckning komma handeln till godo i form av viss lättnad i konkurrensen med andra länder.

I den mån åter med hänsyn till skärpan av den internationella konkurrensen inom sjöfarten, sådan som den under de senaste åren rådande, nyss antydd övervältring av sjöfartens omkostnader icke kunde äga rum, syntes man kunna räkna med ett sådant ekonomiskt läge inom särskilt vissa sjöfartsgrenar, att varje lättnad i omkostnaderna verkade gagneligt med avseende å sjöfartens möjlighet att bedrivas med ekonomiskt försvarligt resultat.

På sålunda anförda skäl och under hänvisning i övrigt till vad sjöfartsavgiftssakkunniga anförde i ämnet ville collegium förorda sjöfartsavgiftssakkunnigas förslag att i ungefärligen av dem angiven omfattning sänka det belopp, som fyr- och båkavgiften avsåge skola inbringa.

På de av lotsförfattningssakkunniga anförda skäl och under åberopande av vad collegium här förut anförde tillstyrkte collegium utarbetandet av nya lotspenningstaxor med utgångspunkt från det av lotsförfattningssakkunniga

förordade förslaget, att genom avgifter till lotsinrättningen uttoges allenast ungefär hälften av statsverkets kostnader för nämnda inrättning. Härvid borde emellertid förnyade noggranna undersökningar verkställas rörande den genomsnittliga storleken av nämnda kostnader.

Beträffande den av lotsförfattningssakkunniga föreslagna fördelningen av avgifterna till lotsinrättningen mellan allmänna avgifter, oberoende av lotsning, och avgifter för utförd lotsning vore densamma, såvitt kollegium kunnat finna, i själva verket i ganska hög grad godtycklig. Kollegium hade visserligen i princip ej erinran att framställa mot grunderna för den ifrågavarande tankegången. Det syntes kollegium emellertid, som om vid realiserandet därav och vid bedömandet i anslutning därtill av frågan om en fördelning mellan de olika slagen av avgifter till lotsinrättningen en omvänd ordning i förhållande till den av lotsförfattningssakkunniga tillämpade borde komma till användning. En avvägning borde sålunda enligt kollegii mening i första hand ske beträffande det belopp, som avsåges skola uttagas genom en allmän avgift oberoende av utförd lotsning, och först sedan denna avvägning skett bestämmas vad som skulle uttagas genom avgifter enligt lotspenningtaxor. Det vore utan vidare tydligt, att den grundläggande avvägningen av det belopp, som borde uttagas genom en allmän avgift till lotsinrättningen, mötte betydande svårigheter. Å andra sidan syntes det emellertid kollegium uppenbart, att med nu angivna utgångspunkter det icke kunde ifrågakomma att uttaga så stor del av avgifterna till lotsinrättningen som den av lotsförfattningssakkunniga föreslagna i form av en med fyr- och båkavgiften sammanslagen allmän avgift. Det syntes icke råda något tvivel om att man i den av de sakkunniga föreslagna proportionen mellan de beräknade uppbördsbeloppen av de olika avgifterna hade att se en av orsakerna till de olämpliga verkningarna i avseende å avgiftsbelastningen på olika trafik och fartyg av den föreslagna systemförändringen på förevarande område. Kollegium hade emellertid för sin del ej erinran att framställa mot att i viss anslutning till lotsförfattningssakkunnigas tankegång eventuellt en viss, ehuru väsentligt mindre anpart av ifrågavarande kostnader än som av nämnda sakkunniga förutsatts uttoges genom fyr- och båkavgiften.

Uppmärksammas borde, att kollegii förslag på nu avsedda punkter finge såsom en given följd, att nya beräkningar måste verkställas rörande det procental, efter vilket såsom regel lotslotten borde i framtiden beräknas.

Statskontoret anförde i sitt förut berörda yttrande den 10 maj 1935 bland annat följande:

Statskontoret anslöte sig till den av kommerskollegium uttalade uppfattningen, att en sänkning av de allmänna sjöfartsavgifterna, närmast fyr- och båkavgiften samt lotspenningarna, vore önskvärd och med hänsyn till inom sjöfartsnäringsen rådande förhållanden och näringslivets intressen i övrigt påkallad. Med hänsyn till det relativt stora belopp, som fyr- och båkavgiften samt lotspenningarna representerade i budgeten, måste dock en dylik nedsättning väsentligen bliva beroende av de statsfinansiella förhållandena. På grund därav undandroge det sig statskontorets bedömande, när den föreslagna sänkningen låte sig genomföra. Beträffande den omfattning, som en reduktion av fyr- och båkmedlen samt lotspenningarna borde erhålla, funne statskontoret icke anledning till erinran mot de synpunkter, som därutinnan anförts av kommerskollegium.

I fråga om lotspenningarna ville statskontoret erinra därom, att ämbetsverket i ett år 1921 avgivet yttrande framhållit, att dessa skulle kunna uttagas

dels i form av en allmän avgift, oberoende av fartygens lotsning, dels ock i form av avgifter enligt lotspenningtaxor. Utan att närmare ingå på frågan, huru en avvägning mellan dessa olika avgiftsformer borde ske, ville statskontoret här framhålla, att ämbetsverket fortfarande ansåge en dylik uppdelning i princip riktig och lämplig.

Lotsverkssakkunnigas förslag.

Lotsverkssakkunniga anföra:

Förhållandet mellan lotsinrättningen och sjöfarten, såvitt anginge fartygens särskilda resor, syntes kunna gestaltas enligt tre olika system eller på grundval av lotsplikt, d. v. s. skyldighet att anlita lots, lotsavgiftsplikt, varmed förstodes skyldighet för fartyg att i samband med resa i viss farled erlagga den för lotsning därstädes bestämda ersättningen, vare sig fartyget anlidade lots eller icke, eller slutligen lotsfrihet, som alltså innebure frånvaron av skyldighet såväl att anlita lots som att för viss resa erlagga lotsavgifter, annat än då fartyget frivilligt använt lots. För vårt lands vidkommande vore den utrikes sjötrafiken principiellt ålagd lotsplikt, men från denna huvudregel vore för berörda trafik viktiga undantag medgivna, innebärande lotsavgiftsplikt eller lotsfrihet. För hela den inrikes sjötrafiken rådde i Sverige lotsfrihet.

Lotsförfattningssakkunnigas förslag om bidrag från sjöfarten till lotsinrättningen i form av dels en allmän lotsavgift, utgående oberoende av utförd lotsning och tillagd fyr- och båkavgiften, dels ock förhållandevis låga lotspenningar såsom ersättning för verkställd lotsning hade föranletts av samma sakkunnigas förslag om införande av lotsfrihet såsom allmän princip. Genom det berörda avgiftssystemet hade sålunda avsetts att trots slopandet av den nuvarande lotsplikten säkerställa erläggandet i en såsom skälig ansedd omfattning av bidrag från sjöfarten till lotsinrättningen samt att i sjöfartssäkerhetens intresse motverka den nedgång i lotsningsfrekvensen, som genomförandet av förslaget om lotsfrihet vid oförändrade lotspenningtaxor kunde befaras medföra. Principen för föreskrifterna om fartygs anlitage av lots vore givetvis av grundväsentlig betydelse för lotsavgiftssystemets utformning och bestämmandet av avgiftsbeloppens storlek. Lotsverkssakkunniga hade för sin del utgångspunkten i här förevarande avseende för behandlingen av ifrågavarande spørsmål given, i det att enligt direktiven för lotsverkssakkunniga borde till grund för en vidare undersökning och prövning av lotsverkets organisation och därmed sammanhängande spørsmål läggas i huvudsak det nuvarande lotssystemet. Det finge emellertid redan nu framhållas, att därav icke a priori behövde följa ett övergivande av tanken på att låta nuvarande lotspenningar till någon del ersättas av en allmän, utan samband med lotsning utgående avgift till lotsinrättningen. Till denna fråga ville lotsverkssakkunniga återkomma i det följande.

Lotsförfattningssakkunnigas förslag innebure jämväl, att lotspenningarna skulle jämlikt de av sjöfartsavgiftssakkunniga förordade principerna för beräkning av sjöfartsavgifter i allmänhet utgå efter fartygets s. k. totala brutto-dräktighet, medan för närvarande nettodräktigheten lades till grund för sjöfartsavgiftsberäkning, ävensom att den allmänna lotsavgiften såsom tillägg till den i enlighet med vad sistnämnda sakkunniga föreslagit utgående fyr- och båkavgiften skulle beräknas till en del på fartygets totala bruttodräktighet (tonnageavgift) och till återstående del på den vid varje särskilt tillfälle lossade eller lastade lastens kvantitet (lastavgift). Chefen för handelsdepartementet hade vid anmälan inför Kungl. Maj:t den 20 juni 1935 av kommerskollegii principutlåtande den 8 mars samma år över sjöfartsavgifts-

sakkunnigas och lotsförfattningssakkunnigas betänkanden till behandling upptagit förslagen om bruttodräktigheten i stället för nettodräktigheten som beräkningsgrund samt sjöfartsavgifters utgående i form av en förening av tonnageavgift och lastavgift. Med hänsyn till vad departementschefen därvid anfört bade lotsverkssakkunniga att vid sitt bedömande av lotsavgiftsspörsmålet utgå från nettodräktigheten såsom avgiftsgrund utan avgiftens uppdelning på tonnageavgift och lastavgift.

Vad lotsförfattningssakkunniga anfört till stöd för sin mening om skäligheten av att från sjöfarten uttaga avgifter till lotsinrättningen till belopp, motsvarande endast en del av kostnaderna för denna senare, syntes lotsverkssakkunniga icke kunna fränkännas visst fog. Ett sådant förhållande hade också dittills bestått såtillvida, att det i lotspenningar influtna sammanlagda beloppet avsevärt understigit nämnda kostnader. Vad som felats hade emellertid kunnat anses till väsentlig del ersatt av det genom fyr- och båkavgiften uttagna, kostnaderna för fyr- och båkväsendet överskjutande beloppet. Ett genomförande av sjöfartsavgiftssakkunnigas och lotsförfattningssakkunnigas förslag om storleken av fyr- och båkavgiften samt till lotsinrättningen utgående avgifter skulle för statsverket medföra en jämförelsevis betydande inkomstminskning. Sedan frågan om nedskärning av fyr- och båkavgiften numera syntes föreligga i utrett skick, vore denna fråga beroende på Kungl. Maj:ts prövning. Alldeles oavsett att genomförandet av en sänkning av sjöfartens bidrag till lotsinrättningen vore avhängigt av statsfinansiella förhållanden av natur att undandraga sig lotsverkssakkunnigas bedömande, hade lotsverkssakkunniga ansett sig icke lämpligen kunna ingå på en behandling av den uppkomna frågan om ett mera definitivt fastställande av storleken av nämnda bidrag, så länge motsvarande spörsmål rörande sjöfartens bidrag till fyr- och båkväsendet ännu vore olöst.

I detta sammanhang återkomme lotsverkssakkunniga till den från skilda håll framförda tanken om uttagande av sjöfartens bidrag till lotsinrättningen i form av dels en allmän utan samband med lotsning utgående avgift, sammanslagen med fyr- och båkavgiften, dels ock lotspenningar såsom ersättning för utförd lotsning. Statskontoret hade med sitt år 1921 därutinnan framförda förslag avsett att i händelse av övergång till lotsfrihet trygga statens behov av inkomster från sjöfarten till lotsinrättningen. Lotsförfattningssakkunnigas förslag om införande av den ifrågavarande ordningen byggde på liknande motiv, varjämte dessa sakkunniga framhållit angelägenheten av att genom låga lotspenningar söka i sjöfartssäkerhetens intresse motverka såsom följd av lotsfriheten befarad nedgång i lotsningsfrekvensen. I enlighet med vad nu nämnts hade alltså det angivna sättet för lotsavgifters uttagande ursprungligen anknutits till ett system med lotsfrihet. Det syntes emellertid lotsverkssakkunniga vara förtjänt av närmare beaktande, huruvida icke skäl kunde anses tala för en omläggning i antydd riktning av avgiftssystemet jämväl vid bibehållande helt eller i huvudsak av den nuvarande ordningen för anlitage av lots. Härvidlag kunde lotsverkssakkunniga i huvudsak ansluta sig till av statskontoret år 1921 gjort uttalande, att det med hänsyn till lotsarnas vakttjänst och pricksättning vore rimligt, att jämväl sådana sjöfarande, som icke i regel anlidade lots men för vilka denna hjälp städse stode öppen, även bidroge till institutionens vidmakthållande. Ytterligare en omständighet finge i detta sammanhang framhållas. Ehuru det nu gällande lotssystemet principiellt byggde på lotsplikt, innebure dock detsamma, såsom tidigare nämnts, till mycket stor del lotsfrihet. En ytterligare utsträckning av denna lotsfrihet komme att äga rum genom antagande av de förslag till ändringar i 1 § lotsförordningen, som lotsverkssakkunniga hade för avsikt att framlägga. Med hänsyn därtill vore de förut framhållna syn-

punkterna om förskaffande av inkomster åt statsverket och lotsningsfrekvensens stimulerande, vilka givetvis vore av mera framträdande betydelse vid allmän lotsfrihet, dock av vikt jämväl vid nuvarande lotssystem, särskilt efter vidtagande däri av nyss berörda jämkningar. Lotsverkssakkunniga finge för den skull sålunda i likhet med kommerskollegium och statskontoret principiellt giva sin anslutning till tanken på en sådan avgiftsuppdelning, varom här vore fråga. Liksom kommerskollegium funne emellertid lotsverkssakkunniga på av kollegium anförda skäl det icke kunna ifrågakomma att låta så stor del av sjöfartens bidrag till lotsinrättningen, som lotsförfattningssakkunniga föreslagit, utgå i form av ett tillägg till fyr- och båkavgiften, på vilket sätt i stället endast en mindre del av nämnda bidrag borde uttagas. Den nuvarande fyr- och båkavgiften vore alltför hög för att kunna ökas på sätt här ifrågasatts. En förutsättning för en dylik omläggning av avgiftssystemet vore sålunda, att en nedsättning av fyr- och båkavgiften i lämplig omfattning komme till stånd.

I de för lotsverkssakkunniga gällande direktiven hade framhållits såsom önskvärt, att frågan om den framtida utformningen av lotsavgiftssystemet i sin helhet bragtes till sin lösning, varför de sakkunnigas utredning syntes böra avse bland annat detta spörsmål. Av det här förut anförda framginge dock, att även om i vissa avseenden erforderliga förutsättningar vore för handen för åvägbringande av en sådan lösning — lotsverkssakkunniga syftade här på de omförmälda avgörandena angående bibehållande av såväl det nuvarande lotssystemet i huvudsak som vissa hittills tillämpade regler beträffande beräkning av sjöfartsavgifter i allmänhet — ovissheten om fyr- och båkavgiftens framtida storlek dock vore ägnad att utgöra hinder för lotsverkssakkunniga att framlägga slutliga förslag i viktiga, lotsavgiftssystemets gestaltning rörande hänseenden. Emellertid finge tilläggas, att med hänsyn till vissa förhållanden beträffande lotsinrättningen skäl syntes förefinnas för att under alla omständigheter låta någon tid anstå med en mera definitiv lösning av den här förevarande frågan. Bland annat syftade lotsverkssakkunniga därvid på lämpligheten av att först samla erfarenhet om den inverkan på lotspenninginkomsten, som de berörda ändringarna i 1 § lotsförordningen kunde komma att medföra. Ett till synes starkare skäl för uppskov låge däri, att den uppkomna frågan om en eventuell reglering av lotspersonalens arbetstid väntade på sin lösning. Såsom ägande ett nära samband med spörsmålet om formen för lotspersonalens avlöning berörde en sådan reglering i väsentlig grad lotsavgiftssystemet.

De sålunda framhållna omständigheterna hava synts lotsverkssakkunniga emellertid icke böra stå hindrande i vägen för att beträffande lotsavgiftssystemet och vad därmed äger samband redan nu vidtaga vissa förändringar, som föreliggande förhållanden kunde föranleda och medgiva, och vilkas genomförande icke vore ägnat att föregripa en slutlig lösning av spörsmålet om lotsavgiftssystemet i hela dess vidd. Härom anför de sakkunniga vidare följande:

Grunden för den från och med den 1 juli 1921 vidtagna förhöjningen av lotspenningarna hade utgjorts av den allmänna prisssegringen. Med hänsyn till den senare hade sålunda anledning ansetts föreligga att genom ett procentuellt tillägg till taxebeloppet åstadkomma höjning av lotspersonalens lotslotter, samtidigt som statsverket bereddades ökade inkomster från sjöfarten. Levnadskostnadsindex hade vid tiden för taxeförhöjningen utgjort 236 men hade sedermera nedgått till 158. Trots den prissänkning,

som sedan tiden för taxeförhöjningen ägt rum, hade ingen ändring vidtagits i det ursprungligen fastställda procentalet för förhöjningen. Med fog syntes lotsverkssakkunniga sålunda den meningen kunna göras gällande, att sedan åtskillig tid tillbaka från sjöfarten uttagits lotspenningar med högre belopp än som kunde anses stå i överensstämmelse med grunden för det procentuella tilläggets tillkomst. Från sjöfartsnäringsens målsmän hade framhållits och av olika myndigheter vore även omvittnat, att med hänsyn till sjöfartens och näringslivets i övrigt intressen ett starkt behov föreläge av lättnad i sjöfartens avgiftsbörda. Välgrundad anledning till en beskärning av lotspersonalens inkomster måste även anses föreligga. Härvid finge lotsverkssakkunniga, i likhet med kommerskollegium och lotsstyrelsen, i huvudsak ansluta sig till vad statens organisationsnämnd anfört därom att lotspersonalen, för vars vidkommande taxeförhöjningen inneburit en av dyrtidsförhållanden betingad reglering av avlöningsförmånerna, genom att procentalet kvarstått orubbat icke fått vidkännas reducering i det sålunda utgående dyrtidstillägget trots en inträdd betydande sänkning av levnads-kostnaderna.

Kommerskollegium och lotsstyrelsen hade båda i sina över organisationsnämndens betänkande avgivna utlåtanden föreslagit en nedsättning av det nu med 50 procent utgående tillägget å lotstaxornas avgiftsbelopp, därvid kommerskollegium tillstyrkt en minskning till 25, eventuellt framdeles 20 procent, medan lotsstyrelsen stannat för ett procentuellt tillägg av 30 procent. Även lotsverkssakkunniga finge ansluta sig till den meningen, att i och för sig starka skäl för en nedsättning av det procentuella lotspenningstillägget föreläge. Lotsverkssakkunniga skulle närmast vilja hålla före, att en sänkning till 30 procent vore lämpligt avvägd. Härifrån komme även framställningen i det följande att utgå. Genom en dylik sänkning skulle sjöfarten beredas lindring i sin avgiftsbörda, samtidigt som lotspersonalens berättigade intressen att erhålla inkomst av lotspenningar måste anses skäligt tillgodosedda.

Emellertid vore att beakta, att lotsverkssakkunniga komme att förorda bifall till lotsförfattningssakkunnigas förslag om hemväggersättningens borttagande. I stället borde enligt lotsverkssakkunnigas mening sjöfarten bidra till lotspersonalens rese- och båthållningskostnader — vilka skulle bestridas av statsmedel — genom erläggande av lotspenningar. Då emellertid icke avsåges att nu åvägabringa en slutlig lösning av spörsmålet om lotsavgiftssystemet, syntes mindre lämpligt att för ifrågavarande ändamål verkställa en omräkning av beloppen i lotstaxorna.

Lotspenningarna hade under vart och ett av de båda senaste åren uppgått till omkring 2,700,000 kronor, varav 1,800,000 kronor utgått direkt å taxorna och återstoden eller 900,000 kronor utgjort det efter 50 procent beräknade tillägget. Därest ifrågavarande procenttal i stället utgjort 30, skulle lotspenningarna hava utgått med omkring 360,000 kronor mindre om året (900,000 — 540,000). Årliga sammanlagda beloppet av inflytande hemväggersättningar syntes numera genomsnittligt kunna beräknas till omkring 300,000 kronor.

Med hänsyn till vad sålunda anförts hava lotsverkssakkunniga i första hand förordat, att den lindring i sjöfartens avgiftsbörda, varom här vore fråga, bereddes på det sättet, att hemväggersättningen borttoges utan ändring av vare sig själva taxebeloppen eller det procentuella tillägget. De sakkunniga anföra härvid, att enligt tidigare framhållna synpunkter skulle en sänkning av ifrågavarande tillägg grundas bland annat därpå, att i anse-

ende till minskade levnadskostnader en reglering nedåt av lotspersonalens lotspenninginkomst borde äga rum. Då efter hemväggersättningens upphörande lotspersonalen komme att av statsverket erhålla gottgörelse för de kostnader, vilka nu bestredes med hemväggersättningen, borde lotspersonalen givetvis icke få draga fördel av den omständigheten, att till följd av hemväggersättningens slopande en nedsättning av det procentuella lotspenningtillägget icke komme till stånd. För att lotspersonalen, som nu åtnjöte 40 procent av inflytande lotspenningar, icke skulle få högre lotspenninginkomst än här förut avsetts, nämligen efter 40 procent å lotspenningarna enligt nuvarande taxor, höjda med 30 procent, borde enligt de sakkunnigas mening en sänkning av förstnämnda procentsats företagas. De sakkunniga anföra härom vidare:

Vid de senare årens totala lotspenninginkomst av omkring 2,700,000 kronor hade lotspersonalens andel utgjort cirka 1,080,000 kronor, varav 720,000 kronor hänfört sig till lotspenningarna enligt taxorna och 360,000 kronor till lotspenningtillägget av 50 procent. Hade sistberörda procentsats i stället varit 30, skulle den totala lotspenninginkomsten hava utgjort omkring 2,340,000 kronor samt personalens lotspenninginkomst utgått med cirka 935,000 kronor ($720,000 + 215,000$). Den procent, efter vilken i händelse av oförändrat procentuellt tillägg å lotspenningtaxorna personalens lotspenningandel skulle beräknas, borde i anslutning till det förut anförda icke vara högre, än att vid en total lotspenninginkomst av 2,700,000 kronor nämnda andel kunde beräknas uppgå till ungefärligen berörda belopp av 935,000 kronor. Sedan hemväggersättningen borttagits, borde fördenskull vid oförändrade taxebelopp och oförändrat procentuellt tillägg å lotstaxorna personalens andel i inflytande lotspenningar utgöra 35 procent, vid förenämnda totala lotspenninginkomst motsvarande 945,000 kronor. Ehuru denna minskning vore redan nu i sin helhet motiverad av inträdd nedgång i levnadskostnaderna, syntes dock lotsverkssakkunniga skäligt, att densamma genomfördes successivt, förslagsvis med 1 procent vid början av vart och ett av de närmaste fem åren.

I enlighet med vad förut nämnts kunde den ersättning, som vid hemväggersättningens borttagande skulle av statsmedel utgå till lotspersonalen såsom gottgörelse för kostnader för resor och för båtar, beräknas vid en lotsningsfrekvens av ungefärligen nuvarande omfattning uppgå till omkring 300,000 kronor årligen. Genom nedsättningen av procenttalet för lotspersonalens andel i lotspenningarna från 40 till 35 skulle emellertid staten — vid bibehållande av nuvarande lotstaxetillägg — erhålla en inkomstökning av omkring 135,000 kronor, varför alltså statens nettoutgift skulle bli 165,000 kronor årligen. Skulle emellertid av statsfinansiella skäl anses, att statsverket icke borde vidkännas någon direkt belastning vid övertagandet av de mot hemväggersättningen svarande utgifterna, syntes en lämplig utväg vara dels att tillägget till lotstaxan höjdes från 50 till 60 procent, dels ock att lotsarnas andel i lotspenningarna nedsattes till 33 procent.

Med utgångspunkt från en inkomst av grundtaxan av 1,800,000 kronor skulle med 60 procents förhöjning den samlade inkomsten bli 2,880,000 kronor, varav på staten skulle falla 1,930,000 kronor och på lotsarna 950,000 kronor. Härigenom skulle staten erhålla gottgörelse för kostnaderna för lotsarnas resor och båtar. Vid eventuell nedgång i lotsningsfrekvensen sjönke givetvis lotspenninginkomsten, men även statsverkets utgifter för ifrågavarande resor bleve då mindre.

Hänsyn till billigheten syntes böra medföra, att jämväl vid detta senare

alternativ en övergångstid stadgades, varunder ett successivt genomförande av sänkningen av det procenttal, efter vilket personalens lotspenningandel beräknades, ägde rum. Härvid syntes böra förfaras så, att under det nästkommande året personalens andel i lotspenningar utginge efter 35 procent, varefter vid ingången av vart och ett av de därpå följande två åren procenttalet minskades med 1 enhet. Den större sänkningen från och med första budgetåret vore befogad med hänsyn därtill, att statsverket redan från början finge vidkännas utgifterna för lotsarnas resor och båtar med i det närmaste fulla beloppet.

Den meningen kunde givetvis göras gällande, att den vid vissa av de minsta lotsplatserna anställda personalens inkomster icke för närvarande uppginge till sådana belopp, att en beskärning, oavsett anledningen därtill, på någotdera av förut angivna sätt av dessa inkomster kunde framstå såsom skälig. Häremot ville emellertid lotsverkssakkunniga erinra, dels att åtskilliga av de minsta lotsplatserna av de sakkunniga föreslagits till indragning, dels ock att för den personal i övrigt, som här avsåges, minskningen i lotspenningarna komme att motvägas genom höjning av den fasta lönen, därest de sakkunnigas tidigare framställda förslag om uppflyttning av personalen å 3:e klass lotsplatser till högre lönegrad vunne bifall.

Vidkommande det av statens organisationsnämnd framställda förslaget, att personalens andel i lotspenningar från lotsfria men avgiftspliktiga fartyg, som icke anlidade lots, skulle beräknas efter ett väsentligt lägre procenttal än det för beräkningen av personalens lotspenninginkomst i övrigt gällande, hava lotsverkssakkunniga anfört:

Ifrågavarande förslag vore principiellt riktigt. De sakkunniga ansåge emellertid, att med ett bestämt ståndpunktstagande till frågan om införande av en dylik ordning, som särskilt å ett par platser skulle medföra en avsevärd beskärning av personalens lotspenninginkomst, lämpligen borde anstå, tills erfarenhet vunnits om verkningarna av de övriga förändrade föreskrifter rörande lotspenningarna ävensom de förändringar i fråga om lotsplikten, som kunde bliva en följd av de sakkunnigas förslag. För statsverket vore här förevarande spörsmål av jämförelsevis ringa ekonomisk betydelse. Förslagets genomförande syntes sålunda komma att medföra ökning av statsverkets lotspenninginkomst med blott 10,000 å 20,000 kronor om året.

Lotsverkssakkunniga övergå härefter till de detaljförslag rörande lotstaxorna, vilka av lotsförfattningssakkunniga framlagts, och anföra härom följande:

Till en början finge omförmälas, att lotsförfattningssakkunniga föreslagit utökning av taxornas antal till nio. De fyra nya taxorna skulle inskjutas mellan de äldre. Taxesatserna hade föreslagits sänkta till ungefär hälften av de nuvarande. Av de nio taxorna skulle varje efterföljande taxa ligga ungefär 12 procent högre än närmast föregående. (För närvarande vore motsvarande tal omkring 25 procent.) Vintertaxa skulle utgöras av den taxa, som vore två nummer högre än vederbörande sommartaxa.

Lotsförfattningssakkunniga hade med ifrågavarande förslag avsett att göra lotstaxorna till ett smidigare medel för reglering av lotspersonalens lotspenninginkomst. Därvidlag syntes ett nära samband hava förelegat med samma sakkunnigas förslag om införande av lotsfrihet såsom allmän princip. I händelse av sådan lotsfrihet vore nämligen uppenbarligen att vänta större oberoändhet i fråga om storleken av inflytande lotspenningar. Genom att lotspenningarna skulle helt tillfalla lotspersonalen komme att saknas eljest

förefintlig möjlighet till inverkan å lotslotterna genom ändring i den för beräkning av personalens andel i lotspenningarna gällande procentsatsen. Lotslotterna kunde likväl påverkas jämväl genom användning av annan taxa för vederbörande lotsningar, och en på så sätt skeende reglering läte sig naturligen ofta lättare anpassa efter verkliga behovet, om skillnaderna mellan befintliga taxor icke vore för stora. Då emellertid tillsvidare ingen ändring vore ifrågasatt beträffande principerna för nuvarande lotssystem och ordning för lotspersonalens avlöande samt kravet på smidighet hos lotstaxorna såsom medel för reglering av lotspersonalens inkomster alltså icke gjorde sig gällande med den styrka, varmed lotsförfattningssakkunniga hade anledning att i sådant avseende räkna, hade lotsverkssakkunniga ansett sig sakna tillräckliga skäl att förorda en ökning av taxornas antal.

I fråga om distansgrupperna i taxorna hade lotsförfattningssakkunniga föreslagit — i stället för nuvarande åtta grupper om 2, en grupp om 4 och elva grupper om 5 latitudminuter — åtta grupper om 2, sex grupper om 4 och sju grupper om 5 latitudminuter. Den sista gruppen i varje taxa skulle omfatta distanser över 70 till och med 75 latitudminuter (för närvarande 71—75 latitudminuter). Om lotsad distans överstege 75 latitudminuter, skulle för varje hel eller påbörjad distans av 5 latitudminuter utöver de 75 latitudminuterna tilläggas det belopp, som utgjorde skillnaden mellan lotspenningarna för distansgruppen över 65 till och med 70 latitudminuter och lotspenningarna för distansgruppen över 70 till och med 75 latitudminuter för den fartygsstorlek, som vore i fråga.

Bestämmelse av motsvarande innehåll som i sistberörda föreskrift vore nu meddelad endast för fall av biträde av lots över öppen sjö, vilken bestämmelse funnes intagen i Kungl. Maj:ts skrivelse till lotsstyrelsen den 5 mars 1920 angående ersättning för sådant biträde (S. F. S. 122/1920). För närvarande upptoge lotsledsförteckningen ingen lotsled över 75 latitudminuter. Men då distanslotsning avseende längre sträcka än sålunda nämnts syntes kunna förekomma — varförutom uppkomsten framdeles av behov av intagande i lotsledsförteckningen av lotsled överstigande angivna väglängd ju icke vore utesluten — ville lotsverkssakkunniga förorda meddelande av föreskrift, gällande lotsleds- och distanslotsning, angående beräkning av lotspenningar, därast lotsad distans överstege 75 latitudminuter. Denna föreskrift syntes böra utformas i huvudsaklig överensstämmelse med vad lotsförfattningssakkunniga i ämnet föreslagit.

I enlighet med vad förut nämnts hade lotsförfattningssakkunniga jämväl föreslagit vidtagande av vissa förändringar beträffande taxornas nuvarande distansgrupper. Lotsverkssakkunniga funne för sin del lämpligast, att avgörandet av frågan om eventuella jämkningar i sådant hänseende ägde rum först i samband med den mera definitiva prövning av spörsmålet om lotsavgiftssystemet, som, enligt vad tidigare anförts, framdeles borde komma till stånd.

Vad anginge stegringen i taxorna efter det lotsade fartygets storlek, hade lotsförfattningssakkunniga för fartyg upp till 11,000 bruttoton, motsvarande ungefär 8,000 nettoton, föreslagit 22 tontalsgrupper. För närvarande funnes 25 sådana grupper. Dessutom hade lotsförfattningssakkunniga funnit gruppindelningen böra fortsättas med 5 särskilda grupper upp till 20,000 bruttoton, motsvarande ungefär 15,000 nettoton. Såsom en första grupp hade upptagits fartyg t. o. m. 200 bruttoton (100 nettoton motsvarades av ungefär 190 bruttoton). I det följande hade tontalsgrupperna ökats till sin omfattning successivt: efter första gruppen tre grupper å 100 ton till och med 500 ton, därefter fem grupper å 200 ton till och med 1,500 ton, därefter sju grupper å 500 ton till 5,000 ton, därefter sju grupper å 1,000 ton till 12,000 ton och

slutligen fyra grupper å 2,000 ton till 20,000 ton. Vidare hade lotsförfattningssakkunniga föreslagit, att för fartyg över 20,000 ton skulle för varje helt eller påbörjat 2,000-tal ton över 20,000 ton tilläggas det belopp, som utgjorde skillnaden mellan lotspenningarna för fartygsgruppen över 16,000 till och med 18,000 ton och lotspenningarna för fartygsgruppen över 18,000 till och med 20,000 ton för ifrågakommande distans.

Beträffande jämkningar i taxornas nuvarande tontalsgrupper hyste lotsverkssakkunniga samma mening, varåt i fråga om sådana åtgärder rörande distansgrupperna nyss givits uttryck. Med prövningen av denna fråga syntes alltså tillsvidare böra anstå.

Däremot ville lotsverkssakkunniga förordna, att till de nu gällande taxorna, enligt vilka alla fartyg om 8,000 ton och däröver vore, såvitt anginge hänsynstagande till storleken, i avseende å avgiftsberäkningen likställda, utfärdades tilläggstaxor, omfattande grupperna 8,000 intill 9,000 ton, 9,000 intill 10,000 ton, 10,000 intill 11,000 ton, 11,000 intill 12,000 ton, 12,000 intill 14,000 ton, 14,000 intill 16,000 ton, 16,000 intill 18,000 ton samt 18,000 intill 20,000 ton. Härvid avsåges givetvis nettoton. I samband därmed borde de nuvarande taxorna förklaras icke äga tillämpning beträffande fartyg om 8,000 ton och däröver. Avgiftsbeloppen i de nytillkommande tontalsgrupperna syntes böra bilda en fortsättning på de nuvarande taxornas avgiftsserier. Tillika ansåge lotsverkssakkunniga, att avgiftsberäkningen för större fartyg än nyss sagts borde ske på sätt lotsförfattningssakkunniga för sådana fall föreslagit. Endast ett fåtal svenska fartyg måtte mera än 8,000 nettoton och jämväl antalet utländska sådana fartyg i våra farvatten vore synnerligen begränsat. Någon större betydelse kunde alltså de här föreslagna förändringarna icke anses äga. Till följd av den under senare år tillkomna trafiken av större turistfartyg hade emellertid lotsverkssakkunniga funnit de här ifrågavarande utbyggnaderna av taxorna lämpligen böra vidtagas.

Lotsverkssakkunniga anmäla slutligen, att den för överläggning med de sakkunniga utsedde representanten för lotspersonalen, överlotsen E. R. Blomqvist, framhållit, att befogad anledning till sänkning av lotspersonalens lotspenninginkomst icke föreläge. Skulle en nedsättning likväl äga rum, vore enligt hans mening en för all lotspersonal likformig sänkning att föredraga framför en sänkning i anslutning till därför av organisationsnämnden angivna riktlinjer.

En av lotsverkssakkunniga uppgjord sammanställning över största lotslotter under åren 1926—1935 samt fem av de sakkunniga utarbetade förslag till tillägg till taxor å lotspenningar torde få såsom *bilagor 5 samt 6 a)–e)* fogas till statsrådsprotokollet.

Ur de över lotsverkssakkunnigas betänkande inkomna yttrandena må i detta sammanhang återgivias följande.

Allmänna civilförvaltningens lönenämnd anför, att nämnden, som icke ansett sig kunna ingå på något bedömande av huruvida statsfinansiella skäl motiverade ett förfaringssätt enligt det av lotsverkssakkunniga sist framlagda alternativet i fråga om tillägget till lotstaxorna och lotspersonalens andel i lotspenningarna, hade funnit sig böra upptaga här ifrågavarande spörsmål till behandling närmast ur löneteknisk synpunkt. Lönenämndens uttalanden

i dess yttrande den 24 januari 1935 över organisationsnämndens förslag hade i det nu föreliggande förslaget vunnit beaktande så till vida, att den av lotsverkssakkunniga föreslagna begränsningen av lotspersonalens andel i lotspenningarna genomgående skulle drabba samtliga till lotslott berättigade befattningshavare. Med hänsyn till den avsevärda nedgång i levnadskostnaderna, som inträtt sedan 1921 års taxeförhöjning, hade dock lönenämnden för sin del icke kunnat undgå att finna, att den nu föreslagna nedsättningen av lotspersonalens andel från 40 till 35 procent vore väl ringa. Lotspersonalen syntes nämligen på grund av de densamma för närvarande tillkommande lotspenningarna kunna sägas i allmänhet intaga en så gynnsam ställning i lönehänseende, att en något större nedsättning i procenttalet än den av lotsverkssakkunniga föreslagna läte sig genomföra utan att därigenom denna personals berättigade intressen åsidosattes, så mycket mer som de sakkunniga i förevarande sammanhang föreslagit vissa nya förmåner för lotspersonalen (semester). Lönenämnden hade dock icke ansett sig kunna framlägga något direkt förslag i förevarande hänseende. Därest emellertid en nedsättning i lotspersonalens andel i lotspenningarna begränsades till att avse en reduktion från 40 till 35 procent, ville lönenämnden ifrågasätta, huruvida det kunde anses av omständigheterna påkallat, att denna beskärning genomfördes allenast successivt under en femårig övergångsperiod. Lönenämnden hölle för sin del före, att den under sagda förutsättning inträdande minskningen i lotspersonalens inkomster icke vore större än att beskärningen kunde utan olägenhet på en gång träda i kraft.

Statskontoret har i anledning av vad lotsverkssakkunniga föreslagit erinrat, att ämbetsverket i den 10 maj 1935 avgivet utlåtande uttalat, att en sänkning av de allmänna sjöfartssavgifterna, närmast fyr- och båkavgiften samt lotspenningarna, vore önskvärd och med hänsyn till inom sjöfartsnäringsen rådande förhållanden och näringslivets intressen i övrigt påkallad. I anslutning härtill finge statskontoret tillstyrka förslaget, att någon minskning nu genomfördes i sjöfartens avgiftsborða. Den av de sakkunniga förordade sänkningen, motsvarande en nedsättning av det procentuella tillägget från 50 till 30 procent, syntes med hänsyn till den avsevärda nedgång i den allmänna prisnivån, som ägt rum efter införandet av ifrågavarande tillägg, icke vara för högt tilltagen. Av praktiska skäl syntes det lämpligt, att avgiftsminskningen finge den av de sakkunniga föreslagna formen, att hemväggersättningen borttoges. Därest statsfinansiella hinder skulle finnas möta mot att en dylik åtgärd för närvarande vidtoges, syntes den med omläggningen förenade kostnadsökningen för statsverket böra undvikas genom vidtagandet, på sätt de sakkunniga föreslagit, av en höjning av det procentuella tillägget. — Vad anginge den inkomstminskning, som sakkunnigförslaget innebure för lotspersonalens vidkommande, finge statskontoret erinra, att ämbetsverket i sitt den 24 januari 1935 avgivna utlåtande över vissa av statens organisationsnämnd avgivna förslag beträffande lotsverket icke funnit anledning att motsätta sig en av organisationsnämnden föreslagen nedsättning till 10 procent av lotspersonalens andel i lotspenningarna från lotsfria men avgiftspliktiga

fartyg, som icke anlidade lots. Däremot hade ämbetsverket icke blivit övertygat om lämpligheten av nämndens förslag att för det dåvarande vidtagna reduktion av lotsarnas inkomst av lotspenningar från övriga fartyg. Då den av lotsverkssakkunniga föreslagna minskningen av lotspersonalens andel i lotspenningarna motiverades av den inträdda nedgången i levnadskostnaderna efter år 1921, ansåge sig ämbetsverket icke böra framställa erinran mot de sakkunnigas förslag i detta avseende. Någon befogad invändning mot en dylik åtgärd syntes så mycket mindre kunna göras som lotspersonalen enligt det föreliggande förslaget skulle komma i åtnjutande av semesterförmån, vilken hittills icke tillkommit personalen.

Kommerskollegium anför, att kollegium ansett det vara av intresse att bilda sig en uppfattning om den ungefärliga storleken av lotspenninguppbörden vid nuvarande taxor med av kollegium på sin tid förordad tillägg av allenast 25 procent i jämförelse med statsverkets utgifter för lotsinrättningen sådana dessa framgått av en förnyad undersökning genom lotsstyrelsens försorg och med hänsyn tagen jämväl till lotsverkssakkunnigas förslag om statens övertagande av kostnaderna för lotsarnas resor, vilka för närvarande bestredes genom hemvägsersättningen. En dylik undersökning avseende budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 hade, enligt vad kollegium under hand från nämnda ämbetsverk inhämtat, givit till resultat, att ifrågavarande utgifter beräknats hava för nämnda budgetår uppgått till 4,036,000 kronor respektive 4,052,000 kronor eller sålunda i medeltal per år 4,044,000 kronor. Lades till sistnämnda summa ett belopp av 300,000 kronor, ungefärligen motsvarande kostnaderna för lotsarnas resor, erhöles ett belopp av 4,344,000 kronor. Mot nämnda belopp skulle med en medeluppbörd av avgifter enligt nuvarande taxor å 1,800,000 kronor samt med 25 procents tillägg svara ett belopp av 2,250,000 kronor. Hälften av förenämnda summa 4,344,000 kronor utgjorde 2,172,000 kronor, och vid ett eventuellt genomförande av kollegii förslag om sänkning av den procentuella förhöjningen till 25 procent, med beaktande tillika av lotsverkssakkunnigas förslag om statsverkets övertagande av kostnaderna för lotsarnas resor, skulle alltså i stort sett hava uppnåtts den av kollegium såsom önskvärd betecknade proportionen mellan sjöfartens bidrag till lotsinrättningen och statsverkets kostnader för densamma. Kollegium ville emellertid icke motsätta sig, att det ifrågavarande procentuella tillägget provisoriskt, såsom det förevarande sakkunnigförslaget förutsatte, bestämdes till 50 procent med utgångspunkt från att kostnaderna för lotsarnas resor komme att övertagas av statsverket på sätt de sakkunniga föreslagit.

Lotsförbundet har huvudsakligen erinrat om att de lotstaxor, som fastställdes den 1 oktober 1914, skilde sig från 1896 års taxor endast såtillvida, att tonnagegrupper över 2,000 ton infördes. Äsikten, att lotstaxorna skulle genom den år 1921 vidtagna procentuella förhöjningen vara för höga, saknade stöd i verkligheten. Lotsverkssakkunniga hade utgått från förhållandena 1921/1922 i jämförelse med nuvarande förhållanden, i stället för att jämfö-

relsen skulle omfattat för lotspenningarnas vidkommande förhållandena 1896 och 1914 i jämförelse med nuvarande. Förrän de förslag till lättnader i den nuvarande lotsplikten, vilka syntes komma att ingå i lotsverkssakkunnigas förslag till ny lotsförordning, framkommit och förslagens ekonomiska räckvidd för lotsarnas vidkommande blivit utredd, borde icke åtgärder beslutas angående sänkning av lotsarnas andel i lotspenningar. Lotsförbundet yrkade, att en reducering av lotsavgifterna icke måtte företagas på lotsarnas bekostnad, och i varje fall icke på sådant sätt, att andelen av 40 procent av lotspenningarna sänktes.

Lotsstyrelsen har anfört:

Styrelsen hade redan i sitt utlåtande över organisationsnämndens betänkande framhållit, att man svårigen kunde värja sig för den tanken, att lotspersonalens inkomster nått en sådan höjd, att man vid en jämförelse med andra statliga personalgrupper såväl i avseende å utbildning som ställning i lönehänseende och arbetsuppgifter måste komma till den uppfattningen, att någon begränsning borde ske. Lotsverkssakkunnigas förslag till lösning av detta problem syftade till en reducering av nämnda inkomster i samma proportion som av lotsstyrelsen förordats i berörda utlåtande. I detta sammanhang finge styrelsen förutskicka, att styrelsen i det följande komme att till genomförande förorda det av lotsverkssakkunniga framlagda förslaget om hemvägsersättningens slopande och båthållningskostnadernas övertagande av statsverket. Vid detta förhållande finge styrelsen giva sin anslutning till lotsverkssakkunnigas förslag till reducering av lotspersonalens inkomster av lotspenningar. — Enär enligt styrelsens uppfattning den av lotsverkssakkunniga hävdade meningen, att lotsavgifterna numera måste anses belasta sjöfarten alltför hårt, vore befogad, finge styrelsen i första hand förorda den lösning av föreliggande problem, som innebure att med bibehållande av nuvarande procentuella tillägg å lotstaxorna sänka lotspersonalens andel i lotspenningarna från 40 procent till 35 procent. Skulle denna väg på grund av statsfinansiella skäl ej kunna beträdas, funne styrelsen det av lotsverkssakkunniga framlagda alternativet, innebärande att tillägget till lotstaxorna höjdes från 50 till 60 procent, samtidigt som lotsarnas andel i lotspenningarna nedsattes till 33 procent, vara en lämplig utväg.

Lotsstyrelsen fortsätter härefter sålunda:

Gentemot vad lotsförbundet i detta sammanhang anfört finge framhållas följande. År 1896 hade utfärdats lotstaxor med stigande avgifter upp till 2,000 ton. Hela lotspenninginkomsten hade då tillfallit lotsarna. Härefter hade år 1914 utfärdats de ännu gällande lotstaxorna, vilka med avseende å fartyg upp till 2,000 ton vore lika med 1896 års taxor, men därefter fortsatte upp till 8,000 ton. I samband med utfärdandet av 1914 års taxor hade emellertid skett en lönereglering av innehåll, att lotspersonalen fått dels fasta löner dels ock viss andel i utgående lotspenningar. Det måste väl anses som om den år 1914 vidtagna regleringen innebure en fullständig reglering i alla hänseenden, d. v. s., att den inkomst av lön och lotspenningar, som därigenom beretts lotsarna, motsvarade vad lotsarna skäligen borde erhålla i förhållande till då gällande prisnivå.

Från och med den 1 juli 1921 hade lotsarna fått sina lotslotter höjda med 50 procent vid ett levnadskostnadsindex av 236. Motsvarande index vore nu 158. Det vore ett misstag att tro, att statstjänstemännen åtnjöt full kompensation för dyrtiden genom dyrtidstilläggen. Frånsett den begränsning, som ägt rum genom att dyrtidstillägg icke utginge å den del av lönen, som överstege visst belopp, hade nämligen dyrtidstillägget för de reglerade verken utgått från och med den 1 juli 1923 vid en levnadskostnadsindex av 174 med 19 procent av de till 1913 års prisnivå uppräknade lönerna. För närvarande utginge vid reglerade verk allenast 11 procent i dyrtidstillägg på 1913 års löner, under det att lotsarna alltjämt uppbure 50 procents tillägg på lotspenningarna.

Det nu framlagda förslaget om sänkning av lotspenninginkomsten måste i och för sig betecknas såsom ett synnerligen varligt försök att bringa någon rättelse i den mindre goda överensstämmelse, som för närvarande i många fall rådde mellan å ena sidan lotsarnas inkomster och å andra sidan de inkomster, som andra statstjänstemän i motsvarande tjänsteställning åtnjöt, och vilken oegentlighet blivit belyst i en av styrelsen i yttrandet över organisationsnämndens betänkande intagen utredning. Med hänsyn därtill kunde det icke anses mer än skäligt, att lotspersonalen åsamkades den ytterligare reducering i sina inkomster, som de eftergifter i lotsplikten, vilka lotsverks-sakkunniga ämnade föreslå, kunde komma att medföra. Det borde därvid hållas i minnet, att personalen å de nuvarande 3:e klass lotsplatser, som icke vore ifrågasatta till indragning, med avseende å den fasta lönen hade föreslagits skola erhålla en bättre löneställning än denna personal för närvarande innehade.

Med hänsyn till den skonsamhet gentemot lotspersonalen, som måste anses utmärka förslaget om minskning av nämnda personals inkomster av lotspenningar, syntes det visserligen icke kunna resas några större betänkligheter mot att genomföra reduceringen på en gång. Skäligheten bjöde emellertid måhända till att beträda den av lotsverkssakkunniga föreslagna vägen med en successiv reducering. Lotsstyrelsen ifrågasatte emellertid i allt fall en avvikelse från den av lotsverkssakkunniga föreslagna ordningen med successiv minskning kalenderårsvis. Ett dylikt tillvägagångssätt skulle nämligen medföra, att man vid beräkning av lotspenninginkomsterna tvingades tillämpa ett procenttal för första hälften av budgetåret och ett annat procenttal för senare hälften av budgetåret. Styrelsen finge därför föreslå, att reduceringen måtte ske på så sätt, att enligt alternativet med orubbat procenttal för tillägget å taxorna nedsättningen skedde med 1 procent från och med den 1 januari 1937 och med 1 procent från och med den 1 juli 1937 samt därefter med 1 procent med början av vart och ett av de tre därpå följande budgetåren. På motsvarande sätt borde minskningen äga rum enligt det andra alternativet, d. v. s. från och med den 1 januari 1937 skulle procenttalet för lotsarnas andel i lotspenningarna vara 35, varefter nedsättning skulle äga rum med 1 procent med början av vardera av budgetåren 1937/1938 och 1938/1939.

Organisationsnämnden hade framställt förslag, att personalens andel i lotspenningar från lotsfria men avgiftspliktiga fartyg, som icke anlidade lots, skulle beräknas efter ett väsentligt lägre procenttal än det för beräkningen av personalens lotspenninginkomst i övrigt gällande. Med detta förslag, vartill lotsstyrelsen redan uttalat sin principiella anslutning i sitt yttrande över organisationsnämndens betänkande, funne lotsstyrelsen i likhet med lotsverkssakkunniga lämpligen kunna anstå i avvaktan på verkningarna av övriga av lotsverkssakkunniga ifrågasatta förändringar i lotsavgiftssystemet och lotsplikten.

Vad anginge det av 1928 års lotsförfattningssakkunniga framlagda förslaget till utökning av lotstaxornas antal från fem till nio, ansåge styrelsen med den av lotsverkssakkunniga anförda motiveringen tillräckliga skäl saknas för en sådan utökning.

Lika med lotsverkssakkunniga funne styrelsen att med frågan om förändringar beträffande lotstaxornas nuvarande distansgrupper och tontalsgrupper lämpligen borde anstå till den definitiva prövningen av spörsmålet om lotsavgiftssystemet.

Lotsstyrelsen biträdde lotsverkssakkunnigas förslag i vad det avsåge utfärdande av särskilda tilläggstaxor upptagande fartygsstorlekar över 8,000 ton, och styrelsen hade icke något att erinra mot de av sakkunniga därutinnan föreslagna taxorna. I samband med utfärdande av dessa taxor borde lämpligen — i överensstämmelse med vad lotsverkssakkunniga föreslagit — meddelas föreskrift om beräkning av lotspenningar i de fall, då lotsad distans överstege 75 latitudminuter.

I sitt sedermera avgivna yttrande över lotsverkssakkunnigas förslag till lotsförordning har lotsstyrelsen gjort en jämförelse mellan å ena sidan nu utgående löneförmåner jämte medellotslott för åren 1931—1935 och å andra sidan samma löneförmåner jämte dels av lotsverkssakkunniga föreslagna löneförhöjningar i anledning av uppflyttning av personalen vid samtliga 3:e klass lotsplatser ävensom av viss personal vid 2:a klass lotsplatser, dels ock beräknad lotslott för år 1934 med de sakkunnigas ändringar i fråga om personalens lotspenningandel och lotsplikten fullt genomförda. Därvid har befunnits, att vid 34 lotsplatser inkomstminskning icke uppstår utan att i stället någon ökning kan beräknas. Vid 53 lotsplatser uppkommer inkomstminskning, som dock vid 29 av dessa platser beträffar understiger 5 procent, under det att vid de återstående 24 platserna minskningen varierar mellan 5.3 och 11.9 procent. En närmare granskning av siffermaterialet för dessa 24 platser giver emellertid vid handen, att vid 15 platser löneinkomsten kommer att uppgå till omkring 4,800 kronor eller däröver, under det att vid 9 platser samma inkomst kommer att understiga nämnda tal.

Under förmälan att i yttranden, som från personalhåll inkommit till lotsstyrelsen, yrkanden framställts på kompensation för de förluster, som skulle åsamkas lotsarna genom de föreslagna nya bestämmelserna, har styrelsen rörande denna fråga framhållit, att kompensation icke syntes kunna ifrågakomma till annan personal än sådan som vid den nya lotsförordningens ikraftträdande innehade befattning, med vilken vore förenad rätt till lotslott. I övrigt vore enligt styrelsen ett flertal omständigheter av vitt skild art av betydelse för bedömandet av frågan om kompensation borde medgivas. Lotsstyrelsen finge i sådant hänseende erinra om de verkningar för personalen och för lotsningen, som följde av sammanslagning av lotsplatser, av indragning av med lotslott förenad befattning, av förflyttning av lots till annan lotsplats, av konjunkturernas växling, av uppståendet eller nedläggandet av en industri inom lotsningsområdet för en lotsplats samt av storleken av lotspenningar från det tonnage, som anlidade lots trots vunen lotsfrihet. Tydligt vore, att var och en av dessa omständigheter vore ägnad att kunna i väsentlig grad inverka på lotsarnas inkomst av lotspenningar. Det syntes sålunda vara

uppenbart, att då nu berörda omständigheter icke låte sig på förhand bedöma, det icke vore görligt att annat än i efterhand bilda sig en mera tillförlitlig uppfattning om huruvida till följd av nyordningen lotspersonalen vid vissa lotsplatser lede sådan minskning i sina inkomster, att den kunde anses vara oskälig. På grund av vad lotsstyrelsen sålunda anfört har styrelsen ansett sig icke böra framlägga förslag till bestämmelser om beredande av kompensation för inkomstminskning till följd av förslagens genomförande. Styrelsen har dock funnit befogat, att möjlighet lämnades öppen för ingripande, därest i särskilda fall framdeles skulle visa sig, att för närvarande lotslotsberättigad personal tillskyndades oskälig inkomstminskning. Därvid kunde då naturligen endast komma i betraktande minskning i lotspenninginkomsten till följd av förslagen om lättnader i lotsplikten.

Byråchefen i lotsstyrelsen A. Tydén har för sin del anfört huvudsakligen följande:

Därest lotspersonalens intäkter funnes hava blivit för höga — vilket säkerligen icke kunde vara förhållandet annat än vid några få lotsplatser — borde den önskvärda rättelsen ske medelst användning i erforderlig utsträckning av lägre taxenummer vid sådana platser.

Vid den år 1921 företagna höjningen av lotstaxorna med 50 % skedde icke någon avvägning med hänsyn till då utgående dyrtidstillägg. Dessutom hade år 1921 gällt helt olika regler för dyrtidstilläggets beräkning än de nuvarande, som fastställdes år 1923. Efter 1921 års regler hade man utgått från ett »grundtal», vilket för årets tredje kvartal varit bestämt till 122 vid ett av lotsstyrelsen anfört levnadskostnadsindex å 236. Enligt nu gällande regler utginge man från ett »tal, som skulle anses motsvara levnadskostnadsökningen» och som för närvarande vore bestämt till 58 samt gäve en dyrtidstilläggsprocent av 11. Ytterligare syntes böra uppmärksammas, att dyrtidstilläggsprocenten icke varierade direkt med nyssnämnda tal; sålunda bleve procenten 0 vid talet 36 för levnadskostnadsökningen och därunder.

Styrelsens påstående att den år 1914 genomförda löneregleringen i sig innefattade ett sådant bestämmande av lotspersonalens andel i lotspenningarna, 40 %, att lotsarnas sammanlagda inkomst därigenom blivit avvägd i förhållande till andra statstjänstemäns löner, syntes icke kunna ledas i bevis med stöd av vad handlingarna rörande detta ärende innehölle.

Lotsstyrelsen hade med avseende å den på grund av väntade lättnader i lotsplikten följande minskningen av lotspenningarna yttrat, att det icke kunde anses mer än skäligt, att lotspersonalen åsamkades den ytterligare reducering i sina inkomster, som berörda eftergifter i lotsplikten kunde komma att medföra. Härvid syntes styrelsen hava lämnat ur sikte, att den sjöfart med små fartyg, varom det i detta hänseende huvudsakligen rörde sig, fördelade sig ytterst ojämnt på olika lotsplatser, av vilka en del och företrädesvis de mindre bärkraftiga komme att drabbas hårdare än andra. Vid de förra skulle en höjning av taxenummer kunna komma i fråga, där sådan låte sig göra.

Emellertid borde icke, även om nedsättning nu eller framdeles komme att vidtagas med avseende å lotspenningarna, hemvägsersättningen, på sätt förslagits av lotsverkssakkunniga, sammansmältas med lotspenningarna, vilket medförde vissa olägenheter och bundenhet, bland annat att lotspersonalens andel i lotspenningarna måste minskas, vilket eljest bleve obehövt. Tydén finge alltså föreslå, att det tillägg å lotstaxornas grundbelopp, som vore av-

sett att svara mot hemvägsersättningen, uttoges såsom ett särskilt tillägg på taxorna och redovisades skilt från lotspenningarna under benämningen »färdersättning» för att i sin helhet ingå till statsverket. Vid en dylik anordning bibehölles lotsarna vid 40 % av lotspenningarna. Detta rubbade icke principen i de sakkunnigas kostnadskalkyler beträffande lotspersonalens andel i lotspenningarna, enär — med bortseende från av de sakkunniga gjorda avrundningar — 40 % av de med 20 % å grundbeloppet nedsatta lotspenningarna motsvarade 35 % av de enligt sakkunnigas förslag orubbade lotspenningarna och 33 % av de med ytterligare 10 % förhöjda lotspenningarna. »Färdersättningen» skulle då för att giva full kompensation för det till 300,000 kronor beräknade beloppet av den bortfallna hemvägsersättningen få sättas till 16.5 % av lotstaxornas grundbelopp. Nöjde man sig med att uttaga allenast 135,000 kronor enligt de sakkunnigas huvudförslag, bleve procenttalet för »färdersättningen» 7.5. I olikhet med de sakkunniga hade därvid statsandelen — avrundad till 215,000 kronor netto — i det belopp, varmed lotspenningarna blivit nedsatta, beräknats komma sjöfarten till godo. Därest, enligt av de sakkunniga omfattad ståndpunkt, skulle anses, att staten icke kunde vidkännas denna minskning gentemot nuvarande inkomst av lotspenningar, borde sagda belopp uttagas såsom pålägg å fyr- och båkavgiften. Detta tillvägagångssätt medförde tydligen den stora fördelen, att man såväl nu som framdeles kunde av sjöfarten uttaga lämplig ersättning för lotsarnas resor och båthållning efter behovet, utan att lotspenningarna och lotsarnas intressen rönt inverkan därav. Skulle nedsättning av lotspenningarna med 20 % å grundtaxan bli beslutad och förknippad med sakkunnigas förslag om viss övergångstid, kunde exempelvis nedsättningen av lotspenningarna ske i etapper med 5 % för varje gång under fyra perioder: $\frac{1}{11}$ 1937— $\frac{30}{100}$ 1937, $\frac{1}{7}$ 1937— $\frac{30}{100}$ 1938, $\frac{1}{7}$ 1938— $\frac{30}{100}$ 1939 och $\frac{1}{7}$ 1939— $\frac{30}{100}$ 1940.

Av den av mig lämnade redogörelsen inhämtas, att åtskilliga förslag till *Departements-
chefen.* förändringar i fråga om den nuvarande ordningen för lotspenningarnas utgående och disponerande framkommit. Sålunda hava dylika förslag avgivits av 1928 års lotsförfattningssakkunniga, statens organisationsnämnd samt lotsverkssakkunniga. Medan i yttranden över lotsförfattningssakkunnigas och organisationsnämndens ifrågavarande förslag därifrån avvikande meningar i stor utsträckning gjort sig gällande, har vad lotsverkssakkunniga i ämnet föreslagit rönt i huvudsak anslutning från de hörda statsorganens sida.

Vad de föreliggande spörsmålen angå vill jag erinra därom, att av lotsförfattningssakkunniga i två särskilda hänseenden avgivna förslag måste anses för närvarande sakna aktualitet. Jag syftar därvid på förslagen om dels övergång från det nuvarande systemet att beräkna lotspenningarna å fartygets nettodräktighet till en beräkning efter den s. k. bruttodräktigheten, dels ock avgiftsberäkning till en del på fartygets dräktighet (tonnageavgift) och till återstående del på den vid varje särskilt tillfälle lossade eller lastade lastens kvantitet (lastavgift). En avgiftsberäkning som den sist avsedda har dock icke ifrågasatts för de egentliga lotspenningarna utan endast för en fyr- och båkavgiften tillagd avgift till lotsinrättningen, därest lotspenningarna komme att till någon del ersättas av en dylik allmän lotsavgift. I

överensstämmelse med vad dåvarande chefen för handelsdepartementet anför till statsrådsprotokollet den 20 juni 1935 rörande sjöfartsavgifter i allmänhet bör tillsvidare jämväl beträffande lotspenningarna nettodräktigheten bibehållas som beräkningsgrund och bör ej heller i fråga om avgift till lotsinrättningen — om uppdelning av lotspenningarna som nyss sagts skulle ske — införas en form, innebärande en förening av tonnageavgift och lastavgift. Denna utgångspunkt hava även lotsverkssakkunniga intagit vid sitt bedömande av lotsavgiftsspörsmålet.

Den av lotsverkssakkunniga i främsta rummet föreslagna förändringen angående lotspenningarna sammanhänger särskilt med den omständigheten, att i jämförelse med förhållandena för ett antal år tillbaka en allmän prissänkning inom landet ägt rum. Grunden till att lotstaxorna från och med den 1 juli 1921 höjdes med ej mindre än 50 procent utgjordes av den vid tiden för höjningen inträdda stegringen i prisnivån. Till belysande av den prisutveckling, som sedan dess skett, må i detta sammanhang endast erinras därom, att det genom socialstyrelsens försorg uträknade levnadskostnadsindex, som den 1 juli 1921 utgjorde 236, numera nedgått till 158. Trots prissänkningen har likväl det ursprungligen fastställda procenttalet för lotspenningarnas förhöjning kvarstått orubbade.

Lotsverkssakkunniga hava funnit, att med hänsyn till berörda förhållande sedan åtskillig tid tillbaka från sjöfarten uttagits lotspenningar med högre belopp, än som kunde anses stå i överensstämmelse med grunden för det procentuella tilläggets tillkomst. Riktigheten härav synes mig icke kunna jävas. Från sjöfartens sida har också vid olika tillfällen framhållits, att förhållandena krävde, att lindring i dess avgiftsbörda komme till stånd. Bland annat må härvidlag erinras om det av kommerskollegium gjorda uttalandet, att i de till kollegium inkomna yttrandena över lotsförfattningssakkunnigas betänkande i det närmaste allmänt understrukits behovet av nedskärning av lotsavgifterna. Statskontoret, kommerskollegium och lotsstyrelsen hava alla vid olika tillfällen, senast i sina utlåtanden över lotsverkssakkunnigas förslag, givit uttryck för liknande uppfattning. Statskontoret har därvid yttrat, att en sänkning av de allmänna sjöfartsavgifterna, bland annat lotspenningarna, vore önskvärd och med hänsyn till inom sjöfartsnäringen rådande förhållanden och näringslivets intressen i övrigt påkallad. Jämväl för egen del vill jag i anslutning till det anförda förorda, att en lättnad nu beredes sjöfarten i dess lotsavgiftsskyldighet.

Att i samband med dylik lättnad i lotsavgiftsplikten lotspersonalens inkomster av lotspenningar något beskäras torde stå i full överensstämmelse med 1921 års taxeförhöjnings karaktär av en av dyrtidsförhållandena föranledd avlöningsförbättring. De avlöningsförmåner, lotspersonalen vid de större lotsplatserna åtnjutit, torde visserligen till en del kunna försvaras därmed att lotspersonalen vid jämförelse med andra statens befattningshavare har en i viss mån mera bunden samt vad själva lotsningsarbetet angår jämväl särskilt ansvarsfull tjänstgöring. Sedan levnadskostnaderna nedgått, har lotspersonalen emellertid, även med hänsyn tagen till berörda omständig-

heter, i jämförelse med statliga befattningshavare, vilkas hela ersättning utgår som fast lön med därå belöpande dyrtidstillägg, under flera år intagit en i löneavseende gynnad ställning. I belysning av det sagda finner jag mig böra tillstyrka en viss, huvudsakligen på minskning i levnadskostnaderna grundad justering nedåt av lotspersonalens lotspenninginkomst. Meningen om det befogade i en dylik åtgärd har även omfattats av, förutom organisationsnämnden och lotsverkssakkunniga, såväl allmänna civilförvaltningens lönenämnd som de tre i frågan hörda ämbetsverken, nämligen statskontoret, kommerskollegium och lotsstyrelsen.

I detta sammanhang synes mig böra bringas i erinran, att vid tillkomsten år 1921 av tillägget å lotstaxorna införandet av detsamma av dåvarande chefen för handelsdepartementet betecknades såsom en provisorisk åtgärd, sammanhängande med det förhållandet, att någon definitiv lönereglering för lotspersonalen icke kunde genomföras nämnda år. Redan år 1922 fattades emellertid beslut om sådan reglering. Det oaktat förblev då taxetillägget oförändrat.

Vidare må nämnas, att i samband med omförmälda lönereglering år 1922 anslaget för det därpå närmast följande året till lotspersonalens andel i lotspenningar med hänsyn till beräknad total lotspenninguppbörd upptogs till 600,000 kronor. Efter tiden för löneregleringen har emellertid personalens lotspenningandel städse varit högst avsevärt större. Densamma har nämligen för år växlat mellan belopp, som med mer än 50 procent överstigit 600,000 kronor, och belopp, som överstigit angivna summa med mer än 100 procent. Närmare upplysningar härutinnan kunna hämtas ur organisationsnämndens lotsverksbetänkande i dess av mig här förut återgivna del. Vad där anförts rörande utvecklingen under gångna år av de särskilda befattningshavarnas lotspenninginkomst tillåter jag mig även i detta sammanhang hänvisa till. Det är sant, att den berörda beräkningen av personalandelen år 1922 gjordes ur budgetär synpunkt och för budgetärt ändamål. Givetvis var även en förutsättning, att personalens lotspenninginkomst skulle komma att växla med sjöfartskonjunkturerna. Men det nu framhållna synes mig dock utgöra fog för det av allmänna civilförvaltningens lönenämnd gjorda uttalandet, att personalens andel i lotspenningarna under årens lopp i hög grad överskridit de belopp, varmed man räknat vid 1922 års lönereglering.

Då grunden till att lotsavgifterna och personalens lotspenninginkomst ansetts böra bli föremål för någon nedsättning närmast är den, att det procentuella tillägget å lotstaxorna trots inträdd prissänkning fått förbli i oförändrat skick, ligger det givetvis nära till hands att åstadkomma berörda nedsättning genom sänkning av sagda tillägg. Med hänsyn härtill hava även lotsverkssakkunniga förklarat sig anse, att i och för sig starka skäl för en nedsättning av det procentuella lotspenningtillägget föreläge. Därvid hava de sakkunniga hållit före, att en sänkning till 30 procent vore lämpligt avvägd. Även jag är böjd att i princip giva min anslutning till den meningen, att genom en dylik reducering lotspenningarna skulle i stort sett erhålla en nivå, som med hänsyn till nu förhandenvarande omständigheter kunde ur

skilda synpunkter betecknas som skälig. Såväl statsverkets som sjöfartens och lotspersonalens intressen synas mig därigenom komma att vinna vederbörligt beaktande. Emellertid hava lotsverkssakkunniga i annat sammanhang föreslagit borttagande av hemvägsersättningen, som för närvarande utgör sjöfartens bidrag till lotspersonalens rese- och båthållningskostnader. I stället bör enligt de sakkunnigas mening sjöfarten bidraga till dessa kostnader, vilka framdeles helt skulle bestridas av statsmedel, genom erläggande av lotspenningar. I anslutning härtill och med hänsyn till den genomsnittliga, ungefärliga överensstämmelsen mellan å ena sidan de belopp, varmed vid ett till 30 nedsatt procentuellt tillägg å lotstaxorna lotspenningarna komme att minskas, och å andra sidan de belopp, vartill inflytande hemvägsersättningar numera torde kunna beräknas, hava lotsverkssakkunniga i första hand förordnat, att den lindring i sjöfartens avgiftsbörda, varom fråga vore, bereddes på det sättet, att hemvägsersättningen borttoges utan att det procentuella lotstaxetillägget ändrades. Jag har för avsikt att i det följande biträda lotsverkssakkunnigas förslag om hemvägsersättningens borttagande, därvid sjöfartens bidrag till lotspersonalens rese- och båthållningskostnader skulle uttagas i form av lotspenningar. Vid sådant förhållande och på skäl, som av det nyss anförda framgår, synes det även mig lämpligt, att den nedsättning, som skulle företagas i det procentuella lotspenningtillägget, och den höjning i lotspenningarna, som hemvägsersättningens borttagande borde föranleda, få utjämna varandra. Jag tillstyrker således det därutinnan framlagda förslaget.

Enligt en reservant inom lotsstyrelsen borde det lotstaxetillägg, som vore avsett att svara mot hemvägsersättningen, uttagas såsom ett särskilt tillägg på taxorna och redovisas för sig för att i sin helhet ingå till statsverket. Emellertid avses efter hemvägsersättningens upphörande kostnaderna för personalens resor och båthållning skola gäldas av statsverket i full överensstämmelse med vad fallet är beträffande övriga kostnader för lotsinrättningen. Tillräcklig anledning har därför synts mig saknas att, såsom reservantens förslag innebär, jämväl i fortsättningen hålla sjöfartens bidrag till nämnda två ändamål avskilt från dess bidrag till kostnaderna i allmänhet för lotsinrättningen.

Lotspersonalens andel i lotspenningarna utgör för närvarande 40 procent. Den av mig tillstyrkta beskärningen av lotspenninginkomsten med belopp, motsvarande vad som skulle följa vid en nedsättning av lotstaxetillägget från 50 till 30 procent, får givetvis, därest såsom nyss föreslagits dylik nedsättning, på grund av hemvägsersättningens inläggande i lotspenningarna, ej sker, verkställas i annan ordning. Lotspersonalen bör — eftersom gottgörelse för den borttagna hemvägsersättningen skall lämnas av statsmedel — principiellt icke hava någon del i det hemvägsersättningen motsvarande lotspenningbeloppet. Vid ett lotstaxetillägg, som i anledning av hemvägsersättningens överförande till lotspenningarna ej nedsättes till ett eljest såsom skäligt ansett tal av 30 utan bibehålles vid 50, bör alltså procentsatsen för personalens lotspenningandel sänkas till ett tal, vilket för lotspersonalen giver ungefär samma inkomst som skulle erhållas efter nuva-

rande andel av 40 procent vid ett procentuellt taxetillägg av blott 30. Enligt verkställda beräkningar skulle ifrågavarande syfte vinnas, därest lotspersonalens andel i lotspenningarna fastställes till 35 procent. Jag tillstyrker ett beslut av denna innebörd.

Härigenom skulle lotslotterna komma att minskas med 12.5 procent i jämförelse med de grunder, varefter desamma utgått under hela tiden efter tillkomsten år 1921 av lotsttaxetillägget å 50 procent. Allmänna civilförvaltningens lönenämnd har anfört, att med hänsyn till den avsevärda nedgång i levnadskostnaderna, som inträtt sedan tiden för taxeförhöjningen, nämnden för sin del icke kunnat undgå att finna, att en nedsättning av lotspersonalens andel från 40 till 35 procent vore väl ringa. Särskilt med hänsyn till att lotslotterna å åtskilliga lotsplatser uppgå till avsevärda belopp synes mig denna mening väl försvarbar. Emellertid har jag icke funnit mig för närvarande böra påyrka en större nedsättning än nyss sagts. En viss återhållsamhet i det hänseende, varom här är fråga, är betingad bland annat därav, att de tillämnade lotspliktsbestämmelserna i en ny lotsförordning förutsättas komma att vid en del lotsplatser medföra någon minskning, ehuru i allmänhet av blott ringa grad, i lotsningsfrekvensen. Härtill kommer, att den pågående arbetstidsutredningen kan tänkas resultera däri, att, särskilt på platser med stor andel i lotspenningar, nya befattningar böra inrättas, varvid de enskilda lotsarnas lotslotter kunna ytterligare nedgå.

Emellertid är jag ense med lönenämnden därom, att det icke kan anses av omständigheterna påkallat, att förevarande beskärning genomföres, såsom lotsverkssakkunniga ansett sig böra förorda, allenast successivt under en flerårig övergångsperiod. I likhet med lönenämnden och på sätt för övrigt även lotsstyrelsen ifrågasatt, finner jag således nedsättningen böra på en gång träda i kraft. Jag erinrar, att jämväl lotsverkssakkunniga funnit minskningen redan nu i sin helhet motiverad av inträdd nedgång i levnadskostnaderna. Därtill kommer, att, enligt vad jag i det följande vill föreslå, statsverket redan från tiden för hemväggersättningens upphörande skall helt övertaga kostnaderna för lotspersonalens resor och båtar.

Lotsförbundet har anfört, att förrän de förslag till lättnader i den nuvarande lotsplikten, vilka syntes komma att ingå i lotsverkssakkunnigas förslag till ny lotsförordning, framkommit och förslagens ekonomiska räckvidd för lotsarnas vidkommande blivit utredd, åtgärder icke borde beslutas angående sänkning av lotsarnas andel i lotspenningarna. Med föranledande härav anser jag mig böra framhålla följande.

Såsom jag tidigare nämnt hava lotsverkssakkunniga numera avgivit förslag till lotsförordning. Jag har för avsikt att i sinom tid för Kungl. Maj:t anmäla frågan om utfärdande av ny sådan förordning i huvudsaklig enlighet med lotsverkssakkunnigas förslag i ämnet. I förslaget hava förordats vissa lindringar i den nuvarande lotsplikten. Av verkställd undersökning framgår, att den totala minskningen av lotspenningarna kunde, om ifrågavarande lättnader varit genomförda år 1934, antagas hava uppgått till ett sammanlagt belopp av omkring 110,000 kronor, varav enligt gällande grunder för

beräkning av lotsarnas andel i lotspenningarna 66,000 kronor skulle belöpt å staten och 44,000 kronor å lotspersonalen. Hade personalandelen varit blott 35 procent, såsom nu föreslagits, skulle sistberörda båda belopp i stället hava utgjort 71,500 respektive 38,500 kronor.

Av den förut omförmälda, av lotsstyrelsen verkställda undersökningen beträffande lotspersonalens sammanlagda löneförmåner under vissa olika förutsättningar kan naturligen icke exakt utläsas den minskning i personalens inkomst, som kan beräknas uppstå vid ett antal lotsplatser genom nedsättningen av personalens andel i lotspenningarna och lindringarna i lotsplikten. Men utredningarna i fråga giva dock en ungefärlig bild i förevarande hänseende. Jag finner vad därvid framkommit icke utgöra hinder mot genomförande av förslaget om reducering av personalens lotspenningandel.

Vad beträffar frågan om eventuell kompensation till lotspersonalen vill jag framhålla att, såsom ock lotsstyrelsen ansett, den minskning i lotspenninginkomsten, som blir en följd av reducering av personalens andel däri och vartill hänsyn tagits vid uträknandet i den refererade jämförande utredningen av procentalen för inkomstminskning, givetvis icke kan bliva föremål för ersättande från statsverkets sida. Spörsmålet om och i vad mån detta skäli-gen må bliva fallet i fråga om inkomstminskning till följd av vissa lindringar i den nuvarande lotsplikten kan, i överensstämmelse med lotsstyrelsens mening, icke tillförlitligen bedömas, förrän ifrågavarande ändrade lotspliktsbestämmelser varit i kraft. Denna fråga får alltså tagas under övervägande längre fram.

Vidkommande det av statens organisationsnämnd framställda förslaget, att personalens andel i lotspenningar från lotsfria men avgiftspliktiga fartyg, som icke anlitade lots, skulle beräknas efter ett väsentligt lägre procenttal än det för beräkningen av personalens lotspenninginkomst i övrigt gällande, torde, såsom lotsverkssakkunniga och lotsstyrelsen förordat, jämväl med ståndpunktstagande därtill tillsvidare få anstå.

Vad angår de av lotsverkssakkunniga framlagda detaljförslagen rörande lotstaxorna hava de sakkunniga främst förordat, att till de nu gällande taxorna, enligt vilka alla fartyg om 8,000 ton och däröver äro, såvitt angår hänsynstagande till storleken, i avseende å avgiftsberäkningen likställda, skulle utfärdas av de sakkunniga utarbetade tilläggstaxor, omfattande åtta storleksgrupper från 8,000 intill 20,000 ton. Förslaget har biträts av lotsstyrelsen. Jämväl jag finner med hänsyn till den under senare år inträdda ökningen i fartygsstorleken övervägande skäl tala för en dylik utbyggnad av de nuvarande taxorna. Därvid synes lämpligen böra förfaras på det sätt, att de lotstaxor, som fogas vid den tillämnade nya lotsförordningen, sammanställas av nuvarande taxor — med uteslutande av storleksgruppen 8,000 ton och däröver — samt de upprättade tilläggstaxorna.

Vidare hava lotsverkssakkunniga förordat meddelande av vissa föreskrifter angående beräkning av lotspenningar dels för fartyg över 20,000 ton, dels ock för lotsad distans över 75 latitudminuter. Det synes mig lämpligt, att be-

stämmelser i huvudsaklig överensstämmelse med vad sålunda föreslagits meddelas i anslutning till taxorna vid den nya lotsförordningen.

I de för lotsverkssakkunniga utfärdade direktiven framhölls såsom önskvärt, att frågan om den framtida utformningen av lotsavgiftssystemet i sin helhet bragtes till lösning. Efter erinran härom hava lotsverkssakkunniga anført, att ovissheten om fyr- och båkavgiftens framtida storlek vore ägnad att utgöra hinder för de sakkunniga att framlägga slutliga förslag i vissa lotsavgiftssystemet rörande hänseenden. Härvid åsyfta lotsverkssakkunniga den av lotsförfattningssakkunniga upptagna frågan om ett mera definitivt fastställande av storleken av sjöfartens bidrag till lotsinrättningen ävensom det från skilda håll framförda spörsmålet om uttagande av sjöfartens bidrag till lotsinrättningen i form av dels en allmän, utan samband med lotsning utgående avgift, sammanslagen med fyr- och båkavgiften, dels ock lotspenningar såsom ersättning för utförd lotsning.

Beträffande förstberörda fråga vill jag endast framhålla, att jag för närvarande icke är beredd att tillstyrka en större lättnad i sjöfartens lotsavgiftsbörda än vad jag nu gjort. Vad angår spörsmålet om de nuvarande lotspennin-garnas uppdelning å två avgifter har, såsom lotsverkssakkunniga framhållit, förslaget därom uppkommit med hänsyn till ifrågasatt införande av lotsfrihet. Det synes mig, att vid bibehållande av systemet med lotsplikt i princip skälen för en dylik avgiftsuppdelning blivit i sådan grad försvagade, att med en eventuell åtgärd av ifrågavarande slag i varje fall bör tillsvidare lämpligen anstå.

Personalförteckning, avlöningsstat och indragningsstat.

Jag har tidigare redogjort för nu gällande personalförteckning och avlö-ningsstat för lots- och fyrstaten.

I skrivelser den 31 augusti 1936 och — efter särskild, med hänsyn till av mig förut tillstyrkta ändringsförslag i fråga om lotspersonalens löneställ-ning och semester för vissa befattningshavare, gjord anmodan — den 12 januari 1937 har *lotsstyrelsen* avgivit förslag till personalförteckning, avlö-ningsstat och indragningsstat för lots- och fyrstaten för tiden efter inneva-rande budgetårs utgång. För ifrågavarande förslag, sådant det slutgiltigt ter sig enligt de båda skrivelserna, vill jag här redogöra.

Vad personalförteckningen angår innebär förslaget bland annat, att från den nuvarande förteckningen avföras — dels på grund av indragning av Dyngö 2:a klass lotsplats, Arpö, Borgholms, Degerhamns, Mönsters, Puka-viks, Timmernabbens och Tärnö 3:e klass lotsplatser samt Inlängans upp-passningsställe under Långörens 3:e klass lotsplats, dels ock på grund av efter hand företagen vakanssättning — följande befattningar, nämligen: 1 lotsförmansbefattning å 2:a klass lotsplats, 4 lotsbefattningar å 1:a klass

lotsplats, 3 lotsbefattningar å 2:a klass lotsplats, 7 lotsförmansbefattningar å 3:e klass lotsplats, 7 lotsbefattningar å 3:e klass lotsplats, 1 fyrmästarbefattning å 3:e klass fyr samt 2 fyrvaktarbefattningar å 2:a och 3:e klass fyr.

Av den indragna ordinarie lotspersonalen hade, anför styrelsen, en del kunnat beredas anställning vid andra lotsplatser. Så hade dock icke kunnat ske beträffande mästerlotsen C. W. Ekström, Dyngö, lotsförmännen K. R. Dahlbeck, Pukavik, V. E. Sjöberg, Timmernabben, och V. J. Ternström, Tärnö, samt mästerlotsarna A. H. Westerberg, Mönster, A. G. V. Hägg, Timmernabben, och S. H. E. Ternsjö, Tärnö. Dessa befattningshavare borde därför överflyttas till indragningsstat under elfte huvudtiteln med bibehållande av nu innehavande löner men med skyldighet att låta sig återflytta till ordinarie stat. Ifrågavarande löner utgjorde, efter vederbörliga avdrag av pensionsavgifter, för Ekström 2,713 kronor, Dahlbeck 2,587 kronor, Sjöberg 2,667 kronor, Ternström 2,793 kronor, Westerberg 2,446 kronor, Hägg 2,446 kronor och Ternsjö 2,566 kronor.

Vidare skiljer sig lotsstyrelsens förslag till personalförteckning från den nuvarande i så måtto, att ändringar, föranledda av borttagandet av lotsplatsernas klassindelning och av mig tidigare förordade uppflyttningar eller nedflyttningar i lönegrad av vissa befattningar, vidtagits.

I enlighet med vad här förut i skilda hänseenden anförts har i den nya personalförteckningen, såvitt angår lotspersonal å ordinarie stat, dels antalet överlotsar minskats från 18 till 15, dels antalet lotsförmän i 9:e lönegraden ökats från 18 till 22, dels antalet lotsförmän i 7:e lönegraden minskats från 26 till 19, dels i en för lotsförmän ny lönegrad, den 6:e, upptagits 30 befattningshavare, dels antalet lotsar i 6:e lönegraden ökats från 280 till 290, dels ock antalet lotsar i 5:e lönegraden ökats från 71 till 81. Nuvarande 5:e lönegraden för lotsförmän och 4:e lönegraden för lotsar hava utgått. Enär vissa av de befattningar, vilka nedflyttats till lägre lönegrad, äro besatta med ordinarie innehavare, har personalförteckningen föreslagits utökad med en övergångsstat, varå uppförts 2 överlotsar, 2 lotsförmän i 9:e lönegraden, 5 lotsförmän i 7:e lönegraden samt 5 lotsar i 6:e lönegraden.

Vad den föreslagna avlöningsstaten beträffar bör posten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, slutande för innevarande budgetår å 2,435,000 kronor, enligt lotsstyrelsen minskas med följande belopp på grund av:

minskad belastning enligt erfarenhet från budgetåret 1935/

1936	kronor	5,000
indragningar av personal	»	48,500
upprättande av en övergångsstat	»	44,000
samt frånräknande av familjepensionsavdrag	»	52,500

Summa minskning kronor 150,000.

Å andra sidan skulle enligt styrelsen anslagsposten ökas med följande belopp på grund av:

föreslagen uppflyttning i lönegrad för viss personal	kronor	9,000
samt — därest de nya föreskrifterna rörande semester för lotsbefäl och lotspersonal komme att träda i kraft med ingången av år 1938 — inverkan av semesterrätten	»	36,000
Summa ökning		kronor 45,000.

Anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat skulle alltså jämlikt denna beräkning för nästkommande budgetår komma att uppgå till (2,435,000 — 150,000 + 45,000 =) 2,330,000 kronor eller alltså 105,000 kronor mindre än för löpande budgetår.

I anslutning till vad förut nämnts har i lotsstyrelsens förslag till avlöningsstat nyuppförts en post till avlöningar till tjänstemän å övergångsstat å förslagsvis 44,000 kronor.

Beträffande härefter anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal: a. grundavlöningar m. m., vilken post för närvarande är upptagen till 515,000 kronor, har lotsstyrelsen föreslagit, att densamma skulle å ena sidan minskas med dels 16,000 kronor på grund av personalindragningar dels ock 8,000 kronor, motsvarande 60 procent av beräknade familjepensionsavdrag, tillsammans 24,000 kronor, samt å andra sidan ökas med 12,000 kronor med anledning av att lotspersonalen skulle tillerkännas semester. Enligt detta förslag skulle alltså anslagsposten för budgetåret 1937/1938 beräknas till (515,000 — 16,000 — 8,000 + 12,000 =) 503,000 kronor, innebärande en nettominskning med 12,000 kronor i förhållande till innevarande budgetår.

Posten till avlöningar till icke-ordinarie personal: b. avlöningsförhöjningar m. m. föreslås oförändrad till 22,000 kronor.

I sin helhet skulle alltså enligt styrelsen anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal, nu 537,000 kronor, komma att för nästkommande budgetår minskas med 12,000 kronor till 525,000 kronor.

I fråga om de i anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän ingående delposterna har styrelsen föreslagit dels höjning med hänsyn till belastningen av posten till fyrskeppstillägg från 65,000 kronor till 75,000 kronor, dels ock upptagande av en post å förslagsvis 8,000 kronor till provisoriskt lönetillägg, avseende ersättningar för familjepensionsavdrag.

Såsom av det föregående framgår har anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat ansetts böra höjas med bland annat ett belopp av 36,000 kronor, utgörande på ett halvt år belöpande kostnadsökning i anledning av införandet av semesterrätt för vissa befattningshavare. Beträffande denna kostnadsökning har det av lotsverkssakkunniga beräknade beloppet 50,000 kronor för helt år av lotsstyrelsen föreslagits höjt till 60,000 kronor. Härav har för första halvåret 1938 å nu ifrågavarande anslagspost uppförts 20,000 kronor — 10,000 kronor komma för samma tid på vederbörande anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal — var- till lagts 10,000 kronor eller hälften av den för helt år till 20,000 kronor

*Departement-
chefen.*

uppskattade kostnaden för ersättning av statsmedel för lotslott till vissa vid semester förordnade befattningshavare, varefter sammanlagda beloppet, 30,000 kronor, höjts med 20 procent till 36,000 kronor i anledning av lotsstyrelsens, av mig biträdda förslag angående semester åt personalen i samma utsträckning som åt personal tillhörande den civila statsförvaltningen. Ytterligare utgifter under denna anslagspost äro att förvänta i samband med kostnader för avlönande av tillförordnade tjänstemän i andra fall än vid vikariat i anledning av semester, varom någon närmare beräkning dock icke kunnat utföras. Emot dessa förväntade utgifter kan emellertid, i den mån frånträdde lotslotter komma att ingå till statsverket, beräknas svara någon minskning av den under särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän upptagna anslagsposten till lotspersonalens andel i lotspenningar.

Med införandet av semesterrätt har ock, såsom framgår, erfordrats en höjning av anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal: a. grundavlöningar m. m. med 12,000 kronor (10,000 för halvt år + 20 procent av 10,000).

Mot vad lotsstyrelsen föreslagit rörande personalförteckning, avlöningsstat och indragningsstat för lots- och fyrstaten för nästkommande budgetår har jag i huvudsak intet att erinra. Emellertid får jag i detta sammanhang anmäla en från ett antal extralotsar inkommen skrivelse den 1 februari 1937 med hemställan om åtgärder för beredande åt icke-ordinarie befattningshavare vid lotsplatserna av någon förbättring i lönehänseende. Skrivelsen har remitterats till lotsstyrelsen för yttrande. Ehuru svar å remissen ännu ej hunnit ingå, har det dock vid en förberedande prövning av framställningen förefallit mig, som om de synpunkter, vilka däri kommit till uttryck, vore i åtminstone någon grad förtjänta av beaktande. Nuvarande avlöning, frånsett dyrtids- och dyrtorststillägg, för ifrågavarande befattningshavare utgör, beroende på vederbörandes lönegrads- och ortsplacering, för extralotsar lägst 1,620 kronor och högst 2,286 kronor samt för båtbiträden lägst 1,320 kronor och högst 1,782 kronor. Ett bifall till förevarande hemställan skulle medföra en löneförbättring av för extralotsar 250 à 450 kronor och för båtbiträden 400 à 500 kronor. Det slutliga ståndpunktstagandet till frågan torde bliva beroende på den fortsatta utredningen. En överslagsberäkning har givit vid handen, att tillgodoseende av de framställda önskemålen skulle föranleda en årlig kostnadsökning av omkring 40,000 kronor. Föreskrifter rörande ifrågavarande befattningshavares ställning i lönehänseende ankommer på lotsstyrelsen att meddela inom ramen av för ändamålet tillgängliga medel. Det synes önskvärt att, därest en löneförbättring finnes böra komma till stånd, denna kan givas tillämpning redan under nästkommande budgetår. Ehuru det vid den slutliga prövningen av ärendet måhända befinnes, att kostnadsökningen skäligen kan begränsas till lägre belopp än det nyss sagda, anser jag försiktigheten bjuda, att delposten till grundavlöningar m. m. för icke-ordinarie personal, i lotsstyrelsens förslag upptagen till

503,000 kronor, höjes till förslagsvis 543,000 kronor. Anslagsposten i sin helhet till avlöningar till icke-ordinarie personal skulle således beräknas till 565,000 kronor.

Då lotspenninguppbörden för nästa budgetår beräknats till 3,150,000 kronor samt personalens lotspenningandel föreslagits till 35 procent, bör delposten till lotspersonalens andel i lotspenningar upptagas till 1,103,000 kronor i avrundat tal. I enlighet med vad nyss nämnts lärer någon hänsyn icke behöva tagas till den mindre inverkan å posten, som må kunna föränledas av statsverket tillfallande lotslotter.

Anslagsposten till särskilda löneförmåner till ordinarie och icke-ordinarie tjänstemän skulle härvid komma att i sin helhet uppgå till 1,343,000 kronor mot 1,342,000 kronor för löpande budgetår.

Jämlikt det sagda skulle avlöningsstatens slutsumma för budgetåret 1937/1938 bliva $(2,330,000 + 44,000 + 565,000 + 1,343,000 =) 4,282,000$ kronor. Motsvarande belopp för innevarande budgetår är 4,314,000 kronor, varför staten alltså skulle komma att minskas med 32,000 kronor.

2. Lotsverket: Omkostnader, förslagsanslag. Den av Kungl. Maj:t den 19 juni 1936 fastställda omkostnadsstaten för lotsverket, att tillämpas från och med budgetåret 1936/1937, har följande utseende:

Utgifter:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	55,000	
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	70,000	
3. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	6,000	
4. Övriga utgifter:			
a. Förbrukningsartiklar, <i>förslagsvis</i>	kronor	225,000	
b. Reparation och underhåll av byggnader, <i>förslagsvis</i>	»	230,000	
c. Reparation och underhåll av fyrskepp, tjänstefartyg och lotsverket tillhöriga tjänstebåtar, <i>förslagsvis</i>	»	340,000	
d. Bidrag till lotsbåtar, <i>förslagsvis</i>	»	50,000	
e. Bojar och prickar, <i>förslagsvis</i>	»	100,000	
f. Diverse och extra utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	21,000	» 966,000 kronor 1,097,000.

Särskilda uppbördsmedel:

Hyresmedel	kronor	60,000.
Nettoutgift		kronor 1,037,000.

Lotsverkssakkunnigas förslag innebära vissa ändringar i omkostnadsstaten enligt vad i det följande skall närmare angivas.

Lotspersonalens båthållning och resor.

Nuvarande ordning m. m.

För lotsningens utförande äro lotsarna i stor utsträckning nödgade att med olika slag av färdmedel förflytta sig såväl till lands som till vatten. De skola från sina upppassningsplatser inställa sig å fartygen, och efter slutad lotsning skola de återvända till samma upppassningsplatser. Inställelserna ske väl oftast i närhet av den egna platsen, därvid lotsarna för ankommande fartygs mötande och även i allmänhet eljest använda tjänstebåtar — antingen dem själva eller ock kronan tillhöriga — men det förekommer ock i viss utsträckning, särskilt i Norrland, att lotsarna hava att begiva sig till fartyg, vilka befinna sig på ansenligt avstånd från lotsens stationsort. I den mån tjänstebåt därvid icke kommer till användning, har lotsen att lita till de allmänna samfärdsmedel, som stå till buds. Jämväl vid återresorna från lotsningarna begagnas antingen tjänstebåtar eller andra trafikmedel.

I 39 § av instruktionen för lotsverket den 24 november 1923 (nr 404) stadgas, att å varje lotsplats skola lotsarna vara försedda med sådana båtar jämte inventarier, som, med avseende å lotsplatsens läge och lotsledernas beskaffenhet, äro för tjänstgöringen lämpliga. I den mån sjötrafiken vid Sveriges kuster kommit att äga rum med allt större och mera snabbgående fartyg och i stor utsträckning upprätthållas även vintertid, hava ökade krav ställts på lotsarnas båtar i fråga om snabbhet och sjöduglighet ävensom isbrytarförmåga. Segelbåtarna hava efterträtts av motorbåtar. Det ursprungliga systemet, att varje lots hade sin egen båt, har genombrutits i två riktningar. Dels hava lotsarna vid de särskilda lotsplatserna i stor utsträckning slutit sig tillsammans om hållande av en eller flera gemensamma båtar, dels tillhandahåller staten i viss omfattning båtar. En av lotsverkssakkunniga uppgjord sammanställning av båtbeståndet vid lotsplatserna år 1935, omfattande både kronobåtar, lotsarnas gemensamma båtar och lotsarnas enskilda båtar, torde få såsom *bilaga 7* fogas vid statsrådsprotokollet. De där angivna, statsverket tillhöriga större motorlotskuttrarna hava tilldelats sådana lotsplatser, där särskilt stora krav på båtbeståndet föreligga och där det på grund av de stora kostnaderna för sådan materials anskaffande icke rimligen kan fordras, att lotsarna själva verkställa anskaffningen. Såsom framgår av bilagan utgöra lotsarnas egna båtar det stora flertalet av de för lotsningstjänstens uppehållande erforderliga båtarna.

I sitt betänkande (sid. 164) hava 1928 års lotsförfattningssakkunniga meddelat en sammanställning, fotad på 1928 års båtbesiktningsinstrument, av vilken inhämtas, att antalet och värdena av lotspersonalens egna båtar då utgjorde:

291 motorbåtar, värda	kronor 1,013,424
92 segelbåtar »	» 24,223
och 51 roddbåtar »	» 8,612

Summa kronor 1,046,259.

Lotsverkssakkunniga hava utarbetat en liknande sammanställning, grundad på båtbesiktningsinstrumenten för år 1935, av följande innehåll:

Lotsdistrikt	Motorbåtar		Segelbåtar		Roddbåtar		Samtliga båtar	
	Antal	Värde	Antal	Värde	Antal	Värde	Antal	Värde
Övre norra	33	142,882	4	500	11	948	48	144,330
Nedre norra	27	141,712	2	143	16	1,896	45	143,751
Mellersta	36	141,186	4	765	9	1,541	49	143,492
Östra	60	128,770	7	966	5	664	72	130,400
Södra	36	168,620	16	4,143	3	557	55	173,320
Västra	34	231,840	2	555	3	290	39	232,685
	226	955,010	35	7,072	47	5,896	308	967,978

Orsaken till nedgången i båtantal och värden sedan år 1928 är delvis att söka i den indragning av vissa lotsplatser, som ägt rum under de mellanliggande åren, men torde också kunna hänföras till en alltmera tydlig övergång vid lotsplatserna från systemet med enskild båthållning till sådant med gemensam.

De utgifter, som för lotsarna äro förenade med hållandet av båtar och med resor, skola bestridas medelst de till lotsplatserna i samband med lotsningarna inflytande hemvägsersättningarna, om vilka närmare stadgas i kungörelsen den 27 november 1896 (nr 88) angående lotsavgifternas beräkande. Hemvägsersättning utgår vid lotsning genom lotsled med det belopp, som under rubrik »hemvägsersättning» finnes i gällande lotsledsförteckning upptaget för leden, samt vid distanslotsning — d. v. s. lotsning som verkställles genom del av lotsled eller genom farled, vilken icke finnes upptagen i lotsledsförteckningen, eller genom lotsled tillika med annan farled — med belopp, beräknat efter 50 öre för varje avstånd av två latitudminuter eller del av detta avstånd, som lotsen nödgas färdas från sin stationsort för lotsningens fullgörande samt efter slutad lotsning åter till stationsorten.

De belopp, som sålunda skola utgå vid olika förrättningar, hava emellertid visat sig icke vara tillräckliga för bestridande av de kostnader, för vilka de äro avsedda. Från och med år 1915 har årligen anvisats ett förslagsanslag å lotsverkets omkostnadsstat, ursprungligen å 60,000 kronor samt — efter höjning under dyrtiden — nu å 50,000 kronor, till bidrag till lotsbåtar, genom vilket anslag lotsstyrelsen är satt i tillfälle att lämna bidrag till båt-kostnaderna. Men även de allmänna resekostnaderna stego så under världskriget, att hemvägsersättningsbeloppen icke på långt när voro tillfyllest. Alltsedan år 1918 har Kungl. Maj:t ock årligen, efter förslag av lotsstyrel-

sen, meddelat föreskrifter om provisorisk förhöjning av hemväggersättningen. För närvarande utgå sålunda procentuella tillägg å hemväggersättningarna vid lotsledslotsning vid de flesta av rikets lotsplatser. Hemväggersättningen vid distanslotsning är även provisoriskt förhöjd genom procentuellt tillägg.

De på nu angivet sätt bestämda hemväggersättningarna ävensom de bidrag, vilka enligt vad förut sagts utbetalats till lotsplatserna, hava för åren 1921—1936 uppgått till de belopp, som återfinnas i följande sammanställning:

År	Hemvägs- ersättning	Bidrag	Summa	År	Hemvägs- ersättning	Bidrag	Summa
1921	394,938	79,556	474,494	1929	452,918	43,423	496,341
1922	399,410	48,189	447,599	1930	397,199	59,793	456,992
1923	411,613	47,898	459,511	1931	348,583	59,786	408,369
1924	424,979	61,546	486,525	1932	296,243	58,395	354,638
1925	423,636	51,599	475,235	1933	305,233	47,602	352,835
1926	387,750	61,752	449,502	1934	328,678	41,465	370,143
1927	448,005	48,616	496,621	1935	318,047	49,577	367,624
1928	436,988	50,203	487,191	1936	331,203		

Tilldelandet till lotsplatserna av bidragen har skett på grundval av utredningar, som årligen infordrats genom lotskaptenerna och innefattat uppgifter från lotsarna vid envar lotsplats å deras utgifter under det sistförflutna kalenderåret för resor med vivre samt för amortering, drift och underhåll beträffande båtarna. I den mån dessa kostnader överstiga beloppet av vid en plats influten hemväggersättning, erhålles bidrag för skillnaden. Uppkommer åter å hemväggersättningen överskott, tillfaller sådant lotsarna.

Förslag i fråga om den framtida ordningen för lotsarnas båthållning och ersättande av deras resekostnader.

Tidigare förslag.

1928 års lotsförfattningssakkunniga hava i förevarande ämnen anfört bland annat följande:

Vid överbägandet av spörsmålet om båthållningen vid lotsplatserna hade till en början synts kunna fastslås, att staten borde sörja för att medel bleve tillgängliga för bestridande av de utgifter, som de för tjänsten erforderliga båtarna föranledde. Därvid kunde staten antingen själv övertaga båthållningen eller till lotsarna vid de särskilda platserna överlämna att hålla tjänliga båtar för de medel, som statsverket för ändamålet ställde till förfogande, eller ock anordna en kombination av båda systemen.

För båthållning genom lotsarna talade, att därigenom kunde införas lotsarnas eget ekonomiska intresse i båthållningen, varigenom kunde påräknas längre tids tjänsteduglighet och billigare underhåll för materielen. Vidare bleve lokala önskemål beträffande båttyper säkrare tillgodosedda, och lotsarna ägde större frihet med avseende å båtarnas begagnande, vilket vore av särskild betydelse på platser, där användning av båtarna ifrågakomme annorledes än direkt i tjänsten. Slutligen syntes man kunna undgå en del tyngande kontroll- och andra förvaltningsåtgärder, som bleve nödvändiga vid statlig båthållning.

Såsom den statliga båthållningens företräden framför båthållning genom lotsarna hade angivits, att därigenom undanröjdes olägenheterna av kapitalanskaffning genom lotsarna i en för deras villkor betungande omfattning, att man undginge de förvecklingar, gemensam båthållning kunde medföra,

samt att, då staten vid båthållning genom lotsarna i allt fall i sista hand bekostade båtarna, det vore lämpligast att staten även stode som deras ägare.

Härtill kunde anmärkas, att de med kapitalanskaffningen förbundna svårigheterna kunde undgås genom ett ändamålsenligt tillhandahållande av medel åt lotsarna, i vilket sammanhang hänvisades till statskontorets uttalande år 1921 om möjligheten att bereda lotsarna statslån för ifrågavarande ändamål. Det nuvarande gemenskapsförhållandet i fråga om lotsbåtar hade, såvitt för lotsförfattningssakkunniga vore bekant, icke lett till förvecklingar att räkna med. Om båthållning genom lotsarna kunde förväntas ställa sig billigare än statlig båthållning, syntes den vinst, som härigenom uppstode, vara att föredraga framför statens formella äganderätt till båtarna.

Slutligen hade statlig båthållning ansetts äga företräde därutinnan att, då staten under alla omständigheter måste själv hålla de största båtarna, man därigenom ernådde en önskvärd enhetlig reglering av båthållningen. Mot detta kunde anföras, att på förevarande område olika lösning i olika fall så långt ifrån vore något betänkligt, att en dylik anordning tvärtom syntes väl anpassa sig efter föreliggande faktiska förhållanden.

Statlig båthållning skulle väl icke i och för sig vara olämplig vad beträffade de större lotsplatserna, och ej heller syntes olägenheter vara att befara, om de vid andra platser erforderliga sjögående lotsbåtarna tillhandahölles genom statens försorg. En till alla båtar utsträckt statlig båthållning däremot skulle sannolikt vid många av de mindre lotsplatserna medföra avsevärda olägenheter, särskilt om lotsarnas rätt att utom tjänsten använda kronobåt bleve beskuren. De bleve då nödsakade att hålla egna båtar för privat bruk. Utom det att en dylik dubbling vore onödig med hänsyn till platsens behov av båtar för olika ändamål, bleve den för lotsarna särskilt betungande, då lotsarna vore för täckandet av omkostnaderna för de egna båtarna hänvisade till sina löner och lotslotter.

Enligt vad lotsförfattningssakkunniga under sina resor och eljest inhämtat syntes i allmänhet hos lotspersonalen förefinnas sympatier för att båthållningen i det hela ordnades såsom en lotsarnas angelägenhet, ekonomiskt möjliggjord därigenom att till densamma lämnades bidrag av statsmedel.

På grund av det anförda tvekade lotsförfattningssakkunniga icke att vid valet mellan en rent statlig båthållning och båthållning genom lotsarna giva företräde åt det senare alternativet. Därmed ville de sakkunniga emellertid icke hava uteslutit möjligheten, att såsom dittills i vissa fall — här åsyftades särskilt de största, dyrbaraste lotsbåtarna — det kunde ställa sig fördelaktigare, att staten direkt anskaffade och underhölle båtar.

Det nuvarande systemet kunde icke sägas vara rationellt. Med de influenta hemvägsersättningarna skulle lotsarna bestrida dels kostnaderna för resor i samband med lotsning, dels ock kostnaderna för tjänstebåtarna. Uppstode därvid underskott, kunde bidrag lämnas till båthållningen ur ett för ändamålet till lotsstyrelsens förfogande ställt anslag. I fråga om resorna förelåge ett variabelt medelsbehov, ty hemresekostnaden följde växlingarna i lotsningsfrekvensen. I fråga om båthållningen vore medelsbehovet mera konstant, ty oavsett lotsningsfrekvensens fluktuationer måste vid en plats finnas samma uppsättning lotsbåtar år efter år, i stort sett; årskostnaderna, särskilt för amortering och underhåll, bleve varje år ungefär desamma. Men båda behoven skulle tillgodoses ur en och samma källa, vilken gäve mer eller mindre alltefter lotsningsfrekvensen. Vid många lotsplatser vore denna källa så litet givande, att det vore otänkbart, att den något år skulle vara tillräcklig för ifrågavarande två behovs tillgodoseende.

Det anförda gäve tydligt vid handen, att medelstilldelningen till båthållningen borde frigöras från sambandet med ersättningen för lotsarnas resor.

Det syntes ligga i sakens natur, att icke lotsningsfrekvensen utan det faktiska båtbehovet vid platsen och kostnaderna för detta behovs tillgodoseende borde vara bestämmande för medelstildelningen till båthållningen.

Utgifterna för lotsbåtarna hänförde sig till anskaffning, underhåll, reparationer och förbättringar samt drift av båtarna. Anskaffningskostnaden vore en engångskostnad; övriga kostnader fördelade sig på den tid båten gjorde tjänst, driftkostnaderna mera jämnt än underhålls- och förbättringskostnader, i det att förekommande större reparationer eller förbättringsarbeten kunde medföra stora växlingar mellan olika år. Också kostnaderna för nyanskaffning bleve ett slags årliga kostnader, då erforderliga medel till utgifterna icke funnes tillgängliga utan lån upptoges att avbetalas under ett större antal år. Så kunde även sägas bliva förhållandet, när med tanke på en i framtiden erforderlig nyanskaffning årliga avsättningar gjordes för den kommande utgiften.

Bidragen till lotsarnas tjänstebåtar borde så bestämmas, att de täckte nämnda slags utgifter i den mån de vore skäliga och för tjänsten erforderliga. Om lotsbåt användes utom tjänsten, borde alltså de därvid förbrukade konsumtionseffekterna icke ersättas, och om lotsarna, vilket inträffat, skaffade en större och dyrbarare båt än nödigt vore, måste merkostnaderna falla dem själva till last.

Tilldelningen kunde ske efter de verkligen havda utgifterna eller ock med hänsyn till de på förhand beräknade utgifterna. Det kunde tänkas, att beträffande vissa slag av utgifter förfores på det förra sättet, beträffande andra åter på det senare.

Om kostnaderna — här bortsåges tillsvidare från driftkostnaderna — skulle ersättas enligt räkningar och alltså avse de verkligen havda kostnaderna, måste detta förutsätta en prövning av utgifternas befogenhet och lämplighet, vare sig prövningen företoges efter det den påkostade reparationen etc. vidtagits eller dessförinnan med hänsyn till behovet av den ifrågasatta åtgärden och gjord kostnadsberäkning med avseende å densamma. En sådan ordning skulle avgjort stå i strid med den förenkling i förvaltningsförfarandet, både för lotspersonalen och kontrollerande myndighet, som åsyftades med båthållning genom lotsarna. Härigenom skulle lotsarna ock, då de icke vore hänvisade till ett på förhand bestämt underhållsbidrag, erhålla en viss möjlighet att på statens bekostnad kunna höja värdet och öka livslängden på sina egna båtar.

Det syntes därför bäst överensstämma med grunden för båthållningens överlämnande till lotsarna att efter en förhandsberäkning av kostnaderna bestämma tilldelningen av båtmedlen och låta lotsarna disponera medlen på sätt de funne med god hushållning förenligt. Det sagda innefattade alltså förord för ett legosystem i viss överensstämmelse med det som tillämpades vid tullverket. Statsmakterna hade så sent som år 1922 efter ingående utredningar funnit ett sådant system böra inom nämnda förvaltningsområde bibehållas.

Legorna borde lämna tillgång till förräntning, förslagsvis efter fem procent, samt amortering av materielens anskaffningsvärde under den beräknade tiden för dess tjänsteduglighet. Beträffande nu befintlig materiel borde man därvid utgå från dess värde vid det nya systemets trädande i tillämpning samt materielens sannolika livslängd från nämnda tidpunkt räknat. I fråga om materiel, som nyanskaffades, borde till utgångspunkt tagas, förutom beräknade livslängden, anskaffningskostnaden i den mån den befunnits skäligen med hänsyn till båtbehovet vid platsen.

Vidare borde legorna innefatta ett med hänsyn till gjord erfarenhet lämpligt årsbelopp för underhåll och reparationer. Härvid vore att beakta, att

lotsarna liksom hittills borde vara skyldiga att utan särskild ersättning verkställa de arbeten å båtarna, som de kunde utföra.

Vid övervägande av spörsmålet, hur ersättning för driftkostnaderna borde tillhandahållas, hade lotsförfattningssakkunniga funnit riktigast, att sådan ersättning i första hand bestämdes att utgå efter räkning. Härigenom komme lotsarna att få alla sina utgifter för detta ändamål ersatta, och på omfattningen av lotsbåts användning vid lotsuppassningen eller eljest i tjänsten skulle icke inverka någon tanke hos legotagare att göra sig besparingar genom inskränkning av driften, varav tjänsten kunde bliva lidande. Den vid tullverkets kustbevakning rådande ordningen med driftkostnadernas ersättande efter räkning syntes just vara vidtagen för upprätthållandet av bevakningens effektivitet. Emellertid uppstode, särskilt vid vissa lotsplatser, en svårighet att avgöra och att kontrollera, i vad mån förbrukningsartiklar av de slag, som här komme i fråga, blivit använda i tjänsten eller för privat ändamål. Åtminstone vid lotsplatser, där denna svårighet särskilt framträdde, kunde det därför komma att visa sig lämpligt att för driftkostnadernas bestridande visst årsanslag tilldelades legotagarna. På grund av det anförda föresloges, att driftkostnaderna som regel skulle ersättas efter räkning, men att lotsstyrelsen skulle äga bestämma ett visst årsbelopp såsom ersättning för dylika kostnader.

Såsom avgift för utförd lotsning utginge för närvarande dels lotspennningar, dels hemväggersättning. Medan lotspenningarnas belopp växlade alltefter det lotsade fartygets storlek (nettodräktighet) och den lotsade vägens längd, vore hemväggersättningen för resor i samband med lotsning i en och samma lotsled, eller beträffande distanslotsning för resor av en och samma längd (i latitudminuter), lika för alla fartyg oberoende av storlek. Detta medförde icke sällan, att ett litet fartyg för en lotsning hade att betala ett större belopp i hemväggersättning än i lotspennningar.

Att hemväggersättningarna uppginge till så höga belopp, som för närvarande vore fallet, berodde till icke ringa del därpå, att dessa ersättningsbelopp vore avsedda att täcka både rese- och båthållningskostnader. Detta sammanförande inom hemväggersättningens ram av bidrag till båthållningen och ersättning för lotsarnas reseutgifter ledde även stundom därtill, att vid lotsningar på samma sträcka men i olika riktningar utginge olika stora hemväggersättningar, beroende på att i ena fallet lotsades av lots från en lotsplats med dyrare båthållning och därför högre hemväggersättning än i andra fallet.

Lotsförfattningskommitterade hade i sitt år 1920 avgivna betänkande i fråga om hemväggersättningen anført, att de ansåge den nuvarande anordningen för uttagande av ersättning för lotsarnas inställelse och hemresekostnader, nämligen såsom en särskild avgift för sig, vara den ändamålsenligaste. I detta sammanhang hade kommitterade anmärkt, att såsom en följd av deras förslag om statsverkets övertagande av båthållningen hemväggersättningen skulle, till förmån särskilt för de mindre fartygen, bliva väsentligt reducerad.

Jämväl såsom en följd av lotsförfattningssakkunnigas förslag till båthållningens ordnande skulle olägenheterna med hemväggersättningen, därest den fortfarande utginge såsom en särskild avgift från fartyget, bliva mildrade. Emellertid syntes det böra undersökas, om icke dessa olägenheter skulle kunna helt undanröjas.

Vid övervägandet av föreliggande spörsmål hade lotsförfattningssakkunniga funnit, att bestämt företräde borde givas åt den anordningen, att *av fartygen* upptoges i samband med lotsning blott en enda avgift, lotspen-

ningar, och att det sätt, varpå lotsarna ersattes för sina reseutgifter, bleve en *lotsverkets inre angelägenhet*. Härigenom skulle ernås följande fördelar.

Förut omförmälda oegentlighet beträffande mindre fartygs avgiftsbelastning skulle helt upphöra. Först därigenom skulle den av de sakkunniga förordade, till ökad lotsningsfrekvens syftande nedsättningen av lotspenningarna få egentlig betydelse för mindre fartyg.

Den omständigheten, huruvida lotsen för inställelse eller hemresa kunde nyttja tjänstebåt — i vilket fall resekostnadsersättning ej borde utgå till lotsen — eller nödgades anlita annat färdmedel, skulle vara utan inverkan på lotsningskostnaden för fartyget.

Ej heller skulle storleken av den totala ersättningen för en lotsning vara beroende av dyrheten hos de färdmedel, andra än tjänstebåt, vilka lotsen hade att anlita för sina resor. För två likvärdiga lotsningar (lika stora fartyg, lotsleder av lika längd och svårighetsgrad) skulle alltså utgå enahanda ersättning, oavsett om den lots, som lotsat i ena fallet, kunde resa hem med järnväg för 2 kronor, medan den andre lotsen måste taga bil för 15 kronor. Dylika ojämnheter beträffande samfärdsmedel borde rimligen icke inverka på vad de särskilda fartygen hade att betala för anlåtande av statens lotsinrättning.

Vid fall av returlotsning hade lotsen icke några hemresekostnader och borde även vid bibehållande av nuvarande hemväggersättningssystem ej uppbära ersättning därför (så ock lotsförfattningskommitterade); den tillfälligheten, att en lotsning vore returlotsning, skulle alltså göra densamma billigare för fartyget än annan lotsning. Med det nu förordade systemet skulle lotsningsersättningen i båda fallen bliva densamma. Returlotsningar vore i och för sig önskvärda såsom medförande bättre utnyttjande av personalen; här tillkomme ytterligare den fördelen av returlotsningar, att staten därigenom gjorde besparingar av reseersättningsbelopp.

Om reseersättningsfrågan gjordes till en lotsverkets inre angelägenhet, kunde vid inträffande förändringar i samfärdsmedlen, exempelvis upprättandet eller nedläggandet av omnibuslinjer, reseersättningarna till sin storlek anpassas därefter utan att, såsom nu vore fallet, sjöfartens avgifter rönte inverkan.

Vad härefter anginge sättet för bestämmandet av lotsarnas ifrågavarande ersättningar för resor jämte kost och logi hade de sakkunniga kommit till den uppfattningen, att man borde principiellt övergiva det nuvarande systemet, som innebure, att hemväggersättningen utginge vid lotsning i lotsled med visst på förhand bestämt belopp och vid distanslotsning med visst belopp per längdenhet av resan.

Det förhållandet, att olika regler sålunda gällde för de nämnda slagen av lotsningar, vilka ju icke företedde några principiella skiljaktigheter, hade visat sig i tillämpningen leda till stora ojämnheter. Det kunde sålunda inträffa, att av två lotsar, som hade att hemresa samma väg, den ene, som verkställt en distanslotsning, erhöle dubbelt så stor hemväggersättning som den andre, vilken utfört en lotsledslotsning. Något sätt att vid bibehållande av två olika system för ersättningens bestämmande undgå dylika ojämnheter syntes de sakkunniga icke kunna utfinnas.

Principen med fixa ersättningsbelopp syntes även i och för sig behäftad med olägenheter. Först och främst mötte det på många håll avsevärda svårigheter att bestämma genomsnittskostnaden för hemresan från (resp. inställelsen till) lotsning i viss lotsled. Exempelvis kunde Sandhamnslotsarna sommartiden hemresa från Stockholm med de dagliga turbåtarna till Sandhamn för några kronor, medan de om vintern hade dylik båtlägenhet

blott två gånger i veckan; ofta reste de då med bil till Fagerdala på Värmdön och hämtades där med motorbåt. Motsvarande gällde för Stockholmslotsarna. Landsortslotsarnas hemresor företedde än större oregelbundenheter. Efter en lotsning till Dalarö kunde de ibland komma tillbaka hem med ett utgående fartyg. Varom icke toges vanligen buss till Handen, därifrån tåg till Nynäshamn och sedan motorbåt ut till Landsort; under dylika förhållanden toge resorna givetvis olika lång tid beroende på hur buss- och tågtider passade in, vidare bleve motorbåtskostnaden för den enskilde lotsen olika, beroende på om han reste ensam eller icke. — Till det anförda komme ytterligare en omständighet. Även förutsatt att man lyckades till beloppen riktigt bestämma ersättningarna för alla ifrågakommande lotsleder, till antalet ett par tusen, skulle med den nutida snabba utvecklingen av samfärdsmedlen dessa ersättningsbelopp åtminstone i många fall snart bliva föråldrade. Om det befunes, att reseersättningsbeloppen ej räckte till, bleve det väl nödvändigt att för framtiden företaga höjning, men den brist, som redan uppstått, skulle lotsarna näppeligen kunna påräkna att få ersatt. — Därest ersättningarna ej uppdelades i dels resekostnads-, dels traktamentersättning, skulle bristande överensstämmelse mellan kostnad och ersättning uppstå beträffande sådana lotsleder, där hemresan ibland företoges med medförd tjänstebåt, ibland med annat färdmedel.

Den nuvarande regeln för hemvägsersättnings utgående vid distanslotsning hade uppenbarligen i sikte hemresa sjöledes, enkannerligen med tjänstebåt. Den hade också i allmänhet visat sig giva otillfredsställande resultat vid resor med annat färdmedel.

För de sakkunniga stode det sålunda klart, att frågan om reseersättningen till lotsarna måste enhetligt regleras. Såsom den närmast till hands liggande lösningen erbjöde sig härvid en anordning med rese- och traktamentersättning i huvudsaklig överensstämmelse med de regler, som gällde för andra statstjänstemän. Det förefölle, som om med ett sådant system skulle på ett tillfredsställande sätt lösas de svårigheter, som här förut utvecklats. På grund av de säregna förhållandena vid lotsarnas tjänstgöring kunde uppenbarligen det allmänna resereglementet icke oförändrat tillämpas, utan särskilda regler måste givas, varvid vore av vikt att tillse, att dessa regler bleve enkla och överskådliga och ledde till så litet räkningsskrivande och kontrollåtgärder som möjligt. Med hänsyn till mängden av erforderliga avvikelser från det allmänna resereglementet ansåge de sakkunniga det i överskådlighetens intresse lämpligast, att bestämmelserna rörande lotsarnas resor i samband med lotsning och därmed likställd förrättning sammanfördes i en särskild författning, och att det således icke utfärdades en författning, innehållande blott nämnda avvikelser jämte hänvisning i övrigt till allmänna resereglementet.

Ehuru i princip skulle tillämpas regeln, att lotsarna skulle ersättas för sina reseutgifter enligt företedda reseräkningar, kunde det visa sig lämpligt, att i framtiden för särskilda fall infördes en anordning med fixa ersättningsbelopp. Det kunde nämligen visa sig, att kostnaderna för resor i samband med lotsning i viss lotsled åtminstone sommartiden företedde obetydliga skillnader. Särskilt i fråga om led med hög lotsningsfrekvens kunde då för ersättningen fastställas ett normalbelopp, som finge utgå utan att för varje resa de verkliga kostnaderna behövde uppgivas i reseräkning, till bekvämlighet för såväl lotsarna som de kontrollerande myndigheterna.

Lotsförfattningssakkunniga hava alltså förordat båthållningens vid lotsverket ordnande genom införandet i enlighet med närmare angivna grun-

der av ett legosystem. Frågan om ersättning för lotsarnas resekostnader skulle göras till en lotsverkets inre angelägenhet, och dessa kostnader skulle således i första hand ersättas av statsverket. Vid lotsning skulle hemväggersättning från fartygen alltså ej längre utgå. Den ökade kostnad, som härigenom skulle åsamkas statsverket, skulle enligt lotsförfattningssakkunniga kompenseras så tillvida, som de sakkunniga vid de beräkningar av kostnaderna för lotsinrättningen, vilka skulle ligga till grund för fastslående av det belopp, som skulle ersättas genom avgifter från sjöfarten, inräknat ett belopp, ungefärligen svarande mot den genomsnittliga summan av årligen utgående hemväggersättningar.

Lotsförfattningssakkunniga hava avgivit förslag till dels kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser, dels ock reglemente angående resekostnads- och traktamentsersättning till statens lotspersonal vid resor i samband med lotsning och därmed likställd förrättning.

Statens organisationsnämnd har i sitt betänkande rörande lotsverket i här förevarande avseende anfört följande:

Nämnden hade för sin del ej funnit anledning att förorda vare sig statlig båthållning såsom allmän regel eller lotsförfattningssakkunnigas förslag om hemväggersättningens utbytande mot andra former av ersättning till lotsarna för deras utgifter för båthållning och resor.

Nämnden ville i stora drag angiva de huvudsynpunkter, som varit avgörande för nämndens ståndpunkt i dessa frågor.

Under den senast förflutna tioårsperioden hade hemväggersättningarna utgjort i medeltal omkring 400,000 kronor för år räknat. Statsverkets kostnader för båthållning, fränsett anskaffningskostnaderna för sådana båtar — hittills ett fåtal — vilka tillhandahölles av kronan, syntes uppgå till omkring 50,000 kronor om året. Några kostnader därutöver för lotsarnas resor belastade icke statsverket. Beträffande storleken av kostnaderna för båthållningen vid lotsplatserna, sådan lotsförfattningssakkunniga tänkt sig densamma reglerad, samt för lotsarnas resor enligt de därutinnan av de sakkunniga föreslagna bestämmelserna, hade de sakkunniga anfört, att bestämda hållpunkter syntes saknas för att antaga några större avvikelser från de belopp, som förut utgått för dessa ändamål. I anslutning därtill syntes alltså, därest lotsförfattningssakkunnigas förevarande förslag genomfördes, statens årliga kostnader för lotsarnas båthållning och resor kunna beräknas komma att uppgå till omkring 400,000 kronor mer än de med nu gällande ordning av statsmedel bestridda årliga båthållningskostnaderna, förekommande anskaffningskostnader däri ej inräknade. Någon jämkning nedåt av nämnda summa syntes dock enligt nämndens mening vara att antaga, enär hemväggersättningarna vid vissa lotsplatser uppginge till högre belopp än som erfordrades för bestridandet av kostnaderna för båthållning och resor därstädes. Även om lotsförfattningssakkunnigas förslag förverkligades endast partiellt så tillvida, att kostnaderna för båthållningen övertoges av statsverket, men de egentliga reseutgifterna fortfarande bestredes genom hemväggersättningar från fartygen, skulle statsverkets merutgifter ändock bliva avsevärda. Statsverkets högre utgifter för båthållning och resor skulle enligt de sakkunniga icke kompenseras genom lotspenningarna och det av de sakkunniga föreslagna, lotsinrättningen tillkommande tillägget till den nuvarande fyr- och båkavgiften. Vidare skulle lotsförfattningssakkunnigas förslag rörande bestridandet av utgifterna för båthållningen och lotsarnas

resor medföra ökade förvaltningskostnader. Jämväl kronans övertagande av all lotsarnas båthållning, till vilken sjöfarten då alltså ej vidare skulle behöva bidraga i form av hemvägsersättning, skulle hava till följd avsevärt högre båthållningskostnader för statsverket än nu ävensom stegrade förvaltningskostnader. Därtill komme i detta fall dryga anskaffningskostnader för båtmaterielen. Det nuvarande båthållningssystemet syntes alltså vara för statsverket avsevärt mindre kostsamt än någon annan i förevarande hänseende ifrågasatt ordning.

Ur lotspersonalens synpunkt sett syntes någon förändring beträffande det för närvarande tillämpade båthållningssystemet icke kunna anses påkallad i vidare mån, än att personalen syntes böra beredas viss hjälp till kapitalanskaffning. Detta kunde ske genom inrättande av en statlig lånefond för ändamålet. Därest en sådan fond upprättades, och då personalen av medel från anslagsposten till bidrag till lotsbåtar — vilken post beräknades förslagsvis, ehuru densamma icke utan Kungl. Maj:ts medgivande finge överskridas — erhöile full ersättning för sina löpande båthållningskostnader, i den mån hemvägsersättningarna icke försloge därtill, syntes personalens intressen få anses vederbörligen tillgodosedda.

I sitt den 8 mars 1935 avgivna utlåtande över sjöfartsavgiftssakkunnigas av 1924 och 1928 års lotsförfattningssakkunnigas betänkanden, i vad angår vissa principfrågor, har *kommerskollegium* i fråga om lotspersonalens båthållning och resor anfört följande:

Kollegium hade funnit den utredning och de skäl, som av lotsförfattningssakkunniga förebragts till stöd för de ifrågavarande reformförslagen, bärande, varför collegium tillstyrkte realiserandet av desamma. Organisationsnämnden hade uttalat vissa betänkligheter däremot, grundande sig bland annat på farhågor rörande stegrade förvaltningskostnader. Då dessa farhågor syntes vara avsevärt överdrivna — såvitt anginge befattningen med lotsarnas reseräkningar särskilt med hänsyn till den av lotsförfattningssakkunniga förutsedda möjligheten att i framtiden för särskilda fall införa en anordning med fixa ersättningsbelopp — syntes de icke böra tillmätas avgörande betydelse och detta så mycket mindre för övrigt som den ökning i administrationskostnad, som kunde komma att föranledas av den föreslagna reformens genomförande, icke syntes kunna bliva större än att den komme att te sig mycket blygsam i förhållande till de fördelar, som med reformen kunde vinnas.

I utlåtande den 7 februari 1936 över lotsförfattningssakkunnigas betänkande har *lotsstyrelsen* anfört:

Lotsförfattningssakkunnigas förslag om hemvägsersättningens utbytande mot andra former av ersättning till lotsarna för deras utgifter för båthållning och resor måste, såsom organisationsnämnden framhållit, antagligen medföra ökade kostnader för statsverket. Betraktade ur ren kostnadssynpunkt syntes förslagen sålunda vara ägnade att ingiva vissa betänkligheter. Det ökade arbete, varom organisationsnämnden uttalat sig, syntes huvudsakligen komma att hänföra sig till arbete, som sammanhängde med bestridandet av lotsarnas resekostnader. Vad nu först beträffade de ökade kostnaderna syntes dessa få ses i förhållande till de fördelar, förslaget i vissa avseenden vore ägnat att medföra. Båda förslagen skulle, med bortfallandet av hemvägsersättningen, som nu utginge med lika belopp för alla fartyg, medföra en avgiftslindring för de mindre fartygen. Här före-

låge emellertid en avvägningsfråga, som det i första hand icke ankomme på lotsstyrelsen att bedöma. Vad åter beträffade den av organisationsnämnden befarade arbetsökningen, syntes denna vara beroende av, på vilket sätt förslaget rörande lotsarnas resor utformades i sina detaljer. Beträffande detta förslag hade vissa lotskapten framfört farhågor om betydande olägenheter. Efter öfvervägande av det utredningsmaterial, som nu förelåge, ville styrelsen icke motsätta sig, att de föreliggande förslagen lades till grund för en nyordning på området under förutsättning, att arbetet med granskning av reseräkningar och redovisning av hithörande utgifter icke lades å distriktsexpeditionerna utan — efter förberedande granskning av förmännen vid platserna — på lotsstyrelsen, att, allt efter vunnen erfarenhet beträffande den regelmässiga storleken av dessa kostnader ävensom inträdande förändringar i kommunikationsmöjligheterna, exempelvis genom tillkomsten av nya busslinjer, möjligheten att i allt större utsträckning övergå till fasta ersättningsbelopp tillvaratogs — jämväl för det fall att traktamentsersättningen befundes variera, då samma möjlighet borde förefinnas beträffande själva resekostnaderna — samt att för reseutgifternas bestridande den som så önskade erhöles förskott, som ställdes antingen till varje förmans förfogande eller ock tillerkändes envar befattningshavare, vilka förskott borde få beräknas med hänsyn till resornas omfattning och för en redovisningsperiod om en månad. Med sistnämnda anordning kunde ett flertal resor sammanföras på en räkning per man och månad.

Lotsverkssakkunnigas förslag.

Lotsverkssakkunniga hava uttalat, att även de sakkunniga vid granskningen av den ordning, som tillämpades för lotsarnas båthållning och resor, funnit, att det nuvarande systemet ingalunda vore rationellt. Systemet hade till följd, bland annat, att vissa platser erhöles överskott på inflytande hemväggersättningsbelopp, under det att statsverket till andra platser finge lämna bidrag till icke oansenliga belopp. Det vore nämligen icke görligt att så fixera hemväggersättningsbeloppen år ifrån år, att de smidigt kunde följa utgiftsbehovet. Sådana omständigheter exempelvis som ojämnhet i lotsningsfrekvensen vid en plats från det ena året till det andra, varierande behov av underhåll och reparationer av båtar samt nya och billigare kommunikationsmöjligheter gjorde detta tydligt. Av vad sålunda anförts syntes framgå, att ett system med hemväggersättningar och bidrag för resor och båthållning alltid måste resultera i överskott å hemväggersättningar vid vissa lotsplatser samt bidrag av statsmedel till andra.

Lotsverkssakkunniga erinra, att, enligt vad statens organisationsnämnd anför, statens kostnader för lotsarnas båthållning och resor skulle, därest lotsförfattningssakkunnigas förslag genomfördes, komma att uppgå till omkring 400,000 kronor mer än de med nu gällande ordning av statsmedel bestridda årliga kostnaderna. Även om lotsförfattningssakkunnigas förslag förverkligades partiellt såtillvida, att kostnaderna för båthållningen övertoges av statsverket men de egentliga reseutgifterna fortfarande bestredes genom hemväggersättningar från fartygen, skulle enligt nämndens mening statsverkets merutgifter ändock bliva avsevärda. I anledning härav ville lotsverkssakkunniga erinra därom, att hemväggersättningarna under de senare åren ej uppgått till

högre belopp än omkring 300,000 kronor om året, ävensom att lotsverkssakkunnigas tidigare framlagda förslag rörande lotsavgiftssystemet och lotspersonalens andel i lotspenningarna så avpassats, att kostnaderna för lotspersonalens resor och båthållningen beräknats bli genom lotspenningarna uttagna av sjöfarten.

Under åberopande av vad lotsverkssakkunniga sålunda anfört samt med stöd av avgivna yttranden i frågan, hava lotsverkssakkunniga tillstyrkt en nyordning på området i huvudsaklig överensstämmelse med de av lotsförfattningssakkunniga utarbetade förslagen.

De sakkunniga fortsätta sedermera sålunda:

Från lotsbefälshåll hade gjorts gällande, att granskningen av reseräkningar och vad därmed ägde samband skulle innebära ett så stort merarbete och en sådan omgång, att fördelarna med den föreslagna ordningen icke uppvägade nackdelarna av densamma. Jämväl statens organisationsnämnd hade givit uttryck för farhågor om stegrade förvaltningskostnader vid genomförande av lotsförfattningssakkunnigas förslag.

Lotsverkssakkunniga kunde icke dela dessa synpunkter. Till en början vore att märka, att vid lotsfrihetsgränsens höjande till 100 ton, vilket de sakkunniga hade för avsikt att föreslå, samt vid indragning av en del lotsplatser ett icke ringa antal lotsningar komme att bortfalla, varigenom granskningsarbetet med lotssedlarna i motsvarande mån minskades. Vidare komme hemväggersättningens upphörande att medföra, att för varje lotsning på lotssedlarna uppfördes allenast ett belopp, lotspenningarna, som skulle granskas, i stället för som nu två belopp, lotspenningarna och hemväggersättningarna, av vilka de senare med sina varierande procentuella tillägg och — då de förekomme vid distanslotsningar — av resans längd beroende storlek måste medföra för granskaren icke ringa tidsutdräkt. Slutligen befriades lotsbefälet från granskning av de anteckningsböcker rörande resekostnaderna, som nu fördes av lotsarna, ävensom räkningarna för reparation och underhåll av lotsarnas båtar.

Av nämnda anteckningsböcker och andra handlingar angående lotsarnas resor under år 1934 hade lotsverkssakkunniga inhämtat, att av under året verkligen utförda 41,176 lotsningar 22,140 varit förenade med resa, under vilken förekommit begagnande av annat transportmedel än tjänstebåt. Av dessa resor syntes redan vid ett flyktigt betraktande resor, som företogs av personalen vid Hudiksvalls, Gävle, Stockholms, Sandhamns, Dalarö, Oxelösunds, Norrköpings, Vinga och Göteborgs lotsplatser, tillhoppa något mer än 11,000 resor, vara av sådan natur, att lotsstyrelsen omedelbart eller i varje fall rätt snart skulle för dessa lotsplatser kunna fixera reseersättningarna. På grund av vad sålunda anförts syntes det lotsverkssakkunniga sannolikt, att, därest arbetet med granskning av reseräkningarna skulle åläggas distriktsexpeditionerna, någon ökning av arbetsbördan därstädes på det hela taget icke komme att inträda.

Emellertid hade lotsstyrelsen i sitt den 7 februari 1936 avgivna utlåtande över 1928 års lotsförfattningssakkunnigas betänkande anfört, att styrelsen icke velat motsätta sig, att förslaget rörande reseersättning till lotspersonalen lades till grund för en nyordning på området under förutsättning, bland annat, att arbetet med granskning av reseräkningar och redovisning av hithörande utgifter icke lades å distriktsexpeditionerna utan — efter förberedande granskning av förmännen vid platserna — på lotsstyrelsen. Lotsstyrelsens utlåtande syntes få anses innebära, att styrelsen funnit sig kunna utan ökning av arbetskrafterna påtaga sig ifrågavarande granskningsarbete.

Med hänsyn till vad lotsstyrelsen anfört, hyste lotsverkssakkunniga ingen tvekan om att tillstyrka lotsförfattningssakkunnigas förslag med den av styrelsen förordade ändringen beträffande sättet för granskningen av reseräkningarna. Därest denna granskning ordnades på nu angivet sätt, komme en minskning i arbetsbördan att inträda för distriktsexpeditionerna, till vilket förhållande hänsyn borde tagas vid ett framtida bedömande av frågan om distriktsorganisationen.

Lotsverkssakkunniga hava på grundval av lotsförfattningssakkunnigas förslag i ämnena utarbetat förslag till dels kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser, dels ock reglemente angående resekostnads- och traktementsersättning till lotspersonal vid resor i samband med lotsning m. m. (resereglemente för lotsar). Lotsverkssakkunnigas ifrågavarande förslag torde få såsom *bilagor 8 och 9* fogas till statsrådsprotokollet.

Vad beträffar *förslaget till kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser* hava däri sammanförts huvudgrunderna för lotspersonalens båthållning, medan det ansetts böra överlätas åt lotsstyrelsen att utfärda tillämpningsföreskrifter i detta hänseende antingen med allmän giltighet eller ock avsedda för särskilda fall. Utöver vad enligt det föregående av lotsförfattningssakkunniga yttrats om de regler, som böra gälla för båthållningen, må till ifrågavarande kungörelseförslag här anmärkas följande.

Lotsverkssakkunniga hava erinrat om att i enlighet med proposition till 1934 års riksdag (nr 171) Kungl. Maj:t den 30 juni 1934 utfärdat kungörelse (nr 397) med vissa bestämmelser angående fortskaffningsmateriel, som för tjänstebruk hålles av tulltjänsteman, m. m. Bestämmelserna på området, hava lotsverkssakkunniga vidare framhållit, sammanföle i väsentliga delar med lotsförfattningssakkunnigas förslag till kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser. Emellertid hade därutöver beträffande tullverket meddelats vissa föreskrifter, vilka syntes böra inflyta jämväl bland bestämmelserna angående tjänstebåtarna vid lotsplatserna. Lotsverkssakkunniga hade även övervägt, om icke lotsförfattningssakkunnigas kungörelseförslag kunde överarbetas till närmare överensstämmelse med den för tullverket gällande kungörelsen i ämnet, men de sakkunniga hade avstått från denna tanke, väsentligen på grund av det förhållandet, att vid lotsverket särskilda regler måste givas för de i stor omfattning förekommande, personal gemensamt tillhörande tjänstebåtarna, ett förhållande vartill motsvarighet saknades i tullverket.

Beträffande de särskilda bestämmelserna i det förevarande förslaget må anföras:

1 § första stycket motsvarar 39 § första stycket instruktionen för lotsverket den 24 november 1923 (nr 404), med det förtydligandet, att det angivits tillkomma lotsstyrelsen att träffa avgörande om erforderlig och lämplig båtmateriel.

I andra stycket har fastslagits skyldighet för lotsarna att — mot ersättning — hålla båtar, i den mån ej statsbåtar skola finnas. — Även s. k. prickbåtar hava avsetts skola omfattas av kungörelsen.

2 § motsvarar 39 § andra stycket i instruktionen för lotsverket.

I 3 § har utsagts, att kostnaderna för underhåll m. m. av kronans lotsbåtar ersättas av statsmedel enligt av lotsstyrelsen därom utfärdade närmare bestämmelser. Ytterligare några föreskrifter rörande dylika båtar hava intagits i paragrafen.

4 § behandlar legobåtarna. I 1 mom. hava angivits de, som skola vara båthållningsskyldiga, och alltså berättigade till lega. Därvid har med ordinarie befattningshavare likställts sådan befattningshavare, som stadigvarande uppehåller tjänst. Enligt motiven avses härmed fall, då befattning uppehålls på förordnande i avbidan på beslut om definitivt återbesättande.

I 2 och 3 mom. hava givits allmänna föreskrifter om legornas bestämmande samt om ersättning för driftkostnaderna. Reglerna ansluta sig till vad lotsförfattningssakkunniga i dessa hänseenden föreslagit.

I 4 mom. första stycket har föreskrivits, huru det skall förfaras med legorna vid platser, där båthållningen bör vara en gemensam angelägenhet. I sådant hänseende har föreslagits, att legorna för de vid platsen erforderliga båtarna skulle fördelas efter huvudtalet å de båthållningsskyldiga, som sedan skulle hava att med dessa medel lämna tillskott till båtutgifterna. Anordningen överensstämmer med vad som nu sker i avseende å hemvägsersättningarna, sedan de direkta reseutgifterna betalats.

I 4 mom. andra stycket har reglerats fall, när de båthållningsskyldiga för de legor, som anslagits för platsen, jämte bidrag av egna medel önska hålla större antal tjänstebåtar än tjänsten kräver. Lotsstyrelsen skulle äga lämna medgivande härtill, när det med hänsyn till förhållandena vid lotsplatsen befunnes lämpligt.

5 § reglerar legotagarens ställning vid ledighet.

I 6 § första stycket har förmannen vid lotsplats ålagts att hava tillsyn å tjänstebåtarna, såväl de gemensamma som andra. I de följande styckena hava i anslutning till rådande förhållanden upptagits bestämmelser om båt-föreståndare, om beslut i förvaltningsfrågor m. m.

7 § reglerar inlösen av andel i gemensam båt. Det har föreslagits, att vid avgång ur tjänst av lots, som är delägare i gemensam båt, succession i båtdel skulle äga rum. På enahanda sätt förfares nu. Det har även förutsatts, att, på sätt hittills varit fallet, lösesumman i första hand bestämmes genom överenskommelse. Vid fall av meningsskiljaktighet har föreskrift lämnats om frågans hänskjutande till skiljemän.

8 § avser lotskaptenens befattning med båtmaterielen och motsvarar en i 37 § instruktionen för lotsverket förekommande bestämmelse i samma ämne.

9 § upptager de regler, som befunnits böra uppställas för reglering av skador å eller förlust av tjänstebåt. Rörande ifrågavarande spörsmål hänvisas till vad därom närmare anförts å sid. 196—199 i lotsförfattningssakkunnigas betänkande med förslag till lotsförordning m. m. (Statens off. utredn. 1930: 7). Lotsverkssakkunnigas förslag till denna paragraf överensstämmer med lotsförfattningssakkunnigas förslag till 10 §, dock med vissa jämkningar i 1 mom. i anslutning till 4 § kungörelsen den 30 juni 1934 med vissa bestämmelser an-

gående fortskaffningsmateriel, som för tjänstebruk hålles av tulltjänsteman, m. m.

Bestämmelserna i 10 § äro hämtade från 5 § i nyssnämnda kungörelse.

I 11 § hava meddelats utmätnings- och avyttringsförbud, vartill motsvarighet finnes i 6 § omförmälda kungörelse.

I en *övergångsbestämmelse* har reglerats frågan om överflyttning av äldre båtlån till den båtlånefond, vilkens inrättande lotsverkssakkunniga förordat. Till frågan om inrättande av en sådan fond och därmed sammanhängande spörsmål återkommer jag senare.

Ur yttrandena över lotsverkssakkunnigas betänkande i förevarande delar inhämtas följande.

De föreslagna bestämmelserna om lotspersonalens rätt till ersättning för resor hava icke givit *statskontoret* anledning till annan erinran, än att ämbetsverket ansett sig böra ifrågasätta viss jämkning beträffande beräkningen av traktamentsersättning.

Vad angår frågan om lotsarnas båthållning har *kommerskollegium* under hänvisning till det uttalande i ämnet av kollegium, som här tidigare återgivits, förklarat sig kunna tillstyrka lotsverkssakkunnigas förslag i denna del.

Lotsförbundet har förklarat, att det synts förbundet, som om lotsverks-sakkunniga med sina förslag på ett utmärkt sätt lyckats lösa hithörande frågor. Förbundet har endast gjort en del erinringar i detaljspörsmål.

Lotsstyrelsen har tillstyrkt en nyordning i överensstämmelse med de av lotsverkssakkunniga angivna grunderna. Mot förslaget till kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser har styrelsen — under förmälan att styrelsen icke haft tillfälle att i detalj granska detsamma — förklarat sig icke hava något att erinra i princip. Beträffande förslaget till resereglemente för lotsar har styrelsen endast i ett avseende föreslagit en mindre ändring.

*Departements-
chefen.*

Den avgift, som sjöfarten vid lotsning har att erlagga i form av hemvägs-ersättning, är avsedd att tillgodose två ändamål. Med densamma skola sålunda bestridas kostnaderna för dels lotsarnas båthållning dels ock deras resor i samband med lotsning.

Såsom av utredningen i ärendet framgår har berörda ordning befunnits mindre rationell och ägnad att medföra ej oväsentliga olägenheter. Detta sammanhänger med den olika karaktären hos de båda slagen av kostnader, varom fråga är. Resekostnadernas storlek varierar helt i anslutning till lotsningsfrekvensen. Båthållningskostnaderna däremot äro ej på långt när i sådan grad beroende av lotsningens omfattning, i det att utgifterna för förräntning och amortering ej alls och utgifterna för underhåll i endast tämligen liten utsträckning sjunka eller stiga med lotsningsfrekvensen. En följd av dessa förhållanden har blivit, att medan på vissa håll hemvägsersättnin-

gen — som följer växlingarna i lotsningsfrekvensen — är otillräcklig för bestridandet av båthållningskostnaderna, varför felande belopp måst fyllas med statsmedel, nämnda avgift på andra håll visar överskott, som får behållas av lotspersonalen. Att undvika dylika ojämnheter synes med det nuvarande systemet svårigen låta sig göra.

Särskilt med hänsyn till det sålunda anförda vill jag ansluta mig till den meningen, att medelstildelningen till båthållningen lämpligen bör frigöras från sambandet med ersättningen för lotsarnas resor. Icke lotsningsfrekvensen utan det faktiska behovet lär böra vara i princip avgörande för medelstildelningen till båthållningen.

I likhet med lotsförfattningssakkunniga med flera och på i huvudsak av samma sakkunniga anförda skäl är jag av den uppfattningen, att båthållning genom lotsarna är att, såsom hittills, även i fortsättningen tillsvidare föredraga framför en rent statlig båthållning. Härvid avser jag naturligen ingen ändring i det hittillsvarande förhållandet, att i vissa fall båtar av större och dyrbarare typer hållas av statsverket. Avgörande härutinnan torde jämväl framdeles få träffas från fall till fall.

Vad angår utformningen av den framtida ordningen för utgivande av ersättning till lotsarna för deras båthållning hava lotsförfattningssakkunniga föreslagit införande av ett legosystem. Detta innebär, att ersättningen för båthållningen skall bestridas i sin helhet från statsverket efter en förhandsberäkning av kostnaderna. Mot ett system med medelstildelning i efterskott för de verkligen havda utgifterna har därvid anförts särskilt, att en sådan ordning skulle, med hänsyn till erforderliga prövningar av utgifternas befogenhet och lämplighet, avgjort stå i strid med den förenkling i förvaltningsförfarandet, både för lotspersonalen och kontrollerande myndighet, som åsyftades med båthållning genom lotsarna. Denna synpunkt synes mig äga fog. Jag anser mig därför böra giva min anslutning till det förordade legosystemet, som för övrigt står i nära överensstämmelse med det sedan länge vid tullverket tillämpade. Emellertid finner jag mig böra framhålla angelägenheten av att vid legornas bestämmande omsorg nedlägges därå, att desamma komma att i möjligaste mån motsvara de utgifter, som äro avsedda att därmed bestridas.

Vad dessa utgifter beträffar har föreslagits, att lega skall så bestämmas, att den täcker amortering och förräntning av båtens anskaffningsvärde under den beräknade tiden för båtens tjänstduglighet ävensom lämnar tillgång till nödiga utgifter för underhåll och reparationer. Det synes mig riktigt, att genom legorna nu berörda utgiftsändamål bliva vederbörligen tillgodosedda.

Vidare har föreslagits, att utöver legan skall utgå ersättning för de utgifter, legotagare visar sig hava haft för båtens drift i tjänsten. Driftskostnaderna skulle alltså icke inräknas i legan utan som regel ersättas efter räkning. Dock skulle lotsstyrelsen äga bestämma, att denna ersättning i stället skulle utgå med visst belopp för år räknat. På de av lotsförfattningssakkunniga framhållna skälen för meddelande av regler om driftskostnadernas ersättande i enlighet med det nu anförda biträder jag ifrågavarande förslag. Jämväl vid tullverkets kustbevakning råder en ordning med förevarande kostnaders ersättande efter räkning.

Beträffande ordningen för ersättande av lotsarnas kostnader för resor i samband med lotsning synes det mig, att goda skäl blivit anförda för det av lotsförfattningssakkunniga därutinnan framlagda förslaget. Enligt detta skulle av fartygen i samband med lotsning upptagas endast en avgift, nämligen lotspenningar. Sättet för ersättande av lotsarnas reseutgifter skulle bliva en lotsverkets inre angelägenhet, därvid förordats en anordning med rese- och traktamentsersättning i huvudsaklig överensstämmelse med de regler, som gälla för statstjänstemän i allmänhet. Då det förefaller, som om genom detta system vissa påtalade olägenheter med den nuvarande hemvägsersättningen skulle kunna helt undanröjas och åtskilliga fördelar ernås, tillstyrker jag, att detsamma bringas i tillämpning. Mot vad i ärendet anförts därom, att emellertid i vissa fall fasta ersättningsbelopp borde utgå, synes mig intet väsentligt vara att erinra.

Såsom skäl mot lotsförfattningssakkunnigas förslag om hemvägsersättningens utbytande mot andra former av ersättning till lotsarna för deras utgifter för båthållning och resor har statens organisationsnämnd framhållit särskilt, att därigenom skulle för statsverket uppstå avsevärt ökade kostnader. Häremot vill jag, i likhet med lotsverkssakkunniga, erinra därom, att sistnämnda sakkunnigas — av mig tillstyrkta — förslag rörande lotsavgiftssystemet och lotspersonalens andel i lotspenningarna så avpassats, att kostnaderna för lotspersonalens resor och båthållning beräknats bliva, genom hemvägsersättningens inläggande i lotspenningarna, ersatta statsverket av sjöfarten.

Med anledning av uttryckta farhågor för uppkommande merarbete vid genomförande av här ifrågavarande förslag må hänvisas till vad lotsverkssakkunniga beträffande detta spörsmål anför.

Lotsverkssakkunnigas förslag till kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser avser att till en av Kungl. Maj:t utfärdad författning sammanföra de väsentliga stadganden, som böra reglera förhållandet mellan statsverket och de enskilda befattningshavarna i fråga om båthållningen vid lotsplatserna. Beträffande lotsverkssakkunnigas förslag till resereglemente för lotsar må framhållas, att säreget för lotsarnas resor i samband med lotsning är, att resorna i regel äro korta samt att det är fråga blott om förflyttning, ej därjämte förrättning, under den tid, för vilken rese- och traktamentsersättning skall utgå. Särskilt dessa omständigheter hava befunnits möjliggöra åtskilliga förenklingar i resereglementet för lotsarna i förhållande till det allmänna resereglementet. Mot innehållet i de båda författningsförslagen, i den mån jag ej redan förut givit uttryck för min mening därutinnan, synes mig i huvudsak ej vara något att erinra. Till de fåtaliga, i vissa detaljfrågor framställda erinringarna mot föreskrifterna lär ett närmare ställningstagande icke vara erforderligt, förrän i samband med författningarnas utfärdande. Vad angår båthållningen förordar jag, att riksdagens bemyndigande utverkas för Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med det av lotsverkssakkunniga framlagda förslaget till kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser utfärda bestämmelser i ämnet.

Omkostnadsstat.

Redogörelse för lotsverkets nuvarande omkostnadsstat har av mig förut lämnats.

Beträffande denna stat må till en början nämnas, att lotsstyrelsen i skriftelse den 31 augusti 1936 angående anslag till lotsverket för budgetåret 1937/1938 föreslagit höjning dels av anslagsposten till expenser, som för närvarande är upptagen till 70,000 kronor, med 5,000 kronor till 75,000 kronor, dels ock av anslagsposten till diverse och extra utgifter, nu 21,000 kronor, med likaledes 5,000 kronor till 26,000 kronor.

Till stöd härför har *lotsstyrelsen* anfört följande:

Av den i gällande omkostnadsstat upptagna anslagsposten å 70,000 kronor till expenser finge, enligt Kungl. Maj:ts föreskrift, tagas i anspråk följande belopp, nämligen:

Bränsle, lyse och vatten, förslagsvis	kronor	4,800
Övriga expenser, högst	»	65,200.

Då styrelsen år 1935 sett sig nödgad föreslå höjning av anslagsposten till expenser från 64,000 kronor till 70,000 kronor, hade styrelsen uttalat sin förhoppning, att dithörande utgifter skulle kunna hållas inom denna senare kostnadsram. Erfarenheten under den tid, som sedan dess förflutit, hade emellertid icke givit stöd däråt. Sammanlagda utgifterna till expenser för lotsstyrelsen och inom lotsdistrikten, som för budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 belöpt sig till i avrundade tal 70,400 kronor respektive 72,000 kronor, hade för budgetåret 1935/1936 stigit till i runt tal 78,000 kronor, därav för bränsle, lyse och vatten omkring 3,800 kronor och för övriga expenser omkring 74,200 kronor. Ut i sistnämnda belopp inginge för utgifter till skrivmaterialier, papper, blankettryck och dylikt omkring 8,300 kronor och för utgifter till telegram, telefon och annonsering omkring 46,900 kronor. Dessa poster överstege vad som styrelsen jämlikt föreskrift av Kungl. Maj:t ägt att för motsvarande ändamål disponera under budgetåren 1933/1934 och 1934/1935 med respektive 4,100 kronor och 6,900 kronor. Utgiftsstegringen beträffande telegram, telefon och annonsering syntes framför allt vara att hänföra till två omständigheter, nämligen den ökade livaktigheten inom sjöfarten och tillkomsten efter Kungl. Maj:ts medgivande av vissa nya telefonabonnemang med åtföljande höga kabelavgifter. Med hänsyn särskilt därtill, att styrelsen ansåge sig böra räkna med tillkomsten av ytterligare ett eller annat dylikt telefonabonnemang samt att telefonabonnemangen, för vilka avgifter ju erlades till telegrafverket, vore till stort gagn för tjänsten och jämväl kunde i sin mån medverka till en nedgång av kostnaderna för personal vid lotsstaten, funne styrelsen sig böra påkalla en sådan höjning av anslagsposten »övriga expenser» för budgetåret 1937/1938, att för utgifter till telefon, telegram och annonsering komme att stå till förfogande minst samma belopp eller omkring 47,000 kronor, vartill utgifterna därför belöpt sig under budgetåret 1935/1936. På grund därav och i betraktande av den inträdda utgiftsstegringen beträffande skrivmaterialier, papper, blankettryck och dylikt, vilken stegring allenast till en del kunde beräknas vara av tillfällig natur, finge styrelsen föreslå, att anslagsposten till expenser höjdes med 5,000 kronor till 75,000 kronor. Ökningen borde i sin helhet läggas på delposten »övriga expenser».

Beträffande därefter anslagsposten till diverse och extra utgifter finge erinras, att Kungl. Maj:t den 12 juni 1936, i samband med godkännande av ett mellan lotsstyrelsen och Göteborgs stad upprättat kontrakt angående upplåtelse av ett å stadens fastighet Varvet Kusten beläget magasin samt bryggor med tillhörande mark- och vattenområden, föreskrivit, att den årliga hyressumman — 5,900 kronor — finge bestridas av förevarande anslagspost till diverse och extra utgifter. Den nya hyressumman överstege den förut utgående med 4,700 kronor. Med hänsyn därtill och då såvitt kunde bedömas någon minskning icke syntes vara att emotse i övriga utgifter, som skulle bestridas av anslagsposten, ansåge styrelsen densamma böra höjas med ett mot nämnda hyresstegring svarande belopp eller i runt tal 5,000 kronor till 26,000 kronor.

Lotsverkssakkunnigas av mig tillstyrkta förslag om nyordning beträffande lotsarnas båthållning och resor i samband med lotsning föranleda vissa förändringar i omkostnadsstaten.

I sådant hänseende hava *lotsverkssakkunniga* beträffande erforderliga medel till båthållningen framhållit, att för ändamålet två förslagsvis beräknade anslagsposter borde uppföras å lotsverkets omkostnadsstat, den ena till legor för lotsbåtar och den andra till drift av lotsbåtar. Av lotsverkssakkunniga på grundval av 1934 års förhållanden verkställd utredning hade givits vid handen, att kostnaderna i runda tal för nämnda år för annuiteter uppgått till 85,000 kronor, för reparation och underhåll till 58,000 kronor och för drift till 57,000 kronor. Med hänsyn till att lotsverkssakkunniga föreslagit indragning av en del lotsplatser syntes posten till legor ($85,000 + 58,000 =$) 143,000 kunna sättas till 125,000 kronor och posten till drift till 55,000 kronor.

Vidare hava lotsverkssakkunniga föreslagit, att en särskild anslagspost till resor i samband med lotsning anvisades å lotsverkets omkostnadsstat. Vad angående postens storlek syntes densamma — i anslutning till av lotsverkssakkunniga gjord utredning rörande lotsarnas kostnader för resor, logi, kost m. m. år 1934 — kunna för helt år beräknas till i avrundat tal 140,000 kronor.

*Departements-
chefen.* Med hänsyn till vad lotsstyrelsen anförte till stöd för föreslagna höjningar med 5,000 kronor av envar av posterna till expenser samt till diverse och extra utgifter giver jag min anslutning därtill.

Likaså biträder jag lotsverkssakkunnigas, av lotsstyrelsen utan erinran lämnade förslag, att med hänsyn till ändrad ordning i fråga om lotspersonalens båthållning och resor å omkostnadsstaten skola nyuppföras en post å 125,000 kronor till legor för lotsbåtar, en post å 55,000 kronor till drift av lotsbåtar samt en post å 140,000 kronor till resor i samband med lotsning, samtliga poster förslagsvis beräknade och upptagna under den nuvarande rubriken övriga utgifter.

För närvarande är i omkostnadsstaten under nämnda rubrik upptagen en post å 50,000 kronor till bidrag till lotsbåtar. Dessa bidrag utbetalas för kalenderår i efterskott. I omkostnadsstaten för budgetåret 1937/1938 bör

därför upptagas medel till dylika bidrag för tiden 1 januari—30 juni 1937. Den härför erforderliga anslagspostens storlek synes böra bestämmas till något mer än hälften av nämnda belopp å 50,000 kronor, beroende på de på sagda halvår belöpande större kostnaderna i anledning av båtarnas vårutrustning. Med hänsyn härtill torde i omkostnadsstaten för nästkommande budgetår lämpligen böra beräknas en post å 35,000 kronor till bidrag till lotsbåtar eller således 15,000 kronor mindre än som för samma ändamål har upptagits för löpande budgetår.

Omkostnadsstaten för sistnämnda budgetår slutar å ett belopp av 1,037,000 kronor. Vid bifall till vad jag här förordat skulle motsvarande belopp för budgetåret 1937/1938 bliva $(1,037,000 + 5,000 + 5,000 + 125,000 + 55,000 + 140,000 - 15,000 =)$ 1,352,000 kronor, innebärande en nettoökning med 315,000 kronor. Av bruttoökningen, 330,000 kronor, hänför sig ett belopp av sammanlagt 320,000 kronor till den omständigheten, att i och med hemvägsersättningens upphörande statsverket skall övertaga kostnaderna för lotspersonalens båthållning och resor i samband med lotsning. Ett ungefärligen häremot svarande belopp borde alltså uttagas av sjöfarten genom höjning av lotspenningarna. I enlighet med vad tidigare närmare anförts är anledningen till sådan höjnings uteblivande den, att i och för sig skäl ansetts föreligga för en sänkning av det nuvarande procentuella lotstaxetillägget. Vad angår statsverkets framtida kostnader å omkostnadsstaten för båthållning och resor, som alltså i omkostnadsstaten för det närmaste budgetåret beräknats till 320,000 kronor jämte visst på innevarande budgetår belöpande belopp till bidrag till lotsbåtar, är att märka, att från och med budgetåret 1938/1939 posten till bidrag till lotsbåtar, under flera år upptagen till 50,000 kronor, kommer att i sin helhet utgå. Därefter återstående kostnader för statsverket för här ifrågakarande ändamål kompenseras delvis genom sänkningen från 40 till 35 procent av lotspersonalens andel i lotspenninguppbörden. Genom denna sänkning, grundande sig på skäl, för vilka av mig tidigare närmare redogjorts, kommer statsverkets inkomst av lotspenningar att ökas med en tolfedel eller således 8.33 procent.

3. Lotsverkets båtlånefond. Jag torde härefter få upptaga till behandling den förut omförmälda frågan om inrättande av en lotsverkets båtlånefond och vad därmed äger samband.

Lotsförfattningssakkunniga hava framlagt förslag om inrättande av en båtlånefond för lotsverket, från vilken befattningshavarna skulle kunna erhålla lån till bestridande av vissa med båthållningsskyldigheten förenade kostnader. Därvid hava de sakkunniga anförts bland annat följande:

Såsom en av de största olägenheterna med den nuvarande ordningen, vilken ålade lotsarna att hålla tjänstebåtar, hade framhållits de stora krav på kapitalanskaffning för nyförvärv, som numera ställdes på lotsarna och som medfört en ej oväsentlig skuldsättning. Och utvecklingen krävde allt mera av lotsarna i fråga om båtmaterial. Genom de föreslagna legorna skulle lotsarna väl i längden få sina utgifter för båtarna ersatta, men då de i regel icke

ägede tillräckligt kapital för nyanskaffning, måste upplåning ske, och därvid syntes erforderliga lån icke på privat väg kunna erhållas på sådana villkor, att låneamorteringarna täcktes av de under amorteringstiden utfallande båtlegorna, sedan de övriga årliga båtutgifterna därur bestritts.

Det syntes under sådana förhållanden skäligt, att man upprättade en statens lånefond, ur vilken de båthållningsskyldiga lotsarna kunde erhålla lån. Åt lotsstyrelsen syntes böra uppdragas att pröva ansökningar om lån. Lånen borde avbetalas genom avdrag å legobeloppen vid dessas utbetalande samt löpa med en jämförelsevis låg ränta, lämpligen samma räntefot, som beräknades vid bestämmandet av legobeloppen, vilka ju skulle lämna tillgång till förräntning av såväl lån som lotsarnas egna kapitalinsatser.

Då i framtiden legor skulle beräknas även för nu befintliga båtar, för vilka lån upptagits, borde det beredas tillfälle att till lånefonden överflytta sådana lån.

Jämväl *statens organisationsnämnd* har i sitt betänkande rörande lotsverket föreslagit, att en lotsverkets båtlånefond måtte komma till stånd, från vilken lån för här ifrågakvarande ändamål kunde lämnas personalen.

I avgivna utlåtanden över organisationsnämndens förslag hava såväl *statskontoret* som *kommerskollegium* och *lotsstyrelsen* tillstyrkt inrättandet av en båtlånefond.

Samma ståndpunkt har intagits av *lotsverkssakkunniga*, som därvid anfört följande:

Lotsförfattningssakkunniga hade tänkt sig en jämförelsevis låg ränta vid utlåning från båtlånefonden, lämpligen samma räntefot, som skulle beräknas vid bestämmande av legobeloppen. Lotsverkssakkunniga, som icke hade något att däremot erinra, föreställde sig, att räntan tills vidare kunde sättas till 4 $\frac{1}{2}$ procent eller samma räntesats, som vore av Kungl. Maj:t föreskriven för lån från tullverkets båtlånefond jämlikt kungl. brev den 30 juni 1934, samt att i övrigt de i samma kungl. brev meddelade föreskrifter i huvudsakliga delar även finge gälla för lån ur lotsverkets båtlånefond. Då det för lotsverkssakkunniga uppgivits, att erfarenheten givit vid handen, att de av lotsstyrelsen hittills tillämpade amorteringstiderna vid tilldelandet åt lotsplatserna av bidrag till båthållningen stundom varit väl knappt tillmätta, syntes särskild uppmärksamhet böra ägnas åt denna detalj.

Lotsstyrelsen hade beträffande fondens storlek och efter verkställd utredning i sitt utlåtande över organisationsnämndens betänkande anfört, att där est fonden skulle tills vidare fixeras till ett belopp motsvarande de utelöpande lånens totalvärde, skulle fonden komma att uppgå till 350,000 kronor. Emellertid syntes det lotsstyrelsen, som om detta belopp kunde reduceras. Det vore visserligen tänkt, att redan utelöpande lån skulle kunna överflyttas på fonden, men lotsstyrelsen hade anledning förmoda, att i vissa fall lånen vore bundna, åtminstone för viss tid, varför ett omedelbart överförande av sådana lån på fonden icke syntes kunna förekomma. Det syntes lotsstyrelsen, som om fondens storlek lämpligen borde bestämmas till 300,000 kronor. — Mot vad lotsstyrelsen sålunda anfört hade lotsverkssakkunniga icke något att erinra.

Statskontoret har i utlåtande över lotsverkssakkunnigas förslag anfört, att i anslutning till vad som gällde beträffande motsvarande fond vid tullverket

borde den nu föreslagna lånerörelsen handhavas av lotsstyrelsen enligt av Kungl. Maj:t meddelade föreskrifter. Anslag till fonden syntes böra anvisas av lånemedel och i riksstaten upptagas under fonden för förslag till statsverket. Mot storleken av det av de sakkunniga föreslagna lånebeloppet, 300,000 kronor, hade statskontoret icke något att erinra.

Den lotspersonal, vilken det åligger att hålla tjänstebåtar, måste i ej ovä-Departements-
chefen.sentlig utsträckning skuldsätta sig i och för kapitalanskaffning för nyförvärv eller mera omfattande reparationer av dylika båtar. Enligt av lotsstyrelsen på sin tid verkställd utredning utgjorde sålunda den 1 november 1934 antalet lån härför 76 stycken till ett sammanlagt belopp av 352,000 kronor. Det synes uppenbart, att, särskilt sedan tjänstebåtsbeståndet numera till övervägande delen motoriserats, anskaffning av erforderligt kapital för här förevarande ändamål är ägnad att mången gång medföra svårigheter för lotspersonalen. Enligt vad upplysts har också under gångna år erfarenheten inom lotsstyrelsen givit vid handen ett förefintligt behov av att statsverket i ifrågavarande avseende träder hjälpende emellan. Förslaget att i sådant syfte inrätta en särskild fond, på sätt redan skett vid tullverket, finner jag mig därför böra tillstyrka.

Lånerörelsen bör handhavas av lotsstyrelsen enligt av Kungl. Maj:t utfärdade föreskrifter.

I fråga om utlåningen från fonden synes mig lämpligen böra meddelas bestämmelser i huvudsak överensstämmande med dem, vilka i brev till generaltullstyrelsen den 30 juni 1934 av Kungl. Maj:t fastställts för lån från tullverkets båtlånefond. I enlighet härmed bör gälla i stort sett följande.

Lån må utlämnas till lotspersonal för anskaffande, reparation eller ombyggnad av motorbåt för tjänstebruk. Lån bör kunna beviljas till belopp, motsvarande hela anskaffnings- eller reparationskostnaden. Lotsstyrelsen bör äga att vid beviljande av lån fastställa de särskilda villkor för lånebeloppets lyftande och åtnjutande, som må finnas påkallade i syfte att trygga beloppets användande till avsett ändamål. Lån från fonden skall återbetalas inom tid och på sätt lotsstyrelsen föreskriver, därvid dock amorteringstiden icke må bestämmas längre än som svarar mot den beräkneliga tiden för den ifrågavarande motorbåtens tjänstduglighet. Räntan å lånen synes — i överensstämmelse med den ståndpunkt, som i statsverkspropositionen intagits beträffande räntefoten för vissa nuvarande utlåningsfonder — böra bestämmas till 4 procent, med skyldighet för låntagaren att framdeles vidkännas den höjning av räntefoten, som Kungl. Maj:t med hänsyn till utvecklingen av den effektiva medelräntan å den fonderade statsskulden prövar påkallad.

Liksom beträffande lån från tullverkets båtlånefond är fallet torde krav på ställande av säkerhet för lånen böra eftergivas. Då nämligen anskaffande av säkerhet för mången låntagare sannolikt skulle komma att möta svårigheter, skulle genom uppställande av krav därå den föreslagna lånefonden till stor del förlora sitt värde. Jag erinrar i detta sammanhang om de i förslaget till kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser intagna

avyttrings- och utmätningsförbuden beträffande lotspersonalens tjänstebåtar.

I enlighet med förslag av riksräkenskapsverket redovisas tullverkets båt-lånefond i tullverkets räkenskaper å en särskild diversemedelstitel och har alltså icke inordnats bland statens utlåningsfonder. Såsom skäl för ifråga-varande förslag anförde på sin tid riksräkenskapsverket, att lånerörelsen icke avsåge att tillgodose ett lånebehov av den allmänna natur, som inrymdes under statens i rikshuvudboken redovisade utlåningsfonder, utan allenast inginge såsom ett led i tullverkets medverkan vid finansieringen av den av verkets egna befattningshavare tillhandahållna båtmaterielen. I anslutning till det sagda anser jag, att beträffande lotsverkets båt-lånefond bör i budgettekniskt hänseende tillsvidare förfaras så, att fonden redovisas av lotsstyrelsen i dess räkenskaper å en särskild diversemedelstitel.

I fråga om kapitalanvisning till tullverkets båt-lånefond föreslog Kungl. Maj:t i proposition nr 171 till 1934 års riksdag, att anslag för ändamålet skulle utgå av lånemedel och i riksstaten upptagas under utgifter för kapitalökning och under rubriken fonden för förlag till statsverket. I sin skrivelse i ämnet (nr 330) anförde riksdagen, att riksdagen icke kunnat medgiva, att medlen anvisades i enlighet med vad Kungl. Maj:t föreslagit. De för fondens inrättande erforderliga medlen syntes enligt riksdagens mening böra bestridas av tullverkets egna inkomster och alltså i riksstaten anvisas såsom extra anslag att utgå av andra statsinkomster än lånemedel. Efter samråd med chefen för finansdepartementet har jag emellertid funnit övervägande skäl tala för att anslag för nu förevarande ändamål, vilket avser icke en verklig utgift utan ett förlagslån, därå skall gäldas ränta i vanlig ordning, bör anvisas under utgifter för kapitalökning och utgå av lånemedel. Anslaget torde i riksstaten böra upptagas under fonden för förlag till statsverket. Ränteinkomsterna böra tillföras riksstatstiteln »öfrigt diverse inkomster».

I enlighet med vad lotsstyrelsen anfört torde kapitalökningsanslaget för fonden böra beräknas till 300,000 kronor.

I anslutning till vad i ärendet förutsatts anser jag, att möjlighet bör föreligga för befattningshavare, som vid tiden för fondens tillkomst häftar i skuld för tjänstebåt, att för infriande av sådan skuld efter lotsstyrelsens beprövande få lån ur fonden, dock högst till det belopp, som motsvarar båtens värde. Motsvarande medgivande lämnades vid inrättandet av tullverkets båt-lånefond.

Avlöningsreglementet för befattningshavare vid lots- och fyrstaten.

Lotsverkssakkunniga hava i anslutning till vad de enligt det föregående tillstyrkt föreslagit vissa ändringar i avlöningsreglementet för befattningshavare vid lots- och fyrstaten. Förslaget har granskats och i vissa delar överarbetats av lotsstyrelsen.

Ett på grundval härav upprättat förslag till kungörelse angående ändrad lydelse i vissa delar av ifrågavarande avlöningsreglemente torde få såsom *bilaga 10* fogas till statsrådsprotokollet. Beträffande de i kungörelseförslaget innefattade förändringarna i förhållande till nuvarande författningsbestämmelser må anföras följande.

I 11 § första stycket första punkten har dels procenttalet för personalens andel i lotspenningar sänkts från fyrtio till trettiofem, dels ock företagits vissa ändringar av huvudsakligen formell natur.

Företagna omformuleringar av andra och tredje styckena äro föranledda — förutom av förslaget om införande av semester — av förslagen att ordinarie tjänsteman icke skall äga uppbära lotslott vid tjänstgöring å annan lotsplats tillhörande befattning, som är förenad med rätt till lotslott, då han i stället får ersättning med belopp, motsvarande lotslotten vid sistnämnda befattning, samt att i sådana fall, då enligt 14 § ersättning för mistad lotslott nu utgår, vederbörande framdeles i stället får uppbära lotslotten.

I 13 § vidtagna ändringar hänföra sig till upphörandet av den i nuvarande 19 § 2 mom. omförmälda tjänstfriheten, som är avsedd att hädanefter ersättas av semester, varjämte såsom ej längre erforderlig uteslutits föreskriften om avlöning till tjänsteman under tid för fullgörande av uppdrag i civilstatens änke- och pupillkassa.

Även ändringen i 14 § 1 mom. hänför sig till borttagandet av tjänstfriheten. Ändringarna i 2 och 3 mom. innebära att, i enlighet med vad nyss anförts, för närvarande medgiven rätt till ersättning för mistad lotslott utbyts mot rätt att behålla vederbörande lotslotsbelopp.

Beträffande 17 § hava lotsverkssakkunniga framhållit, att den i 4 mom. i dess nuvarande lydelse gjorda hänvisningen till 1—3 mom. vore tydande på, att den ifrågavarande ersättningen för mistad lotslott vore avsedd att tillkomma icke blott vikarie, såsom i momentet uttryckligen vore utsagt, utan även den, som uppehölle ledig tjänst. Ett tillägg i detta hänseende, ägnat att medföra enhetlighet i terminologien inom paragrafens olika delar, hade därför av de sakkunniga föreslagits. I här förevarande kungörelseförslag har momentet förtydligats i enlighet härmed, samtidigt som vissa formella ändringar blivit vidtagna.

I ett nytt 5 mom. ha, på sätt tidigare angivits, införts regler om ersättning i stället för lotslott i de fall, då lotspersonalen tillhörande ordinarie tjänsteman förordnats å sådan befattning vid annan än egen lotsplats, som är förenad med rätt till lotslott.

19 § har erhållit en lydelse, som betingas av förslagen om införande av semester i stället för tjänstfrihet för lotspersonal och vissa andra befattningshavare samt förlängning av semestertiden för vissa fyrstaten tillhörande tjänstemän. Beträffande fyrskeppspersonalen har i 1 mom. företagits en ändring av formell art såtillvida, att kortare semestertider nämnts före längre sådana tider i överensstämmelse med den ordning, som vanligen tillämpas i författningstext av motsvarande art.

Med hänsyn till förslaget om ersättning av statsmedel åt lotspersonalen för

resor i samband med lotsning har ansetts lämpligt att i 24 §, som rör tjänsteresa m. m., till 2 mom. foga ett nytt stycke, vari beträffande lotspersonalens berörda resor hänvisas till av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser.

Beträffande 25 § har lotsstyrelsen anfört följande. Jämlikt gällande avlöningsbestämmelser för icke-ordinarie tjänstemän utginge till sådana befattningshavare under tjänstgöring såsom kockstewart å fyrskepp särskild ersättning med en krona för dag. Vid tiden för utfärdandet av här förevarande avlöningsreglemente hade icke förekommit, att ordinarie tjänstemän å fyrskepp tjänstgjorde i kockstewartsbefattning. Sedermera hade emellertid så blivit fallet, och det syntes rättvist, att även ordinarie tjänsteman tillerkändes sådant avlöningstillägg, vilket avsetts att utgöra kompensation för med kockstewartssysslan följande strängare tjänstgöring och särskilda ansvar.

Vad lotsstyrelsen sålunda framhållit har jag funnit äga fog. I enlighet härmed har nu ifrågavarande paragraf utökats med föreskrift i ämnet.

I överensstämmelse med förslag av lotsstyrelsen har ur 28 § uteslutits nuvarande andra momentet på grund av för några år sedan vidtagen ändring beträffande organisationen av issignaltjänsten.

29 § har erhållit ändrad lydelse i anledning av hemvägsersättningens bortfallande, i samband varmed ändringar av väsentligen formell art vidtagits i paragrafen.

I fråga om 30 § har lotsstyrelsen anfört, att utsättning, tillsyn och intagning av bojar m. m. utan skyldighet att jämväl anskaffa materialen icke numera förekomme. Enär, har styrelsen vidare framhållit, den sammanlagda prickningsersättningen för varje lotsplats utbetalades till förmannen å platsen i en summa att av honom fördelas mellan personalen, borde i avlöningsreglementet icke, såsom nu vore fallet, bestämmas, att nämnda ersättning skulle utgå »till tjänsteman», varmed syntes få avses envar av de prickhållningsskyldiga.

I anslutning härtil har paragrafen underkastats viss jämkning.

De nya bestämmelserna torde böra vinna tillämpning från och med den 1 juli 1937, dock torde införandet av semesterrätt för vissa sådan förmån nu saknande befattningshavare lämpligen böra uppskjutas till den 1 januari 1938. Jämlikt av lotsstyrelsen föreslagna *övergångsbestämmelser* skall tjänsteman, som vid sistnämnda tidpunkt innehar ordinarie befattning och för vilken semester enligt de nya bestämmelserna understiger honom jämlikt 19 § 2 mom. i dess nuvarande lydelse medgiven tjänstfrihet, kunna, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålets behöriga gång och utan kostnad för statsverket, medgivas tjänstfrihet under mellantiden. Under sålunda medgiven tjänstfrihet skall enligt styrelsen tjänstemannen, i anslutning till nu gällande bestämmelser, äga åtnjuta oavkortad lön jämte, i förekommande fall, enslighetstillägg och lotslott. Med hänvisning till vad jag i här förevarande hänseende tidigare anfört i samband med behandling av semesterfrågan förordar jag, att bestämmelser meddelas i huvudsaklig enlighet med det nu sagda.

Den vid avlöningsreglementet fogade *tjänsteförteckningen* har reviderats med hänsyn till de av mig tillstyrkta ändringsförslagen rörande lotspersonalens fasta avlöning, varjämte i förteckningen vissa jämkningar ägt rum för ernående av en närmare formell överensstämmelse med den numera tillämpade avfattningen av personalförteckningen.

Departementschefens hemställan.

Under åberopande av vad förut i skilda hänseenden anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna förslag till kungörelse angående ändrad lydelse i vissa delar av avlöningsreglementet den 9 juni 1922 (nr 379) för befattningshavare vid lots- och fyrstaten av den lydelse, bilaga 10 vid detta protokoll utvisar;

dels godkänna följande personalförteckning för lots- och fyrstaten:

Personalförteckning.

Befattning

Lönegrad

Tjänstemän å ordinarie stat.

Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.

3 lotskaptener	13
3 »	12
6 lotslöjtnanter	11
1 distriktsfyrmästare	10
6 expeditionsbiträden	6
3 kontorsbiträden	2

Lotspersonal.

15 överlotsar	10
22 lotsförmän	9
19 »	7
30 »	6
290 lotsar	6
81 »	5

Fyrpersonal.

12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	10
26 » » 1:a » fyr	10
1 » » gasstation	10
6 » » 2:a klass fyrskepp	8
29 » » 2:a » fyr	8

Kungl. Maj:ts proposition nr 164.

Befattning	Lönegrad
1 fyrmästare å 3:e klass fyrskepp	6
17 » » 3:e » fyr	6
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp	5
27 » » 1:a » fyr	5
1 » » gasstation	5
7 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp	4
32 » » 2:a » 3:e » fyr	4
99 fyrbiträden	3

Personal å tjänstefartyg.

1 befälhavare	11
7 maskinister	8

Tjänstemän å övergångsstat.

2 överlotsar	10
2 lotsförmän	9
5 »	7
5 lotsar	6.

Anm. 1. 2 lotsförmanstjänster i 9:e lönegraden å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 2 överlotsar å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 2. 2 lotsförmanstjänster i 7:e lönegraden å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 2 lotsförmän i 9:e lönegraden å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 3. 5 lotsförmanstjänster i 6:e lönegraden å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 5 lotsförmän i 7:e lönegraden å övergångsstat avgå från sina befattningar.

Anm. 4. 5 lotstjänster i 5:e lönegraden å ordinarie stat må tillsättas endast i den mån 5 lotsar i 6:e lönegraden å övergångsstat avgå från sina befattningar;

dels godkänna följande avlöningsstat för lots- och fyrstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1937/1938:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat,
förslagsvis kronor 2,330,000
2. Avlöningar till tjänstemän å övergångs-
stats, *förslagsvis* » 44,000
3. Avlöningar till icke-ordi-
narie personal:
 - a. Grundavlöningar m.m.,
förslagsvis kronor 543,000
 - b. Avlöningsförhöjningar
m. m., *förslagsvis* » 22,000 kronor 565,000

4. Särskilda löneförmåner till			
ordinarie och icke-ordina-			
rie tjänstemän:			
a. Lotspersonalens andel i			
lotspenningar, <i>förslags-</i>			
<i>vis</i>	kronor	1,103,000	
b. Kost eller kostpennin-			
gar till personalen å			
fyrskipp m. m., <i>för-</i>			
<i>slagsvis</i>	»	130,000	
c. Ersättningar för mist-			
signalering, <i>förslagsvis</i>	»	15,000	
d. Fyrskippstillägg, <i>för-</i>			
<i>slagsvis</i>	»	75,000	
e. Provisoriskt dyrorts-			
tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	12,000	
f. Provisoriskt lönetill-			
lägg, <i>förslagsvis</i>	»	8,000	» 1,343,000
Summa förslagsanslag kronor 4,282,000;			

dels besluta, att följande lotspersonal skall — med skyldighet att framdeles, därest lämpligt tillfälle erbjuder sig, åter inträda å ordinarie stat — från och med den 1 juli 1937 uppföras å indragningsstat under elfte huvudtiteln med bibehållande av nu innehavande löner, utgörande efter avdrag av pensionsavgifter:

för lotsförmannen K. R. Dahlbeck, Pukavik ...	2,587 kronor	
» » V. E. Sjöberg, Timmernabben	2,667	»
» » V. J. Ternström, Tärnö	2,793	»
» mästerylotsen C. W. Ekström, Dyngö	2,713	»
» » A. H. Westerberg, Mönster ..	2,446	»
» » A. G. V. Hägg, Timmernabben	2,446	»
» » S. H. E. Ternsjö, Tärnö	2,566	» ;

dels till Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstalen för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av kronor 4,282,000;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, i överensstämmelse med vad av mig förut anförts, utfärda taxor å lotspenningar att från och med den 1 juli 1937 tillämpas i stället för nu gällande, den 1 oktober 1914 fastställda taxor å lotsavgifter förutom hemvägsersättning;

dels medgiva, att de i förstnämnda taxor upptagna avgiftsbeloppen må från och med den 1 juli 1937 tills vidare utgå med 50 procents förhöjning;

Kungl. Maj:ts proposition nr 164.

dels till Lotsverket: Omkostnader för budgetåret 1937/1938 anvisa ett förslagsanslag av kronor 1,352,000;

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med i det föregående angivna grunder, utfärda bestämmelser angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser;

dels besluta, att en fond, benämnd lotsverkets båtlånefond, skall inrättas, från vilken må, i huvudsaklig anslutning till av mig förut angivna grunder, utlämnas lån till lotspersonal för anskaffande av motorbåtar för tjänstebruk eller för reparation eller ombyggnad av sådana båtar;

dels ock såsom kapital för Lotsverkets båtlånefond för budgetåret 1937/1938 under utgifter för kapitalökning och under rubriken fonden för förslag till statsverket anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av kronor 300,000.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Vid protokollet:

Nils Sehlberg.

BILAGOR

Bil. 1.

Antal fartyg, för vilka under nedanstående år lots anlitsats.¹

Lotsdistrikt och lotsplatser	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
<i>Övre norra</i>										
Salmis	48	46	41	30	31	45	32	62	93	64
Kalix	184	197	188	226	239	159	247	287	244	256
(Malören)	146	138	119	144	159	103				
Töre	58	36	24	66	90	65	53	68	68	64
Luleå	767	1,294	885	1,118	918	487	271	509	622	574
Rönnskär	333	453	464	476	453	399	327	445	491	396
Romelsö	94	97	107	100	63	65	71	75	67	46
Ursviken	504	604	667	703	633	544	441	494	533	526
Bjuröklubb	35	46	50	57	41	20	11	14	37	8
Ratan	182	260	277	263	242	192	178	197	191	170
Bredskär	467	630	680	698	637	607	504	620	649	605
Järnäs	314	357	406	432	361	290	260	275	295	271
Skag	401	490	516	532	487	449	464	504	529	485
Ulvö	187	237	228	231	258	255	235	201	256	242
Summa	3,720	4,885	4,652	5,076	4,612	3,680	3,094	3,751	4,075	3,707
<i>Nedre norra</i>										
Härnösand	1,477	1,625	1,675	1,730	1,665	1,275	1,143	1,430	1,542	1,461
Sundsvall	1,914	2,059	2,082	2,272	2,015	1,684	1,344	1,847	1,874	1,804
Stockviken	172	179	186	194	197	190	140	181	195	211
Hudiksvall	518	620	536	602	563	511	333	484	547	581
Lilljungfrun	1,067	1,162	1,228	1,291	1,248	994	1,045	1,189	1,270	1,173
Gåsholma	138	185	164	188	185	186	121	186	230	200
Gävle	1,375	1,784	1,731	1,973	1,843	1,567	1,298	1,651	1,937	1,833
Fagervik	54	72	90	79	78	51	83	105	65	54
(Örskär)	13	11	20	14	9	5				
Öregrund	145	123	135	149	112	105	76	76	93	91
Svartklubben	332	371	363	401	310	270	300	426	406	365
Summa	7,205	8,191	8,210	8,893	8,225	6,838	5,883	7,575	8,159	7,773
<i>Mellersta</i>										
Arholma	123	143	162	218	149	142	78	84	78	80
Söderarm	61	57	60	77	47	45	41	42	41	54
Furusund	769	807	837	944	787	690	573	604	610	655
Sandhamn	1,843	2,073	2,428	2,205	2,441	2,540	2,329	2,117	2,266	2,488
Stockholm	1,701	1,984	2,074	2,077	2,058	1,973	1,749	1,615	1,671	1,781
Mälaren	382	565	547	610	631	467	476	713	931	886
Dalarö	1,054	960	812	955	733	614	372	370	364	378
Huvudskär	94	28	29	25	23	35	39	24	24	19
Landsort	738	761	676	800	656	530	475	551	552	528
Sävösund	52	50	46	28	47	44	18	36	82	74
Visby	311	343	283	290	266	285	229	205	258	284
Färösund	175	177	200	222	176	106	131	152	229	134
Kylej	284	294	266	308	269	188	93	107	148	118
Slite	219	202	177	205	182	127	134	101	95	100
(Härvik)	13	3								
(Ljugarn)	18	10	25	17	19	14	13			
Ronehamn	23	12	15	33	16	28	35	32	32	33
Burgsvik	40	50	46	23	42	36	22	29	25	28
Klintehamn	42	32	44	36	54	27	35	57	54	49
Summa	7,942	8,551	8,727	9,073	8,596	7,891	6,842	6,839	7,460	7,689
<i>Östra</i>										
Nyköping	56	52	31	42	36	28	21	20	44	39
Oxelösund	1,961	2,183	2,035	2,208	1,938	1,750	1,362	1,267	1,712	1,816
Norrköping	738	812	815	809	733	678	550	500	572	588
Arkö	446	541	446	484	487	403	332	306	361	340
(Mem)	25	20								
Häradskär	128	169	156	117	118	115	81	78	82	77

¹ Anm. De inom parentes angivna lotsplatserna äro numera indragna eller sammanslagna med andra lotsplatser.

Lotsdistrikt och lotsplatser	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Stedsholmen	42	104	106	60	65	51	36	49	36	35
Idö	643	779	837	764	679	674	494	500	540	487
(Strupö)	119	141	163	162	124	108	115	50		
Kräkelund	68	74	59	50	34	38	27	77	161	112
Figeholm	78	99	140	108	124	110	66	81	101	91
Oskarshamn	779	784	803	748	810	683	482	485	555	542
Påskallavik	151	212	194	147	124	103	86	135	150	159
(Vällö)	24	25	23	3						
Mönsterås	84	58	165	110	87	60	35	17	43	40
(Timmernabben)	71	39	40	32	24	37	46	37	34	30
(Borgholm)	52	54	62	54	59	65	30	28	31	46
Skäggensås	327	397	416	335	319	266	171	149	162	293
Kalmar	1,072	1,322	1,437	1,382	1,259	1,279	975	787	747	952
Bergkvara	174	230	243	198	198	106	96	52	87	82
(Degerhamn)	118	127	138	122	148	85	60	35	55	70
Summa	7,156	8,222	8,309	7,935	7,366	6,639	5,065	4,653	5,473	5,799
<i>Södra</i>										
Långören	34	51	28	27	53	42	64	36	20	59
Aspö	432	557	536	582	475	393	347	276	328	309
(Arpö)	39	81	64	55	95	58	24	9	13	22
Gökalv	325	390	388	395	396	333	277	321	315	294
Tärnö	90	129	94	102	72	31	25	44	40	22
Karlshamn	693	889	831	667	498	434	329	600	574	549
(Pukavik)	16	42	39	30	7	4	11	4	7	7
(Hanö)	22	10	27	9						
Sölvesborg	406	416	464	430	410	396	382	333	344	350
Åhus	515	528	506	511	520	546	492	500	479	461
Simrishamn	305	393	292	265	319	287	250	219	211	182
Ystad	471	479	529	485	456	474	313	383	416	446
Trälleborg	277	267	243	335	283	231	215	214	267	285
Öresunds södra	182	182	210	324	173	167	124	106	88	73
Limhamn	678	667	751	802	721	584	686	747	674	598
Malmö	1,947	2,065	2,037	2,069	1,936	2,147	2,138	2,156	2,397	2,176
Landskrona	629	719	670	664	588	533	485	422	493	517
Råå	507	592	358	486	445	190	185	187	290	313
Hälsingborg	1,672	1,638	1,554	1,551	1,723	1,608	1,521	1,425	1,587	1,499
Öresunds norra	81	100	95	188	106	125	90	81	96	97
Höganäs	289	279	340	331	274	180	123	152	182	173
(Torekov)	8	12	7	—	2	11	5	7	9	1
Summa	9,618	10,486	10,063	10,308	9,552	8,774	8,086	8,222	8,830	8,433
<i>Västra</i>										
Halmstad	762	924	829	878	873	753	530	500	534	551
Falkenberg	205	219	207	159	206	171	109	81	98	98
Varberg	245	247	259	259	304	289	216	227	226	240
(Mönster)	12	8	3	18	8	13	10	11	5	7
(Vrångö)	915	1,002	1,045	1,007	1,264					
(Brännö)	1,557	1,714	1,780	2,085	1,860					
Vinga						2,956	2,829	2,783	2,940	3,103
Göteborg	2,210	2,455	2,429	2,721	2,707	2,577	2,561	2,456	2,647	2,769
Marstrand	178	224	156	133	115	123	93	142	141	156
Uddevallå	101	111	102	102	112	117	87	101	118	121
Kåringö	29	45	28	27	19	14	15	22	20	4
Lysekil	361	946	887	928	745	483	321	278	276	241
Smögen	451	838	887	934	783	381	375	188	221	204
(Dyngö)	103	198	225	156	124	41	24	15	20	34
Väderöarna	13	32	21	61	54	30	18	4	7	13
Havstenssund	50	89	95	85	107	45	32	28	27	20
Nordkoster	38	62	63	75	45	20	33	25	26	20
Strömstad	98	263	218	251	217	91	115	69	57	58
Summa	7,328	9,377	9,234	9,879	9,543	8,104	7,368	6,930	7,363	7,639
Summa summarum	42,969	49,712	49,195	51,164	47,894	41,926	36,338	37,970	41,360	41,040

Bil. 2.

Antal fartyg, för vilka under nedanstående år såväl lotspenningar som hemvägsersättning erlagts utan att lots anlåtats.¹

Lotsdistrikt och lotsplatser	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
<i>Övre norra</i>										
Salmis	21	10	15	—	—	—	1	1	1	—
Kalix	1	1	4	1	3	2	8	—	1	—
(Malören)	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Töre	—	—	—	2	—	3	—	—	—	—
Luleå	16	2	1	—	1	—	5	2	3	5
Rönnskär	3	6	3	—	—	4	8	9	13	4
Romelsö	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ursviken	—	—	—	—	—	—	1	3	2	4
Bjuröklubb	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Ratan	23	24	30	4	5	7	6	7	17	15
Bredskär	21	23	14	10	2	82	80	18	14	17
Järnäs	7	6	3	5	19	7	11	9	13	4
Skag	14	13	13	6	18	14	17	15	21	7
Ulvö	2	4	12	21	21	19	13	17	21	19
Summa	109	89	95	49	69	138	151	81	106	75
<i>Nedre norra</i>										
Härnösand	197	196	208	179	195	173	165	169	147	122
Sundsvall	72	95	63	77	104	152	49	91	95	87
Stockviken	—	—	1	1	3	6	3	2	2	6
Hudiksvall	9	28	12	16	16	12	6	11	46	11
Lilljungfrun	34	72	47	56	52	26	30	32	45	24
Gåsholma	—	1	3	5	8	—	—	7	11	9
Gävle	11	9	11	24	17	22	16	28	48	29
Fagervik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(Örskär)	2	3	—	12	7	5	—	—	—	—
Öregrund	3	10	6	4	1	1	2	2	5	7
Svartklubben	3	3	5	3	7	5	3	1	3	—
Summa	331	417	356	377	410	402	274	343	402	295
<i>Mellersta</i>										
Arholma	13	22	15	9	12	—	—	—	3	3
Söderarm	363	301	223	213	207	214	216	186	217	260
Furusund	710	617	509	461	442	462	423	372	472	522
Sandhamn	—	—	—	—	—	2	3	8	—	16
Stockholm	346	239	220	178	147	160	102	87	127	197
Mälaren	5	31	7	1	—	3	—	2	99	102
Dalarö	28	—	24	3	14	—	1	10	26	29
Huvudskär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsort	44	22	29	14	49	?	13	16	45	34
Sävsöund	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—
Visby	17	12	23	27	10	—	33	20	32	21
Färösund	—	1	—	2	1	—	1	4	3	2
Kylej	2	1	—	3	2	—	—	—	—	—
Slite	39	23	2	3	3	—	4	—	1	1
(Härvik)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(Ljugarn)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ronehamn	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Burgsvik	1	—	3	—	—	—	2	2	1	7
Klintehamn	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Summa	1,568	1,269	1,061	916	889	841	798	707	1,026	1,194
<i>Östra</i>										
Nyköping	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—
Oxelösund	8	5	3	—	—	2	—	3	2	1
Norrköping	4	—	2	5	—	—	—	3	4	—
Arkö	10	1	9	5	—	2	2	3	5	2
(Mem)	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹ Se Anm. till Bil. 1.

Lotsdistrikt och lotsplatser	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Häradskär	6	2	1	—	6	11	5	8	9	7
Stedsholmen	—	—	—	—	—	2	—	1	1	1
Idö	3	—	2	—	2	3	5	10	8	9
(Strupö)	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Kräkelund	—	—	—	—	—	—	1	1	4	2
Figeholm	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Oskarshamn	—	—	4	1	4	4	1	8	9	19
Påskallavik	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
(Vällö)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mönsterås	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—
(Timmernabben)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
(Borgholm)	—	—	—	—	—	—	—	2	2	6
Skäggenäs	21	12	8	4	2	4	5	11	7	13
Kalmar	6	10	2	4	—	3	4	5	13	4
Bergkvara	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(Degerhamn)	—	—	—	—	—	—	14	8	26	23
Summa	62	31	31	20	14	31	40	65	90	88
<i>Södra</i>										
Långören	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aspö	4	12	4	6	2	8	9	11	34	20
(Arpö)	5	10	4	4	10	3	1	—	2	—
Gökälv	9	15	18	9	17	27	25	27	15	13
Tärnö	—	—	—	1	2	1	1	—	1	2
Karlshamn	96	71	91	99	53	49	36	153	143	115
(Pukavik)	—	1	1	1	2	1	—	—	—	2
(Hanö)	1	7	4	—	—	—	—	—	—	—
Sölvesborg	33	23	10	32	28	17	15	29	34	45
Åhus	14	16	10	20	40	62	31	43	34	38
Simrishamn	3	8	19	26	27	54	71	46	20	16
Ystad	106	94	104	113	106	126	99	90	134	105
Trälleborg	134	122	138	132	126	77	98	78	126	73
Öresunds södra	12	23	20	25	14	4	—	7	—	—
Limhamn	162	181	272	213	231	233	270	58	212	254
Malmö	742	661	524	449	587	552	644	570	629	606
Landskrona	164	170	176	185	167	116	173	151	141	148
Råå	63	30	17	30	28	5	6	15	25	27
Hälsingborg	462	347	258	267	279	300	361	255	376	299
Öresunds norra	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Höganäs	73	94	97	84	89	100	103	113	131	131
(Torekov)	—	—	—	10	—	7	—	2	—	—
Summa	2,083	1,885	1,767	1,706	1,808	1,742	1,943	1,648	2,057	1,894
<i>Västra</i>										
Halmstad	251	493	346	468	404	358	199	182	153	104
Falkenberg	25	43	37	40	46	84	78	24	35	31
Varberg	48	27	34	53	18	63	47	41	29	13
(Mönster)	—	1	1	—	3	13	3	1	8	3
(Vrängö)	144	137	146	111	100	—	—	—	—	—
(Brännö)	37	43	54	24	29	—	—	—	—	—
Vinga	—	—	—	—	—	108	80	131	163	120
Göteborg	205	244	202	191	209	176	149	219	232	207
Marstrand	27	37	41	50	21	49	42	25	30	49
Uddevalla	3	15	9	1	2	20	—	8	1	7
Käringö	5	37	32	31	22	51	24	17	16	10
Lysekil	145	398	286	275	143	221	123	139	119	91
Smögen	62	162	186	152	101	93	50	71	87	55
(Dyngö)	3	3	11	4	8	9	1	—	3	5
Väderöarna	—	4	—	1	2	3	1	1	—	—
Havstenssund	6	8	6	8	7	12	13	1	4	4
Nordkoster	2	8	12	6	6	18	16	5	7	3
Strömstad	37	54	87	49	38	26	55	29	29	38
Summa	1,000	1,714	1,490	1,464	1,159	1,304	881	894	916	740
Summa summarum	5,153	5,405	4,800	4,532	4,349	4,558	4,087	3,738	4,597	4,286

Bil. 3.

Antal fartyg, för vilka under nedanstående år enbart lotspenningar
erlagts utan att lots anlåtats.¹

Lotsdistrikt och lotsplatser	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
<i>Övre norra</i>										
Salmis	37	27	59	26	19	—	—	—	—	—
Kalix	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—
(Malören)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Töre	1	—	8	—	—	—	—	—	—	—
Luleå	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Rönnskär	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—
Romelsö	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ursviken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bjuröklubb	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ratan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bredskär	—	—	—	—	5	10	20	12	10	10
Järnäs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skag	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Ulvö	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	38	29	71	26	24	10	22	12	12	10
<i>Nedre norra</i>										
Härnösand	2	9	—	—	—	—	—	—	—	—
Sundsvall	7	—	1	—	—	—	—	3	5	4
Stockviken	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Hudiksvall	—	—	7	—	—	—	1	1	—	—
Lilljungfrun	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gåsholma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gävle	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
Fagervik	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(Örskär)	—	—	—	—	3	3	—	—	—	—
Öregrund	—	—	—	—	5	7	4	8	—	11
Svaröklubben	—	1	—	—	—	—	—	3	1	1
Summa	9	10	11	—	8	10	5	18	6	16
<i>Mellersta</i>										
Arholma	—	—	6	—	—	—	—	—	4	—
Söderarm	251	281	340	319	348	318	328	324	323	322
Furusund	271	306	379	342	361	357	361	359	352	377
Sandhamn	10	10	23	11	22	34	29	41	14	31
Stockholm	43	51	34	46	54	50	54	65	51	56
Mälaren	129	180	177	118	148	146	205	165	18	16
Dalarö	16	33	7	27	13	—	21	46	29	28
Huvudskär	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Landsort	25	27	17	48	21	?	45	69	35	39
Sävösund	5	9	—	—	—	—	9	24	—	—
Visby	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fårösund	—	—	—	—	—	—	—	9	1	—
Kylej	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Slite	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(Härvik)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(Ljugarn)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ronehamn	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Burgsvik	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Klintehamn	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—
Summa	750	897	983	915	967	905	1,053	1,102	827	869
<i>Östra</i>										
Nyköping	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oxelösund	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Norrköping	—	1	—	—	—	—	1	2	—	—
Arkö	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—
(Mem)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

¹ Se Anm. till Bil. 1.

Lotsdistrikt och lotsplatser	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Häradskår	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Stedsholmen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idö	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
(Strupö)	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Kräkelund	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Fiegholm	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Oskarshamn	—	—	—	—	14	3	—	—	—	—
Påskallavik	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
(Vällö)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mönsterås	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(Timmernabben)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(Borgholm)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skäggenås	—	2	1	—	7	2	—	—	1	—
Kalmar	—	3	7	—	19	8	2	12	10	1
Bergkvara	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(Degerhamn)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	—	6	8	2	41	13	5	17	13	4
<i>Södra</i>										
Långören	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aspö	—	—	—	5	—	—	—	7	4	—
(Arpö)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gökalv	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tärnö	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Karlshamn	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
(Pukavik)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
(Hanö)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sölvesborg	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Åhus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Simrishamn	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—
Ystad	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Trälleborg	19	13	17	8	1	8	13	7	3	—
Öresunds södra	—	—	—	1	—	10	12	10	—	—
Limhamn	—	—	41	129	82	95	59	81	32	73
Malmö	—	214	274	265	249	240	270	299	322	311
Landskrona	—	—	—	2	1	6	19	—	11	10
Råå	—	—	—	46	54	16	—	10	7	10
Hälsingborg	—	21	20	18	19	30	27	43	133	111
Öresunds norra	—	—	—	6	1	—	—	—	—	—
Höganäs	3	—	—	—	1	1	11	11	20	20
(Torekov)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	23	249	354	480	409	406	411	469	533	535
<i>Västra</i>										
Halmstad	—	—	—	—	—	9	71	60	68	66
Falkenberg	—	—	—	2	2	5	—	7	—	—
Varberg	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—
(Mönster)	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—
(Vrångö)	44	80	75	81	112	—	—	—	—	—
(Brännö)	47	55	54	48	42	—	—	—	—	—
Vinga	—	—	—	—	—	210	264	259	381	375
Göteborg	241	231	191	207	300	301	362	338	418	387
Marstrand	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2
Uddevallå	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Kåringö	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—
Lysekil	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—
Smögen	—	—	1	—	—	—	1	—	7	1
(Dyngö)	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Väderöarna	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Havstenssund	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Nordkoster	15	15	11	16	14	3	9	14	4	15
Strömstad	39	45	35	36	15	21	23	30	30	19
Summa	386	426	368	390	485	550	732	719	918	865
Summa summarum	1,206	1,614	1,795	1,813	1,934	1,894	2,228	2,337	2,309	2,299

Influtna lotspenningar under nedanstående år.¹

Bil. 4.

Kronor.

(Öretal äro här uteslutna, men vid summeringarna har hänsyn tagits jämväl till dylika tal.)

Lotsdistrikt och lotsplatser	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
<i>Övre norra</i>										
Salmis	5,880	5,074	4,936	2,525	1,371	1,345	1,894	3,362	4,342	3,220
Kalix	14,550	14,389	14,953	17,307	17,589	10,380	22,447	26,981	22,411	23,161
(Malören)	15,619	13,867	12,059	15,360	16,075	9,928				
Töre	4,824	3,501	2,671	5,586	6,084	4,335	4,045	5,856	5,407	4,764
Luleå	89,757	157,935	101,358	126,194	99,387	53,531	27,434	56,614	70,805	66,943
Rönnskär	26,913	37,066	38,923	43,051	41,848	37,735	32,112	47,047	50,201	39,258
Romelsö	5,941	5,746	6,636	6,259	3,987	4,218	4,627	4,621	4,462	2,880
Ursviken	28,299	35,506	40,717	43,275	37,219	30,949	27,187	31,266	36,085	37,435
Bjuröklubb	1,828	2,626	3,625	3,884	2,845	856	846	1,287	3,411	781
Ratan	10,849	13,254	14,653	14,046	12,213	10,411	10,675	12,888	12,286	10,384
Bredskär	27,769	43,480	42,429	44,455	37,173	38,004	33,219	39,570	41,965	38,317
Järnäs	24,648	28,132	34,142	35,341	28,484	24,943	23,124	23,789	25,930	24,582
Skag	29,366	32,472	35,779	36,904	32,620	30,241	32,481	36,577	40,314	37,369
Ulvö	11,602	14,071	14,539	14,782	15,673	16,182	14,913	14,188	17,070	16,368
Summa	297,848	407,124	367,425	408,972	352,573	273,062	235,007	304,049	334,693	305,466
<i>Nedre norra</i>										
Härnösand	109,108	123,562	131,620	134,192	132,104	105,694	99,216	117,519	124,414	119,432
Sundsvall	125,659	136,086	134,894	150,792	133,959	117,490	93,777	125,016	129,955	127,329
Stockviken	5,727	6,034	5,550	6,475	7,002	6,189	5,208	6,630	7,141	8,541
Hudiksvall	34,440	43,866	37,882	42,528	38,187	38,057	27,615	38,149	41,052	43,546
Lilljungafrun	54,912	59,287	62,325	67,256	67,282	57,169	62,049	70,525	76,725	72,267
Gåsholma	9,442	13,968	14,608	16,011	15,829	16,944	10,726	17,142	20,541	18,460
Gävle	89,777	124,116	113,746	137,004	122,506	104,272	91,333	117,663	138,222	139,466
Fagervik	2,991	3,322	4,350	3,250	4,513	2,395	4,260	6,073	3,466	2,677
(Örskär)	1,209	813	957	1,568	1,030	725				
Öregrund	7,933	6,717	6,892	8,334	5,958	5,105	3,816	3,908	5,178	4,910
Svartklubben	21,884	25,080	23,727	25,492	21,111	19,386	20,770	29,271	27,799	26,869
Summa	463,085	542,853	536,554	592,906	549,483	473,429	418,772	531,899	574,497	563,499
<i>Mellersta</i>										
Arholma	5,685	7,833	8,907	12,387	7,675	6,714	3,325	3,706	3,880	3,366
Söderarm	22,889	21,421	23,007	21,107	22,143	19,949	20,805	19,767	19,909	21,993
Furusund	72,323	74,480	77,520	83,581	73,724	64,860	59,058	60,597	63,649	66,885
Sandhamn	145,779	171,046	193,436	192,459	214,290	219,882	202,861	199,740	214,523	237,771
Stockholm	150,928	171,618	177,886	188,090	186,708	174,599	153,588	151,458	159,617	173,309
Mälaren	21,372	37,959	41,304	47,264	51,813	37,158	47,526	78,850	90,295	92,198
Dalarö	97,401	87,191	74,917	89,904	69,711	53,669	34,217	32,762	32,203	35,584
Huvudskär	3,680	3,003	2,169	2,833	1,091	2,287	1,792	1,635	2,227	1,342
Landsort	66,266	63,130	56,671	71,381	57,068	42,442	41,947	50,118	46,512	47,014
Sävösund	786	933	837	358	894	618	438	930	1,525	1,542
Visby	4,915	6,203	5,008	6,478	5,828	5,047	4,815	4,640	6,520	7,118
Färösund	4,629	5,388	6,106	6,459	4,285	2,290	2,818	3,560	5,365	3,282
Kylej	8,625	9,745	9,021	11,109	8,601	6,190	2,595	2,796	4,282	3,394
Slite	5,493	5,756	5,334	6,903	6,998	4,779	3,606	2,556	3,538	3,972
(Härvik)	255	28								
(Ljugarn)	217	108	247	201	207	160	169			
Ronehamn	337	162	190	360	250	400	451	434	483	632
Burgsvik	742	898	697	462	685	598	340	484	426	655
Klintehamn	504	465	577	511	561	367	451	1,134	1,155	957
Summa	612,832	667,372	683,838	741,851	712,538	642,017	580,809	615,171	656,116	701,019
<i>Östra</i>										
Nyköping	1,908	1,623	1,158	1,657	1,600	1,182	898	879	1,896	1,828
Oxelösund	158,447	187,329	173,870	192,223	172,739	149,867	121,943	118,696	154,783	163,636
Norrköping	55,119	60,067	64,563	64,131	58,486	58,201	49,177	43,559	49,989	50,235
Arkö	20,929	24,098	21,186	23,382	25,490	20,008	16,086	15,978	19,524	16,801
(Mem)	588	390								

¹ Se Anm. till Bil. 1.

Lotsdistrikt och lotsplatser	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
Häradskär	5,014	5,409	4,952	2,938	4,209	3,720	2,826	2,535	3,048	2,229
Stedsholmen	1,609	3,935	4,138	2,353	2,787	1,879	1,333	1,948	1,314	961
Idö	31,782	38,193	41,240	41,177	39,811	35,907	26,317	25,563	31,582	25,443
(Strupö)	7,567	7,563	9,421	9,342	6,954	6,520	7,440	3,558		
Kråkellund	787	1,053	849	694	552	472	567	4,174	9,018	6,805
Figeholm	852	981	1,540	1,341	1,633	1,102	1,042	1,137	1,564	1,249
Oskarshamn	29,871	30,675	32,151	30,073	33,816	23,494	20,104	21,190	23,920	23,638
Påskallavik	4,786	6,378	4,666	5,001	5,142	4,204	3,529	4,864	5,511	6,490
(Vällö)	978	985	958	84						
Mönsterås	1,065	873	2,787	1,750	1,429	996	613	202	474	559
(Timmernabben)	942	457	604	559	519	484	679	412	459	403
(Borgholm)	433	553	549	579	594	693	247	321	334	714
Skäggenäs	11,215	12,252	12,893	10,709	11,675	11,880	7,171	5,520	5,507	9,229
Kalmar	27,613	29,956	34,487	32,436	29,453	33,861	22,404	19,514	16,573	24,130
Bergkvara	4,161	3,306	3,849	4,615	3,337	2,279	2,079	996	1,200	1,489
(Degerhamn)	1,392	1,510	1,345	1,339	1,593	1,110	811	624	940	1,106
Summa	367,065	417,591	417,210	426,390	401,823	362,863	285,271	271,676	327,640	336,951
<i>Södra</i>										
Långören	415	885	412	384	672	433	660	397	264	698
Aspö	12,861	18,334	17,343	20,362	17,405	14,285	11,813	11,992	11,944	12,502
(Arpö)	685	1,732	1,185	1,224	2,259	882	325	151	432	295
Gökalv	10,063	13,095	12,040	12,482	13,878	12,933	9,571	14,553	13,866	13,584
Tärnö	1,923	2,869	1,683	2,028	1,636	1,098	498	1,302	1,437	1,346
Karlshamn	17,985	20,678	21,634	18,087	14,864	11,062	9,183	20,483	21,291	20,830
(Pukavik)	169	484	435	300	102	46	108	40	69	88
(Hanö)	1,390	798	1,666	393						
Sölvesborg	8,980	9,964	10,726	10,557	11,539	10,089	9,798	8,662	9,180	10,827
Åhus	23,389	24,601	21,133	20,507	21,526	25,185	21,040	21,853	17,902	20,308
Simrishamn	3,667	4,948	3,743	3,720	4,611	4,144	3,709	2,769	2,588	2,432
Ystad	14,191	15,706	17,389	18,222	16,836	17,124	13,219	15,108	15,862	17,527
Trälleborg	10,537	11,610	10,565	14,160	11,708	9,477	8,603	8,741	9,696	11,504
Öresunds södra	22,090	23,858	24,737	45,018	20,549	18,357	14,790	15,389	14,062	11,625
Limhamn	25,912	27,940	34,291	37,574	31,672	26,859	27,515	25,606	27,714	28,380
Malmö	82,828	89,422	93,738	100,905	86,400	90,839	83,538	82,155	89,773	87,663
Landskrona	21,864	24,379	26,128	25,441	25,668	23,179	22,782	20,568	23,308	26,466
Råå	11,152	14,976	9,680	12,875	13,489	5,031	3,899	5,617	9,894	10,620
Hälsingsborg	47,676	49,006	47,054	50,921	54,245	52,821	49,015	47,402	52,966	52,046
Öresunds norra	9,701	9,068	10,615	20,302	9,032	11,568	11,128	11,348	12,504	12,363
Höganäs	5,631	5,412	7,051	6,517	6,126	4,389	3,474	3,699	4,950	5,250
(Torekov)	99	96	84	75	21	207	45	120	108	10
Summa	333,218	369,868	373,339	422,060	364,242	340,016	304,719	317,962	339,815	346,373
<i>Västra</i>										
Halmstad	21,325	25,428	22,753	24,221	25,770	24,120	19,300	19,516	20,726	21,633
Falkenberg	4,971	5,461	4,918	3,892	5,205	4,360	2,940	1,881	2,886	2,902
Varberg	7,408	8,044	9,307	8,905	11,095	11,134	9,020	9,767	11,671	10,905
(Mönster)	243	183	54	634	465	933	423	333	812	354
(Vrångö)	56,293	62,928	62,111	56,666	75,370					
(Brännö)	100,684	114,180	119,888	141,045	127,699					
Vinga						194,656	190,434	189,863	205,168	220,696
Göteborg	128,641	142,225	142,207	159,395	163,502	156,202	146,617	147,180	161,100	173,348
Marstrand	13,047	18,374	14,556	14,212	12,441	13,558	10,037	11,257	11,951	15,397
Uddevalla	9,851	10,850	10,486	11,729	13,172	12,679	10,183	9,363	11,863	15,093
Käringö	1,108	1,686	1,075	1,234	1,108	1,051	775	1,181	904	226
Lysekil	18,783	39,274	34,282	38,799	34,630	21,022	14,760	12,942	16,590	12,132
Smögen	23,543	38,274	40,357	46,479	44,253	22,133	22,037	11,994	14,057	9,546
(Dyngö)	4,545	8,770	8,478	6,802	6,661	1,973	1,065	699	1,038	1,419
Väderöarna	633	1,693	744	3,109	2,970	1,245	1,011	277	475	556
Havstensund	3,847	5,175	5,640	5,226	8,307	2,878	2,952	2,263	2,017	1,300
Nordkoster	2,890	4,277	4,162	4,827	3,191	1,165	2,439	1,645	1,264	1,339
Strömstad	5,856	15,279	14,049	15,358	14,652	5,319	7,728	4,593	3,370	3,123
Summa	403,675	502,106	495,072	542,537	550,494	474,433	441,724	424,758	465,897	489,973
Summa summarum	2,477,724	2,906,916	2,873,441	3,134,718	2,931,156	2,565,822	2,266,305	2,465,517	2,698,660	2,743,283

Bil. 5.

**Största lotslotter (enskild befattningshavares andel i lotspenningar)
under nedanstående år.¹**

Kronor.

(Öretal äro här uteslutna.)

Lotsdistrikt och lotsplatser	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
<i>Övre norra</i>										
Salmis	1,003	923	987	505	274	269	378	667	868	619
Kalix	1,164	1,428	1,493	1,724	1,750	1,079	1,122	1,349	1,106	1,152
(Malören)	1,012	924	793	998	1,057	677				
Töre	895	700	534	1,097	1,216	858	809	1,163	1,056	950
Luleå	1,889	3,321	2,154	2,811	2,338	1,271	728	1,523	2,145	2,163
Rönnskär	1,794	2,715	2,737	2,862	2,789	2,514	2,140	3,136	4,001	3,132
Romelsö	792	766	884	876	531	562	694	660	892	576
Ursviken	1,863	2,333	2,681	2,855	2,470	2,043	1,793	2,063	2,389	2,475
Bjuröklubb	365	517	725	776	563	171	169	257	682	156
Ratan	1,446	1,763	1,929	2,378	1,628	1,388	1,419	1,718	1,638	1,347
Bredskär	2,221	3,726	3,442	3,673	3,085	3,031	2,668	3,455	3,516	3,090
Järnäs	1,971	2,281	2,891	3,015	2,528	2,483	2,301	2,378	2,613	2,450
Skag	1,956	2,179	2,348	2,470	2,320	2,142	2,202	2,505	2,687	2,434
Ulvö	1,160	1,415	1,684	1,478	1,567	1,618	1,478	1,418	1,707	1,636
<i>Nedre norra</i>										
Härnösand	2,909	3,445	3,524	3,575	3,576	2,818	2,746	3,349	3,576	3,473
Sundsvall	2,273	2,468	2,462	2,742	2,426	2,279	1,883	2,477	2,592	2,559
Stockviken	1,145	1,206	1,110	1,295	1,400	1,237	1,041	1,268	1,428	1,708
Hudiksvall	1,722	2,193	1,896	2,126	1,912	1,902	1,382	1,907	2,052	2,177
Lilljungfrun	2,047	2,371	2,437	2,505	2,590	2,079	2,256	2,564	2,790	2,639
Gåsholma	944	1,396	1,460	1,601	1,582	2,182	1,243	1,731	2,054	1,846
Gävle	2,393	3,342	3,105	3,636	3,319	2,816	2,461	3,613	4,253	4,291
Fagervik	598	621	870	650	956	479	852	1,214	693	535
(Örskär)	471	255	382	431	385	290				
Öregrund	1,057	895	937	1,111	794	680	514	703	902	656
Svartklubben	1,753	1,994	1,908	2,063	1,714	1,550	1,661	2,340	2,237	2,149
<i>Mellersta</i>										
Arholma	569	783	881	1,223	786	729	332	370	464	438
Söderarm	2,280	2,142	2,346	2,746	2,952	2,645	2,683	2,551	2,750	2,932
Furusund	2,890	2,983	3,133	3,357	2,959	2,597	2,390	2,423	2,545	2,675
Sandhamn	3,089	3,627	4,083	4,096	4,646	4,836	4,501	4,410	4,730	5,230
Stockholm	3,356	3,831	3,988	4,202	4,156	3,864	3,437	3,480	3,760	4,089
Mälaren	1,083	1,893	2,031	2,346	2,591	1,873	2,360	3,784	4,226	3,852
Dalarö	3,941	4,353	3,443	4,327	3,306	2,656	1,856	1,880	1,840	2,044
Huvudskär	528	562	433	566	218	207	358	327	445	268
Landsort	3,110	3,156	2,618	3,095	2,483	1,886	1,894	2,233	2,067	2,079
Sävösund	157	186	167	71	178	123	87	186	304	287
Visby	744	827	703	868	775	685	652	613	865	950
Fårösund	374	431	602	646	418	223	275	334	502	321
Kylej	1,390	1,277	1,191	1,495	1,146	825	352	372	571	452
Slite	1,089	1,151	1,066	1,406	1,399	869	717	511	679	794
(Härvik)	102	11								
(Ljugarn)	87	43	91	66	72	64	67			
Ronehamn	67	32	38	72	50	80	90	86	96	126
Burgsvik	148	179	139	92	137	119	68	101	85	131
Klintehamn	100	93	115	102	115	75	96	453	462	339
<i>Östra</i>										
Nyköping	763	649	463	663	640	472	359	351	758	731
Oxelösund	3,963	4,683	4,409	4,805	4,371	3,817	3,264	3,193	4,390	4,369
Norrköping	3,715	3,926	4,304	4,275	3,915	4,103	3,278	2,950	3,332	3,349
Arkö	930	1,069	916	1,016	1,185	974	900	1,016	1,198	957

¹ Se Anm. till Bil. 1.

Lotsdistrikt och lotsplatser	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935
(Mem)	235	156								
Häradsjär	334	420	330	195	353	374	282	283	329	222
Stedsholmen	215	524	551	313	371	250	177	259	175	128
Idö	2,012	2,251	2,374	2,384	2,435	2,093	1,569	1,556	1,812	1,479
(Strupö)	1,009	1,008	1,256	1,245	927	885	1,488	693		
Kräkelund	104	140	115	92	73	66	75	405	908	799
Figeholm	340	392	616	536	653	441	417	454	528	422
Oskarshamn	2,003	1,951	1,942	2,004	2,252	1,946	1,379	1,410	1,594	1,569
Påskallavik	1,827	2,355	933	831	747	623	557	726	804	985
(Vällö)	195	214	191	33						
Mönsterås	283	174	557	348	283	199	122	63	99	111
(Timmerabben)	188	91	120	111	103	96	135	82	119	80
(Borgholm)	173	221	219	231	237	277	99	69	133	285
Skäggenäs	897	980	1,031	856	934	950	573	441	440	740
Kalmar	1,236	1,331	1,559	1,441	1,308	1,491	1,120	986	831	1,211
Bergkvara	554	440	513	615	631	454	415	199	240	280
(Degerhamn)	556	604	538	535	637	444	324	249	376	442
<i>Södra</i>										
Långören	27	63	41	38	67	39	60	38	25	67
Aspö	573	822	818	905	773	685	617	685	692	714
(Arpö)	137	346	237	244	451	176	65	30	86	59
Gökalv	1,006	1,309	1,252	1,270	1,386	1,324	957	1,494	1,554	1,358
Tärnö	256	382	224	266	218	146	66	173	265	269
Karlshamn	1,478	1,654	1,730	1,415	1,220	884	863	2,048	2,155	2,090
(Pukavik)	63	193	168	116	40	18	43	16	27	35
(Hanö)	278	159	333	78						
Sölvesborg	1,016	1,099	1,195	1,185	1,281	1,336	1,306	1,155	1,224	1,473
Åhus	1,965	1,946	1,690	1,640	1,917	2,240	1,874	1,950	1,605	1,841
Simrishamn	605	833	639	616	749	675	643	456	425	447
Ystad	1,419	1,570	1,738	1,822	1,683	1,804	1,350	1,614	1,824	2,079
Trälleborg	1,405	1,518	1,408	1,857	1,709	1,278	1,147	1,219	1,292	1,727
Öresunds södra	813	876	912	1,648	761	686	634	774	796	716
Limhamn	2,073	2,230	2,743	3,012	2,533	2,193	2,201	2,048	2,605	2,330
Malmö	3,394	3,757	3,749	4,131	3,483	3,668	3,338	3,297	3,623	3,535
Landskrona	2,186	2,437	2,612	2,544	2,566	2,317	2,278	2,056	2,330	2,936
Råå	1,625	1,960	1,248	1,716	1,798	670	519	749	1,319	1,416
Hälsingborg	3,178	3,219	3,095	3,394	3,784	3,916	3,272	3,075	3,531	3,475
Öresunds norra	431	457	552	1,079	516	765	741	756	807	706
Höganäs	720	683	956	819	784	570	516	691	909	990
(Torekov)	18	17	16	15	4	41	9	24	23	4
<i>Västra</i>										
Halmstad	1,839	2,034	1,902	1,937	2,061	2,178	1,686	1,873	2,051	2,036
Falkenberg	662	728	655	519	727	581	392	250	386	387
Varberg	740	804	961	973	1,205	1,240	1,202	1,302	1,556	1,454
(Mönster)	48	36	10	181	186	318	160	162	324	141
(Vrångö)	2,072	2,331	2,302	2,073	2,740					
(Brännö)	2,531	2,862	3,030	3,526	3,074					
Vinga						4,323	3,144	3,268	3,841	4,410
Göteborg	3,984	4,375	4,386	4,902	5,028	4,805	4,512	4,576	4,958	5,331
Marstrand	682	993	903	947	904	1,084	803	900	1,543	1,542
Uddevalla	1,970	2,170	2,097	2,345	2,529	2,535	2,036	2,149	2,400	3,018
Käringö	147	224	174	235	240	210	155	236	180	45
Lysekil	1,252	2,618	2,285	2,586	2,308	1,401	984	862	1,106	918
Smögen	1,883	3,061	3,649	3,958	3,849	1,770	1,762	1,057	1,408	954
(Dyngö)	454	877	847	680	666	197	101	69	112	189
Väderöarna	63	169	74	312	297	124	106	27	47	74
Havstensund	513	690	752	696	1,146	575	590	452	403	260
Nordkoster	385	570	555	643	425	155	325	219	168	178
Strömstad	780	2,037	1,873	2,047	1,948	709	1,030	612	573	624

Bil. 6 a.

Lotsverkssakkunnigas förslag

till

Tillägg till taxa 1 å lotspenningar.

	8,000 intill 9,000 tons	9,000 intill 10,000 tons	10,000 intill 11,000 tons	11,000 intill 12,000 tons	12,000 intill 14,000 tons	14,000 intill 16,000 tons	16,000 intill 18,000 tons	18,000 intill 20,000 tons
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
2 latitudminuter	26	27	28	29	30	31	32	33
3—4 „	39	40	42	43	45	46	48	49
5—6 „	45	47	49	51	53	54	56	58
7—8 „	52	54	56	58	60	62	64	66
9—10 „	58	61	63	65	67	70	72	74
11—12 „	65	67	70	72	75	77	80	82
13—14 „	71	74	77	80	82	85	88	91
15—16 „	78	81	84	87	90	93	96	99
17—20 „	84	88	91	94	97	101	104	107
21—25 „	91	94	98	101	105	108	112	116
26—30 „	100	104	108	112	115	119	123	127
31—35 „	110	114	118	122	127	131	135	139
36—40 „	121	126	130	135	140	144	149	154
41—45 „	132	137	142	147	153	158	163	168
46—50 „	143	148	154	159	165	170	176	181
51—55 „	154	160	166	172	178	183	189	195
56—60 „	164	170	176	182	188	194	200	207
61—65 „	175	181	187	193	199	205	211	217
66—70 „	186	193	201	208	215	222	229	237
71—75 „	198	206	214	222	230	238	246	254

Lotsverkssakkunnigas förslag

till

Tillägg till taxa 2 å lotspenningar.

	8,000 intill 9,000 tons	9,000 intill 10,000 tons	10,000 intill 11,000 tons	11,000 intill 12,000 tons	12,000 intill 14,000 tons	14,000 intill 16,000 tons	16,000 intill 18,000 tons	18,000 intill 20,000 tons
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
2 latitudminuter	32	33	35	36	37	38	40	41
3—4 „	49	51	53	55	57	59	61	62
5—6 „	56	58	60	62	64	66	68	70
7—8 „	65	67	70	72	75	77	80	82
9—10 „	73	76	78	81	84	87	90	92
11—12 „	80	84	87	90	93	96	99	102
13—14 „	89	92	96	99	102	106	109	112
15—16 „	98	102	106	109	113	117	121	125
17—20 „	105	109	113	117	121	125	129	133
21—25 „	116	120	125	129	133	138	142	147
26—30 „	127	132	137	142	147	152	157	162
31—35 „	138	144	149	154	160	165	170	176
36—40 „	153	159	165	171	177	183	189	195
41—45 „	167	174	181	188	194	201	208	215
46—50 „	179	186	193	200	206	213	220	227
51—55 „	194	201	209	216	224	231	239	246
56—60 „	207	215	223	231	239	247	255	263
61—65 „	222	230	239	248	257	266	274	283
66—70 „	234	243	252	261	269	278	287	296
71—75 „	249	259	269	279	288	298	308	318

Bil. 6 c.

Lotsverkssakkunnigas förslag

till

Tillägg till taxa 3 å lotspenningar.

		8,000 intill 9,000 tons	9,000 intill 10,000 tons	10,000 intill 11,000 tons	11,000 intill 12,000 tons	12,000 intill 14,000 tons	14,000 intill 16,000 tons	16,000 intill 18,000 tons	18,000 intill 20,000 tons
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
2	latitudminuter	40	41	43	44	46	47	49	50
3—4	»	60	63	65	67	70	72	74	77
5—6	»	71	74	76	79	82	85	87	90
7—8	»	80	83	86	89	92	95	98	101
9—10	»	91	94	98	102	105	109	113	116
11—12	»	101	105	109	113	117	121	124	128
13—14	»	112	116	120	124	128	133	137	141
15—16	»	121	126	131	135	140	145	150	154
17—20	»	131	136	141	146	151	156	161	166
21—25	»	144	148	154	160	166	172	176	182
26—30	»	159	163	169	176	183	190	194	201
31—35	»	175	181	188	194	201	208	215	222
36—40	»	190	197	204	211	218	225	232	240
41—45	»	206	214	222	230	238	246	254	262
46—50	»	223	232	240	248	256	264	272	281
51—55	»	241	250	259	268	277	287	296	306
56—60	»	257	266	276	286	296	306	315	325
61—65	»	274	285	295	306	316	327	337	348
66—70	»	292	304	315	327	338	350	361	372
71—75	»	311	323	335	347	359	371	383	395

Bil. 6 d.

Lotsverkssakkunnigas förslag

till

Tillägg till taxa 4 å lotspenningar.

		8,000 intill 9,000 tons	9,000 intill 10,000 tons	10,000 intill 11,000 tons	11,000 intill 12,000 tons	12,000 intill 14,000 tons	14,000 intill 16,000 tons	16,000 intill 18,000 tons	18,000 intill 20,000 tons
		Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
2	latitudminuter	52	54	56	58	60	62	64	66
3—4	„	78	81	84	87	90	93	96	99
5—6	„	91	94	98	101	105	108	112	115
7—8	„	104	108	112	116	120	124	128	132
9—10	„	117	121	126	130	135	139	144	148
11—12	„	130	135	140	145	150	155	160	165
13—14	„	143	148	154	159	165	170	176	181
15—16	„	156	162	168	174	180	186	192	198
17—20	„	167	174	180	187	193	200	206	213
21—25	„	184	191	198	205	212	219	226	233
26—30	„	205	213	220	228	235	243	250	258
31—35	„	223	232	240	249	257	266	274	283
36—40	„	246	256	265	274	283	292	301	310
41—45	„	264	274	284	294	304	314	324	334
46—50	„	286	297	308	319	330	341	352	363
51—55	„	307	319	330	342	354	366	378	390
56—60	„	331	343	356	368	381	393	406	418
61—65	„	353	367	380	394	407	421	434	448
66—70	„	378	392	406	420	434	448	462	476
71—75	„	402	417	432	447	462	477	492	507

Bil. 6 e.

Lotsverkssakkunnigas förslag
till
Tillägg till taxa 5 å lotspenningar.

	8,000 intill 9,000 tons	9,000 intill 10,000 tons	10,000 intill 11,000 tons	11,000 intill 12,000 tons	12,000 intill 14,000 tons	14,000 intill 16,000 tons	16,000 intill 18,000 tons	18,000 intill 20,000 tons
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
2 latitudminuter	65	67	70	72	75	77	80	82
3—4 „	97	100	104	107	111	114	118	121
5—6 „	114	118	122	126	130	134	138	142
7—8 „	130	135	140	145	150	155	160	165
9—10 „	147	152	158	163	169	174	180	185
11—12 „	162	168	174	180	186	192	198	204
13—14 „	178	185	191	198	204	211	217	223
15—16 „	195	202	210	217	225	232	240	247
17—20 „	212	220	228	236	244	252	260	268
21—25 „	231	240	248	257	265	274	282	291
26—30 „	253	263	273	283	293	303	313	323
31—35 „	281	292	303	314	325	336	347	358
36—40 „	305	317	328	340	351	363	374	386
41—45 „	335	347	360	372	385	397	410	422
46—50 „	363	377	391	405	419	433	447	461
51—55 „	390	405	420	435	450	465	480	495
56—60 „	414	430	446	462	478	494	510	526
61—65 „	444	461	478	495	512	529	546	563
66—70 „	472	490	508	526	544	562	580	598
71—75 „	498	517	536	555	574	593	612	631

Bil. 7.

Båtar vid lotsplatserna enligt 1935 års båtbesiktningsinstrument.

M = större motorbåt (kutter)
 m = medelstor eller mindre motorbåt
 s = segelbåt
 r = roddbåt
 i = iseka
 p = prickbåt (prickpråm)

Lotsdistrikt Lotsplatser	Gemensamma	Enskilda	Kronans
<i>Övre norra.</i>			
Salmis	m		
Kalix	M m m r	m m	
Töre		m m r r	
Luleå	M m r	m m m	
Rönnskär	M m r i		
Romelsö	M s	s	
Ursviken	M m s		
Bjuröklubb	M r		
Ratan	M i	s r r	
Bredskär	M r	m m m m	
Järnäs	M		
Skag	M	m m	
Ulvö	M m	m m	
<i>Nedre norra.</i>			
Härnösand	M m s s r r		
Sundsvall	M M M M m r r r i i		
Stockviken			M
Hudiksvall	M m i i		
Lilljungfrun	M M M r		
Gåsholma	M M		
Gävle	m m m m r r r		M
Fagervik		m m	
Öregrund	m m i		
Svartklubben	i	m m m m m	M
<i>Mellersta.</i>			
Arholma	m		M
Söderarm		m m m	M
Furusund	m m m r r		
Sandhamn	M m m r r r		M
Stockholm			
Mälaren		m m	
Dalarö	m m r		
Huvudskär			M
Landsort	M M m s r	m m m	
Sävösund	r	m m	
Visby	M m		
Fårösund	M	m m m m r	
Kylej	M m	s	
Slite	M		
Ronehamn		m m s	
Burgsvik	m s		
Klintehamn		m	

Lotsdistrikt Lotsplatser	Gemensamma	Enskilda	Kronans
<i>Östra.</i>			
Nyköping		m	
Oxelösund	M m m r r	m m m m m	
Norrköping			
Arkö	M r	m m m m m m m m	
Häradsjär	M	m m m m	
Stedsholmen		m m m s	
Idö	M	m m m m m m m	
Kräkelund		m m m m s s	
Fieholm		m s	
Oskarshamn	M m	m m m m m m m	
Påskallavik	(s p)	m m	
Mönsterås		m m	
Timmernabben	p	m m	
Borgholm		m	
Skäggenäs	M m s		
Kalmar	M m		
Bergkvara	m	s s	
Degerhamn		m	
<i>Södra.</i>			
Långören	M m m	s s	
Aspö	M m s s		
Arpö	m s		
Gökalv	M m	s s s	
Tärnö	M s s		
Karlshamn	M m p	s	
Pukavik		m s	
Sölvesborg	M	m m m	
Åhus	M m s r		
Simrishamn	M s s		
Ystad	M m		
Trälleborg	M m		
Öresunds södra			M M m
Limhamn	m m m r		
Malmö	M m		
Landskrona	M m		
Råå	M m s		
Hälsingborg	M M		
Öresunds norra			M m
Höganäs	M m		
Torekov			M
<i>Västra.</i>			
Halmstad	M m		
Falkenberg	M s		
Varberg	M m		
Mönster		M	
Vinga	M M M r		M M
Göteborg	M M		
Marstrand	M		
Uddevalla			
Käringö	M	s	
Lysekil	M m		
Smögen	M m m		
Dyngö	M	m m m	
Väderöarna	M r	m m m m	
Havstenssund	M	m m	
Nordkoster	M	m m	
Strömstad	M r		

Lotsverkssakkunnigas förslag

till

Kungörelse angående tjänstebåtarna vid rikets lotsplatser.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Vid rikets lotsplatser skola för användning i tjänsten finnas de båtar, som lotsstyrelsen prövar vara för tjänstgöringen erforderliga och lämpliga.

I den mån kronan icke ställer båtar till förfogande åligger det lotsarna att mot ersättning, varom här nedan stadgas, hålla tjänstebåtar.

2 §.

Det åligger personalen vid varje lotsplats att med aktsamhet och omsorg handhava och vårda de tjänstebåtar, som finnas vid lotsplatsen, samt att utan särskild ersättning verkställa de arbeten för båtarnas underhåll och reparation, som kunna utföras av personalen utan att andra tjänstegöromål åsidosättas.

3 §.

Utgifterna för underhåll, reparation och drift av de till lotsplatserna utlämnade, kronan tillhöriga båtarna ersättas av statsmedel enligt de närmare bestämmelser, lotsstyrelsen härom utfärdar. Ombyggnad eller större reparation må utföras allenast efter tillstånd av lotsstyrelsen.

Det ankommer på lotsstyrelsen att utfärda föreskrifter rörande användningen av båt, som nyss nämnts.

4 §.

1. Skyldighet att hålla tjänstebåt kan åläggas allenast den, som innehar eller stadigvarande uppehåller ordinarie befattning vid lotsplatsen.

2. För båt, som hålles av lots, skall utgå lega med belopp, som fastställles av lotsstyrelsen. Legobeloppet skall så bestämmas, att det täcker amortering och förräntning av båtens anskaffningsvärde under den beräknade tiden för båtens tjänsteduglighet ävensom lämnar tillgång till nödiga utgifter för underhåll och reparationer.

Legan skall bestämmas för det antal år lotsstyrelsen prövar lämpligt, legotagare obetaget att under sådan legoperiod göra framställning om legans höjande, när särskilda förhållanden därtill föranleda. Sådan framställning bör vara åtföljd av uppgift å tidigare utgifter för båten, och skola utgifterna såvitt möjligt styrkas med kvitton.

3. Utöver legan skall utgå ersättning för de utgifter, legotagare visar sig hava haft för båtens drift i tjänsten. Lotsstyrelsen äger dock bestämma, att

denna ersättning skall utgå med visst belopp för år räknat. Detta bör ske i sådana fall, där lotsbåt plägar användas utom tjänsten.

4. Därest lotsstyrelsen funnit båtbehovet vid en plats böra tillgodoses på annat sätt än sålunda, att de båthållningsskyldiga var för sig hålla en båt, skola de med hänsyn till platsens båtbehov bestämda legorna fördelas efter huvudtalet å de båthållningsskyldiga samt dessa hava att gemensamt hålla de båtar, som lotsstyrelsen föreskrivit.

Vilja likväl de båthållningsskyldiga för de legor, som anslagits för platsen, jämte bidrag av egna medel hålla var sin tjänstebåt eller eljest större antal tjänstebåtar än tjänsten kräver, äger lotsstyrelsen lämna medgivande härtill, när det med hänsyn till förhållandena vid lotsplatsen befinnes lämpligt.

5 §.

Då legotagare åtnjuter semester eller annan ledighet, äger han uppbära den å tiden för ledigheten belöpande lega men är skyldig att ställa båten till vikaries förfogande ävensom bestrida de för båten förekommande utgifter.

6 §.

Det åligger förmannen vid lotsplats att hålla tillsyn över tjänstebåtarna samt tillse, att de arbeten å båtarna, som lämpligen kunna utföras vid platsen, bliva utförda därstädes.

Vid lotsplats, där en eller flera gemensamma båtar finnas, kan utses en båtföreståndare, som under förmannens överinseende ombesörjer de löpande göromålen med avseende å sådana båtar.

I viktigare frågor rörande gemensam båt, såsom då mera dyrbar nyan-skaffning eller reparation ifrågakommer, så ock eljest då någon delägare det begär, skola samtliga delägars mening inhämtas, varvid såsom del-ägarnas beslut skall gälla den mening, varom de flesta förena sig, eller, vid lika röstetal, den mening förmannen biträder.

Det åligger lots, som är delägare i gemensam båt, att tillhandahålla medel till de utgifter för båten, varom beslut fattats i behörig ordning.

7 §.

Då lots, som är delägare i gemensam båt, avgår ur tjänst, skall hans efterträdare inlösa hans andel i sådan båt efter dennas värde.

Kan överenskommelse ej träffas om lösesummans storlek, skall frågan hänskjutas till skiljemän, vilka skola vara tre samt utses i den ordning gällande lag om skiljemän bestämmer. Vad de flesta skiljemännen säga skall, änskönt någondera parten vill söka domare, gå i verkställighet, där ej domaren eller överexekutor annorlunda förordnar.

Till dess den avgångnes efterträdare tillträtt befattningen, skall den på den lediga befattningen belöpande andelen av lega förvaltas för gemensam räkning.

8 §.

Det åligger lotskaptenen att årligen, själv eller genom lotslöjtnanten, med biträde av vederbörande överlots eller lotsförman förrätta besiktning och värdering av tjänstebåtarna vid lotsplatserna inom distriktet.

Över besiktningen och värderingen skola upprättas instrument, särskilt för kronans båtar och särskilt för lotsarnas båtar, i enlighet med de närmare föreskrifter lotsstyrelsen utfärdar.

9 §.

1. Har lots tillhörig tjänstebåt vid annat tillfälle än då båten begagnades utom tjänsten blivit skadad eller gått förlorad, och befinnas vid verkställd undersökning, att skadan eller förlusten skett utan att någon kan anses hava varit därtill vållande, skall båtens ägare vara berättigad att av statsmedel erhålla ersättning för skadan eller förlusten med belopp, som fastställs av lotsstyrelsen; dock att ersättning skall utgå allenast för skada eller förlust, som uppskattas överstiga 50 kronor, och, därest så är fallet, med nittio procent av det uppskattade beloppet.

Var någon vållande till skadan eller förlusten, och kan av den vållande icke utfås ersättning därför, eller skulle utkrävandet av skadestånd vara för- enat med kostnader, som icke stå i rimligt förhållande till skadans belopp, må jämväl enligt nyss angivna grunder utgå ersättning av statsmedel, i den mån skadan icke ersatts av den vållande.

2. Har lots tillhörig tjänstebåt blivit skadad eller gått förlorad, medan den användes utom tjänsten annorledes än till bogsering eller eljest i för- värvsverksamhet, må lotsstyrelsen under de förutsättningar ovan nämnts tillerkänna ägaren ersättning för skadan eller förlusten. I sådana fall skall ersättningen förskjutas av statsmedel men slutligen gäldas sålunda, att varje till tjänstebåt utgående lega därtill bidrager med så stor andel, som legan utgör i förhållande till samtliga utgående legor.

3. I avbidan å avgörande om båtägares rätt till skadestånd av annan må lotsstyrelsen, när det med hänsyn till tjänstebehovet finnes erforderligt, av statsmedel bevilja förskott till avhjälpande av skada å tjänstebåt eller an- skaffning av ny båt.

4. Har båt, som av legotagare förhyrts att användas i tjänsten vid lots- plats, blivit skadad eller gått förlorad under sådan användning, skall med avseende å skadans eller förlustens ersättande i tillämpliga delar gälla vad ovan stadgats om ersättning för tjänstebåt.

10 §.

Avgår befattningshavare vid lotsstaten från sin tjänst eller avlider han, innan det vid legans fastställande för båten beräknade värdet slutamorte- rats, eller upphör legan av annan anledning att vidare utgå, må lotsstyrel- sen, i den mån så provas skäligt, tillerkänna tjänstemannen eller hans döds- bo ersättning av statsmedel för förlust på grund därav, att båten icke kan avyttras till det belopp, som av sagda värde återstår oamorterat; lotsverket obetaget att i stället tillösa sig båten till det oamorterade beloppet.

11 §.

Tjänstebåt, för vilken lega utgår, må icke för gäld tagas i mät och ej heller utan tillstånd av lotsstyrelsen avyttras.

12 §.

Närmare bestämmelser angående tillämpningen av denna kungörelse med- delas av lotsstyrelsen.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 januari 1937, då vad som finnes stadgat stridande mot denna kungörelse skall upphöra att gälla.

Häftar sådan befattningshavare, som omförmäles i 4 § 1 mom. av denna kungörelse, vid tiden för kungörelsens ikraftträdande för lån, som han före

den 1 mars 1936 upptagit i och för fullgörande av honom åliggande båt-hållningsskyldighet, är han berättigad att, till lånets inlösande, från båt-lånefonden låna högst det belopp, som motsvarar värdet av sådan av honom redan innehavd båt, för vilken han enligt denna kungörelse erhåller lega.

Beträffande lån, som upptagits efter den 1 mars 1936, må lotsstyrelsen efter särskild prövning jämväl medgiva dylik lånerätt.

Lotsverkssakkunnigas förslag

till

Reglemente angående resekostnads- och traktamentsersättning till lotspersonal vid resor i samband med lotsning m. m. (resereglemente för lotsar).

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Vid resa för inställelse till lotsning samt vid resa efter fullgjord lotsning åter till stationsorten äger lots åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt bestämmelserna i detta reglemente.

Med lots förstås i detta reglemente envar, som äger verkställa på personalen vid lotsinrättningen ankommande lotsning.

Med lotsning likställs förrättning, som avser biträde å förankrat eller förtöjt fartyg ävensom biträde utanför lotsningsområdena.

2 §.

Resekostnads- och traktamentsersättning utgår med hänsyn tagen till den väg och det färd sätt, som för resan verkligen använts, dock att ersättningen icke må tillgodonjutas med sammanlagt högre belopp än som skulle hava utgått, därest lotsen begagnat sig av den väg och det färd sätt, som med avseende å resans ändamål samt för åstadkommande av minsta sammanlagda rese- och traktamentskostnad eller eljest varit lämpligast.

Om lotsen före en förrättnings början i enskilda angelägenheter uppehåller sig å annan ort än stationsorten, utgår ersättning, såsom om resa företagits från stationsorten; och gäller motsvarande vid hemresa från förrättning.

Inställelse till och hemfärd från en och samma förrättning räknas såsom särskilda resor.

3 §.

Vid resa, som äger rum annorledes än med tjänstebåt, utgår resekostnadsersättning i enlighet med vad för nedannämnda färd sätt finnes angivet.

Järnväg:

avgift för en plats i III klass.

Fartyg, varmed avses farkost, som är underkastad sjövärdighetsbesiktning av fartygsinspektionen:

avgift för salongsplats, dock ej högre belopp än som verkligen erlagts.

Luftfartyg, som efter lotskaptens för särskilt fall lämnade medgivande anlitats:

avgift för en plats.

Spårväg:

avgift för en plats.

Omnibus, vartill hänföres automobil i regelbunden persontrafik (s. k. linjetrafik):

avgift för en plats.

Taxeautomobil, varmed avses automobil, som med vederbörligt tillstånd användes i annan yrkesmässig trafik än s. k. linjetrafik:

avgift för en person efter den lägsta fastställda taxa, som för resan kunnat ifrågakomma.

Annan automobil och hästskjuts:

30 öre per kilometer.

Annat färdssätt än ovan nämnts:

20 öre per kilometer.

Har lotsen nödgats för transportmedlet vidkännas kostnad till högre belopp än den ersättning, som enligt ovanstående bestämmelser tillkommer honom, äger han undfå gottgörelse för vad han visar sig hava utgivit.

4 §.

Resekostnadsersättning utgår icke för färd, som ej överstiger en kilometer.

Vid resa med annat fortskaffningsmedel än järnväg, fartyg, spårväg eller omnibus utgår resekostnadsersättning allenast för färd, som äger rum utom stads, köpings eller därmed jämförligt samhälles planlagda område. Företages med ett och samma fortskaffningsmedel färd mellan ett planlagt område och ort, belägen mer än en kilometer utanför samma område, utgår dock ersättning jämväl för den del av färden, som äger rum inom det planlagda området.

5 §.

Resekostnadsersättning utgår icke för längre väg än som verkligen tillryggalagts, där ej enligt gällande taxa avgift erlagts för viss minimiväglängd.

Vid beräkning av resekostnadsersättning enligt detta reglemente räknas överskjutande del av kilometer såsom hel kilometer.

6 §.

För plats i sovvagn utgår gottgörelse endast om lotsen nattetid begagnat sådan plats.

7 §.

Där ej enligt gällande taxa lotsen är befriad från erläggande av bro-, väg- eller färjavgift, är han berättigad till gottgörelse för av honom erlagd dylik avgift.

8 §.

1 mom. Hava två eller flera lotsar att färdas samma väg och användes därvid icke fortskaffningsmedel, som tillhör eller disponeras av någon av dem, skall den till tjänsteställningen främste, där sådant låter sig göra och befinnes ägnat att nedbringa resekostnaden, anskaffa erforderligt fortskaffningsmedel för samtliga lotsarna samt meddela i sammanhang med resan erforderliga bestämmelser.

Resekostnadsersättning utgår i dylikt fall med vad som verkligen utgivits, däri inbegripet styrkta utgifter för hämtning av resande, beställningspenningar och väntpenningar, samt förskjutes för samtliga lotsarna av den främste bland dem.

2 mom. Om vid gemensam färd användes fortskaffningsmedel, som tillhör eller disponeras av någon av lotsarna, äger denne därför åtnjuta gottgörelse, om fortskaffningsmedlet utgöres av automobil, enligt för taxeaomobil gällande taxa samt i annat fall med, förutom resekostnadsersättning för egen resa enligt 3 §, 5 öre per kilometer för varje medresande lots.

9 §.

Då lots avgiftsfritt använder kronans transportmedel eller då han eljest färdas avgiftsfritt å järnväg, fartyg, luftfartyg, spårväg eller omnibus eller då han färdas med tjänstebåt, utgår icke resekostnadsersättning.

10 §.

1 mom. Traktamentsersättning beräknas, med nedan angivna undantag, vid inställelse till lotsning: för tiden från det lotsen lämnat sin upppassningsplats och till dess han inställt sig för förrättningens fullgörande;

vid hemresa efter lotsning: från det förrättningen avslutats och till dess lotsen återkommit till upppassningsplatsen.

Om lots, som har att hemresa efter fullgjord förrättning, tages i anspråk för annan förrättning, beräknas traktamente för tiden från den förrättningens avslutande till dess lotsen inställt sig för den senares fullgörande.

Lots, som från en främmande lotsplats utför returlotsning, för vilken lotspenningarna tillkomma nämnda plats, skall dock äga åtnjuta ersättning i form av traktamente även för tiden under returlotsningens pågående.

2 mom. Traktamentsersättning utgår för dag med 40 öre för varje hel timme av den i 1 mom. angivna tid.

För natt utgår traktamentsersättning med 60 öre för varje hel timme av den i 1 mom. angivna tid, dock att, om lotsen erhållit nattkvarter i lokal, som bekostas av statsverket, eller på statens bekostnad innehaft sovplats å järnväg eller liggplats å fartyg, traktamente icke utgår för den del av natten, då nu nämnd förmån kunnat av lotsen tagas i anspråk.

3 mom. Dygnet räknas från klockan 0.

Med dag avses i detta reglemente tiden mellan klockan 6 och klockan 24, med natt den övriga delen av dygnet.

4 mom. Traktamentsersättning beräknas icke för resa eller del av resa, som äger rum mellan upppassningsställen tillhörande egen lotsplats. Från tillämpning av denna bestämmelse må lotsstyrelsen medgiva undantag i fråga om lotsplats, där upppassningsställena äro belägna långt ifrån varandra, och de lotsar, som uppassa å de särskilda ställena, stadigvarande äro bosatta därstädes.

För sådan inställelse till lotsning, som äger rum med tjänstebåt, må traktamentsersättning icke i något fall beräknas.

11 §.

Inträffar under resa uppehåll genom naturhinder eller styrkt sjukdom eller av annan giltig anledning, må traktamentsersättning utgå även för den tid, varunder uppehållet ägt rum, dock högst under fjorton dygn.

12 §.

Där det befinnes lämpligt, må lotsstyrelsen förordna, att för resor i samband med lotsning i vissa angivna lotsleder skall utgå ersättning, innefat-

tande resekostnads- och traktamentsersättning, med fasta belopp, vilka av lotsstyrelsen fastställas till högst genomsnittliga ersättningen för dylika resor enligt bestämmelserna i detta reglemente.

Sådant förordnande må kunna inskränkas att gälla del av år.

13 §.

1 mom. Räkning å resekostnads- och traktamentsersättning enligt 2—11 §§ i detta reglemente skall avgivas enligt formulär, som fastställas av lotsstyrelsen.

I räkningen skall uppgivas:

den förrättning, som föranlett resan;

tiden för resas anträdande och avslutande ävensom de tidpunkter, som hava betydelse vid tillämpning av 10 § 2 mom.;

det för varje del av resa begagnade fortskaffningsmedel; då fartyg anlits, namnet å detsamma; då taxautomobil använts, numret å bilen.

Vid sådan gemensam färd, som avses i 8 §, skall den främste befattningshavaren i sin reseräkning lämna uppgift å deltagarna i färden.

2 mom. Räkning å resekostnads- och traktamentsersättning bör, där hinder icke möter, vara till lotsstyrelsen inkommen inom två månader efter det resan avslutats. Har sådan räkning icke inkommit till styrelsen inom ett år efter det resan avslutats, är rätten till ersättning förfallen, där ej Kungl. Maj:t på grund av särskilda omständigheter annorlunda medger.

14 §.

Såsom tjänstefel anses, om mot bättre vetande i reseräkning lämnas oriktig uppgift i syfte att utbekomma högre ersättning än som enligt detta reglemente bör utgå.

15 §.

I den mån vid lotsning i Öresund enligt de därför gällande särskilda bestämmelserna hemvägsersättning skall utgå från lotsat fartyg, skola stadgandena i detta reglemente icke äga tillämpning.

Detta reglemente träder i kraft den 1 januari 1937.

Förslag

till

Kungörelse angående ändrad lydelse i vissa delar av avlöningsreglementet den 9 juni 1922 (nr 379) för befattningshavare vid lots- och fyrstaten.¹

Härigenom förordnas, att avlöningsreglementet den 9 juni 1922 för befattningshavare vid lots- och fyrstaten skall i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

11 §.

Av de enligt särskilda stadganden vederbörande lotsplats tillfallande lotspenningar skall vid platsen tjänstgörande lotspersonal i enlighet med i detta reglemente och eljest av Kungl. Maj:t givna föreskrifter äga åtnjuta *högst* trettiofem procent. Enligt av Kungl. Maj:t meddelade grunder utgår av den personalen sålunda tillkommande andel i lotspenningar *lotslott* till överlots, lotsförman och lots.

Här avsedd tjänsteman äger uppbära lotslott dels under tjänstgöring å egen eller annan befattning vid lotsplatsen, dels under sådan i 14 § 1 mom. avsedd ledighet, varunder tjänsteman äger uppbära oavkortad lön, dels i enlighet med bestämmelserna i 14 § 2—3 mom., dels ock under semester.

Angående ersättning i stället för lotslott i vissa fall är stadgat i 17 § 4 och 5 mom.

13 §.

Tjänsteman äger uppbära oavkortad lön jämte, i förekommande fall, enslighetstillägg icke blott för den tid, han tjänstgjort å egen eller annan befattning inom verket eller tjänstgjort såsom lärare vid eller deltagit såsom elev i utbildningskurs vid verket, utan även för den tid, under vilken han åtnjutit semester, eller vilken han med vederbörligt medgivande använt för att utom sin tjänstgöringsort göra iakttagelser eller idka studier, som kunna tjäna verkets intressen, eller för tid, som åtgått för fullgörande av de skyldigheter, vilka ålegat honom såsom styrelsemedlem, fullmäktig eller revisor i statsunderstödd pensionsanstalt, däri tjänstemannen uti denna sin egenskap är delägare.

14 §.

1. Därest tjänsteman av behörigen styrkt sjukdom, i andra fall än i 2 mom. avses, hindras att tjänstgöra, äger han åtnjuta oavkortad lön jämte, i förekommande fall, enslighetstillägg under högst så lång tid av ett och sam-

¹ Senaste lydelse av 14 och 19 §§ samt tjänsteförteckningen se 1925: 244 och 1936: 392.

ma kalenderår, att ledigheten för sjukdom tillika med semester icke överstiger 45 dagar eller den längre tid, som för vederbörande tjänsteman kan vara bestämd såsom längsta semestertid, men skall, så framt ej Kungl. Maj:t för särskilt fall finner skäl annorlunda medgiva, för tid därutöver å lönen vidkännas ett *tjänstledighetsavdrag* till belopp för dag räknat, som framgår av nedanstående tabell jämte därvid fogad anmärkning: — — — tillhör.

2. Har tjänsteman skadats till följd av olycksfall i tjänsten och därigenom blivit hindrad att tjänstgöra å egen eller annan befattning, skall han:

a) om olycksfallet medfört sjukdom, åtnjuta oavkortad lön jämte, i förekommande fall, enslighetstillägg och lotslott, så länge sjukdomen varar, samt

b) om olycksfallet, efter upphörande av därav förorsakad sjukdom, medfört under längre eller kortare tid bestående förlust av arbetsförmågan, under tiden åtnjuta de under a) angivna avlöningsförmåner, dock högst intill dess sex månader förflutit från dagen för olycksfallet; men skall tjänstemannen för tid därutöver äga åtnjuta allenast lön, jämte i förekommande fall enslighetstillägg, dock med avdrag å lönen av ett belopp, motsvarande det i 1 mom. angivna tjänstledighetsavdrag, så framt ej Kungl. Maj:t medgiver, att sådant avdrag icke skall äga rum eller skall ske med lägre belopp än nyss sagts eller att lotslott må helt eller delvis uppbäras av tjänstemannen.

3. Har tjänsteman förbjudits att tjänstgöra till förekommande av smittofara, må han under tiden åtnjuta oavkortad lön jämte, i förekommande fall, enslighetstillägg och lotslott, dock högst under sex månader; men skall tjänstemannen för tid därutöver äga åtnjuta allenast lön, jämte i förekommande fall enslighetstillägg, dock med avdrag å lönen av ett belopp, motsvarande det i 1 mom. angivna tjänstledighetsavdrag, så framt ej Kungl. Maj:t medgiver, att sådant avdrag icke skall äga rum eller skall ske med lägre belopp än nyss sagts eller att lotslott må helt eller delvis uppbäras av tjänstemannen.

4. Föreskrifterna i — — — tjänsten inträder.

17 §.

1. Tjänsteman skall, — — — av tjänstledighetsavdraget.

2. Ersättning till — — — provas skäligt.

3. Vad i — — — ledig tjänst.

4. Därest lotspersonalen tillhörande tjänsteman förordnats antingen såsom vikarie å sådan befattning, som icke är förenad med rätt till lotslott, eller att uppehålla dylik ledig tjänst, äger han utöver honom enligt 1—3 mom. tillkommande vikariatsersättning åtnjuta ersättning med belopp, motsvarande vad han vid tjänstgöring å egen befattning skulle uppburit i lotslott.

5. Därest lotspersonalen tillhörande tjänsteman förordnats antingen såsom vikarie å sådan befattning vid annan lotsplats, som är förenad med rätt till lotslott, eller att uppehålla dylik ledig tjänst, äger han utöver honom enligt 1—3 mom. tillkommande vikariatsersättning åtnjuta ersättning med belopp, motsvarande vad han skulle uppburit i lotslott, om han varit ordinarie innehavare av den tjänst, å vilken han förordnats.

19 §.

1. Semester må, när det kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, under nedan angivna antal dagar årligen åtnjutas av:

	Intill det år, under vilket tjänstemannen fyller 40 år	Från och med det år, under vilket tjänstemannen fyller 40 år
A. Tjänstemän ej tillhörande fyrskeppspersonalen.		
Tjänstemän, tillhörande 1—8 lönegraderna enligt 6 §....	20 dagar	30 dagar
Tjänstemän, tillhörande 9—11 lönegraderna enligt 6 § ..	25 „	35 „
Tjänstemän, tillhörande 12—13 lönegraderna enligt 6 §..	35 „	45 „
B. Tjänstemän å fyrskepp, vars besättning beräknas för kalen-		
derår vara påmönstrad:		
mindre än 6 månader		15 dagar
6 men ej 7 „		25 „
7 „ „ 8 „		35 „
8 „ „ 9 „		45 „
9 „ „ 10 „		55 „
10 „ „ 11 „		65 „
11 „ „ 12 „		75 „
12 månader		90 „

2. Tjänsteman, som har sig anförtrodd uppbörd eller kontroll å uppbörd, är pliktig att, där så av vederbörande överordnade myndighet föreskrives, begagna sig av semester å tid, som därvid kan vara bestämd.

24 §.

1. För tjänsteresa — — — gällande resereglemente.

2. För sådana — — — av Kungl. Maj:t.

För resor i samband med lotsning eller därmed likställd förrättning äger tjänsteman, tillhörande lotspersonalen, åtnjuta ersättning enligt särskilda av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser.

3. För vissa — — — meddelade bestämmelser.

4. Under tjänstgöring — — — eller kostpenningar.

5. Tjänsteman må — — — bestämda traktamentsersättning.

25 §.

Under tjänstgöring — — — 1: 60.

Under tjänstgöring — — — femtio procent.

Det ankommer — — — tre grupper.

Till tjänsteman å fyrskepp utgår under tjänstgöring såsom kockstewart särskild ersättning med en krona för dag.

28 §.

För å fyr eller fyrskepp verkställd *mistsignalering* utgår ersättning med 50 öre för timme enligt de närmare bestämmelser, som fastställas av Kungl. Maj:t.

29 §.

Enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser må tjänsteman, tillhörande lotspersonalen, åtnjuta, förutom lotslott, *från sjöfarten utgående ersättningar och förmåner* för biträde av kronolots.

30 §.

För anskaffning, utsättning och underhåll av flytande sjömärken och fasta prickar må utgå *prickningsersättning* efter grunder, som av Kungl. Maj:t fastställas.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1937, dock att i fråga om distriktsbefäl, befälhavare å tjänstefartyg samt lotspersonal 19 § skall tillämpas i sin nuvarande lydelse intill utgången av 1937.

Tjänsteman, som vid sistnämnda tidpunkt innehar ordinarie befattning, må, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång och utan kostnad för statsverket, i förekommande fall kunna medgivas tjänstfrihet under högst så lång tid årligen, som honom enligt 19 § denna kungörelse tillkommande semester understiger den tjänstfrihet, han jämlikt samma paragraf i dess nuvarande lydelse skulle kunna erhållit. Under sålunda medgiven tjänstfrihet äger tjänstemannen åtnjuta oavkortad lön jämte, i förekommande fall, enslighetstillägg och lotslott.

Bilaga till avlöningsreglementet.

Tjänsteförteckning

angivande ordinarie befattningar vid lots- och fyrstaten ävensom de särskilda lönegrader, till vilka de äro hänförliga enligt den i 6 § avlöningsreglementet intagna löneplan.

Befattningar	Löne- grad enligt löne- planen	Befattningar	Löne- grad enligt löne- planen
Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.		Fyrpersonal.	
Lotskapten i mellersta, i södra och i västra lotsdistriktet.....	13	Fyrmästare å 1:a klass fyrskepp....	10
Lotskapten i annat lotsdistrikt	12	Fyrmästare å 1:a klass fyr	10
Lotslöjtnant	11	Fyrmästare å gasstation	10
Distriktsfyrmästare	10	Fyrmästare å 2:a klass fyrskepp....	8
Expeditionsbiträde	6	Fyrmästare å 2:a klass fyr	8
Kontorsbiträde	2	Fyrmästare å 3:e klass fyrskepp....	6
		Fyrmästare å 3:e klass fyr	6
		Fyrvaktare å 1:a klass fyrskepp....	5
		Fyrvaktare å 1:a klass fyr	5
		Fyrvaktare å gasstation.....	5
Lotspersonal.		Fyrvaktare å 2:a och 3:e klass fyrskepp	4
Överlots	10	Fyrvaktare å 2:a och 3:e klass fyr..	4
Lotsförman	9	Fyrbiträde.....	3
Lotsförman	7		
Lotsförman	6	Personal å tjänstefartyg.	
Lots.....	6	Befälhavare	11
Lots	5	Maskinist	8